BERKELEY
LIBRARY
UNIVERSITY OF
CALIFORNIA

P. C. Vyas

Kharwara

Dec 1901.

LIBR
UNIVER
CALIF

Digitized by the Internet Archive
in 2008 with funding from
Microsoft Corporation

http://www.archive.org/details/rudimentsofbhili00thomrich

The shaded parts indicate those places in the plains from which the Bhils have been driven out.

Constructed and Photozincographed Govt Photozinco: Office Poona 1896.

RUDIMENTS

OF

THE BHILI LANGUAGE

BY THE

REV. CHAS. S. THOMPSON,

CHURCH MISSIONARY SOCIETY, RAJPUTANA.

AHMEDABAD:

UNITED PRINTING PRESS.

1895.

LOAN STACK

Registered under Act XXV of 1867.

PK1800
T5

TO

COLONEL J. M. HUNTER, I. S. C.

FORMERLY POLITICAL AGENT, MAHIKANTHA,

IN GRATEFUL REMEMBRANCE

OF HEARTY CO-OPERATION

IN EFFORTS MADE FOR THE WELFARE OF THE BHILS,

THIS BOOK

IS RESPECTFULLY DEDICATED

BY

THE AUTHOR.

PREFACE.

In the year 1880 the C. M. S. began Mission Work among the Bhils inhabiting the Hilly Tracts of Rájputáná. Up to that time no attempt, so far as I know, had been made to reduce to writing the language spoken by the hillmen. For several years I was collecting words which I then thought belonged to a separate and distinct language. Eventually my attention was drawn to Gujarátí, and I found that many of the words in common use among the Bhils were simply corrupt forms of Gujarátí words. Some of the letters had been changed, others had been dropped and a few were differently pronounced, Still I felt that there must be, along with the Gujarátí element, a substratum of a language peculiar to the aborigines. Investigation has, however, considerably weakened this impression.

There may be in the speech of the tribes of Central India a considerable percentage of words unrelated to the Aryan vernaculars, inasmuch as the Bhils of that district are probably of comparatively pure descent. So far, however, as I have yet

been able to discover, the dialect spoken even there is principally a corruption of Gujarátí, Maráthí and Hindí.

The Gujarátís have a proverb to the effect that their language changes every twenty miles. Bhilí changes too, and the changes that are found are due to the Maráthí and Hindí words which have been added to the predominating Gujarátí element. Naturally in those portions of the Bhil country bordering upon districts where Maráthí or Hindí is spoken, one finds a larger admixtnre of Maráthí and Hindí words.

Besides the actual change of letter, there is also to be noted a difference in pronunciation. The tone and the accent are not quite the same in places separated by, say, a score of miles. For example, the dialect in the Kotrá district differs from others in its partiality for the vowel *e* (pronounced as *ai* in *aid*). For the word *pog*, the Kotrá dialect has *peg*; for *hukam, hekam*, for *Bhagwan, Bhegwan.*

There are a considerable number of words in common use among the Gujarátís and Bhils which are not found in any dictionaries. The question is: Did the Bhils borrow any or all of these words from the Gujarátís, or did the Gujarátís borrow them from the Bhils, or did Gujaratís and Bhils each add special words of their own to the common vocabulary? The enquiry may be pursued even farther: May not many of the words now known as Gujarátí and found in the Gujarátí dictionaries have been obtained originally from the Bhils? This supposition seems not unlikely when we remember that probably the whole of the country of Gujarát belonged at one time exclusively to the Bhils. The language spoken by them must have, more or less, influenced that spoken by the neighbouring

Aryans. This external influence may have operated to some extent in moulding Gujarátí to its present form.

As to whether there is a Turanian or Aboriginal element preserved in Bhilí, very little can at present be affirmed. From enquiries made, it seems evident there is no connexion between Bhilí and the Dravidian languages of Southern India, nor with Gondí, Santálí and Kolí. Of the words in the following vocabulary about 84% are probably derived from Sanskrit, 10% from Arabic and Persian, while 6% are of uncertain origin.

The Bhilí words contained in the Collection now published are in common use in Rájputáná and the Mahikánthá, but how far they may be in vogue in Central India I am not in a position to state. There are, as will be seen from the column headed "Gujaráti Equivalents", comparatively few words not identified with that language. Bhilí bearing such a close resemblance to Gujarátí, I have, in the absence of any distinctive Bhilí character, adopted for this Book the character employed in Gujarátí, some slight acquaintance with which language is presupposed on the part of the reader. In the Grammar portion I have followed, in the main, the lines of Taylor's "Students Gujarátí Grammar", a work which should be in the hands of all who are studying either Gujarátí or Bhilí.

The printer being unable to supply at the time the necessary type, no accents have been placed over the long vowels in Bhilí or other words transliterated in this Book.

It is not with a view to conserve in any way the Bhilí tongue, which is after all only a corrupt form of one of the principal languages of India, that I have compiled this Grammar and Vocabulary. My object will be fulfilled should this Book prove of service to those whose work may lie among the Bhils.

For many helpful suggestions, for advice often sought and always readily given, and for patient kindness in reading over the proofs, I am greatly indebted to the Revd. Dr. G. P. and Mrs. Taylor of Ahmadábád. This work indeed could not have appeared in its present form but for their constant help and ready co-operation, for all which I tender them my warmest thanks.

HISTORICAL SKETCH OF THE BHILS.

The purpose of the following sketch is to place the history of the Bhils simply and concisely before the reader.

Very little is known of the earliest inhabitants of India. Among the few traces they have left behind them are some rude stone circles, upright slabs, earthen pots, agate knives and rough flint-axes. Some of these have been unearthed in the valley of the Nerbudda. It is impossible now to say who the people were that made these implements, for no written annals have been left to tell us anything about them.

Turning from these primitive races, we come to the tribes which entered India by the North-east and North-west passes. They have been divided into three stocks—the Thibeto-Burman, the Kolarian and the Dravidian. The Bhils, *from the language spoken by them,* have been classified as belonging to the Kolarian tribes. We do not know from what material this result has been arrived at. So far as we are aware the conclusion cannot have been based on linguistic affinities, for the Bhili language does not seem ever to have been carefully studied. This much, however, is clear: The Bhils have from remote times

occupied the country in which the rude implements already referred to were found. The strong presumption is that they came in contact with the aborigines, and that the two races, living in proximity, intermixed. We have, therefore, very probably, in the Bhils of to-day some of the blood of the earliest inhabitants of India. For this, if for no other, reason they are a most interesting people. They have, moreover, as will be noticed farther on, some Rájput blood in their veins. They form, therefore, as it were, a completed arch, resting upon two distinct pillars—one representing the aborigines of India and the other the Aryans. There can be hardly any doubt that the Bhils unite in themselves a strain of both these stocks.

In now glancing over the History of the country we purpose to cull from it only such portions as relate to the Bhils.

In old Sanskrit works they are called "Children of the Forest" and "Lords of the Pass". The Mahábhárat contains a long fabulous account of their origin, which we quote later on, and a further legend of the son of a Bhil king. We cannot, however, trust very much to these accounts, seeing they are so interwoven with absurd traditions. In the same poèm the aboriginies are called "enemies" "servants" "noseless" and "flat-nosed". On the other hand, the Aryans describe some of them as wealthy, possessing castles and forts, and ruling over powerful kingdoms. This statement is confirmed by the fact that in some parts now inhabited by the Bhils traces are still found of ruined towns, indicative of prosperity and power in the past.

At the time of the Aryan invasion of Rájputáná the Bhils were in possession of Márwár, but they soon migrated to the South under pressure from the invaders.

About B.C. 1400 Krishna is supposed to have established a kingdom in Gujarát after a severe struggle with the inhabitants,

many of whom were probably Bhils, inasmuch as Vairátnagar, a town in Gujarát, was at this time governed by Shridoshra, a Bhil Queen.

In B. C. 850 Dhanji was king of Málwá. He is generally considered to have been a Bhil,which view receives support from the fact that the name Dhanji is very common among the hill-men even at the present day. Evidently at that early period the Bhil race was very powerful in Málwá. The descendants of Dhanji reigned 387 years, and his successor is said to have shaken off, in B. C. 730, the yoke of the sovereign of Delhi.

After a long interval of more than 1300 years the scene shifts from Málwá back again to Gujarát, and one of the three Bhil women mentioned in history is brought to notice, in 696 A.D., in the following connexion. Ráni Rupsundri, the wife of Jayashekar, king of Punchásar, fled into the forest when the capital was beseiged. A kind-hearted Bhil woman gave her shelter and food. In this woman's hut Rupsundri gave birth to a son who became the famous Vanráj. The Queen and her child remained with their humble benefactress six years.

In the eleventh century the country called Mewás was held by the hillmen. The chief's name was Ashá whom Karan, the Gujaráti king, defeated and slew at Asháwal, the site of the present city of Ahmadábád.

From the history of Udaipur we find that in this same century a great part of Mewár and the North-west parts of Central India belonged to the Bhils.

In 1134 A. D. the king of Udaipur invaded their country, and took a portion of it from them. Some of the predatory Rájput chiefs too, bent on plunder, and desirous of gaining possession of the land, entered the hills with the purpose of

subduing the inhabitants. To effect their object they are said to have broken their caste rules by taking in marriage Bhil women. They gradually blended with that race and gained authority over it. To this cause, doubtless, is due the transmission to the present day of those Rájput features which are so marked in many of the Bhils. The intermixture of the Rájputs and Bhils has produced various castes, such as the Garásiás, Bhilálás &c., who claim to be socially superior to the hillmen.

About 1190 A. D. the king of Ábu, Jethsi Parmár, had a daughter, Ichani Kumári. The Gujarát king, Bhimdev II., wished to marry this princess, and sent an ambassador to the Ábu king with a request for his daughter's hand. Jethsi Parmár could not, however, entertain the proposal, as his daughter had been already betrothed to the son of the Ájmir king. Bhimdev, greatly annoyed, declared war against Ábu, and took the fort on the summit of the hill. It may be mentioned that Parmár is the name of a Bhil clan in Mewár at the present time.

The next event in history brings Suká Náik, the Bhil ruler of Jábuá, on to the stage in 1300 A. D. He and the Rájput chief of Dholitá had slain the family and a number of the retainers of a Governor of Gujarát. Kishandás, a favourite of the Emperor Alá-ud-din, received orders from Delhi to avenge the murder. Suká Náik and his principal followers were put to death, and their strongholds taken.

In 1677 an entirely new phase appears in this history, in the attempt made by the Emperor Aurangzeb to pervert the whole of his Hindu subjects to the Muhammadan faith. With this object in view, colonies of the followers of the prophet were placed among the hillmen some of whom eventually embraced Islám.

About 1767 Aliá Bai, the widow of the king of Málwá, was Queen over the kingdom that formerly belonged to Dhanjí. In ruling the Bhils, she first tried gentle measures, but, these failing, she had recourse to a rigorous policy. She, however, continued to allow them their claim to levy a small duty on goods passing through the hills.

Under the Mughals the Bhils were probably never sorely oppressed, except during the reign of the mad Emperor Taghluk. Under the Maráthás, however, they suffered terribly. "During the eighteenth century", writes Sir William Hunter, "the Maráthás, failing to bring the Bhils to order, treated them as outlaws, and permitted their lowest officers to take their lives without trial. A Bhil caught in a disturbed part of the country was flogged and hanged without an enquiry. Torture was freely used. Exposed to the sun with his nose slit and his ears shaved from his head, the Bhil was burned to death, chained to a red-hot iron slab. Hundreds were thrown over a cliff near Antur, and large bodies of them, assembled under a promise of pardon, were beheaded and blown from guns. Their women were mutilated, or smothered by smoke, and their children dashed to pieces against the stones".

From 1804 to 1817 the Pindárís, following the example of the lawlessness of the Maráthás, plundered the hillmen, and laid waste their villages. Parties of two thousand or more horsemen rode rapidly from place to place, and carried off all the cattle and property they could find. Their excursions were characterised by horrible atrocities. Terror and anarchy filled the land, and the inhabitants were driven to choose between throwing in their lot with the Pindárí free-booters or of going into exile. Many chose the former, and became robbers and plunderers.

It was in the midst of such troublous times as these that all the Bhils in 1818 came under the protection of the British.

Although possessing only bows and arrows as their national weapons of warfare, they have never been entirely conquered. Their numbers have again and again been decimated by sword and famine and disease, yet there are still two millions of them left as a witness to their vitality. Could they now but have the simpler helps that civilization offers, and were the products of their labours secured to them from the extortions of the tax-collectors, they would undoubtedly develop in time into a great race, and take their place among the classes that are the mainstay of India. They have, as a people, no national aspirations, and, so long as they are left alone, are indifferent as to who their rulers may be. Some of them, however, have been heard to say that the English Government is to retain its power only for a time, and that the good old days are coming back again when one of their own people shall be their king. Be this as it may, it is gratifying to note that during the Mutiny of 1857 the Bhils stood true and loyal to the English, and protected British officers when menaced by sepoys.

* * * * *

As indicating some of the various conjectures that have been made with regard to the origin and history of the Bhils, the following quotations from well-known works are appended :—

"The Bhils are quite a distinct race from any other "Indian tribe, yet few among the latter have higher pre-"tensions to antiquity".

Malcolm's Central India. p. 517. 1823.

"The Bhils were regarded both by him (Capt. McDonald) "and the other officers as unquestionably the original inhabit- "ants of the country. This the Rájputs themselves in this "part of India virtually allow, it being admitted in the tradi- "tional history of most of their principal cities and fortresses "that they were founded by such and such Bhil chiefs".

Heber's India. p. 495. 1829.

"They are assuredly an aboriginal race whether we regard their superstitions, their habits or their language, for although the latter contains much of Sanskrit derivation, their vocables are distinct. I advance this, however, more from the report of their neighbours than from personal investigation".

Tod's Travels in Western India, p. 34. 1839.

"There is every reason to believe that the original race of Bhils may claim a high antiquity, and that they were once masters of the fertile plains of India, instead of being confined, as they now are, to the rugged mountains and almost impenetrable jungles".

Dr. Wilson's Evangelization of India, p. 308. 1849.

"In the Mahábhárat they appear to the South of the Jamna, and in the immediate neighbourhood of the Ráj of Bhárat, whilst in the Rámáyan they make their appearance farther to the East, near to the junction of the Jamna and Ganges.

Talbot Wheeler's History of India, p. 82. 1867.

"The original settlers are identified with the various tribes

of Bhils, Cols, Gonds, Meenas and Chooars still living in a state almost of nature, in the forests of the Soane, the Nerbudda, and the Muhanudde, and in the hills of Surgooja and Chota Nagpur. Their languages have no affinity with the Sanskrit, and their religion differs from Hindooism. In those fastnesses, amidst all the revolutions which have convulsed India, they have continued to maintain, unchanged, their original simplicity of habits, creed and speech. They were apparently driven from the plains by fresh colonies of emigrants; and these were in their turn conquered by the Hindoos, who brought their religion and language with them from regions beyond the Indus, and, having reduced the inhabitants to a servile condition, branded them with the name of Sudras".

Marshman's History of India, vol. 1, p.p. 2 & 3. 1871.

"Those pre-Aryans Scythians, by whom I have been supposing the Dravidians to have been expelled from the Northern Provinces, are not to be confounded with the Kóls, Santáls, Bhils, Dóms, and other aboriginal tribes of the North. Possibly these tribes had fled into the forests from the Dravidians, prior to the pre-Aryan invasion, just as the British had taken refuge in Wales before the Norman Conquest. It is also possible that the tribes referred to had never crossed the Indus at all, or occupied Northern India, but had entered it, like the Bhútán tribes, by the North-East, and had passed from the jungles and swamps of Lower Bengal to their present abodes—taking care always to keep on the outside of the boundary line of civilization. At all events, we cannot suppose that it was through an irruption of those forest tribes that the Dravidians were driven Southwards; nor does the non-Sanskritic element supposed to be contained in the Northern vernaculars appear to accord distinctively with the peculiar structure of the Kolarian languages.

The tribes of Northern India whom the Aryans gradually incorporated in their community, as Súdrás, whoever they were, must have been an organized and formidable race. They may have been identical with the 'Ethiopians from the East', who, according to Herodotus, were brigaded with other Indians in the Army of Xerxes, and who differed from other Ethiopians by being 'straight-haired'".

Caldwell's Grammar of the Dravidian Languages,

p. p. 108, 109. 1875.

"The Bhils are now a mixed people, but the true original race is easily distinguished by the dark colour, diminutive size, prominent cheek-bones, large nostrils, activity, powers of enduring fatigue and rare qualifications for the chase".

Captain Rose's Report on the Bhils,

Bombay Government Selections Vol. X. p. 226.

"Whether the Bhils be numbered among the aboriginal tribes of India or not, it is indisputable that they have existed in the country from a remote period. Certainly their habits and characteristics and the barbarism and lawlessnsss they maintained for many ages lead to the supposition that they belong to the original races of the Indian peninsula, which have never amalgamated with the Hindoos, but have always striven to retain their independent and separate national existence. The Bhils are often alluded to by Muhammadan historians of Gujarát and Málwá as a powerful tribe occupying the hills and forests of Mewár and Udaipur under their own chiefs; from which position they were eventually driven out and gradually

found their way into Khandesh and its vicinity where they are now settled in considerable numbers ".

Sherring's Hindu Tribes and Castes. Vol. II. p. 291. 1879.

" They represent the lowest and oldest stratum of the population and may be taken to represent generally the barbarian type before the earliest civilizations had brought in ideas and prejudices about food, worship and connubium ".

Sir A. Lyall's Asiatic Studies. p. 160. 1822.

" Popular tradition ascribes to them a fabulous origin from Mahadev, who is said to have fallen in love with a forest girl by whom he had a numerous progeny, one of the children being particularly ugly and vicious, who distinguished himself finally by slaying his father's favourite " *Brisa,* " or bull, for which he was expelled from the habitations of men. The Bhils pretend to be descended from this outcast, and to have inherited crime and outlawry as " Mahadev's thieves "—that is, with their descent. They are divided into so many tribes that the opinion has been hazarded that the name "Bhil", when it was originally assumed, perhaps only denoted a confederacy of various robber races thrown together and associated by local circumstances and events ; but the inference is farfetched and scarcely tenable, for the Bhils are mentioned as an aboriginal people in the Mahábhárat, and the history of India shews that, like the Gonds, they were at one time a ruling race, though not exactly in the places they now occupy. Their original residence, it is supposed, was Márwár or Jodhpur, whence they were driven South by other races ; and the local history of the Rájput princes confirms the belief by stating that the Bhils were expelled from the plain country by the Rájputs ".

Rowney's " Wild Tribes of India, " p. 24. 1882.

"I may mention too that no one in India could give me any clue to the ethnical classification of the Bhils".

Prof. M. Monier-Williams' Hinduism. p. 2. 1882.

CONTENTS.

PART I:—GRAMMAR.

Page.

CHAPTER I.

§ 1. The Alphabet 1-2

CHAPTER II. Nouns.

§ 2. Gender. 3
§ 3. Number. 4
§ 4. Case. 5
§ 5. Declention of Nouns. 8
(*a*) Nouns not ending in આ, ઓ, ઇ or ઉ. ... 8
(*b*) Nouns ending in આ.... 9
(*c*) Nouns ending in ઓ or ઉ. 9
(*d*) Nouns ending in ઈ. 10

CHAPTER III. Adjectives.

§ 6 Adjectives declinable and indeclinable. ... 12
§ 7. Declension of the adjective with a noun. ... 13
§ 8. Degrees of comparison. 14

CHAPTER IV. Numerals.

§ 9. Cardinals. 16
§ 11. Ordinals. 16
§ 12. Fractional Numbers. 17
§ 13. Multiplicatives... 17

CHAPTER V. Pronouns.

§ 14. Personal Pronouns. 18
§ 15. Possessive and Reflexive Pronouns. ... 20

§ 16. Relative and Correlative Pronouns. ... 20
§ 17. Demonstrative Pronouns... 21
§ 18. Interrogative Pronouns.... 21
§ 19. Indefinite Pronouns. 22
§ 20. Distributive Pronouns. 22
§ 21. Compound Pronouns. 22
§ 22. Table of Allied Pronominal Forms. ... 23
§ 23. Pronominal Adjectives. 23

Chapter VI. Verbs.

§ 24. The Infinitives.... 24
§ 25. The Participles... 24
§ 26. The Moods. 25
§ 27. Conjugation of the Verb હોવું, *to be.* ... 26
§ 28. Conjugation of the Verb પડવું, *to fall.* ... 28
§ 29. Verbs ending in આ. 31
§ 30. Verbs ending in એ. 31
§ 31. Monosyllabic roots ending in ઈ. 31
§ 32. The Infinitive in વા. 32
§ 33. The Infinitive form in ણું... 32
§ 34. Irregular Verbs. 32
§ 35. The Agential Construction. 33
§ 36. The Passive Voice. 33
§ 37. The Passive Voice used in a Potential sense... 35
§ 38. Causative Verbs. 35
§ 39. Double Causatives. 36

Chapter VII. Compound Verbs.

§ 40. Intensives. 37
§ 41. Completives. 38
§ 42. Potentials. 38
§ 43. Frequentatives... 38

§ 44. Continuatives. 39
§ 45. Obligatives. 39
§ 46. Desideratives. 40
§ 47. Permissives. 40
§ 48. Inceptives. 41
§ 49. Nominal Verbs... 41

Chapter VIII. Adverbs.

§ 50. Adverbs of Manner. 42
§ 51. Adverbs of Time. 43
§ 52. Adverbs of Place. 44
§ 53. Adverbs of Affirmation, Negation, Doubt, Degree. 44
§ 54. Adjectival Adverbs. 45
§ 55. Pronominal Adverbs. 46
§ 56. Adverbial Expressions. 47
§ 57. Participial Adverbs. 48

Chapter IX. Prepositions.

§ 58. List of Prepositions 49

Chapter X. Conjunctions.

§ 59. List of Conjunctions. 50

Chapter XI. Interjections.

§ 60. List of Interjections. 51

Miscellanea.

§ 61. The Famine Years. 52
§ 62. Months of the Year. 52
§ 63. Days of the Week. 52
§ 64. Divisions of the Day and Night. 53
§ 65. Names of Relatives. 55

PART II:—VOCABULARY

(A). Bhili-English Vocabulary.... ... 57—198

(B). English-Bhili Vocabulary.... ... 199—316

Miscellanea.

Short Specimen Sentences. 317-319

Bhil Proverbs.... 320-322

A Bhil's Prayer when presenting his offerings. 323

A Specimen Bhil Ballad. 324

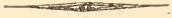

PART I.

GRAMMAR.

BHILI GRAMMAR.

CHAPTER I.

The Alphabet.

The Alphabet may be said to consist of 34 letters—6 vowels and 28 consonants—most of which are pronounced as in Gujarati.

Vowels :— અ, આ, ઈ[1], ઉ[1], એ, ઓ.

Consonants :—

Mutes :— ક, ખ, ગ, ઘ, જ, ઝ[2]. ટ, ઠ, ડ[3], ઢ, ણ, ત, થ, દ, ધ, ન, પ, ફ, બ, ભ[4], મ.

Semi-vowels:—ય[5], ર, લ, વ[6].

Sibilant:— સ.

Aspirate:— હ[7].

Added Semi-vowel:— ળ.

Notes—1. As the ઈ sound seems generally long and the ઉ sound generally short, each sound is represented by one single vowel.

2. The Gujarati palatals ચ and છ are not found in Bhili, the letter સ being used instead of them. The letters જ, ઝ represent the sounds z, zh, not j or jh. The letter જ is sometimes pronounced a little like સ.

3. The letter ર has often more of an *r* sound than is heard in Gujarati.

4. The letter બ is in many words pronounced so like ફ that it might be optional which letter to use when writing the word.

For example, in the word બાઇ the sound is something between બાઇ and ફાઇ.

5. There is no initial ચ, as the Bhils cannot pronounce it without the help of a preceding ઈ, *e. g.* ઈચો this.

6. The letter વ has two distinct pronunciations :—*w* when it precedes long *a*, and *v* in all other cases.

7. The aspirate હ is sometimes pronounced so slightly that it is scarcely perceptible, and it becomes optional to spell the word with or without it.

In the formation of compound letters the same rules are followed as in Gujarati.

CHAPTER II.

Nouns.

Nouns admit of Gender, Number and Case.

2. Gender.

The Gender of many Nouns can be learned only by practice, but as a general rule words ending in ઓ are Masculine, in ઈ are Feminine and in ઉ are Neuter.

Exceptions : ગહું *m.* ઘો *f.* બો *f.*

Several nouns ending in ઈ denoting male members of castes, trades or professions are masculine, *e. g.* જોગી *a Jogi*; બોઈ *a palanquin-bearer.*

With regard to nouns not ending in ઓ, ઇ or ઉ we may say briefly :—

Nouns ending in આ are usually abstract and feminine, as આયસા *hope.* There are a few, however, which denote males and are consequently masculine, as રાજા *a king*, આતા *a father.*

In the few nouns ending in ઉ, all the three genders are found. *e. g.* ટાપુ *m.* આબરૂ *f.* ગીરૂ *n.*

The only nouns in એ seem to be દે *m.* વને *m.* દે *m.* વેહળીએ *f.*

For the nouns ending in a consonant no definite rule can be laid down as to gender.

Some few words take their gender from their meaning, as, for instance, the names of the months, the days of the week, and the famine years are masculine, because the words મહીના *month*, વાર *a day of the week*, and કાળ *famine* are masculine.

Names of human beings and animals ending in ઓ frequently have a feminine in ઇ, as સોરો *a boy*, સોરી *a girl*, બાકરો *a he-goat*, બાકરી *a she-goat*.

There is sometimes a neuter form in ઉં, when the word is used without any special reference to sex, સોરૂં *a child*, બાકરૂં *a goat*.

There are also a few feminines having terminations other than ઇ.

e. g.	જોગી *m.* a Jogi.	જોગેણ a Jogi's wife.
	વાઘ *m.* a tiger.	વાઘેણ a tigress.
	ભીલ *m.* a Bhil.	ભીલડી a Bhil woman.

Some few are quite different in the feminine from the masculine.

આતા father, આઈ mother. વોર a husband, વહુ a wife.
બાપ ,, મા ,, પાડો a he-buffalo, ભેંસ a she-buffalo.
ભાઈ brother, બેન sister.
મોર a peacock, ઢેલ a peahen.

---

3. Number.

The Bhil Noun has two numbers—the Singular and the Plural.

The Nominative Plural is the same as the Singular in all nouns except those ending in ઓ and ઉં.

Nouns ending in ઓ substitute આ for ઓ, as સોરો *a boy*, સોરા *boys*.

Nouns ending in ઉં substitute આં for ઉં, as સોરૂં *a child*, સોરાં *children*.

[For Plurals of nouns in the oblique case see § 4.]

---

4. Case.

There are eight cases, and the meanings attached to, and the purposes served by, them are the same as in Gujarati, with the exception that in Bhili the ablative is used to denote the *place whence*, and not the *person from whom*, an action proceeds. This latter idea is always expressed by the Agential Case wherever the Nominative is not used.

Cases.	*Case endings.*
Nominative.	
Objective.	Same as Nom. or else એ.
Agential.	એ.
Dative.	એ.
Ablative.	હો, હી, હું, હા, હાં.
Genitive.	નો, ની, નું, ના, નાં.
Locative.	માં or માંય and એ.
Vocative.	Same as Nom. or else આ.

In the declension of Nouns in the Singular ending in ઓ or ઉં, the terminations ઓ or ઉં are changed to આ before affixing the other case-endings.

In the declension of all other Nouns the case-endings are affixed to the form the word bears in the Nominative, except that in nouns ending in ઈ, ઈ is changed to જ્યા before affixing the Objective, Agential and Dative case-endings.

For the declension of Nouns in the Plural:—

(a). Nouns not ending in આ, ઓ, ઈ, or ઉં insert the letter ઓ between the base and the oblique case-endings.

Exception: The word ગેર, *a house,* has આં inserted instead of ઓ.

(b). Nouns in આ have no distinctive plural termination.

(c). Nouns ending in ઓ and ઉં change ઓ and ઉં to આ and આં respectively throughout the plural before affixing the case-endings.

(d). Nouns ending in ઈ change ઇ to જ્યા before affixing the case-endings.

In the Agential Case આએ is usually contracted to એ, thus forming a distinction between the Agential and the Dative. The Agential case is used not only with a past tense to indicate the doer of an action,

but is also used with the Infinitive to indicate the person by whom an action must be done.

e. g. સોરે કામ કીદું, the boy did the work.
સોરે કામ કરવું, the boy must do the work.

The Ablative, properly speaking, should agree with the nominative of the sentence, but it is more frequently used in the form હું. It is sometimes combined with the Locative, forming thus માંહું.

The Locative in એ *at, on* or *to*, is not used very frequently. The termination is often omitted with nouns denoting a place, but if an adjective precede, then that adjective will take the Locative in એ, as બીજે ગામ, *at another village.*

The Vocative is the same as the Nominative, unless the Nominative ends in ઓ or ઉં, in which case ઓ or ઉં changes to આ.

——oOo——

5. Declension of Nouns.

(a). Nouns not ending in આ, ઓ, ઈ, or ઉ.

ઉંટ *m.* a camel.

	Singular.	Plural.
Nom.	ઉંટ.	ઉંટ.
Obj.	,, or ઉંટએ.	ઉંટઓ or ઉંટઓએ (or same as Singular).
Ag.	ઉંટએ.	ઉંટઓએ.
Dat.	ઉંટએ.	ઉંટઓએ.
Abl.	ઉંટહું.	ઉંટઓહું.
Gen.	ઉંટનો, ની, નું, ના, નાં.	ઉંટઓનો &c.
Loc.	ઉંટમાં or માંય or એ.	ઉંટઓમાં or માંય or એ.
Voc.	ઉંટ.	ઉંટ.

ગેર a house.

	Singular.	Plural.
Nom.	ગેર.	ગેર.
Obj.	ગેર.	ગેર.
Ag.	ગેરે.	ગેરાંએ.
Dat.	ગેરે.	ગેરાંએ.
Abl.	ગેરહું.	ગેરાંહું.
Gen.	ગેરનો &c.	ગેરાંનો &c.
Loc.	ગેરમાં or માંય or ગેરે.	ગેરાંમાં or માંય or એ.
Voc.	ગેર.	ગેર.

(b). Nouns ending in આ.

Nouns ending in આ are the same in the Singular as in the Plural, with this exception that the Agential Case Singular ends in એ, and the Agential Case Plural in આએ.

રાજા *m.*, a king.

	Singular.	Plural.
Nom.	રાજા.	રાજા.
Obj.	રાજા.	રાજા.
Ag.	રાજે.	રાજાએ.
Dat.	રાજાએ.	રાજાએ.
Abl.	રાજાહું.	રાજાહું.
Gen.	રાજાનો &c.	રાજાનો &c.
Loc.	રાજામાં or માંય.	રાજામાં or માંય.
Voc.	રાજા.	રાજા.

(c). Nouns ending in ઓ or ઉં.

સોરો *m.*, a boy.

	Singular.	Plural.
Nom.	સોરો.	સોરા.
Obj.	સોરો or સોરાએ.	સોરાએ.
Ag.	સોરે.	સોરાએ.
Dat.	સોરાએ.	સોરાએ.
Abl.	સોરાહું.	સોરાહું.
Gen.	સોરાનો &c.	સોરાનો &c.
Loc.	સોરામાં or માંય.	સોરામાં or માંય.
Voc.	સોરા.	સોરા.

સોરૂં *n.*, a child.

	Singular.	Plural.
Nom.	સોરૂં.	સોરાં.
Obj.	સોરૂં or સોરાએ.	સોરાં or સોરાંએ.
Ag.	સોરાએ.	સોરાંએ.
Dat.	સોરાએ.	સોરાંએ.
Abl.	સોરાહું.	સોરાંહું.
Gen.	સોરાનો &c.	સોરાંનો &c.
Loc.	સોરામાં or માંય.	સોરાંમાં or માંય.
Voc.	સોરા.	સોરાં.

(d). Nouns ending in ઈ.

સોરી *f.*, a girl.

	Singular.	Plural.
Nom.	સોરી.	સોરી.
Obj.	સોરી or સોર્યે.	સોરી or સોર્યાએ.
Ag.	સોર્યે.	સોર્યાએ.
Dat.	સોર્યે.	સોર્યાએ.
Abl.	સોરીહું.	સોર્યાહું.
Gen.	સોરીનો &c.	સોર્યાનો &c.
Loc.	સોરીમાં or માંય.	સોર્યામાં or માંય.
Voc.	સોરી.	સોરી.

The declension of the word આદમી, *a man*, is peculiar.

આદમી *m.*, a man.

	Singular.	Plural.
Nom.	આદમી.	આદમી.
Obj.	,, or આદમન્યે.	,, or આદમન્યાએ.
Ag.	આદમન્યે.	આદમન્યા.
Dat.	આદમન્યે.	આદમન્યાએ.
Abl.	આદમીહું.	આદમન્યાહું.
Gen.	આદમીનો &c.	આદમન્યાનો &c.
Loc.	આદમીમાં or માંય.	આદમન્યામાં or માંય.
Voc.	આદમી.	આદમી.

The Plural of the word કીરણ, *a ray*, is declind like the plural of સોરી.

e. g. કીરણ, કીરણ્જ્યાએ, &c.

——oOo——

CHAPTER III.

Adjectives.

§ 6. Adjectives declinable and indeclinable.

All adjectives except those ending in એ or ઉં are uninflected.

Adjectives ending in એ for the masculine and ઉં for the neuter change these terminations to આ throughout all the oblique cases singular.

If an adjective qualify a Locative in એ, the termination આ changes to એ.

The plural termination for all the cases is આ in the masculine and આં in the neuter.

Examples.	હાઉ સોરો,	a good boy.
	હાઉ સોરી,	a good girl.
	હાઉ સોરાંએ,	for the good children.
	આકરો આદમી,	a stern man.
	આકરા આદમી,	stern men.
	આગલું ગેર,	the house in front.
	આગલાં ગેર,	the houses in front.
	ઉસા ગેરમાં,	in the high house.
	ઉસાં ગેરાંનું,	of the high houses.

§ 7. Declension of the adjective with a noun.

Masculine : થાકો પાંમણો, a tired guest.

	Singular.	Plural.
Nom.	થાકો પાંમણો.	થાકા પાંમણા.
Obj.	થાકો પાંમણો or થાકા પાંમણાએ.	થાકા પાંમણા or થાકા પાંમણાએ.
Ag.	થાકા પાંમણાએ.	થાકા પાંમણાએ.
Dat.	થાકા પાંમણાએ.	થાકા પાંમણાએ.
Abl.	થાકા પાંમણાહું.	થાકા પાંમણાહું.
Gen.	થાકા પાંમણાનો &c.	થાકા પાંમણાનો &c.
Loc.	થાકા પાંમણામાં or માંય.	થાકા પાંમણામાં or માંય.
Voc.	થાકા પાંમણા.	થાકા પાંમણા.

Feminine: કડવી આમલી, a bitter tamarind.

	Singular.	Plural.
Nom.	કડવી આમલી.	કડવી આમલી.
Obj.	કડવી આમલી or કડવી આમલ્જ્યે.	,, or કડવી આમલ્જ્યાએ.
Ag.	કડવી આમલ્જ્યે.	કડવી આમલ્જ્યાએ.
Dat.	કડવી આમલ્જ્યે.	કડવી આમલ્જ્યાએ.
Abl.	કડવી આમલીહું.	કડવી આમલ્જ્યાહું.
Gen.	કડવી આમલીનો &c.	કડવી આમલ્જ્યાનો &c.
Loc.	કડવી આમલીમાં,માંય or એ.	કડવી આમલ્જ્યામાં,માંય or એ.
Voc.	કડવી આમલી.	કડવી આમલી.

Neuter: હાંકડું બારણું, a narrow door.

	Singular.	Plural.
Nom.	હાંકડું બારણું.	હાંકડાં બારણાં.
Obj.	હાંકડું બારણું or હાંકડા બારણાએ.	હાંકડાં બારણાં or હાંકડાં બારણાંએ.
Ag.	હાંકડા બારણાએ.	હાંકડાં બારણાંએ.
Dat.	હાંકડા બારણાએ.	હાંકડાં બારણાંએ.
Abl.	હાંકડા બારણાહું.	હાંકડાં બારણાંહું.
Gen.	હાંકડા બારણાનો &c.	હાંકડાં બારણાંનો &c.
Loc.	હાંકડા બારણામાં or માંય or હાંકડે બારણે.	હાંકડાં બારણાંમાં, માંય or એ.
Voc.	હાંકડા બારણા.	હાંકડાં બારણાં.

§ 8. Degrees of comparison.

The Comparative Degree is expressed by the simple adjective preceded by the ablative of the noun with which the comparison is made: *e. g.*

વણા ગેરહું ઇયું ગેર મોટું હે, this house is larger than that.
વણા આદમીહો ઇયો આદમી ભલો હે, this man is better than that one.

The words ખુબ, *much*, and ઘણું, *much* (plural, *many*), are prefixed to adjectives to express a high degree of comparison: *e. g.*

વણા ગેરહુ ઇયું ગેર ઘણું ઉંસું હે, this house is much higher than that.

The Superlative Degree is expressed by the simple adjective preceded by હગળાહું or હગળા કરતાં, *than all.*

ઇયો સોરો હગળાહું મોટો હે, this boy is the biggest of all.

The Superlative Degree may also be expressed by placing the noun or pronoun with which comparison is made in the Locative Case in માં with or without હગળું : *e. g.*

ઇયો સોરો હગળા સોરામાં વાકમ હે.
ઇયો સોરો સોરામાં વાકમ હે. } This boy is the cleverest of all.

The words ખુબ and ઘણું are used to express a superlative degree, when no idea of comparison is intended : *e. g.*

ખુબ મોટો મલક, a very large country.

——oOo——

CHAPTER IV.

Numerals.

§ 9. Cardinals.

Bhili has numbers up to 20 only.

1	એક	6	સો	11	અગ્યાર	16	હોળ
2	બે	7	હાત	12	બાર	17	હતર
3	તણુ	8	આઠ	13	તેર	18	અઠાર
4	સ્યાર	9	નોવ	14	સૌદ	19	ઓગણી
5	પાંસ	10	દોહ	15	પનર	20	વીહ.

The numbers after 20 are reckoned by twenties: *e.g.*

21	વીહ ને એક	40	બે વીહ
22	વીહ ને બે	60	તણુ વીહ
30	વીહ ને દોહ	80	સ્યાર વીહ
31	વીહ ને અગ્યાર	100	પાંસ વીહ or હો.

The word એક added to a numeral conveys the idea of "about", as વીહેક, *about 20.*

The Bhili idiom in indefinite expression is બેસ્યાર, "two four", *a few.*

§ 11. Ordinals.

1st.	પેલો	3rd.	તીજો	5th.	પાંસમો
2nd.	બીજો	4th.	સોથો	6th.	સોતમો.

Higher numbers are not much used, but may be formed by adding મો to the cardinal numbers.

The ordinals for the Lunar days are not generally known, but a few are used, such as બીજ, તીજ.

§ 12. Fractional numbers.

$\frac{1}{4}$	પાહેરો.	$\frac{3}{4}$	પોણું.	$1\frac{1}{2}$	દોઢ.
$\frac{1}{2}$	અર્દ.	$1\frac{1}{4}$	સવા.	$2\frac{1}{2}$	અઢી.

§ 13. Multiplicatives.

2–fold,	બાહેરો.	Twice as many,	બમણું.
3–fold,	તણુહરો.	Thrice as many,	તમણું.
4–fold,	સ્યારહરો.	Four times as many,	સ્યારગણું.

CHAPTER V.

Pronouns.

The declension of many of the pronouns is irregular.

§ 14. Personal Pronouns.

First Person.

	Singular.	Plural.
Nom.	હું or મો, I.	અમાં, We.
Obj.	મય.	અમે.
Ag.	મય.	અમાં or અમાંએ.
Dat.	મય.	અમે.
Abl.	મારાહું &c.	અમારાહું &c.
Gen.	મારો, રી, રૂં, &c.	અમારો, રી, રૂં, &c.
Loc.	મારામાં or માંય.	અમારામાં or માંય.

Second Person.

Nom.	તું, Thou.	તમાં, You.
Obj.	તય.	તમે.
Ag.	તય.	તમાં or તમાંએ.
Dat.	તય.	તમે.
Abl.	તારાહું &c.	તમારાહું &c.
Gen.	તારો, રી, રૂં, &c.	તમારો, રી. રૂં, &c.
Loc.	તારામાં or માંય.	તમારામાં or માંય.

Third Person.

	He, It.	She.	They.	
Nom.	વી or વો.	વે.	વા, *m.*, *n.*	વી, *f.**
Obj.	વણાય.	વણીએ.	વણાએ.	વણીઆંએ.
Ag.	વણે.	વણીએ.	વણા or વણાંએ.	વણીઆંએ.
Dat.	વણાય.	વણીએ.	વણાએ.	વણીઆંએ.
Abl.	વણાહું &c.	વણીહું &c.	વણાહું &c.	વણીઆંહું &c.
Gen.	વણાનો or વેનો.	વણીનો or વેનો &c.	વણાનો &c.	વણીઆંનો &c.
Loc.	વણામાં or માંય.	વણીમાં or માંય.	વણામાં or માંય.	વણીઆંમાં or માંય.

હું is derived from the Gujarati, and મો from the Hindi.

The 3rd Personal Pronoun is also used for the Demonstrative Pronoun, *that one.* When it is accompanied by a noun, it becoms વણા throughout all the oblique cases, and the noun alone takes the case-endings.

The pronoun આપડાં, *we,* includes the 1st and 2nd person.

Nom.	આપડાં, We.
Obj.	આપડાં or આપડાંએ.
Ag.	આપડે.
Dat.	આપડાંએ.
Abl.	આપડાંહું &c.
Gen.	આપડાંનો &c.
Loc.	આપડાંમાં or માંય.

* વાં is used as a respectful feminine plural.

§ 15. Possessives and Reflexives.

The Possessive Pronoun is simply the Genitive of the Personal Pronoun, and is treated as an adjective agreeing with the noun it qualifies.

The Reflexive idea is conveyed by એકલો, *alone*, or by પંડે, પંડુપંડ, or આપઆપડો, *self*.

§ 16. Relative and Correlative Pronouns.

	Relative.	Correlative.
Nom.	જી, Who.	તી, That one, Those.
Obj.	જણાય.	તણાય.
Ag.	જણે.	તણે.
Dat.	જણાય.	તણાય.
Abl.	જણાહું &c.	તણાહું.
Gen.	જણાનો or જેનો &c.	તણાનો or તેનો &c.
Loc.	જણામાં or માંય.	તણામાં or માંય.

The forms જે and તે are sometimes used instead of જી and તી respectively.

When જી and તી are accompanied by a noun, the forms જણા, and તણા are used throughout the oblique cases, and the noun alone takes the case-endings.

§ 17. The Demonstrative Pronoun.

	Singular.		Plural.	
	Masc. & Neut.	Fem.	Masc. & Neut.	Fem.
Nom.	ઇયો, ઇયું.	ઇયે, this.	ઇયા.	ઇયી these.
Obj.	અણાય.	અણીએ.	અણાય.	અણીઆંએ.
Ag.	અણે.	અણીએ.	અણાં or અણાંય.	અણીઆંએ.
Dat.	અણાય.	અણીએ.	અણાંય.	અણીઆંએ.
Abl.	અણાહું&c.	અણીહું.	અણાંહું &c.	અણીઆંહું.
Gen.	અણાનો&c.	અણીનો &c.	અણાંનો &c.	અણીઆંનો &c.
Loc.	અણામાં or માંય.	અણીમાં or માંય.	અણામાં or માંય.	અણીઆંમાં or માંય.

When ઇયો, ઇયે (singular), ઇયા, ઇયી (plural), are followed by a noun, the forms અણા, અણી, અણાં, and અણીઆં, respectively, are used throughout the oblique cases, and the noun only takes the case-endings.

The form એ is sometimes used for the Nominative and એનો for the Genitive, Singular and Plural, of all three genders.

For the Demonstrative Pronoun, *that, that one,* see Personal Pronouns 3rd person.

§ 18. The Interrogative Pronoun.

Nom.	કોણ, Who ?	હું ? What ?
Obj.	કોણાય.	હાય.
Ag.	કોણે.	હેણે.
Dat.	કોણાય.	હાય.
Abl.	કોણાહું &c.	હેનાહું &c.
Gen.	કોણાનો or કોનો &c.	હેનાનો or હેનો &c.
Loc.	કોણામાં or માંય.	હેનામાં or માંય.

§ 19. The Indefinite Pronouns.

	Masc. & Neut.	Fem.	Masc. & Neut.	Fem.
Nom.	કણું.	કણી, some one.	કણુંક, કણીક, any one.	
Obj.	કણાય.	કણીએ.	કણાયક.	
Ag.	કણે.	કણીએ.	કણેક.	
Dat.	કણાય.	કણીએ.	કણાયક.	
Abl.	કણાહું &c.	કણીહું.	કણાયકહું &c.	
Gen.	કણાનો or કનો &c.	કણીનો &c.	કણાયકનો &c.	
Loc.	કણામાં or માંય.	કણીમાં or માંય.	કણાયકમાં or માંય.	

The pronouns કોઇ, *some one*, કોક, *any one*, કંઈ or કાંઈ, *anything*, are indeclinable.

§ 20. The Distributive Pronoun.

The Distributive Pronoun એકેક, *each*, is indeclinable.

§ 21. Compound Pronouns.

કણું બીજું,	some other.
કણુંનું કણું,	some one or other.
કાંઈ વત્તું,	some more.
કાંઇને કાંઈ,	something or other.
બીજું કણું,	some one else.
બીજું હું?	what else?
વત્તું કાંઈ,	something else.
હુગળા કણુ,	several.

§ 22. Table of Allied Pronominal Forms.

Pronoun.	Adjectives.		Adverbs.	
	Quality.	Quantity.	Manner.	Place.
ઇયું or એ.	ઇવું or એવુ.	અતરૂં.	ઇમ or એમ.	ઇયાં.
જી.	જીવું.	જતરૂં.	જીમ or જેમ.	જ્યાં-જાં.
તી or તે.	તીવું or તેવું.	તતરૂં.	તીમ or તેમ.	ત્યાં.
વી.	વીવું.	વતરૂં.		વ્યાં.
કોણ.	કીવું or કેવું.	કતરૂં.	કીમ or કેમ.	ક્યાં-કાં.

§ 23. Pronominal Adjectives.

હગળું, હેવું, આખું	all, the whole.	બે,	both.
પારકું,	another's.	વધું,	more.
એક,	one.	ઘણું,	much, (pl. many).
બીજું,	another.	ખુબ,	much.

CHAPTER VI.

Verbs.

The Verb in its conjugation possesses Infinitives, Participles, Moods, and Tenses.

§ 24. The Infinitives are formed by adding to the verbal stem :—

વો–વી–વું or ણો–ણી–ણું,	to express indefinite action.	
તાં,	,,	continuous ,,
વાનો–વાની–વાનું,	,,	intentional ,,
જ્યો–જ્યી–જ્યું,	,,	completed ,,

In Transitive Verbs the Infinitive, if declinable, agrees with its object.

§ 24. The Participles are formed by adding to the verbal stem :—

તો–તી–તું. (Present) to express action as continuing: *e. g.* પડતો, *falling.*

વાનો–વાની–વાનું.(Future) to express action as intended : *e. g.* પડવાનો, *going to fall.*

જ્યો–જ્યી–જ્યું. (Past) to express action as completed : *e. g.* પડ્યો, *fallen.*

ઈ or ઇને. (Connective Past) to express action as completed: *e. g.* પડી–પડીને, *having fallen.*

Instead of વાનો–વાની–વાનું, the Hindi terminations વાળો–વાળી–વાળું may be used, affixed *not* to the stem but to the oblique form of the Infinitive, as પડવાવાળો.

In the Gujarat portion of the Bhil country, the Gujarati Participle ending in એલો–લી–લું is sometimes used instead of the Past Participle, as પડેલો instead of પડ્યો.

The Connective Past Participle is the only one that is indeclinable. It is most frequently employed as the first finite verb in a compound sentence; *e. g.* આવીને કામ કીદુ, Having come, he did the work, *or* He came and did the work.

Similarly a succession of these Participles may take the place of a succession of finite verbs; *e. g.*, વી આવીને મનખ જોઇને ઓખદ આલીને ગેર ગીન્યો=Having come, and having seen the man, and having given the medicine, he went home, *or* He came and saw the man, gave the medicine and went home.

§ 26. The three Moods in Bhili are the Indicative, the Imperative and the Subjunctive. The Indicative has nine Tenses—three Simple and six Compound. The Subunctive has ten—two Simple and eight Compound. The Imperative has two Simple Tenses.

All verbs follow the same method of conjugation. There are about a dozen verbs which may be called Irregular, but they are irregular only in the Past Participle.

§ 27. Conjugation of the Verb હોવું, *to be.*

The Verb હોવું is conjugated only in the following five tenses, which also enter as auxiliaries into the conjugation of every verb.

Indicative.

Present.	S.	1	હું or મો* હું.	I am.
		2	તું હે.	Thou art.
		3 *m.*	વી હે.	He is.
		3 *f.*	વે હે.	She is.
	P.	1	અમાં હાં.	We are.
		2	તમાં હો.	You are.
		3 *m.*	વા હેં.	They are.
		3 *f.*	વે હેં.	,, ,,
Past.	S.	1	હું અતો.	I was.
		2	તું ,,	Thou wast.
		3 *m.*	વી ,,	He was.
		3 *f.*	વે અતી.	She was.
	P.	1	અમાં અતા.	We were.
		2	તમાં ,,	You were.
		3 *m.*	વા ,,	They were.
		3 *f.*	વે અતી.	,, ,,
Future.	S.	1	હુ અહી.	I shall be.
		2	તું અહે.	Thou wilt be.
		3 *m.*	વી અહે.	He will be.
		3 *f.*	વે અહે.	She will be.
	P.	1	આમાં અહાં.	We shall be.
		2	તમાં અહો.	You will be.
		3 *m.*	વા અહેં.	They will be.
		3 *f.*	વી અહેં.	,, ,, ,,

* The pronoun મો, *I* (Hindi મૈં), is used in the Rajputana States.

Subjunctive.

Present.	S.	1	હું ઉગું.	I may be.
		2	તું ઉગે.	Thou mayst be.
		3 *m.*	વી ઉગે.	He may be.
		3 *f.*	વે ઉગે.	She may be.
	P.	1	અમાં ઉગાં.	We may be.
		2	તમાં ઉગો.	You may be.
		3 *m.*	વા ઉગેં.	They may be.
		3 *f.*	વી ઉગેં.	,, ,,
Past.	S.	1	હું ઉગેક or ઉગેત.	I might be.
		2	તું ,, ,,	Thou mightst be.
		3 *m.*	વી ,, ,,	He might be.
		3 *f.*	વે ,, ,,	She might be.
	P.	1	અમાં,, ,,	We might be.
		2	તમાં ,, ,,	You might be.
		3 *m.*	વા ,, ,,	They might be.
		3 *f.*	વે ,, ,,	,, ,,

Alternatives* for the Subjunctive are :—

Present.	S.	મો તું, 2 તું વે, 3 *m.* વો વે, 3 *f.* વે વે.
	Pl.	અમાં વા, 2 તમાં વો, 3 વે વેં.
Past.	S.	મો અતો, 2 તું અતો, 3 *m.* વો અતો. 3 *f.* વે અતી.
	Pl.	અમાં અતા, 2 તમાં અતા, 3 *m.* વે અતા. 3 *f.* વે અતી.

Imperative Mood.

Present.	હો.	Be thou, or be ye.
Future.	હોજે.	Thou shalt be.
	હોજો.	Ye shall be.

* These alternative forms are used both independently and as auxiliaries in the Rajputana States.

§ 28. Conjugation of the Verb પડવું, *To fall.*

Infin.	Present.	1 પડવો–વી–વું.	To fall.
		2 પડતાં.	
	Future.	પડવાનો-ની–નું.	To be about to fall.
	Past.	પડ્યો-ય્યી-ય્યુ.	To have fallen.
Partic.	Present.	પડતો-તી-તું.	Falling.
	Future.	પડવાનો-વાની-વાનું.	About to fall.
	Past.	પડ્યો-ય્યી–ય્યુ.	Fallen.
	C. Past.	પડી or પડીને.	Having fallen.

Indicative Mood.

Present Indefin. (I) fall.	S.	1 હું or મો પડું,	P.	અમાં પડાં.
		2 તું પડે,		તમાં પડો.
		3 *m.* વી પડે,		વા પડેં.
		3 *f.* વે પડે,		વી પડેં.
Fut Ind. (I) shall fall.	S.	1 હું પડહી,	P.	અમાં પડહાં.
		2 તું પડહે.		તમાં પડહો.
		3 *m.* વી પડહે,		વા પડહેં.
		3 *f.* વે પડહે,		વી પડહેં.
PastInd. (I) fell.	S.	1 હુ પડ્યો,	P.	અમા પડ્યા.
		2 તું ,,		તમાં ,,
		3 *m.* વી ,,		વા ,,
		3 *f.* વે પડ્યી.		વી પડ્યી.
Pres. Continuous. (I) am falling.	S.	1 હું પડું હું,	P.	અમાં પડાં હાં.
		2 તું પડે હે,		તમાં પડો હો.
		3 *m.* વી પડે હે,		વે પડે હેં.
		3 *f.* વે પડે હેં,		વી પડે હેં.

Past Cont. (1) was falling.	S. 1	હું પડતો અતો,	P. અમાં પડતા અતા.
	2	તું ,,	તમાં ,,
	3 *m.*	વી ,,	વા ,,
	3 *f.*	વે પડતી અતી,	વી પડતી અતી.
Pres. Intentional (1) am about to fall.	S. 1	હું પડવાનો હું,	P. અમાં પડવાના હાં.
	2	તું ,, હે,	તમાં પડવાના હો.
	3 *m.*	વી ,, હે,	વા પડવાના હેં.
	3 *f.*	વે પડવાની હે,	વી પડવાની હેં.
Past Int. (1) was about to fall	S. 1	હું પડવાનો અતો,	P. અમાં પડવાના અતા.
	2	તું ,,	તમાં ,,
	3 *m.*	વી ,,	વા ,,
	3 *f.*	વે પડવાની અતી,	વી પડવાની અતી.
Present Perfect. (1) have fallen.	S. 1	હું પડ્યો હું,	P. અમાં પડ્યા હાં.
	2	તું ,, હે,	તમાં પડ્યા હો.
	3 *m.*	વી ,, હે,	વા પડ્યા હેં.
	3 *f.*	વે પડ્યી હે,	વી પડ્યી હેં.
PastPerf. (1) had fallen.	S. 1	હું પડ્યો અતો,	P. અમાં પડ્યા અતા.
	2	તું ,,	તમાં ,,
	3 *m.*	વી ,,	વા ,,
	3 *f.*	વે પડ્યી અતી.	વી પડ્યી અતી.

Subjunctive Mood.

Present Indefinite, *I may fall.* Same as Indicative.

Future Indefinite, *I may be about to fall.* Same as Ind.

Past Indef. (1) might fall.	S. 1	હું પડક.	P. અમાં પડક.
	2	તું ,,	તમાં ,,
	3 *m.*	વી ,,	વા ,,
	3 *f.*	વે ,,	વી ,,

Pres. Cont. (I) may be falling.	S. 1	હું પડતો ઉગું	P.	અમાં પડતા ઉગાં.
	2	તું ,, ઉગે		તમાં ,, ઉગો.
	3 *m.*	વી ,, ,,		વા ,, ઉગેં.
	3 *f.*	વે પડતી ,,		વી પડતી ,,
PastCont. (I) might be falling.	S. 1	હું પડતો ઉગેક.	P.	અમાં પડતા ઉગેક.
	2	તું ,, ,,		તમાં ,, ,,
	3 *m.*	વી ,, ,,		વા ,, ,,
	3 *f.*	વે પડતી ,,		વી પડતી ,,
Pres. Int. (I) may be about to fall.	S. 1	હું પડવાનો ઉગું	P.	અમાં પડવાના ઉગાં.
	2	તું ,, ઉગે.		તમાં ,, ઉગો.
	3 *m.*	વી ,, ,,		વા ,, ઉગેં.
	3 *f.*	વે પડવાની ,,		વી પડવાની ,,
Past Int. (I) might be about to fall.	S. 1	હું પડવાનો ઉગેક,	P.	અમાં પડવાના ઉગેક.
	2	તું ,, ,,		તમાં ,, ,,
	3 *m.*	વી ,, ,,		વા ,, ,,
	3 *f.*	વે પડવાની ,,		વી પડવાની ,,
Present Perf. (I) may have fallen.	S. 1	હું પડ્યો ઉગું,	P.	અમાં પડ્યા ઉગાં.
	2	તું ,, ઉગે,		તમાં ,, ઉગો.
	3 *m.*	વી ,, ઉગે,		વા ,, ઉગેં.
	3 *f.*	વે પડ્યી ઉગે,		વી પડ્યી ઉગેં.
PastPerf. (I) might have fallen.	S. 1	હું પડ્યો ઉગેક,	P.	અમાં પડ્યા ઉગેક.
	2	તું ,, ,,		તમાં ,, ,,
	3 *m.*	વી ,, ,,		વા ,, ,,
	3 *f.*	વે પડ્યી ,,		વી પડ્યી ,,

Imperative Mood.

Present, પડ fall thou. પડો fall ye.
Future, પડજે thou shalt fall. પડજો ye shall fall.

In Rajputana the alternative forms હું &c., (§ 27) are generally used instead of હુયું throughout the Present Subjunctive, and વેહી instead of અહી throughout the Future Subjunctive.

§ 29. When the root of a verb ends in આ, this આ is dropped in the 1st and 2nd pers. plur. of (*a*) the Pres. Indef. Indic., (*b*) the Cont. Indic., (*c*) the Pres. Indef. Subj., also in the 2nd pers. plur. of the Pres. Imperat. Thus in the conjugation of જાવું, *to go*, we have :

Pres.	Indef. Indic.	અમાં જાં,	તમાં જો.
,,	Cont. ,,	અમાં જાં હાં,	તમાં જો હો.
,,	Indef. Subj.	અમાં જાં,	તમાં જો.
,,	Inperative.	જો.	

§ 30. When the root of a verb ends in એ, this એ is dropped in the 2nd and 3rd pers. sing. and in the 3rd pers. pl. of the Pres. Indefinite and Pres. Continuous of the Indic., the Pres. Indef. Subj., and the 2nd pers. sing. of the Pres. Imperative.

Thus in the conjugation of કેવું, *to say* we have :

Pres.	Indef. Indic.	તું કે, વી or વે કે, વા or વી કેં.
,,	Cont. ,,	તું કે હે,વી or વે કે હે,વા or વી કેં હેં.
,,	Indef. Subj.	તું કે, વી or વે કે, વા or વી કેં.
,,	Imperative.	કે.

§ 31. Monosyllable roots ending in ઈ drop the ઈ before the ending એ. *e. g.*

દીવું *to give*, તું દે, વી or વે દે, વા દેં.
લીવું *to take*, તું લે, વી or વે લે, વા લેં.

§ 32. The Infinitive in તાં is used after verbs of learning and teaching :

e. g. વે ગાતાં હીકે, She learns singing.
વી લખતાં હીકાડે, He teaches writing.

તાં is also used as equivalent in meaning to the Loc. તામાં ; *e. g.* જાક ફાટતાં, at day-break.

§ 33. The Infinitive form in ણું is generally found with Causatives, and with some other verbs the final letterof whose stem is વ : *e. g.* ખવરાવણું, *to feed (cause to eat)*. આવણું, to come.

Irregular Verbs.

§ 34. As any irregularities which occur in the verbs are to be found only in the Past Participles and in the tenses which are formed from them, it will be sufficient to give a list of these verbs along with their Past Participles.

Infinitive.	Past Participles.
કરવું, to do.	કીધો-દી-દુ,દા-દી દાં.
ખાવું, to eat.	ખાધો &c.
જાવું, to go.	ગીન્યો ,,
દેખવું, to see.	દીઠો ,,
દીવું, to give.	દીધો ,,
નાહવું, to run away.	નાઠો ,,
પેહવું, to enter.	પેઠો ,,
પીવું, to drink.	પીધો ,,
બીવું, to fear.	બીનો ,,
બેહવું, to sit.	બેઠો ,,
મરવું, to die.	મુઓ ,,
લીવું, to take.	લીધો ,,

§ 35. The Agential Construction.

The Agential Construction with regard to the Past Tenses of most Transitive Verbs obtains in Bhili just as in Gujarati :

e. g. મય કીદું, =Gujarati મેં કીધું, *I did.*

The Transitive Verbs which form an exception to this rule are :—

અડવું, to touch.	ભણવું, to learn.
અડકવું ,, ,,	લાવવું, to bring.
જમવું, to eat.	વળગવું, to cling to.
પામણું, to obtain.	હીકવું, to learn.
બીવું, to fear.	હમજવું, to understand.
બોલવું, to speak.	

These verbs, although distinctively transitive in meaning, are conjugated throughout all their tenses as though they were Intransitives.

§ 36. The Passive Voice.

The Passive Voice is very rarely used to convey a passive idea, but is generally employed to indicate potentiality or possibility. It is formed by inserting આ between the stem of the verb and its termination:

e. g. કરવું, to do, કરાવું, to be done,
મોકલવું, to send, મોકલાવું, to be sent.

The Passive Voice is rarely used except in the Simple Tenses.

મોકલાવું, *to be sent.*

Indicative Mood.

Pres. Ind. (I) am sent.	S. 1	હું મોકલાઊં,	P.	અમાં મોકલાઆં.
	2	તું મોકલાએ,		તમાં મોકલાઓ.
	3 *m.*	વી ,,		વા મોકલાએં.
	3 *f.*	વે ,,		વી ,,
Past Ind. (I) was sent.	S. I	હું મોકલાજ્યો,	P.	અમાં મોકલાજ્યા.
	2	તું ,,		તમાં ,,
	3 *m.*	વી ,,		વા ,,
	3 *f.*	વે મોકલાજ્યી,		વી મોકલાજ્યી.
Fut. Ind. (I) shall be sent.	S. 1	હું મોકલાહી,	P.	અમાં મોકલાલાહાં.
	2	તું મોકલાહે,		તમાં મોકલાહાં.
	3 *m.*	વી ,,		વા મોકલાહેં.
	3 *f.*	વે ,,		વી મોકલાહે.

Subjunctive Mood.

Past Ind. (I) might be sent.	S. 1	હું મોગલાક.	P.	અમાં મોગલાક.
	2	તું ,,		તમાં ,,
	3 *m.*	વી ,,		વા ,,
	3 *f.*	વે ,,		વી ,,

There is another method of forming the Passive Voice, namely by conjugating the Past Participle of the principle verb with the verb જાવું :

e. g.	મોકલાજ્યો જવો,	to be sent.
	હું મોકલાજ્યો જાઊં,	I am sent.
	,, ગીજ્યો,	I was sent.
	,, જાઇ,	I shall be sent.

If the root of the verb contains આ, this આ is shortened to અ in the formation of the Passive:

e. g. બાંદવું, to bind, બંદાવું, to be bound.

§ 37. When the Passive Voice is used in a potential sense, the verb, if originally intransitive, will always be in the neuter, as though agreeing with the inherent idea of the verb. But, if the verb was originally transitive, it agrees in the Passive Voice with what would have been its object, had it remained transitive :

e.g. મય જવાજ્યું નહી=Guj. મારાથી જવાયું નહી, I could not go.
તય સોપડી વંસાજ્યી નહી=Guj. તારાથી ચોપડી વંચાઇ નહી,
Thou couldst not read the book.

In either case the person by whom the action can, or cannot, be performed will be put in the Agent. Case—not as in Gujarati, in the Ablative.

§ 38. Causative Verbs.

If the stem of a Primary verb end in a consonant, the stem of the Causative derived from it is formed by simply adding આવ or આડ.

When the Causative stem ends in આવ, the Infinitive ending is almost invariably ણું, not વું, though in some cases either of these may be used.

If the stem of the Primary verb contains medial

આ, it is shortened to અ before adding causative આવ or આડ :

e. g. ભણવું, to learn, ભણાવણું, to teach.
વહવું, to dwell, વહાવવું, to colonise(cause to dwell).
વજવું, to sound, વજાડવું, to cause to sound.
બેહવું, to sit, બેહાડવું, to seat.
જાગવું, to wake up, જગાડવું, to cause to wake.

A few Causatives are formed by adding વ, the stem receiving medial એ :

e.g. ફરવું, *v.i.* to turn, ફેરવણું, to cause to turn, to change.

It the stem of the Primary verb ends in a vowel, a euphonic વ is inserted before adding આવ or આડ :

e. g. ગાવું, to sing, ગવાડવું, to make to sing.

Some verbs, neuter or intransitive, become active or transitive (differing not at all in meaning from causatives) by the insertion of આ :

e. g. બળવું, *v.i.* to burn, બાળવું, *v.t.* to set on fire.
તપવું, ,, to become hot, તાપવું, ,, to heat.
Note also પીવું, *v.i.* to drink, પાવું, ,, to give to drink, to water.
મરવું, ,, to die મારવું, ,, to strike.

§ 39. Double Causatives.

From ordinary Causatives, Double Causatives are sometimes derived quite regularly, the former being regarding as primary to the latter. In meaning these Double Causatives are scarcely to be distinguished from Simple Causatives :

e. g. ખાવું, to eat, ખવાડવું, to feed, ખવડાવણું, to cause to feed.

CHAPTER VII.

Compound Verbs.

Compound Verbs, taken in their widest sense, may be classified as I. Intensives, II. Completives, III. Potentials, IV. Frequentatives, V. Continuatives, VI. Desideratives, VII. Obligatives, VIII. Permissives, IX Inceptives.

§ 40. Intensives.

Intensives are formed by combining the Connective Past Participle of the principal verb with one of the following verbs:

આવણું, *to cone*, implying approach:
e. g. લીવું, *to take.* લી આવણું, to take up.

જાવું, *to go*, imparting idea of thoroughness and finality:
e. g. ખાવું, *to eat.* ખાઇ જાવું, to eat up.

દડવું, *to throw*, (*of.* Guj. નાખવુ), implying vigour, resoluteness:
e. g. ભાંજવું, *to break.* ભાંજી દડવું, to break to pieces.

દીવું, *to give*, implying emphasis or intensity:
e. g. દડવું, *to throw.* દડી દીવું, to throw down.

પડવું, *to fall*, implying suddenness, unpreparedness:
e.g. આવણું, *to come.* આવી પડવું, to come unexpectedly.

લીવું, *to take*, implying acquisition:
e. g. અસકવું, *to lift.* અસકી લીવું, to carry away.

§ 41. Completives.

Completives denote the completion of an action. They are formed by combining the Connective Past Participle of the primary verb with the verb રેવું, or, less frequently, સુકવું:

e. g. કરવું, *to do.* કરી રેવું, or કરી સુકવું, to finish doing.

The Connective Participle with રેવું sometimes expresses continuity rather than completeness, and might then be placed amongst the Intensives:

e. g. ગાજવું, to resound. ગાજી રેવું, to keep on resounding.

§ 42. Potentials.

Potentials indicate ability to perform a certain action. They are formed by combining the verb હવું, *to be able,* with the Connective Past. Part. of the verb expressing the action:

e. g. જાવું, to go. જાઇ હવું, to be able to go.

(See also Passive Verb §§ 36, 37).

The ઇને form of the Connective Past Participle is never used in the formation of Compound Verbs.

§ 43. Frequentatives.

Frequentatives indicate the frequent repetition of an action. They may be formed :—

(1) by doubling the root of the principal verb before the verb કરવું :

e. g. બોલ બોલ કરવું, to speak often.

(2) by combining the mas. pl., past partic. of the principal verb with કરવું :

e. g. કેહ્યા કરવું, to say frequently.

§ 44. Continuatives.

Continuatives denote the continuance of an unfinished action. They are formed by combining the pres. partic. of the principal verb with the verb જાવું or રેવું :

e. g. સાલવું, to walk. સાલતું જાવું, to go on walking.
કેવું, to say. કેતું રેવું, to go on saying.

The participle agrees in Gender and Number with the Subject.

§ 45. Obligatives.

Obligatives imply duty or obligation. They are formed by placing the Infinitive of the principal verb before પડવું. This Infinitive being in reality the subject of પડવું, it is doubtful whether obligatives should be regarded as true compound verbs. The person upon whom necessity lies is put in the dative :

e. g. મય જાવું પડે, I must go.

If the infinitive be a Transitive Verb it agrees with its object :

e. g. વણીએ રોટી કરવી હે, she must bake the bread.

The idea of obligation may also be expressed by the Infinitive with જુજે, *it is necessary*, the person standing in the Agential Case :

e. g. મય જાવું જુજે, I must go.

The Infinitive is sometimes used with હે in this sense, but it then expresses more or less of desire :

e. g. મય જાવું હે, I wish to go.

§ 46. Desideratives.

Desideratives are formed by adding the verb સાવું, *to wish*, to the oblique form of the Infinitive of the principal verb :

e. g. જાવા સાવું, to wish to go.

But it is more usual to use some such periphrastic expression as મય કામ કરવાનું મન હે, I wish to work.

47. Permissives.

Permissives are formed by combining the verb દીવું, *to give*, with the inflected Infinitive of the principal verb :

e. g. મય જાવા દે, Let me go.
વણાય સોરાએ જાવા દીદો. He let the boy go.

Under this head we may also include the use of પામણું, and less frequently મળવું, to receive permission :

e. g. તય જવા ન મળે, you are not allowed to go.
હું જવા પામજ્યો, I got leave (or managed) to go.

§ 48. Inceptives.

Inceptives indicate the beginning of an action. They are formed by placing the verb માંડવું or લાગવું, *to begin*, immediately after the oblique Infinitive of the verb expressing the action :

e. g. ી કામ કરવા માંડે, he is beginning to work.
વે ગાવા લાગ્જ્યી, she began to sing.

The verb લાગવું sometimes conveys the idea of helping :

e. g. કામ કરવા લાગ્જ્યો, he helped to do the work.

§ 49. Nominal Verbs.

There is another class of verbs which may be ranked as Compound Verbs. In these the substantive or adjective is so united with the verb as to form but one idea :

e. g. ઉભું થાવું,	to stand up.
,, રાખવું,	to keep (one) standing or waiting.
,, રેવું,	to wait.
,, કરવું,	to raise up.
વેસાતું લીવું,	to buy.
વાટ જોવી,	to expect (with genitive of person or thing expected).

CHAPTER VIII.

Adverbs.

The following is a list of the Adverbs most commonly in use. As will be seen, a good many are Locatives in એ or માં, and a few are Ablatives.

§ 50. Adverbs of Manner.

અટકળમાં or અટકેળમાં, By guess.
અણજાણે, Unwittingly.
અમથું, In vain, for no reason.
અસાઉં, Unexpectedly.
ઇમ, Thus, so.
ઇમજ or ઉમુસ, Just so.
ઉતાવળું, Quickly.
ઉપરપાટ, Unexpectedly.
ઉભું ઉભું, Immediately.
કસડપસડ, In a state of disorder.
કીમ? or કેમ ? How ?
જટ or જટપટ, Quickly.
જબરાઇહું, By force.
જુએ જુએ, Separately.
જોરાવરીહું, By force.
જોરહું or જોરેહું, Vigorously, aloud.
ઠાલાં ઠાલાં, For no purpose.
ઠીક, Well, exactly.
ઠીકઠાક, Neatly.
ઠબકડબક, In a flutter.
તીમ or તેમ, Thus.
પનામાં, Breadthways.
પાદરૂં, Straight.
પોગે, On foot.
બગલમાં, Under the arm.
ભાડે, On hire.
મનહું, Spontaneously.
મારમાર, At once, quickly.
મોફત, For nothing.
રળીને, With great difficulty, (lit. having earned).
વેઠમાં, On forced labour.
વેલાંવેલાં or વેલું, Quickly.
સાનાંસાનાં, Quietly, secretly.
હળેહળે, Slowly, gently.
હાઉ, Well.
હાંતાહાંતાં, Slowly.

§ 51. Adverbs of Time.

અતરાકમાં, Meanwhile.
અતરા ફેરા, So often.
આગમ or આગળ, Before.
આજ or આજે, To-day.
આજકાલ, Now-a-days.
આથમતે, At sunset.
આથમ્યે, At eventide.
એવા, Now.
ઓણ, The current year.
કન્યાંક, Sometimes.
કન્યાનું ? How long ago ? Ever so long ago.
કાલ or કાલે, Yesterday, to-morrow.
કેરે? When ?
કેરેક કેરેક, Now and then.
જટ, Immediately.
ઠેઠહું or ઠેઠમાંહું, From the beginning.
તતરાકમાં, Meanwhile,
તરત, At once.
તેરે, Then.
દાડે, During the day.
દાડે દાડે, Daily, constantly.
પમને દાડે or પરમદાડે, The day before yesterday. The day after to-morrow.
પરબાતે, At break of day.
પરાર, The year before last, or the year after next.
પેલાં, First, formerly.
પોર, Last year, next year.
ફીર or ફેર, Again.
મહીને, Monthly, *per* month.
મોડું, Late.
મોરે, Before.
મોરેહું, Beforehand.
રાતે, At night, to-night.
લગતું, Quickly, soon.
વારાં વારાં, Alternately.
વારવાર, Often.
વાહલું, Last.
વેણમાં, In the morning.
વેલુ, Early.
સદા, Always.
સેલે, Lastly.
સેલે સરવાળે, At length, finally.
હદવાંહે or હદસેલું, Finally.
હવારે, In the morning, to-morrow morning.

§ 52. Adverbs of Place.

અગાડી, In front.
અદ્વેસમાં, Half-way, midway.
અહીં, Here.
આગળ, In front.
આહેપાહે, Around.
ઇયાં, Here.
ઇયુંઇયાં, Hither and thither.
એઠે, Beneath.
ક્યાં ? Where ?
જાં or જ્યાં, There.
ઠેઠ, Right up to the end.
તેહું or તેહાં, Thence.
ત્યાં, There.
થેડમાં, Near.
પરમે, Beyond.
પસાડી, Behind.
પાસું, Back again.
પાહે, Near.
પુઠે, Behind.
બાયરૂં, Without, outside.
મેરે, On one side, apart.
મેરે મેરે, On all sides.
મોરે, In front.
વાંહે, Behind.
વાંહે મોરે, Behind and before
વ્યાં, There.
વ્યાંનેવ્યાં, In that very place.
સમકેર, Around.

§ 53. Adverbs of Affirmation, Negation, Doubt and Degree.

Affirmation.	ખરૂં, ખરેખરૂં, નકી, હાંસેહાંસ,	Certainly, truly.
	તેર or તેરે, તેરહું or તેરેહું,	Of course.
	હોવે,	Yes.
Negation.	આહાં, ઉહું,	No.
	ન, નહીં, નકે,	Not.
	નહું,	Not at all.
	રખે,	Not (with Imperative).

The word નહીં is rendered emphatic by placing

it at the end of a sentence. A click of the tongue means *No* ! emphatically.

Doubt.	કદાક, જાણીએક,	Perhaps.
Degree.	ખુબ, ઘણું,	Much.
	લગાર લગાર, સણી સણી,	Very little.
	વત્તું,	More.

The adverb સાવે before a pronominal adjective is equivalent to *however, no matter how*:
e. g. સાવે તીવો મોટો ઉગે, No matter how great he may be.

The adverbs વળી and વળતે are simply conjunctive.

§ 54. Adjectival Adverbs.

Some adverbs are merely adjectives treated as adverbs. These either remain always in the neuter plural form, as એવાં, *now* ; સાનાં સાનાં, *secretly*, or else they are treated as adjectives agreeing with the subject of the verb, if the verb is intransitive, and with the object, if the verb is transitive :

e. g. સોરી મોડી આવ્યયી, The girl came late.
સોરીએ કામ મોડું કીદું, The girl did the work late.

All adverbs ending in ઉં come under this rule.

The following may be considered adjectival Adverbs of Direction :

ઓતરાતું, Northward.	ઓતરાતોજા, GoN.(addressing a man).
દખણાતું, Southward.	દખણાતી જા, Go S. (,, woman).
આથમણું, Westward.	આથમણા જો, GoW.(,, men).
ઉગમણું, Eastward.	ઉગમણી જો, GoE.(,, women).

§ 55. Pronominal Adverbs.

Some adverbs are formed from Pronouns.

(*a*). From the Relative જ with its correlative તી :—

જણીવેલા, ... તણીવેલા,	When, ... then.
જાં or જ્યાં, ... ત્યાં,	Where, ... there.
જાંજાં or જ્યાંજ્યાં, ... ત્યાંત્યાં,	Wherever, ... there.
જાંહુદી or જ્યાંહુદી, ...ત્યાંહુંદી,	Until, ... then.
જેરે, ... તેરે,	When, ... then.

These adverbs may be regarded as partly conjunctive.

In a complete sentence both the relative and its correlative are expressed : *e. g.* જમ તમાં કરહો તીમ તમાં પામહો, *As you act so will you receive,* but it is more frequent to omit the relative.

In sentences containing a command the correlative alone is used :

e. g. હું આવહી તેરે આવજે, Come (thou) when I shall come.

Sometimes even the correlative is omitted, and the relative takes its place in the sentence :

e. g. હું જાહી જેરે તમાં જાહો. I shall go when you go.

(*b*). From the Demonstratives ઇયું, એ, તી, વી :—

ઇયાં,	Here.
ઇયુંઇયાં,	Hither and thither.
ઇમ or એમ,	Thus.
એવાં,	Now.
ત્યાં or વ્યાં,	There.

(*c*). From the Interrogative કોણ ? હું ? :—

કેરે ? When ? કન્યાનું ? How long ago ?

કીમ ? How ? ક્યાં ? Where ?

કેહું ? or કેહાં ? Whence ? હેં ? Why ?

§ 56. Adverbial Expressions.

અણીઆર,	On this side.
અતરા ફેરા,	So often.
એક નજર (with જોવું to look at),	Fixedly, intently.
એક સપાટું, or એકે હાતે,	At once.
કણીક વેળા,	Sometimes.
કેરે નહી,	Never.
જમણે or ઉપલે હાથ,	To the right, on the right.
ડાવે or નીથલે હાથ,	To the left, on the left.
ઠોડને ઠોડ,	In the same place.
થાતે થાતે,	Gradually, slowly.
નમતી રાત,	At the turn of night. About 1 A. M.
નમન્યે દાડે,	At the turn of day. About 1 P. M.
પમને દાડે, / પરમ દાડે,	The day before yesterday. / The day after to-morrow.
પરમ પેલે દાડે,	Three days ago, or three days hence.
બારે પોર,	Always.
પેલી આડ, પેલી પાહ, પેલે હેડે,	On the further side, beyond.
બે આડ્યામાં,	On both sides.

The negative particle ન may be interposed between two cognate adverbs, or the adverb may be reduplicated to imply a certain kind of indefiniteness:

e. g. કેરે ને કેરે or કેરેક કેરેક, Sometimes.
મેરેમેરે, On all sides.
વારૂવાર, Often.

Adverbial Expressions of Time are generally in the Locative, or in તાં (= તામાં):

e. g. ઉગતી ફીરણ્યામાં, જાક ફાટતાં, At break of day.
(See Divisions of Day and Night § 64).

§ 57. Participial Adverbs.

The Connective Participle united with some noun or adjective is sometimes equivalent to an adverb. This is especially the case with કરીને and થાઇને:

e. g. એક એક કરીને, Singly.
જેમ તેમ, or ગમે તેમ કરીને, No matter how, somehow ıoother.
ઘણું કરીને, Especially.
ભલાઇ કરીને, Please, kindly.
એકઠા, ભેગા, or ભેળા કરીને, Together.

The participle કરીને is often used adverbially for *as*.

e. g. હું તય ભાઈ કરીને રાખું, I look on you as a brother.

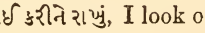

CHAPTER IX.

Prepositions.

The prepositions govern both the genitive and the objective cases, and apparently with no difference of meaning, whichever of the two cases be governed.

§ 58. List of Prepositions.

આગે, Before.
આહેપાહે, Around.
એઠે, Beneath.
ઓસે, On account of.
કને or કેને, Near, beside.
કનેહું, From.
કરતાં, Than.
કરવે, On account of.
કાજેણુ, For the sake of.
ગમ, In the direction of.
જોડે, Along with.
જોરે, By the force of, by means of.
તળે, Beneath.
થાઇને, Past, by the way of.
નગીસ, Near.
નીસું or નીસે, Below.
પસે, After.
પાર, On the other side of.
પાહે, Near.
પાહે થાઇને, Past, *viâ*.
પુઠે, After, behind.
બદલે, Instead of.
બરોબર, Equal to, like.
બાયરૂં, Outside.
માટે, On account of.
માથે, Above, upon.
માપક, Suitable to, like.
મારે, By reason of.
મોરે, In front of.
લગણુ, As far as, until.
લારે, Along with.
વગર, Without.
વજું, Like.
વડે, With, by means of.
વના, Without.
વસે, Between.
વાસ્તે, For the sake of.
વાંહળે or વાંહે, Behind.
વેસમાંય, In the middle of.
વેસી or વેસે, About, concerning.
સમકેર, Around.
હરકું, Like.
હાટે, In exchange for.
હાતે, Along with.
હામાં-મું-મે, Opposed to.
હારૂ, For, for the sake of.
હુદી, Until, as far as.

The prepositions ending in ઉ are treated like adjectives, agreeing with the nouns to which they refer.

CHAPTER X.

Conjunctions.

§ 59. List of Conjunctions.

Copulative : ને, and.
ફીર, again.
વળી, વળતે, further, moreover.

Disjunctive : સાવે, or.
સાવેતી...સાવેતી, કેતી...કેતી, } Either...or.

કે, or [used as a disjunctive in alternative questions]:

e. g. તમાં જાહો કે નહી ? Will you go or not ?

Concessive : [જો]...તો, If...then.

Illative : કીમકે, કેમકે, Because.
તણે, Therefore.

Final : તે, In order that [introducing the subordinate clause].

તણે, In order that [placed at the end of the subordinate clause].

e. g. વી જાએ તણે મો આજ્યો હું, I have come in order that he may go.

——oOo——

CHAPTER XI.

Interjections.

§ 60. List of Interjections.

અરે, અરે અરે, હાય હાય, બાપરે, Alas !

અલા, I say !

ખેર, Well ! No matter !

દુખ, હાડ હાડ, Get away ! (said to animals).

જય ગરીપરવર, Polite form of salutation.
(*lit.* Victory to the cherisher of the poor).

રામ રામ, Usual form of salutation.

લા, Oh !

વારૂ, Well !

વાહ, વાહ વાહ, Bravo !

સહ, Hush !

§ 61. The famine years.

ઓગણસીતરો	Famine of 1869.	=A. D. 1812.	
ઉદજ્યો,	,,	marked by a plague of rats.	
ગોહળજ્યો,	,,	during which the cattle were reduced to feed on nests.	
એકાહજ્યો,	,,	of 1881.	=A. D. 1824.
નીવુંઓ,	,,	,, 1890.	,, 1833.
હતરો,	,,	,, 1917.	,, 1860.
પસીહો	,,	,, 1925.	,, 1868.
સોતરીહો.	,,	,, 1934.	,, 1877.

§ 62. Months of the Year.

કાતી,	Oct.–Nov.	વીહાક,	Apr.–May.
માગસર,	Nov.–Dec.	જેઠ,	May–June.
પો,	Dec.–Jan.	અહાડ,	June–July.
મા,	Jan.–Feb.	હરાંમણુ,	July–Aug.
ફાગણુ,	Feb.–Mar.	બાદરવો,	Aug.–Sept.
સાઇતર,	Mar.–Apr.	આહો,	Sept.–Oct.

§ 63. Days of the Week.

દીતવાર,	Suuday.	બદવાર,	Wednesday.
હોમવાર,	Monday.	બરસવાર,	Thursday.
મંગળવાર,	Tuesday.	હકરવાર,	Friday.
		થાવોર,	Saturday.

§ 64. Divisions of the Day and Night.

The Bhils do not measure time by hours. Their day begins at sunrise, and their night at sunset. The following Tables show the expressions most commonly used to denote the time of day or night.

Day.

6 A. M.	જલપ ફુટી ગીજ્યો, *lit.* The sun has burst forth. *or* ઉગતી કીરણજ્યામાં, ,, at the rising of the rays.	
7 ,,	વાહડો દાડો સડ્જ્યો,	The day has risen the height of one, two, three or four bamboos respectively.
8 ,,	બે વાહડા ,,	
9 ,,	તણુ ,, ,,	
10 ,,	સ્યાર ,, ,,	
11 ,,	કુળા બફોર,	Opening noon.
Noon	બફોર, *or* દન માથે આજ્યો,	Noon. The day has come over the head.
1 P. M. 2 ,,	નમતો દાડો,	At the bend of day.
3 ,,	મોટું ગળાસું,	
4 ,,	નાનું ગળાસું,	
5 ,,	વાહડો દાડો,	A bamboo's length of day (left).

Night.

6 P. M.	દન બુડી ગીજ્યું,	*lit.*	The day has sunk.
7 ,,	હરજ્યા હુંજણું,	,,	(Sufficient for) perceiving arrows.
	ખણુખણુહું,	,,	Twilight.
8 ,,	ઝાપકી પડતાં,	,,	At the falling of darkness.
	ઝાપકી પડજ્યી,	,,	Darkness has fallen.
9 ,,	પોર રાત,	,,	One watch of the night.
10 ,, / 11 ,,	હોપો પડ્જ્યો,	,,	The time of dreaming has fallen.
Midnight.	અદરાત,	,,	Half the night.
1 A. M.	નમતી રાત,	,,	The bend of night.
2 ,,	ગલાંમ રાત,		
3 ,,	મોટું પરોહું,	,,	Long before dawn.
4 ,,	નાનું પરોહું,	,,	Shortly ,, ,,
5 ,,	કે ફાટતાં,	,,	At break of dawn.

§ 65. Names of Relatives.

Grand-father,	Fathers's father,	મોટો બાપ.
	Mother's ,,	મામો દાજી.
Grand-mother,	Father's mother,	મોટી આઈ.
	Mother's ,,	મામા આઇ.
Uncle,	Father's elder brother,	ભાભો.
	,, younger ,,	કાકો.
	Mother's brother,	મામો.
	Father's sister's husband.	ફુઓ or ભુઓ.
	Mother's ,, ,,	માહો.
Aunt,	Father's sister,	ફોઇ or ભુઇ.
	Mother's ,,	માહી.
	Father's elder brother's wife.	ભાભી.
	,, younger ,, ,,	કાકી.
Father,	આતા, દાદા, દાજી, બાપ.	
Mother,	આઇ, મા.	
Brother,	ભાઇ. (elder sometimes called દાદા).	
Sister,	બેન.	
Son,	દીકરો, સોરો.	
Daughter,	દીકરી, સોરી.	
Grandson,	Son's son, દીકરાનો દીકરો, સોરાનો સોરો.	
	Daugher's son, દીકરીનો ,, સોરીનો ,,	
Grand-daughter,	Son's daughter, દીકરાની દીકરી, સોરાની સોરી.	
	Daughter's daughter, દીકરીની દીકરી, સોરીની સોરી.	

—oOo—

Son-in-law,	જમાઇ.	
Daugher-in-law,	વહુ.	
Brother-in-law,	Husband's elder brother,	જેઠ.
	,, younger ,,	દેઓર.
	,, sister's husband,	નણદોઇ.
	Wife's brother,	હાળો.
	,, sister's husband,	હાળોતરી.
Sister-in-law,	Husband's sister,	નણદી.
	,, elder brother's wife.	જેઠાણી.
	,, younger ,, ,,	દેરાણી.
	Wife's sister.	હાળી.
	,, brother's wife,	હાળાઓડી.
Nephew,	Brother's son,	ભત્રીજો.
	Sister's ,,	ભાણેજ *m.*
Niece,	Brother's daughter,	ભત્રીજી.
	Sister's ,,	ભાણેજ *f.* or ભાણુજી.
Cousin,	ભાઇ *m.* બેન *f.*	

PART II.

VOCABULARY & MISCELLANEA

BHILI--ENGLISH.

An asterisk is placed opposite those Bhili words for which no equivalent has been found.

અ.

	Gujarati Equivalent.
અકલ, *f.* Wisdom. અકલવાળું, *adj.* Wise...	અક્કલ.
અગડું પડવું, *v. i.* To stoop.	આગળ પડવું.
અઢ્ધેર, *m.* A boa-constrictor.... ...	અજગર.
અગન કુઆરો, *m.* A bachelor	કુવારો.
અગાટ, *m.* A memorial-stone erected to male ancestors...	અઘાટ. ...
અગાડી, *adv.* In front. અગાડી પસાડી, Head and heel ropes for a horse. ...	અગાડી, પછાડી. ...
અંગારો, *m.* A live coal.	અંગારો.
અંગાહી, *f.* The firmament.	આકાશ.
અંગુઠો, *m.* A toe.	અંગુઠો.
અંગુસો or અંગોસો, *m.* A handkerchief...	અંગુછો.
અજવાળું, *n.* Light.	અજવાળું.
અટકળ or અટકેળ, *f.* Conjecture. ...	અટકળ.
અટકળમાં, *adv.* By guess. મારી અટકળમાં, In my opinion...	અટકળમાં. ...
અટકાવણું, *v. t.* To hinder.	અટકાવવું.
અડદ, *m.* A kind of pulse.	અડદ.
અડવું, *v. i.* To touch.	અડવું.
અડસન, *f.* Inconvenience	અડચણ.
અડાણી, *adj.* Obstinate, self-willed. ...	અડાણી.
s. m. A rascal...	...

	Guj. Equiv.
અડી, *adj.* Two and a half.	અઢી.
અડીવીટો, *m.* A coarse sheet ($2\frac{1}{2}$ widths wide).	અઢી+વીટો. ...
અડું દીવું, *v. t.* To lean upon.	આડું+દેવું.
અડુએડે લીજવું, *v. t.* To mislead, to lead astray.	આડું+હેડે+લઇજવું. ...
અડુણું, *n.* A pad of leaves for the head on which to place a load. ...	ઉંઢણ. ...
અડેલું, *n.* Hiring cattle for ploughing under a certain agreement. ...	* ...
અણજાણે, *adv.* Unwittingly.	અણજાણે.
અણીઆડ, અણીપાહ, *adv.* On this side...	આ+આડ,આ+પાસું.
અતિક, *adj.* A very little.	*
અતરા, *adj.* So many...	એટલા.
અતરાકમાં, *adv.* Meanwhile.	એટલામાં.
અતરા ફેરા, *adv.* So often.	એટલા ફેરા.
અતરૂં,*adj.*So much. અતરૂંજ,Just so much.	એટલું, એટલુંજ.
અતો, *v. past tense.* Was.	હતો.
અથડાવું, *v.i.* To stagger...	અથડવું.
અથડાતું જાવું, To walk in a staggering manner...	,, ...
અથુઆર, *m.* An implement, a tool...	હથીઆર.
અથેલી, *f.*The palm of the hand,a palmful.	હથેલી.
અથોડી, *f.* A hammer...	હથોડી.
અદમણ, *m.* Half a maund—20 seers...	અધમણ.
અદમણી, *f.* A copper water-vessel (containg half a maund)... ...	,, ...
અદરાત, *f.* Midnight.	અર્ધી રાત.

	Guj. Equiv.
અદ્વેસમાં, *adv.* Half-way, midway...	અર્ધું+વચ્ચે+માં.
અંદારી, *f.* Darkness.	અંધારૂં.
અંદારૂં, *adj.* Dark.	અંધારૂં.
અદાવત, *f.* Enmity.	અદાવત.
અદુરૂં, *adj.* Unfinished...	અધુરૂં.
અદેલી, *f.* Half a rupee.	અધેલી.
અદોળ, *m.* One-sixteenth of a seer. ...	અધોળ.
અનણો, *m.* A deer.	હરણ.
અનર, *f.* Care. અનર રાખવી, To take care.	*
અનાજ, *n.* Corn. ઉભું અનાજ, A standing crop.	અનાજ.
અનાડી, *adj.* Clumsy, foolish.	અનાડી.
અનુઆડી, *f.* Roaring, bellowing. ...	અનુ+આરડવું.
,, કરવી, To roar (like a lion). ...	,,
અન્ન, *n.* Food.	અન્ન.
અપતાર, *m.* Incarnation.	અવતાર.
અપાહ, *m.* A fast.	અપવાસ.
અબરોટ, *m.* Threshold...	ઉંબરો.
અંબાવ માતા, *f.* The goddess Amba. ...	અંબા માતા.
અમથું, *adj.* In vain, for no reason...	અમથું.
અમય, *pron.* Us (Agential case. See Grammar § 13).	અમે. ...
અમલ, *m.* Opium.	અમલ.
અમાં, *pron.* We.	અમે.
અમાએ, *pron.* Us (Agent. case. See Grammar § 13).	,, ...
અમારામાં, અમારાહું, અમારૂં (See Gr. § 13).	,,
અમુડો, *m.* A plait, or coil, of hair...	અંબોડો.
,, વાળવો, To plait, or roll up, the hair.	,, વાળવો.

	Guj. Equiv.
અમે, *pron.* Us, to us (See Gr. § 13).	અમે.
અમોર, *adj.* Immortal....	અમર.
અમોહ, *m.* The day of the new moon.	અમાસ.
અરજી, *f.* A petition. અરજી કરવી, To request.	અરજી.
અર્દું, *adj.* Half. અર્દું કરવું, To diminish, lessen.	અર્ધું.
અરે, *interj.* Alas!	અરે.
અલકું, *adj.* Light (not heavy). ...	હલકું.
અલગું, *adj.* Separate.	અલગું.
અલદી, *f.* Turmeric.	હળદ.
અલડબલડ, *adv.* In a confused way. ...	અદલબદલ.
અલપ, *adj.* Out of sight. અલપ થાવું, To disappear.	અલોપ. ...
અલા, *interj.* I say!	અલ્યા.
અલાડવું, *v. t.* To cause to give, to distribute.	આલવું. ...
અલાણું, *adj.* Steep. *s. n.* A declivity...	ઉલ્લાણ.
અલો, *m.* A brawl, a quarrel... ...	હલ્લો.
,, કરવો, To create a disturbance. ...	,,
અવળું, *adj.* Inside out, different, the reverse of.	અવળું. ...
,, હમજવું, *v.t.* To misunderstand. ...	અવળું સમજવું.
અવાલો, *m.* Possession.	હવાલો.
અવાલે કરવું or દીવું, To hand over. ...	હવાલે કરવું.
અસકવું or અસકી લીવું, *v.t.* To pick up....	ઉંચકવું.
અસકાવવું, *v. t.* To lift up.	ઉંચકી લેવું.
અસબરી માતા, *f.* Chicken-pox... ...	અછબડા.
અસાઉ, *adv.* Unexpectedly.	અચાનક.
અસાઉનો-ની-નું, *adj.* Unexpected. ...	,,

	Guj. Equiv.
અસાબ, *m.* An account.	હિસાબ.
અસારી, Name of a Bhil clan at Bhilak.	...
અસારો, *m.* Help.	આશ્રો.
અસીક, *adv.* A very little.	આછું.
અસ્વાર, *m.* A mounted policeman, a sowar.	અસ્વાર.
અહાડ, *m.* June–July...	આશાડ.
અળાડવું or અળાંદી જવું, To cross, go over.	ઓળંગવું.
અળાંડી દડવું, To cross right over. ...	ઓળંગી જવું.
અળવું, *adj.* Light (in weight). ...	હળવું.
,, માનવું, To despise...	,,
અળીસવું, *v. t.* To bale out water. ...	ઉલેચવું.
અળેટવું, *v. t.* To roll over and over. ...	અળોટવું.

આ.

આઇ, *f.* A mother.	આઇ.
આઇડો, *m.* A long necklace... ...	હારડો.
આકરૂં, *adj.* Passionate, severe. ...	આકરૂં.
,, ઉડવું, *v. i.* To get into a passion...	,,
આકવું, *v. t.* To exaggerate (rarely used except in the phrase ગપ આકવી).	ગપ હાંકવી. ...
આંખ, *f.* An eye.	આંખ.
,, આવવી, To have sore eyes. ...	આંખ આવવી.
આંખ દેખાડવી, To glare at, to threaten.	આંખ દેખાડવી.
,, મસતામાં, In a twinkling, at once.	આંખ+મિચતામાં.
આખું, *adj.* All, the whole.	આખું.
આગ, *f.* Fire.	આગ.
,, ઓળવવી, To extinguish a fire, to pacify.	,,

	Guj. Equiv.
આગજમાતનાં, *m.* Aborigines.	આગમ+જાત.
આંગડી, *f.* or આંગડું, *n.* A coat... ...	અંગરખી-ખું.
આંગણું, *n.* A court-yard.	આંગણું.
,, સોડી દીવું, To go away in a huff and not come back.	,, ...
આગમ, *adv.* Before.	આગમ.
આગલું, *adj.* Previous, former.... ...	આગલું.
આગળ, *adv* & *prep.* Before.	આગળ.
,, —ની વાત, Tradition.	,,
આંગળી, *f.* A finger.	આંગળી.
આગુઓ, *m.* A guide.	આગુવો.
આજ, *adv.* To-day. આજ કાલ, Now-a-days.	આજ.
આજર, *adj.* Present.	હાજર.
આજે, *adv.* To-day.	આજે.
આઠવાડ્જ્યું, *n.* A week.	અઠવાડિયું.
આડ=આડી, Used in such expressions as અણીઆડ, પેલીઆડ.	આડ. ...
આડી, *f.* Side, direction.	આડ.
આડું, *adj.* Across. આડું પડવું, To lie on one's side, to lie down. ...	આડું. ...
આણવું, *v. t.* To bring, to fetch. ...	આણવું.
આણી, *f.* A point.	અણી.
આતરૂં, *n.* Entrails.	આંતરડું.
આતા, *m.* A father.	આતા.
આથડવું, *v. i.* To stagger.	અથડવું.
આથડીઆં, *n. pl.* Staggering.	આથડિયાં.
,, ખાવા, To stagger.	,,

	Guj. Equiv.
આથમણું, *adj.* Western. આથમણો દેશ, The west.	આથમણું. ...
આથમતું, *n.* Evening. આથમતે, In the evening.	આથમતું. ...
આથમત્યુ, *n.* Evening. આથમત્યે, At eventide.	,,
આથમવું, *v.* To set (as the sun). ...	,,
આથેડ, *f.* Giddiness.	આથડવું.
,, આવણી, *v. i.* To be giddy (with dat. of pers.) ...	,, ...
આંથો, *m.* A handle.	હાથો.
આદમત્યા, *oblique. pl.* of આદમી... ...	આદમી.
આદમી, *m.* A man, a person... ...	,,
આદરવું, *v. t.* To begin, to undertake...	આદરવું.
આંદળું, *adj.* Blind.	આંધળું.
આપ, *pron.* Sir, Your Honour (term of respect, but seldom used). ...	આપ. ...
,, આપડું, *pron.* One's own... ...	આપ.
આપડાં, *pron.* We (=you and I, you and we. See Gr. § 13)... ...	આપણે. ...
આપડાએ, *pron.* Us (obj. and dat. case. See Gr. § 13).	આપણે. ...
આપડું, *adj.* Our...	આપણું.
આપડે, *pron.* We (Agent. case. See Gr. § 13).	આપણે.
આબરૂ, *f.* Honour, credit.	આબરૂ.
,, રાખવી, To keep one's self-respect...	,,
આબું, *n.* The sky.	આભ.
આંબો, *m.* A mango-tree.	આંબો.
આમલી, *f.* A tamarind-tree, the tamarind fruit.	આમલી. ...

	Guj. Equiv.
આમળવું, *v. t.* To twist...	આમળવું.
આયકન, *n.* Respect.	આયનો.
,, રાખવું, To show respect to. ...	,,
આયડો, *m.* Hunting.આયડો કરવો,To hunt.	આહેડી.
આયસા, *f.* Hope.	આશા.
આલ્યો, *m.* A niche in a wall... ...	આલય.
આવજો, *imperat.* Farewell! Come back!	આવજો.
આવજા, *f.* Coming and going... ...	આવજા.
આવડવું, *v. i.* To be known (dat. of	આવડવું.
person to whom known). ...	...
આવડત, *f.* Practice, habit, experience.	આવડત.
આવણું or આવવું, *v. i.* To come... ...	આવવું.
આવી સડવું, To attack, to invade...	આવી ચડવું.
આવાડો, *m.* A water-trough at a well...	હવાડો.
આવતે, *f.* Income, revenue.	આવક.
આસકી લીવું or અસકી લીવું, *v. t.* To snatch	ઉંચકી લેવું.
away.	...
આસરો, *m.* A refuge...	આસરો.
આસરે પેવું, To seek protection...	,,
આસરેમાં, About, nearly. ...	આસરે.
આંસોળ, *f.* A cow's teat.	આચળ.
આહવું, *adj.* Near	આહિંવું.
આહવું, *v. i.* To laugh...	હસવું.
આંહાં, *adv.* No....	ઊહું.
આહેપાહે, *adv.* Around...	આસપાસ.
આળું, An affix, signifying "full of",...	આળું.
e. g. ઉનાળું, Summer (the season	...
full of heat)...	...

	Guj. Equiv.
આળી, *m.* A ploughman.	હળ.
આળેહ, *f.* Laziness, indolence.... ...	આળસ.
આળેહજ્યું, *adj.* Lazy, idle.	આળસુ.
ઈ.	
ઇક, *f.* A shooting pain.	હીક.
,, ફુટવી, *v. i.* To shoot (of a pain) ...	,,
,, સડવી, *v. i.* To be uneasy (with dat. of person).	,, ...
ઇંઠ, *f.* A brick...	ઈટ.
ઈંડું, *n.* An egg...	ઇંડું.
ઇયાં, *adv.* Here, hither...	અહીં.
ઇયાંત્યાં, *adv.* Hither and thither. ...	અહીં તહીં.
ઇમ, *adv.* Thus...	એમ.
ઇમજ, or ઇમુસ, *adv.* Just so.... ...	એમજ.
ઇયો, *pron.* This...	H. यह.
ઇવું, *adj.* Such...	એવું.
ઉ.	
ઉકળવું, *v. i.* To boil.	ઉકળવું.
ઉકાળવું, *v. t.* To boil.	ઉકાળવું.
ઉકાળું આવણું, *v. i.* To boil.	ઉકળવું.
ઉખીલ, *adj.* Barren (land), fallow. ...	ઉખર.
ઉખેડો, *m.* Manure in a heap... ...	ઉકરડો.
ઉખેણવું, *v. t.* To root up.	ઉખેડવું.
ઉંગ, *f.* Sleep...	ઊંઘ.
,, આવવી, To feel sleepy (with dat. of person).	,, ...

	Guj. Equiv.
ઉઘડવું, *v. i.* To open...	ઉઘડવું.
ઉગમણું, *adj.* Eastern, eastward. (See Gr. § 51).	ઉગમણું. ...
ઉગમણો દેસ, The East.	,,
ઉગવું, *v. i.* To grow, to rise (as the sun).	ઉગવું.
ઉગતે કીરણજ્યામાં, At break of day...	ઉગતું+કીરણ.
ઉંગવું, *v. i.* To sleep.	ઊંઘવું.
ઉઘાડ, *f.* Fair weather, clearing away of rain.	ઉઘાડ. ...
ઉઘાડવું, *v. t.* To open...	ઉઘાડવું.
ઉઘાડું, *adj.* Open, exposed.	ઉઘાડું.
ઉંગું, ઉંગે, ઉંગેક, (See Gr. § 26). ...	હોઉં, હોય, હોત.
ઉજળું, *adj.* Bright.	ઉજળું.
ઉજાડ, *adj.* Waste, uninhabited. ...	ઉજડ.
ઉટકવું, or ઉટકી દઇવું, *v. t.* To polish. ...	ઉટકવું.
ઉંટકાંટો, *m.* A thistle...	ઉંટકટો.
ઉંટ, *m.* A camel.	ઊંટ.
,, નો ગોવાળ, A camel-keeper... ...	ઊંટ+ગોવાળ.
ઉઠવું, *v. i.* To rise.	ઉઠવું.
ઉઠતે બેહતે, On all occasions (*lit.* on rising and sitting).	ઉઠવું+બેસવું. ...
ઉઠાવણું, *v. t.* To lift up...	ઉઠાવવું.
પાલ ઉઠાવણી, To desert a Pal, to leave in a body.	,, ...
ઉડવું, *v. i.* To fly.	ઉડવું.
ઉડાડવું, *v. t.* To cause to fly.	ઉડાડવું.
ઉડાવવું, or ઉડાવણું, *v.t.* To spend, to squander.	ઉડાવવું.
ઉડાવણસ, *s. n.* Extravagance.... ...	ઉડાઉ.
,, કરવું, To be extravagant. ...	,,

	Guj. Equiv.
ઉડાવસ, *adj.* Extravagant.	ઉડાઉ.
ઉંડું, *adj.* Deep...	ઉંડું.
ઉણું, *adj.* Less...	ઊણું.
ઉતરવું, *v.i.* To alight, to descend, to cross	ઉતરવું.
(a river)...	...
ઉતરસર, *adj.* High and low, uneven....	ઉતર+ચડ.
ઉતરાણ, *n.* Festival of the winter	ઉતરાણ.
solstice.	...
ઉતરાવણું, or ઉતરાવવું, To sharpen. ...	ઉતરાવવું.
ઉતાનણું, *n.* Driving away sickness by	ઉતાર.
enchantments.	...
„ કરવું, To remove sickness by	„
enchantments.	...
ઉતારવું, *v.t.* To take down, to let down.	ઉતારવું.
ઉતારી પાડવું, To contradict flatly. ...	„
ઉતાવળ, *f.* Haste. ઉતાવળ કરવી, To hurry.	ઉતાવળ.
ઉતાવળું, *adj.* Hasty...	ઉતાવળું.
ઉદરહ, *f.* A cough.	ઉધરસ.
ઉંદરો, *m.* A rat...	ઉંદર.
ઉંદું, *adj.* Upside down. ઉંદું સમજવું, To	ઊંધું.
misunderstand.	...
„ પડીને હુવું. To sleep on one's face.	„
ઉદેઇ, *f.* A white ant...	ઉધૈ.
ઉન, *n.* Wool.	ઊન.
ઉનણી, *f.* A small *sari*...	*
ઉનાળો, *m.* The summer.	ઉનાળો.
ઉનાળો પાટ, *m.* The summer crop. ...	ઉનાળો+પાક.
ઉનું, *adj.* Warm...	ઉનું.

	Guj. Equiv.
ઉપડવું, *v. i.* To be lifted up, to rise....	ઉપડવું.
જીભ નહીં ઉપડતી, One who refuses	,,
to answer (*lit.* tongue not lifted).	...
ઉપર, *prep.* Over, above....	ઉપર.
ઉપરપાટ, *adv.* Suddenly, unexpectedly.	,,
ઉપરી, *m.* A superintendent. ઉપરી રેવો, To	ઉપરી.
superintend.	...
ઉપલું, *adj.* Upper.	ઉપલું.
ઉપલે હાથ, *adv.* To the right, on the	,,
right side.	...
ઉપાડવું, or ઉપાડી લીવું, To pick up, to raise.	ઉપાડી લેવું.
ઉપાધ્યો, *m.* A troublesome person. ...	ઉપાધિ.
ઉપેજ, *f.* Income, revenue.	ઉપજ.
ઉંભું, *adj.* Standing, upright. ...	ઊભું.
,, અનાજ, A standing crop... ...	,,
,, થાવું, *v. i.* To rise, to stand up...	,, થવું.
,, રેવું, *v. i.* To remain standing, to	,, રહેવું.
wait.	...
ઉંબું દીવું, *v. t.* To winnow.	ઊભું.
ઉંબુઉંબું, *adv.* Immediately.	,,
ઉંબું ને ઉંબું આવીને માગવું, To demand some-	,,
thing at once...	...
ઉમ, *m.* A sacrifice.	હોમ.
ઉમર, *f.* Age.	ઉમ્મર.
ઉમાર, *m.* Epilepsy.	અપસ્માર.
ઉલેખ, *f.* Sickness (vomiting). ...	? ઉલટી.
ઉલેર, *f.* A tumult.	હુલડ.
ઉસકાવણું, or ઉસકાવવું. *v. t.* To stir up, to agitate.	ઉસકેરવું.

	Guj. Equiv.
ઉસાઇ, *f.* Height.	ઊંચાઇ.
ઉસાટ, *f.* Care, anxiety. ઉસાટમાં પડવું, To be anxious, to be depressed. ...	ઉચ્ચાટ. ...
ઉસીનું, *adj.* On loan.	ઉછીનું.
,, આલવું or દીવું, To lend.	,, આપવું.
,, લીવું, To borrow.	,, લેવું.
ઉસું, *adj.* High. ઉસું કરવું, To lift up, to raise.	ઊંચું.
ઉસું કરીને લીજાવું, To carry away. ...	,,
ઉહાહો, *m.* Rest. ઉહાહો ખાવો, To rest...	વિસામો.
ઉહીકું, *n.* A pillow.	ઉસીકું.
ઉંહું, *adv.* No.	ઊંહું.
ઉંહો, *m.* A festival.	ઉત્સવ.

એ.

એ, Agential, dative, and locative case ending :—By, with, in... ...	એ. ...
એ, *pron.* He. She. It.	એ.
એક, Affix implying indefiniteness... *e. g.* વીસ, 20 ; વીસેક, about 20. ...	એક. ...
એક, *adj.* One. એક ઘડીમાં, Suddenly.	એક.
એક ફેરો, Once.	એક ફેરો.
એક બાઇડીવાળો, *m.* A man with only one wife.	એક બાઇડીવાળો. ...
એકજ, *adj.* Only one.	એકજ.
એકજાત, *adj.* Uniform, very good. ...	એકજાત.
એકઠું, *adj.* United, together. ...	એકઠું.
,, કરવું, *v. t.* To gather together, to collect.	,, કરવું. ...

	Guj. Equiv.
એકઠાં થવાં, *v.i.* To meet together, to assemble.	એકઠું થવું.
એકરાઇ, *f.* Pride.	? અહંકાર.
એકલું, *adj.* Single, alone, only, solely.	એકલું.
એકસપાટું, *adv.* At once.	એક+સપાટો.
એકહરકું, *adj.* Alike.	એકસરખુ.
એકાર, *m.* Pride...	? અહંકાર.
એકાહજયો, *m.* The faminine of Samvat 1881 (A. D. 1824)... ...	એકયાસી. ...
એકાહણું, *n.* 'A fast for one day. ...	*
એકુજ, *adj.* Only one, the same. ...	એકજ.
એકેક, *pron.* Each, one by one. ...	એકેક.
એકે હાતે, *adv.* At once....	એક+હાથ.
એજ, *pron.* This very one, the same.	એજ.
એટકું, *adj.* Together, united... ...	એકઠું.
એડે, *prep.* Under, beneath... ...	હેઠે.
એને, *pron.* To him, to it. એને ઓલે, For this reason.	એને. ...
એનો, *pron.* His, her, its.	એનો.
એબ, *f.* Shame, disgrace.	એબ.
એમન, *n.* Faith. એમન રાખવું, To trust...	ઇમાન.
એમાની, *adj.* Faithful, trustworthy...	ઇમાની.
એરાન, *adj.* Perplexed. ... ... *s. n.* Distress, trouble. ...	હેરાન. ...
એલમ, *m.* A prize.	ઇનામ.
એવાં, *adv.* Now. એવાં હું, Henceforth.	એવાં.
એવાં કેરે, Sometimes.	...
એવું, *adj.* Such, like this.	એવું.
એહુંવ્યાં ને વેહુંવ્યાં, Hither and thither...	H. વે+વહ.

	Guj. Equiv.
ઓ.	
ઓખર, *m.* Common ornaments for the arms, hands, legs, and feet...	* ...
ઓખાળવું, *v.t.* To vomit...	ઓકવું.
ઓખદ, *f.* Medicine. ઓખદ કરવી, To treat patients.	ઓસડ. ...
ઓગળવું, *v. i.* To melt, to be melted...	ઓગળવું.
ઓગાળવું, *v. t.* To melt...	ઓગાળવું.
ઓગીન્યાં, *n. pl.* Ornaments worn on the upper part of the ear. ...	ઓગનિયાં. ...
ઓજરૂં, *n.* The stomach.	હોજરૂં.
ઓટકાર, *m.* Eructation. ઓટકાર કરવો, To belch	ઓડકાર.
ઓટલો, *m.* A terrace, a mound. ...	ઓટલો.
ઓટો, *m.* An outlet.	ઓટ.
ઓઠ or હોઠ, *m.* The lip...	હોઠ.
ઓઠો, *m.* Shade...	ઓથો.
ઓઠામાં પેહીરેવું, To lie in ambush, to hide.	,,
ઓઢવું, *v. t.* To cover (the body), to put on (clothes).	ઓઢવું. ...
ઓડેક, *f.* A clan.	*
ઓણ, *adv.* This year, the current year.	ઓણ.
ઓણું or ઉણું, *adj.* Less, insufficient...	ઊણું.
ઓત્તર, *f.* The North	ઉત્તર.
ઓતરાતું, *adj.* Northern.	,,
ઓદ, *f.* An arrow-head.	*
ઓદન, *adj.* Pregnant.	ઓધાન.
ઓદરૂં, *n.* A cave, a den.	ઉદર.

	Guj. Equiv.
ઓયડી, *f.* A room.	ઓરડી.
ઓરી માતા, *f.* Measles...	ઓરી માતા.
ઓરો, *m.* A heap of grain.	ઓરવું.
ઓલવણું or ઓલવી દીવું, *v.t.* To extinguish.	હોલવવું.
ઓલા, *m.* Roasted green gram. ...	ઓળા.
ઓલી or ઓલો, A ringed dove... ...	હોલો.
ઓલીઉં, *n.* A back-room.	ઓરડીયું.
ઓલે, *prep.* On account of.	ઓલે.
ઓસકવું, or આસકી પડવું, *v. i.* To start	આચકો.
(with fright)...	...
ઓસુ, *adj.* Less, wanting.	ઓછું.
ઓળ, *f.* A line, a row...	ઓળ.
ઓળખવું, *v. t.* To know, to recognise.	ઓળખવું.
ઓળખાવવું, *v. t.* To cause to be known,	ઓળખાવવું.
to introduce	...
ઓળખીતો, *m.* An acquaintance, a friend.	ઓળખીતો.
ઓળખેણ, or ઓળખેણ પાળખેણ, *f.* Acquain-	ઓળખાણ.
tanceship, intimacy... ...	...
ઓળગણો, *m.* A sweeper.	*

ક.

કંઇ, *pron.* Anything.	કંઇ.
કંઇજ, Anything at all.	કંઇજ.
કકળવું, *v. i.* To grumble.	કકળવું.
કંગાલ, *adj.* Poor.	કંગાલ.
કજીઓ, *m.* A quarrel, a contention	કજીઓ.
in words.	...

	Guj. Equiv.
કટારા, Name of a Bhil clan at Natara...	...
કટારી, *f.* A dagger.	કટારી.
કટકું, *n.* A piece of cloth.	કડકો.
કડી, *f.* Gleanings of corn... ...	*
,, વીણવી, To glean....	...
કટોરી, *f.* A cup, a bowl.	કટોરી.
કડ્યો, *m.* A mason...	કડિયો.
કડબ, *f.* Stubble.	કડબ.
કડવું, *adj.* Bitter. કડવું મીઠું, Acid. ...	કડવું.
કડવું, or કડી ખાવું, *v. t.* To bite... ...	કરડવું, કરડી ખાવું.
કડાડો, *m.* An axe.	કુહાડો.
કડી, *f.* A hook, a ring...	કડી.
,, દીવી, To shut a door.	કડી દીવી.
કડો, *adj.* Stern, severe.	કડો.
કડો, *m.* Coarse bamboo-matting. ...	Skr. कटा.
કઢાઇ, *f.* A frying-pan...	કઢાઈ.
કઢારવું, *v. t.* To put to flight	ખદેડવું.
કઢારી નાહી જાવું, To marry into one's own	,,
clan, contrary to Bhil custom; toelope.	...
કણુંદું, *n.* An ear of corn.	કણસલું.
કણીક વેળા, *adv.* Sometime.	કોઇ વેળા.
કણું or કણુંક, *pron.* Some, some one...	કંઈ.
કણે ઠેકાણે, Somewhere...	...
કતરાક, *adj.* Several.	કેટલાએક.
કતરૂં, *adj.* How much ?..	કેટલું ?
કતરોક, કતરીક, કતરૂંક, *adj.* Some, a certain	કેટલુંએક.
quantity of... ...	...

	Guj. Equiv.
કથલો, *m.* A crab.	કરચલું.
કદર, *f.* Deception, shamming. ...	*
,, કરવી, To deceive, to sham. ...	...
કદાક or કદાસ, *adv.* Perhaps... ...	કદાચ.
કંદુઇ, *m.* A sweetmeat seller, a confectioner....	કંદોઈ. ...
કંદોરો, *m.* A cord worn round the waist by men...	કંદોરો. ...
કને, *prep.* Beside, by, near, with. ...	કને.
કનેહું, From.	...
કન્યાંક, *adv.* Some time or other. ...	ક્યારે.
કન્યાંનું, *adv.* How long ago ? Ever so long ago...	ક્યારનું. ...
કપટ, *n.* Hypocrisy, deceit.	કપટ.
કપાળ, *n.* The forehead, fate... ...	કપાળ.
,, સડી જવું, To have a head-ache. ...	,,
કબજો, *m.* Charge, possession... ...	કબજો.
કબજામાં કરવું, To suppress, to subdue...	,,
કબીથી, *f.* The wood-apple tree. ...	કોઠી.
કબીથું, *n.* A wood-apple.	કોઠું.
કમતી, *adj.* Less, insufficient... ...	કમતી.
કમદી, *f.* The corinda tree.	કરમદી.
કમદું, *m.* The corinda fruit... ...	કરમદું.
કમાઇ, *f.* Earnings.	કમાઈ.
કમાડ, *n.* A leaf of a door.	કમાડ.
,, દીવું, To close the door... ...	,,
કમાણ્યો, *m.* A cultivator.	*
કમાવું, *v. t.* To acquire, to earn. ...	કમાવું.

	Guj. Equiv.
કરગેટો, *m.* A kind of lizard... ...	કાંકીડો.
કરજ, *n.* Debt...	કરજ.
કરજદાર, *m.* A debtor...	કરજદાર.
કરતાં, *prep.* Than.	કરતાં.
કરવત, *f.* A saw.	કરવત.
કરવું, *v.t.* To do, to make.	કરવુ.
કરવે, *prep.* On account of.	,,
કરાં, *n. pl.* Hail...	કરાં.
કરાર, *m.* An agreement.	કરાર.
કરાવું, *v.pass.* To be done, to be made.	કરાવું.
કરાવણું, *v.caus.* To cause, or order, to be done...	કરાવવું. ...
કરીને, *adv.* As...	કરીને.
કરીને=કહીને, *connect. part.* By name (*lit.* having called)...	કરીને. ...
કરી પૂગવું, *v.t.* To finish...	કરી પુગવું.
કરેજ્યો, *m.* An end-wall.	કરા.
કરોળ્યો, *m.* A spider	કરોળીઓ.
કલરો, *m.* A partridge (name possibly derived from the sound it makes).	* ...
કલાંતરો, *m.* Coming back to life after being at the point of death....	કાળ+અંતર. ...
,, વળવો, To recover from the point of death (with dat. of person).	,, ...
કલાલ, *m.* A liquor-seller.	કલાલ.
કલી, *f.* A tickling sensation. ...	કલી.
,, કરવી, To tickle.	...
કવરવું, *v. t.* To scratch.	ખવરવું.

	Guj. Equiv.
કસડપસડ, *adv.* In a state of dirt and disorder.	કિચડબિચડ. ...
કસર, *f.* An omission...	કસર.
,, પડવી, To fall short.	...
કસરવું, *v.t.* To tread down, to trample down.	કચરવું. ...
કસરો, *m.* Rubbish.	કચરો.
કસરો, *m.* A feverish cold.	*
કંહારો, *m.* A copper-smith, an ornament-maker.	કંસારો. ...
કહેટ, *f.* Scarcity.	? ખોટ.
કહેટવેડો, *m.* A miser...	,,
કહોળખેમ, *m.* Comfort, pleasure. ...	કુશળ+ખેમ.
કળગસ, *f.* The world...	ખલકત.
કળતર, *n.* Rheumatism...	કળતર.
કળથી, *f.* A certain grain.	કળથી.
કળવું, *v.i.* To be painful, to ache. ...	કળવું.
કળાંમેણુ, *f.* The banks of clouds which float from S. W. to N. E. before the Monsoon breaks. ...	કાળા+મેહ. ... ...
કળાહુઆ, Name of a Bhil clain at Kagdar.	...
કળેકળે, *adv.* Gradually, gently. ...	કળા.
કાંઇ, *pron.* Something, anything. Some, any....	કાંઇ. ...
,, નહી, Nothing, none, no one. ...	કાંઇ નહી.
કાઉ or કાઉઆ, A term of endearment to a child.	* ...
કાકડી, *f.* A cucumber...	કાકડી.

	Guj. Equiv.
કાકી, *f.* An aunt (father's younger brother's wife).	કાકી. ...
કાકો, *m.* An uncle (father's younger brother)	કાકો.
કાખ, *f.* The arm-pit...	કાખ.
કાગડો, *m.* A crow.	કાગડો.
કાગદ, *m.* A letter. કાગદ કરવો, To write a letter.	કાગળ.
કાગલો, *m.* Tonsillitis.	કાકડો.
કાંગડી, *f.* Gravel...	કાંગરી.
કાંગલી, *f.* A hair-comb...	કાંસકી:
કાટ, *m* Form, build (rarely used except in Loc). *e g.* કાટમાં ઠીક છે. He is well-built.	ઘાટ. ...
કાટવું મેલવું or દઇવું, *v. t.* To leave a piece of cloth at the burning-ground for the use of the departed in the next world.	* ... ...
કાંટો, *m.* A thorn.	કાંટો.
કાઢું, *n.* A feast twelve days after death.	કાયઢું.
,, કરવું, To give a feast twelve days after the death of a relative...	,, ...
કાઢું, *adj.* Strong, firm... tight	કાઢું.
કાઠો, *m.* A hard man, a miser... ...	...
કાંઠો, *m.* The bank of a river... ...	કાંઠો.
કાઢવું, *v. t.* To take, or put out; to spend (of time)...	કાઢવું. ...
કાણ્ણું, *n. Chana*-straw...	કાણું.
કાણારાઇલો, *m.* Name of the mythical sweeper who is supposed to cause lunar eclipses by standing	કૃષ્ણ+રાવ. ... ...

	Guj. Equiv.
in front of the moon to claim	...
from her the payment of a debt.	...
કાણું, *n.* A hole. કાણું પાડવું, To perforate.	કાણું.
કાતર, *f.* Scissors.	કાતર.
કાતરો, *m.* A horse's mane.	*
કાતી, *m.* November–December. ...	કારતક.
કાંત્રો તાવ, *m.* Intermittent fever. ...	એકાંત્રો તાવ.
કાથલી, *f.* A cocoa-nut shell... ...	કાચલી.
કાદવ, *f.* Mud...	કાદવ.
કાંદો, *m.* A bulb (like an onion in shape	કાંદો.
and smell).	...
કાન, *n.* The ear.	કાન.
કાનની ખુટી, The lobe of the ear. ...	કાન+ખુટી.
કાનાહારવેલ, *m.* A centipede... ...	? કાનખજુરો.
કાપડું, *n.* A bodice.	કાપડું.
કાપવું, *v. t.* To cut.	કાપવું.
કાપી દડવું, *v. t.* To cut off, to cut down.	કાપી નાખવું.
કાંપણું, *v. i.* To shiver...	કાંપવું.
કાંબડી, *f.* A split bamboo (for matting).	કાંમડી.
કાંબડો, *m.* Thick split bamboo (for roofing).	,,
કાબરૂં, *adj.* Variegated. *s.n.* The *maina* bird.	કાબરૂં.
કાબરો, *s. m.* A white leper... ...	,,
કામ, *n.* Work, business.	કામ.
,, કરવા લાગવું. To help to do work...	,,
કામનું, *adj.* Useful. કામનું ફોરૂં, *adj.* Active,	કામનું.
energetic.	...
કામત્યા, *m. pl.* Wedding–anklets. ...	કાંબી.
કાંમડી, *f.* A bow.	કાંમઠું.

	Guj. Equiv.
કામળી, *f.* A bangle worn on the fore-arm...	Skr. કંચુ. ...
કામળો, *m.* A blanket...	કામળો.
કાંયજો, *m.* A barber...	કાંયજો.
કાયર or કાયલ, *adj.* Helpless, tired out.	કાયર.
કાયા, *f.* The body.	કાયા.
કારભારી, *m.* A manager.	કારભારી.
કાલ or કાલે, *adv.* Yesterday, to-morrow.	કાલ, કાળે.
કાલનું, *adj.* Of yesterday, of to-morrow.	કાલનું.
કાલની વાત. That which happened yesterday, or will happen to-morrow.	કાલની વાત. ...
કાવ, *m.* An agreement. કાવ કરવો, To settle, to arrange...	કાયદો. ...
કાવરૂપ્યાં, *n. pl.* Imperial copper coins.	? કોરી.
કાસ, *m.* Glass...	કાચ.
કાંસળી, *f.* A shell. The half of a cocoa-nut shell.	કાચલી. ...
કાસું, *adj.* Imperfect, raw.	કાચું.
કાંહગી, See કાંગહી.	કાંસકી.
કાંહણી, *m.* A farm-labourer.	કરશણી.
કાંહું, *n.* Bell-metal.	કાંસું.
કાંહેટ, *f.* A bell fastened to the neck of cattle...	,, ...
કાળ, *m.* Time, death, famine. ...	કાળ.
કાળજું, *n.* The liver.	કાળજું.
કાળું, *adj.* Black.	કાળું.
કાળું કાળું થાવું, To frown, to be angry.	,,
કાળે પાણી ઉતારવી દીવું, To transport. ...	કાળા પાણી.

	Guj. Equiv.
કીકલી, *f.* The Bhil war-cry (pron.	કીકલી.
"kilki" by Europeans). ...	...
,, કરવી, To sound the war-cry. ...	,,
કીડલો, *m.* A weevil that bores into wood.	કીડો.
કીડી, *f.* An insect.	કીડી.
કીડુઓ, *m.* A hay-stack.	કુંદવું.
કીમ? or કેમ? How? કીમનું? Whither.	કેમ?
કીમકે or કેમકે, *conj.* Because... ...	કેમકે.
કીરણ, *n.* A ray of the sun. [See Gr.	કીરણ.
§ 5 c.].	...
ઉગતી કીરણજ્યાંમાં, At day-break. ...	,,
કીવું? *adj.* Of what kind?	કેવું?
કુઆરી, *f.* A maiden. કુઆરી કન્યા, Queen	કુંવારી.
Victoria.	...
કુઆરો, *m.* A bachelor.	કુંવારો.
કુઇડી or કુએડી, *f.* A muzzle.	*
,, ,, બાંદવી or માંદવી, To muzzle	,,
(an ox).	...
કુઇડો, See કોયડો...	કોયડો.
કુએડ, *m.* A large owl (whose cry is	ઘુંઅડ.
much disliked by the Bhils)...	...
કુએર, *m.* A prince.	કુંવર.
કુએરી, *f.* A hole made in a river-bed	કુઓ.
for drinking water to flow into...	...
કુકડી, *f.* A hen.	કુકડી.
કુકડો, *m.* A cock. કુકડો બોલે, Early	કુકડો.
morning, *lit.* at cock-crow. ...	...
કુકુ, A sound made in calling a dog.	*

	Guj. Equiv.
કુંગરો, *m.* A little bell...	ઘુંઘરો.
કુંગળા, *m.* Husks of grain.	*
કુટવું, *v. t.* To beat the breast... ...	કુટવું.
કુટેલ, *adj.* Disobedient, obstinate. ...	કુટિલ.
કુંડાળું, *n.* A circle.	કુંડાળું.
કુંડું, *n.* A basin.	કુંડ.
કુણી, *f.* The elbow.	કોણી.
કુતરી.*f.* A bitch. કુતરીનો બખો,A mushroom.	કુતરી.
કુતરો, *m.* A dog.	કુતરો.
કુતું,*n.* Assessment on the produce of land.	*
કુંબાર, *m.* A potter.	કુંભાર.
કુંબી, *f.* A pillar.	કુંભી.
કુરાડ, *m.* A witch-finder, a sorcerer...	*
કુરી, *f.* A certain kind of grain. ...	*
કુવો, *m.* A well.	કુવો.
કુસી, *f.* A key...	કુંચી.
કુળું, *adj.* Opening (of plants &c.) young, growing...	કળી. ...
કુળા બફેાર, About 11 A. M.	કળી+બપોર.
કે, *conj.* Or (used as disjunctive in alternate questions).	કે. ...
કેજ્યાગરૂં, *adj.* Obedient...	કહ્યું+કરનારૂં.
કેજ્યું, *Past Part.* Said, ordered. ...	કહ્યું.
,, કામ કરવું or કેજ્યું માનવું, To obey...	,,
કેજ્યામાં રેવું, To submit, to be obedient.	,,
કેડ,*f.* The waist. કેડ તોડવી,To work hard.	કેડ.
,, બાંદવી or માંદવી, To gird up the loins, to get ready. ...	,, ...

	Guj. Equiv.
કેડે હાવું, To carry a child on the hip.	કેડે સાવું.
કેણું, *n.* A small bamboo.	*
કેદ, *m.* or કેદખાનું, *n.* A jail... ...	કેદ.
કેદી, *m.* A prisoner.	કેદી.
કેનો ? *pron.* Whose ? કેને ઓલે? For what reason ?...	કોનો. ...
કેરી, *f.* A mango.	કેરી.
કેરે? *adv.* When ?	ક્યારે ?
કેરેક or કેરેક કેરેક, *adv.* Sometimes. ...	,,
કેવત, *f.* A saying, a proverb... ...	કહેવત.
કેવું? *adj.* Of what sort ?	કેવું ?
કેવું, *v.t.* To say, to tell.	કહેવું.
કેસર, *m.* Saffron.	કેસર.
કેસરીઓ, A name given to the temple and the town of Rishabhnath.	કેસરી. ...
કેહું? (કેહો? કેહી? કેહાં?) Whence ? ...	ક્યાંથી ?
કેહોર, *m.* Saffron.	કેસર.
કેળ, *m.* Mud.	કિચલ.
કેળ, *n.* The plaintain tree.	કેળ.
કેળું, *n.* A plaintain.	કેળું.
કોઆદરીલું, *adj.* Indolent.	કુ+આદર.
કોઆરી, See કુઆરી.	કુંવારી.
કોઇ, *pron.* Some, any...	કોઇ.
કોક, *pron.* Some one...	કોક.
કોકાડું, *adj.* Ill-formed, ugly... ...	કુ+ઘાટ.
કોગળ્યું, *n.* Cholera.	કોગળીઉ.
કોગળો, *m.* The throat...	ઘોઘળો.
,, કરવો, To gargle...	,,

	Guj. Equiv.
કોગળો મથી દડવો, To seize by the throat, to choke.	ઘોઘળો. ...
કોગેડા મોર, *m.* The black pheasant...	કુ+ગેડા+મોર.
કોગી, *u.* The *Seven Sisters* bird. ...	કોગી.
કોધે મારવું, To pour in torrents, to blow fiercely.	Skr. कट+ओघ. ...
કોટ, *f.* A coat...	Coat.
કોટ, *f.* A fort, a city wall... ...	કોટ.
કોટ, *m.* A grey snake.	કોઠ.
કોઠાર, *m.* A granary...	કોઠાર.
કોઠારી, *m.* One who has charge of a કોઠાર.	કોઠારી.
કોઠી, *f.* A large earthen vessel for holding grain. A flat-roofed bungalow.	કોઠી. ...
કોડ, *f.* Leprosy.	કહોડ.
કોડી, *f.* A small shell, a *cowry.* ...	કોડી.
કોડું, *n.* A large shell...	કોહોડિયું.
કોડ્યાળું, *adj.* Leprous. કોડયો, *s.m.* A leper.	કોડી.
કોણ ? *pron.* Who ? કોણ જાણે, Perhaps (*lit.* Who knows ?)	કોણ. ...
કોથલી. *f.* A bag.	કોથલી.
કોથલો, *m.* A sack.	કોથલો.
કોદરા, *m.* A certain kind of grain...	કોદરા.
કોદાળો, *m.* A pick-axe with one prong.	કોદાળો. ...
કોમ્ધ્યાળું, *adj.* Cruel.	કુ+દયાળુ.
કોમાનીતું, *adj.* Hard-hearted... ...	કુ+માનવું.
કોયડો, *m.* A whip, a scourge... ...	કોયડો.
કોયડો મારવો, To scourge.	,,
કોયલા, *m.* Charcoal.	કોયલા.

	Guj. Equiv.
કોર, *f.* An edge, a border, a brim...	કોર.
કોરવું, *v. t.* To carve, to scoop out...	કોરવું.
કોરાજી, *adj.* Displeased...	કુ+રાજી.
કોરાડ, *m.* A stable.	ઘોડાર.
કોરૂં, *adj.* Dry, unused...	કોરૂં.
કોરૂં કરવું, To dry.	,,
કોરો કાગદ, Blank paper.	કોરો કાગજ.
કોરેણુ, *f.* A hurricane...	કોરણુ.
કોલ, *m.* An agreement.	કોલ.
કોલ કરવો, To promise.	,,
કોહ, *f.* A small crowbar. A leather bucket. A distance of from two to three miles.	કોસ. ... ...
કોળી, *f.* A small quiver.	Skr. ક્વોળિ.
કોળું, *n.* A red pumpkin.	કહોળું.
ક્યાં? *adv.* Where?	ક્યાં?
ક્યાંક, *adv.* Somewhere...	ક્યાં+એક.
ક્યાડી, *f.* A square piece of land, under cultivation, banked round so as to hold water....	ક્યારડી. ... ...

ખ

ખખડવું, *v. i.* To rattle...	ખખડવું.
ખખડાવણું, *v. t.* To rattle.	ખખડાવવું.
હાંકળી ખખડાવણી, To rattle the door chain (to seek admission). ...	... ...
ખખલવું or ખખલી જાવું, *v. i.* To crumble, to fall to pieces.	ખખરી જવું. ...
ખખું, *adj.* Rough.	*
ખખેહ, *f.* The poppy-seed.	ખસખસ.

	Guj. Equiv.
ખજુરાં, *n. pl.* The date fruit... ...	ખજૂર.
ખજુરી, *f.* The date-palm.	ખજૂરી.
ખટપટ, *f.* Intrigue.	ખટપટ.
ખટલો, *m.* Household property. ...	ખટલો.
ખંડ, *m.* A division of the globe. ...	ખંડ.
ખડક, The name given to the Kher-	...
wara district.	...
ખડબુજો, *m.* A water-melon.	ખડબુચ.
ખડા, *f.* Rezin.	*
ખંડોરો, *m.* Hiring cattle for ploughing	કંધોડું.
land under a certain agreement.	...
ખણખણું, *n.* Twilight...	Skr. कन.
ખણવું, *v.t.* To dig.	ખણવું.
ખણહો, *m.* Care, attention.	*
,, રાખવો, To be careful, to apply	...
oneself (to study &c). ...	...
ખપ, *m.* Use, demand (gen. used in Loc.	ખપ.
case, *e. g.* ખપમાં છે, It is in use,	...
in demand).	...
ખપવું, *v.i.* To be used, to be in demand.	ખપવું.
ખબર, *f.* News.	ખબર.
ખબર પુસવી or લીવી, To enquire. ...	...
,, રાખવી, To look after, to take an	,,
interest in (with Gen.)...	...
ખબરદાર, *interj.* Beware! take care!...	ખબરદાર.
ખભો, *m.* The shoulder.	ખભો.
ખરચ, *m.* Expense, expenditure. Mar-	ખરચ.
riage or funeral expenses. ...	...

	Guj. Equiv.
ખરસ કરવો, To spend...	ખરચ કરવો.
ખરવું, *v.i.* To fall off (as leaves). ...	ખરવું.
ખરહાડ, *f.* Foot and mouth disease...	? ખરી+સડવું.
ખરાડી, Name of a Bhil clan at Kherbo.	...
ખરી, *f.* A hoof...	ખરી.
ખરેલી પડવું, *v.i.* To collapse, to crumble	ખરવું.
away...	...
ખરૂં, *adj.* True...	ખરૂં.
ખરેખરૂં, *adj.* Real. *adv.* Truly, certainly.	ખરેખરૂં.
ખરેરો, *m.* A curry-comb.	ખરેરો.
ખલી, *f.* A squirrel.	ખિસકોલી.
ખવડાવણું, *v.t.* To feed...	ખવડાવવું.
ખળું, *n.* A threshing-floor.	ખળું.
ખાઈ જાવું, *v.t.* To eat up, to peculate...	ખાઇ જવું.
ખાખરો, *m.* A certain tree.	ખાખરો.
ખાંટ, *m.* Name of an agricultural caste	...
in Idar State.	...
ખાટલો, *m.* A bed-stead.	ખાટલો.
ખાટલામાં પડ્જ્યું ને પડ્જ્યું રેવું, To be con-	,,
fined to bed...	...
ખાટું, *adj.* Sour. ખાટું પટ, Very sour...	ખાટું.
ખાંડ, *f.* Sugar.	ખાંડ.
ખાંડું, *adj.* Broken, bruised.	ખાંડું.
ખાડો, *m.* A pit...	ખાડો.
ખાડાકુસ્ત્ય, *f.* Uneven-ground... ...	...
ખાંણ, *f.* A mine, a quarry.	ખાણ.
ખાતર, *f.* A breach in a wall... ...	ખાતર.

	Guj. Equiv.
ખાતર પાડવી, To commit burglary. ...	ખાતર પાડવી.
ખાતર, *n.* Manure.	ખાતર.
ખાતરી, *f.* Assurance.	ખાતરી.
ખાતરીહું વસન દીવું, To promise faithfully.	,,
ખાદી, *f.* Coarse cotton cloth... ...	ખાદી.
ખાંદું,*n.* The hump on the back of an ox.	ખાંધ.
ખાબળી, *f.* A drum-stick.	*
ખાર,*m.*Malice. ખાર કરવો, To shew malice.	ખાર.
ખારી, *f.* Salt (of an inferior kind). ...	,,
ખાલ, *f.* A skin, a hide.	ખાલ.
ખાલી, *adj.* Empty, vain, vacant. ...	ખાલી.
,, જગા, *f.* Vacancy...	,,
ખાવાનું, *n.* Food, victuals.	ખાવાનું.
ખાવું, *v.t.* To eat.	ખાવું.
ખાંહડી *f.* or ખાંહડું, *n.* A shoe, a slipper.	ખાસડું.
ખાહલહ, *f.* Land held direct from Government, or land of which the State is sole proprietor. ...	ખાલસા. ... ...
ખીખી, *f.* Giggling.	ખીખી.
ખીજવવું, *v.t.* To provoke.	ખીજવવું.
ખીલ, *m.* A pimple.	ખીલ.
ખીલો, *m.* A nail.	ખીલો.
ખુટવું or ખુટી જાવું, *v.i.* To be lacking, to be insufficient, to fall short. ...	ખુટવું. ...
ખુટું, *adj.* Insufficient	ખુટવું.
ખુંટી, *f.* A peg, a stake.	ખુંટી.
ખુણો, *m.* A corner.	ખુણો.

	Guj. Equiv.
ખુદવું, *v.t.* To vaccinate...	ખોદવું.
ખુદારો, *m.* A vaccinator.	,,
ખુની, *m.* A murderer...	ખુની.
ખુબ, *adv.* Much, very	ખુબ.
ખુલાસો, *m.* Explanation.	ખુલાસો.
ખુલાસો કરવો, To explain.	...
ખુલું, *adj.* Open.	ખુલ્લું.
ખેખી, *f.* A silver fox (the name possibly derived from the sound it makes).	* ...
ખેડવું, *v. t.* To till. ખેડવા હરકું, Arable.	ખેડવું.
ખેતર, *n.* A field.	ખેતર.
ખેતી, *f.* Agriculture, cultivation. ...	ખેતી.
ખેપ, *f.* An effort.	ખેપ.
ખેપ કરવી, To work diligently... ...	...
ખેર, *interj.* Well ! No matter ! ...	ખેર.
ખેર, *n.* The *minosa catechu* tree. ...	ખેર.
ખેહ, *f.* Dust.	ખેહ.
ખેહ or ખેહડો, *n.* Itch.	ખસ.
ખેહવણું, *v. t.* To push....	ખસવું.
ખો=ખાઓ, Eat (ye).	ખાઓ.
ખોટ, *f.* A mistake, a blunder. ...	ખોટ.
ખોટી, *f.* Delay, ખોટી કરવી, To keep waiting.	ખોટી.
ખોટું, *adj.* Untrue, false, bad... ...	ખોટું.
ખોટા હમ ખાવા, To swear falsely. ...	ખોટા સમ ખાવા.
ખોડ, *f.* A defect, a blemish.	ખોડ.
ખોડવું, *v. t.* To rake.	ખોદવું.
ખોડાવું, *v. i.* To limp.	ખોડાવું.
ખોડી, *f.* A rake.	ખોદવું.

	Guj. Equiv.
ખોડીબાજ્યું, *n.* A stile.	*
ખોડું, *adj.* Lame.	ખોડું.
ખોભો, *m.* The two hands full. ...	ખોભો.
ખોમણી, *f.* Jeering. ખોમણી પાડવી, To jeer.	*
ખોરવું, *v. t.* To fashion, to shape. ..	કોરવું.
ખોરાક, *m.* Good food.	ખોરાક.
ખોલડી, *f.* An umbrella made of leaves.	ખોલ.
ખોલવું, *v. t.* To open....	ખોલવું.
ખોલું, *n.* A shelter made of leaves to sit under in the fields when watching the crops.	ખોલ. ... ...
ખોલું, *n.* A young donkey.	*
ખોલેલું, *adj.* Evident.	ખોલેલું.
ખોલો, *m.* A donkey.	*
ખોવાઇ જાવું, *v. pass.* To be lost. ...	ખોવાઇ જવું.
ખોવું, *v. t.* To lose.	ખોવું.
ખોળલ્યું or ખોળીઊં, *n.* The body. ...	ખોળિયું.
ખોળેતર, *adj.* Adopted, ખોળેતર લીવું, To adopt.	ખોળો. ...
,, કુએર, An adopted prince. ...	ખોળા+કુંવર.
,, સોરો, An adopted son.	,, +છોકરો.
ખોળો, *m.* The lap.	ખોળો.
ખ્યાલ, *m.* A scheme, imagination. ...	ખ્યાલ.

ગ

ગઉં, *m. pl.* Wheat.	ઘઉં.
ગંગાળ, *adj.* Poor.	કંગાલ.

	Guj. Equiv.
ગજબ, *m.* Violence, oppression. A wonder...	ગજબ. ...
ગજવેલ, *f.* Steel.	ગજવેલ.
ગટ્જ્યો, *m,* A dwarf, a little man. ...	ઘટવું.
ગડ, *m.* Smoke...	ગિરદ.
ગડહું, *n.* A snake.	*
ગણ, *n.* An eclipse.	ગ્રહણ.
ગણણું, *n.* See ગનણું.	ઘરેણું.
ગણતરી, *f.* A calculation, an estimate.	ગણતરી.
,, કરવી, To calculate.	,,
ગણવું, *v. t.* To count, to reckon. ...	ગણવું.
ગદેડો, *m.* ગદેડી, *f.* ગદેડું, *n.* A donkey...	ગધેડો.
ગનણું,*n.*An ornament(of silver or gold).	ઘરેણું.
ગનણે, *adj.* In pawn, pledged. ...	ઘરેણે.
ગનણે મેલવું, To pledge.	,,
ગનો, *m.* A fault.	ગુનો.
ગપ, *f.* Rumour, gossip.	ગપ.
,, આકવી or મારવી,To spread idle reports.	,,
ગફળાઇ, *f.* Negligence.	ગફલત.
ગમ, *f.* Understanding.	ગમ.
ગમહ્ન્યું, *n.* A waist-band.	? કમરપટો.
ગમવું, *v. t.* To be pleasing.	ગમવું.
ગમે તીમ કરીને, No matter how. ...	ગમે તેમ કરીને.
ગમાર, *m.* A boor.	ગમાર.
ગમેતી, *m.* A village-chief.	? ગામપતિ.
ગરગેડ, *f.* The back-bone.	*
ગરજ, *f.* Need.	ગરજ.
ગરજી, *adj.* Needful.	,,

	Guj. Equiv.
ગરથ, *m.* Money.	ગરથ.
ગરદ, *m.* A vulture.	ગરૂડ.
ગરબો, *m* The song sung at the Dasara festival.	ગરબો. ...
„ રમવો, To sing the Dasara song, with dancing and clapping of hands.	ગરબો રમવો. ...
ગરાસ્યો, *m.* A Grassia (a caste somewhat higher than that of the Bhils).	ગરાસિયો. ...
ગરી પડવું, *v. i.* To fall...	H. गिरना.
ગરીપરવર, *interj.* A form of salutation (*lit.* Cherisher of the poor)...	ગરીબ+પરવર. ...
ગરીબ, *adj.* Poor, meek, humble. ...	ગરીબ.
ગરીબાઈ, *f.* Meekness, poverty. ...	ગરીબાઇ.
ગરૂડી, *f.* The wife of a ગરૂડો... ...	ગરૂડી.
ગરૂડો, *m.* A priest who officiates for the weaver caste.	ગરૂડો. ...
ગરેડી, *f.* A pulley.	ઘરેડી.
ગલાબ, *m.* A rose.	ગુલાબ.
ગલાબ્જ્યુ, *adj.* Pink.	ગુલાબી.
ગલી or ગળી, *f.* A street.	ગલી.
ગવાઇ, *m.* A witness...	ગવાહી.
ગવાળ or ગોવાળ, *m.* A cowherd. ...	ગોવાળ.
ગળજીબી, *f.* A throat disease among cattle. Quinsy	ગળ+જીભ. ...
ગળલ્યુ, *adj.* Sweet.	ગળ્યું.
ગળવું, *v. i.* To trickle through. ...	ગળવું.
v. t. To swallow.	...

	Guj. Equiv.
ગળામ રાત, *f.* A certain time of the night—about 2 a. m. ...	* ..
ગળાસું, *n.* The period from 3 to 5 p.m.	*
નાનું ગળાસુ, 4 p. m... ...	...
મોટું ગળાસું, 3 p. m... ...	...
ગળું, *n.* The throat.	ગળું.
ગાઉ, *m.* A distance of a mile and a half.	ગાઉ.
ગાંગેડવું, *v. i.* To make a gurgling sound (as a camel).	ગાંગડવું. ...
ગાજવું, *v. i.* To thunder.	ગાજવું.
ગાંજો, *m.* Dried hemp flowers... ...	ગાંજો.
ગાંટી, *f.* A low mountain-pass. ...	ઘાટ.
ગાંટો, *m.* A high mountain-pass. ...	,,
ગાઠુઉ દડવું. See કાઠુઉ દડવું.	*
ગાંઠ, A knot. ગાંઠ વાળવી, To make a knot.	ગાંઠ.
ગાંઠડી, *f.* A bundle.	ગાંઠડી.
ગાડરૂં, *n.* A sheep.	ગાડરૂં.
ગાડવો, *m.* The smaller of the two water pots which women carry on their head. [The larger one is called ગોળી, and the two together are called બેડું].	ગાડવો. ... ...
ગાંડું, *adj.* Mad, crazy	ગાંડું.
ગાંડી ભાંગ, An intoxicating tobacco...	...
ગાણું, *n.* A song.	ગાણું.
ગાંનણું, *n.* A large earthen vessel...	*
ગાફળ, *adj.* Careless.	ગાફેલ.
ગાબેર, *f.* The neck.	? ગ્રીવા.
ગાબો, *m.* A rag. An ear of Indian corn.	ગાબો.

	Guj. Equiv.
ગામ, *n.* A village.	ગામ.
ગામોગામો ફરવું, To wander from village	,,
to village...	...
ગાયરી, *m.* A shepherd...	ગાડર.
ગાયરો, *m.* A ram.	,,
ગાર, *f.* A mixture of cow-dung,	ગાર.
earth and water for *leeping*...	...
ગાલ, *m.* The cheek.	ગાલ.
ગાળ or ગાળી, *f.* Abuse. ગાળ દીવી, To abuse.	ગાળ.
ગાળવું, *v. t.* To strain...	ગાળવું.
ગીરૂ, *n.* Blight on corn.	ગેરૂં.
ગુઘેડ, *m.* A large owl...	ઘુઘડ.
ગુજારો, *m.* Maintenance.	ગુજારો.
ગુજું, *n.* A pocket.	ગજવું.
ગુડી, *f.* The knee. ગુડી વાળવી, To kneel.	ઘુંટણી.
ગુડ્જ્યે ગુડ્જ્યે હીંડવું, To crawl (like a child).	,,
ગુણ, *m.* Kindness. ગુણ માનવો, To be	ગુણ.
grateful, to thank.	...
ગુદરવું, *v.i.* To pass by, to happen. To die.	ગુજરવું.
ગુદરેલી વાત, A thing that has happened.	,,
ગુનો, *m.* A fault, a sin.	ગુનો.
ગુમડું, *n.* An abscess....	ગુમડું.
ગુમાર, Name of a Bhil clan in the	...
Bhanswara district.	...
ગુરૂ, *m.* A spiritual guide.	ગુરૂ.
,, કરવો, To have a *guru* as a spiritual	,,
guide by paying certain fees...	...

	Guj. Equiv.
ગેચ્યાન, *n.* Knowledge....	જ્ઞાન.
ગેચ્યાન હીકવણું, To preach.	,,
ગેટી, *f.* A sheep. ગેટો, *m.* A ram. ...	ઘેટું.
ગેર, *n.* A house.	ઘર.
,, કરીને કામ કરવું, To attend to one's own business. ...	,, ...
ગેરચ્યાજર, *adj.* Absent...	ગેરહાજર.
ગેલો, *m.* A track, a foot-path. ...	*
ગેલે ગેલે, By, or along, the foot-path...	...
ગેહેડો, *m.* A club, a cudgel.	ગદા.
ગોચ્યાળ or ગોવાળ, *m.* A cowherd. ...	ગોવાળ.
ગોચ્યાળેણ or ગોવાળેણ, *f.* A cowherdess...	ગોવાળેણ.
ગોએડ, *f.* A herd of cattle.	*
ગોખલો, *m.* A nest.	ગોખલો.
,, *m.* A niche in a wall. ...	,,
ગોઠ, *f.* A feast. A present given at the *Holi* festival.	ગોઠ. ...
ગોઠ્યો, *m.* A friend, a companion....	ગોઠીઓ.
ગોડ, *m.* An incline.	*
ગોડાડામેર, Name of a Bhil clan at Dhankawara.	... ...
ગોદડું, *n.* A mattress....	ગોદડું.
ગોફણ, *f.* A sling.	ગોફણ.
ગોફણાવણું or ગોફણ્ય્યે દડવું, To sling. ...	,,
ગોર, *m.* Snoring. ગોર કરવો, To snore.	ઘોરવું.
ગોલી, *f.* A female slave.	ગોલી.
ગોલો, *m.* A man slave.	ગોલો.

	Guj. Equiv.
ગોહળ્જ્યો, *m.* The famine during which the cattle were reduced to feeding on nests... ...	ઘાસ્લા. ... ...
ગોહળો, *m.* A nest.	,,
ગોળ, *m.* Molasses.	ગોળ.
ગોળ, *m.* A circle. *adj.* Round. ...	ગોળ.
ગોળી, *f.* The larger of the two water vessels carried by women on their head. See ગાડવો... ...	ગોળી. ... ...
ગોળી, *f.* Gun shot. A ball. A pill....	ગોળી.
ગોળી સોડવી, To fire off a gun. ...	,,

ઘ.

ઘંટ, *m.* A lime-mill. A gong. ...	ઘંટ.
ઘટવું, *v. i.* To be expended, to be lessened. To be right, befitting.	ઘટવું. ...
ઘંટી, *f.* A small mill.	ઘંટી.
ઘંટો, *m.* A gong.	ઘંટ.
ઘડતેલ, *adj.* Fashioned with the hand.	? ઘડવું.
ઘડીઆલ, *f.* A watch, a clock. ...	ઘડિયાલ.
ઘડું, *adj.* Old.	ઘરડું.
ઘડો, *m.* An earthen vessel.	ઘડો.
ઘણું, *adj.* Much, (*pl.*) many.	ઘણું.
ઘણું કરીને, Possibly.	ઘણું કરીને.
ઘા, *m.* A wound.	ઘા.
ઘાઘરો, *m.* A petticoat.	ઘાઘરો.
ઘાટ, *m.* Shape, form...	ઘાટ.
ઘાયલ, *adj.* Wounded...	ઘાયલ.
ઘાલવું, *v.t.* To thrust into, to put into.	ઘાલવું.

	Guj. Equiv.
ઘાંસી, *m.* An oil-man.	ઘાંચી.
,, હરકું, *adj.* Dirty (*lit.* like an oil-man).	,,
ઘી, *n.* Clarified butter.	ઘી.
ઘુટી, *f.* The heel.	ઘુંટી.
ઘેરવું or ઘેરી લીવું, *v. t.* To besiege. ...	ઘેરવું.
ઘો, *f.* The bis-cobra.	ઘો.
ઘોગળો, *m.* The throat.	*
ઘોંઘરા, Name of a Bhil clan at Vada.	...
ઘોટવું, *v. t.* To pound.	કૂટવું.
ઘોડલો, *m.* A weevil that bores into wood.	*
ઘોડો, *m.* A horse.	ઘોડો.
,, પલાણવો, To saddle a horse. ...	,,
ઘોર, *m.* A grave.	ઘોર.
ઘોરાડ, *m.* A stable.	ઘોડાર.

જ.

જ, An emphatic particle = Certainly,	જ.
exactly : *e. g.* જાહે, He will go.	...
જાહેજ, He will certainly go...	...
જખોળવું, *v. i.* To shake (as the branch	? ઝોળવું.
of a tree).	...
જગનાથી, *f.* Jaconet.	જગન્નાથી.
જંગલ, *n.* A forest.	જંગલ.
જંગલી, *adj.* Wild.	જંગલી.
જગા, *f.* A place.	જગા.
જગાડવું, *v. t.* To awaken.	જગાડવું.
જઘડો, *m.* A quarrel, a dispute. ...	જઘડો.
જટ or જટપટ, *adv.* At once, quickly. ...	ઝટ.

	Guj. Equiv.
જટકો, *m.* A wound.	ઝટકો.
જડ, *f.* A root...	જડ.
જડવું, *v.i.* To be found. *v.t.* To join, to fix.	જડવું.
જણ, *com.* A person.	જણ.
જણાનું, જણામાં, જણાય, જણાહું. See Gr. § 14.	જે.
જતરૂં, *adj.* As much as.	જેટલું.
જનાણું, *adj.* Bankrupt...	*
જનાવર, *n.* An animal...	જનાવર.
જપતી, *f.* Attachment of property. ...	જપતી.
જપતીદાર, *m.* An officer employed to attach property.	જપતીદાર. ...
જબરાઇ, *f.* Force.	જબરાઇ.
જબરાઇહિ કરાવણું. To force one to do a thing.	,,
જબરૂં, *adj.* Strong, stout.	જબરૂં.
જબાબ, *m.* An answer...	જવાબ.
જબાબ દીવો, To answer...	,,
જમ or જેમ, *m.* The angel of death....	જમ.
જમણું, *adj.* Right (*opp. to* left). ...	જમણું.
જમણે હાથ, To the right.	જમણે હાથ.
જમન or જમન્યો, *m.* A security. ...	જામીન.
જમવું, *v. i.* or *v. t.* To dine.	જમવું.
જમાડવું, *v.t.* To feed, to give a dinner to.	જમાડવું.
જમારી, *adj.* Lasting.	*
જમી, *f.* Land...	જમીન.
જરેળો, *m.* A blister.	ઝરેરો.
જલપ, *m.* Sunshine. જલપ ફાટતાં, At day-break	ઝળઝળ.
જલમ, *m.* Birth.	જનમ.
જલાબ, *m.* An aperient.	જુલાબ.

	Guj. Equiv.
જળ, *n.* Water. જળકુકડું, *n.* The water-fowl.	જળ.
,, જળ બંબારકાર થાવું, To pour in torrents.	...
જળવી, *f.* A leech.	જળો.
જળોદરો, *m.* Dropsy.	જળોધર.
જાં or જ્યાં, *adv.* Where. જાંહુદી, Until.	જ્યાં.
જાક, *f.* Mist. જાક ફાટતાં. In the early morning (*lit.* at the clearing away of the mist)	ઝાકળ. ... ...
જાંખ, *f.* Dimness.	ઝાંખ.
જાંખું, *adj.* Dim.	ઝાંખું.
જાગવું, *v. i.* To awake.	જાગવું.
જાજ, *n.* A ship.	ઝાજ.
જાંજરા, *m.* Anklets with small bells attached.	ઝાંજર. ...
જાડાઇ, *f.* Thickness, coarseness. ...	જાડાઇ.
જાડું, *adj.* Thick, coarse, stout, ...	જાડું.
જાણ, *f.* Knowledge.	જાણ.
જાણવું, *v. t.* To know...	જાણવું.
જાણીએક, *adv.* Perhaps.	જાણે કે.
જાણીતું, *adj.* Known, famous. *adv.* Openly.	જાણીતું.
જાત, *f.* A tribe. A kind, quality. ...	જાત.
એકજાત, *adj.* Uniform, good... ...	એકજાત.
જાત્રા, *f.* A pilgrimage.	જાત્રા.
જાત્રાવાળો, *m.* A pilgrim.	,,
જાદું, *adj.* More.	જાદે.
જાન, *f.* The procession accompanying a bride-groom on his way to the bride.	જાન. ...

	Guj. Equiv.
જાનડી, *f.* The female friends in the marriage procession. ...	જાન. ...
જાન્યા, *m.* The male friends in the marriage procession. ...	જાનૈયા. ...
જાનુઓ, *n.* A swelling of the right knee.	જાનુ.
જાપ, *m.* An incantation.	જપ.
જાંપો, *m.* A field-gate.	ઝાંપો.
જાંપો થાવો, *v.i.* To be delivered of a child (with dat. of the mother).	સાંપડવું. ...
જાખી, *f.* A small bell attached to armlets.	*
જાખું, *n.* A bell which women wear at their back...	* ...
જાયગ, *f.* Land...	જગ્યા.
જાર, *adj.* Known, manifest. ...	જાહેર.
,, કરવું, To publish, to make known.	,,
જાર, *f. Jowar* (a kind of grain). ...	જુવાર.
જાવું, *v. i.* To go. જાતું રેવું, To disappear.	જવું.
જાળ, *f.* A net...	જાળ.
જી, *pron.* Who (used with its correlative તી. See Gr. § 16)... ...	જે. ...
જીણું, *adj.* Fine (not coarse)... ...	જીણું.
જીતવું, *v.t.* To conquer, to beat (in a contest)...	જીતવું. ...
જીતાડનાર, *m.* A redeemer.	જીતાડનાર.
જીબ, *f.* The tongue.	જીભ.
જીમ or જેમ, *adv.* As.	જેમ.
જીમ તીમ કરીને, Somehow or other. ...	જેમ તેમ કરીને.
જીલવું, *v.i.* To bathe.	*
જીવ, *m.* Life.	જીવ.

	Guj. Equiv.
જીવ કકળવો, To be vexed, to grumble (with genit. of person)...	જીવ કકળવો. ...
,, બળવો, To fret. ,, ,, ...	જીવ બળવો.
જીવતું, *pres. part.* Living, alive. ...	જીવતું.
જીવવું, *v.i.* To live.	જીવવું.
જીવી, *adj.* Living, alive. *s.n.* A living person.	જીવ. ...
જીવીની હેર જોવી, To feel the pulse. ...	જીવ+સેર+જોવું.
જીવું or જેવું, *adj.* Like, the same as....	જેવું.
જુ, *f.* A louse...	જૂ.
જુઆર, *f.* Indian corn...	જુવાર.
જુઉં, *adj.* Different.	જુદું.
જુઇ જુઇ જાતનું, Various... ...	,,
જુએ જુએ, *adv.* Separately.	,,
જુજે, *def. verb.* It is necessary (with agent. of person)...	જોઇએ. ...
જુઠું, *adj.* False. *s.n.* A lie.	જૂઠું.
,, પાડવું, To contradict flatly... ...	,,
,, બોલવાવાળો or જુઠો, *m.* A liar. ...	,,
જુડી, *f.* A pair, a couple.	જોડો.
જુનું, *adj.* Old....	જુનું.
જે or જી, *pron.* Who (used with its correlative તે or તી. See Gr. § 16).	જે. ...
જે...તે or જો...તો, *conj.* If...then. ...	જો.
જેઠ, *m.* May-June.	જેઠ માસ.
જેઠ, *m.* A husband's elder brother...	જેઠ.
જેર, *n.* Poison. જેર સડાવવું, To provoke.	ઝેર.
જેરબંદ, *m.* A whip. જેરબંદ મારવો, To flog.	જેરબન્દ.

	Guj. Equiv.
જેરી, *adj.* Poisonous.	ઝેરી.
જેરે, *adv.* When (used with its correlative તેરે. See Gr. § 55)... ...	જ્યારે. ...
જેરે તેરે, Now and then...	જ્યારે ત્યારે.
જો...તો or જે...તે, *conj.* If...then (See Gr. § 59)... ...	જો...તો. ...
જોખમ, *n.* A wound.	જોખમ.
જોખવું, *v.t.* To weigh, to estimate. ...	જોખવું.
જોખો, *m.* A contrivance for catching fish.	*
જોગી, *m.* A priest who officiates for the Bhils...	જોગી. ...
જોગેણ, *f.* The wife of a *Jogi*... ...	જોગેણ.
જોડા, *m.pl.* Shoes.	જોડા.
જોડો, *m.* A couple.	જોડો.
જોમ or જમ, *m.* The angel of death....	જમ.
જોર, *n.* Strength, force. Oppression...	જોર.
જોરહું or જોરેહું, By force. Loudly. ...	,,
જોરાવર, *adj.* Strong.	જોરાવર.
જોરાવરી, *f.* Force. Oppression. ...	જોરાવરી.
જોરાવરીહું. By force.	,,
જોવ, *m.* Barley.	જવ.
જોવન, *m.* A young man.	જુવાન.
જોવું, *v.t.* To see.	જોવું.
જોહાર, *interj.* A form of salutation....	જુહાર.
જોળી, *f.* A fakir's wallet.	ઝોળી.
જોળ્યા, *m.pl.* Twins.	જોળ.

	Guj. Equiv.
ઝ.	
ઝળકવું, *v i.* To shine.	ઝળકવું.
ઝટા, *f.* Matted hair.	જટા.
ઝાડ, *n.* A bush.	ઝાડ.
ઝાડો, *m.* Diarrhoea, a stool	ઝાડો.
,, થાવો, To have the bowels moved (with dat. of person)... ...	,, ...
ખુબ ઝાડો લાગવો, To be purged (with dat. of person)...	ઝાડો. ...
ઝાપટી, *f.* Dusk. ઝાપટી પડ્યી, Darkness has fallen.	ઝાંપ. ...
ઝાંપો, *m.* A field-gate...	ઝાંપો.
ઝાપોટ, *f.* A shower.	ઝાપટું.
ઝાખ, *f.* Reflection, shadow.	? છાયા.
ઝારી, *f.* The bottle-bird.	*
ઝાલેર, *f.* A gong (used especially by the *waitis*).	ઝાલર. ...
ઝુંપડી, *f.* A small hut....	ઝુંપડી.
ઝુલડી, *f.* A small coat...	ઝુલડી.
ઝેર, *m.* A spring of water.	ઝરો.
ઝેળ, *f.* A cobweb.	જાળ.
ઝોખાં, *n. pl.* Nodding from sleep. ...	ઝોખાં.
,, ખાવાં, To nod from sleep. ...	,,
ઝોટ, *f.* Butting.	ચોટ.
,, મેલવી, To butt, to strike with the horns.	,,
ઝોટો, *m.* A web of cloth.	*

	Guj. Equiv.
ટ.	
ટગરાટ, *f.* A dispute, a contention. ...	તકરાર.
„ કરવી, To quarrel.	„
ટગલો, *m.* A pace, a step.	ડગલો.
ટટેડી, *f.* The curlew. [Its cry sounds like " Did you do it ?"]. . .	* ...
ટંટો, *m.* A quarrel. ટંટો કરવો, To quarrel.	ટંટો.
„ લગાડવો, To begin to quarrel. ...	„
ટટ્ટુ, *n.* A pony.	ટટ્ટુ.
ટઢાં, *n.* Cattle (usually combined with સોપાં, as ટઢાં સોપાં).	* ...
ટપો, *m.* A distance.	ટપ્પો.
ટવળવું, *v. i.* To be troubled, to chafe...	ટવળવું.
ટાંકવું, *v. t.* To close, to shut... ...	ઢાંકવું.
(ઘંટી)ટાંકવી, To roughen a grinding stone.	„
ટાંગવું, *v. t.* To hang.	ટાંગવું.
ટાટ, *f.* Dandruff.	*
ટાંટલું, *n.* Carrion.	*
ટાંટયો, *m.* A leg. ટાંટયા રેઈ જાવા, To be paralysed in the legs. ...	ટાંટીઓ. ...
ટાડ. *f.* Cold. ટાડ લાગવી, To be cold.	ટાડ.
„ સડવી, To tremble with cold. ...	„
ટાઢું, *adj.* Cold, cool, pacified... ...	ટાઢું.
„ પાડવું, To pacify, to cool... ...	„
ટાડે પોર or ટાઢો પોર, The afternoon...	ટાઢું+પોર.
ટાપડો, *m.* A large flat tile.	થાપો.
ટાપડા ફેરવણા, To turn tiles.	„

	Guj. Equiv.
ટાપુ, *m.* An island.	ટાપુ.
ટાંપો કરાવવો, *v.t.* To dun, to urge for payment.	ટાંપવું.
ટાલ, *f.* Baldness.	તાળી.
ટાહી, *f.* A cow. ટાહી રે, The cow gives milk.	*
ટાહો, *m.* A bull.	*
ટીટકો, *m.* A stick.	*
ટીડ, *m.* A locust.	ટીડ.
ટીપ, *f.* Imprisonment...	ટીપ.
ટીપમાં નાંખવું, To send to jail... ...	,,
ટીપ, *n.* A drop.	ટીપું.
ટીપકી, *f.* A tiny drop. A spot, a blot.	,,
ટીપણું, *v. t.* To hammer out (metal)...	ટીપવું.
ટીપરૂઉં, *n.* The tip of the finger. ...	? ટેરવું.
ટીપાવણું, *v. caus.* To get hammered out.	ટીપાવવું.
ટીબરૂઉં, *n.* A certain wild fruit (red when ripe).	* ...
ટીબરૂઓ સીતરો, *m.* A leopard... ...	દીપડું+ચિતરો.
ટીલું, *n.* Sectarian mark on the forehead.	ટીલું.
ટુંકું, *adj.* Short, too short, insufficient.	ટુંકું.
,, કરવું, To shorten.	,,
ટુટું, *adj.* Broken.	ટુટું.
ટુટયો, *m.* An arm. ટુટયા રેઇ જાવા, To be paralysed in the arms.... ...	* ...
ટુડી, *f.* A small hut.	*
ટુસ, *f.* Top (as of a hill, tree &c)...	ટોચ.
ટેકરી, *f.* A hillock.	ટેકરી.
ટેકરો, *m.* A hill...	ટેકરો.
ટેકો, *m.* Strength. ટેકો કરવો, To put forth strength.	ટેકો. ...

	Guj. Equiv.
ટેગડું or ટેગડુઉં, *adj.* Glaring at. ...	ટગરટગર.
,, *s.com.* One who glares at another.	...
ટેડું, *n.* The young of any animal...	*
ટેડું, *n.* A clod of earth.	ઢેડું.
ટેલો, *m.* A turtle-dove...	*
ટેવ, *f.* A custom, practice.	ટેવ.
ટેવ પાડવી, To accustom.	...
ટોડી, *f.* An ear-ornament.	ટોડી.
ટોપલી, *f.* A small basket.	ટોપલી.
ટોલ, *n.* (more usu. ઢોલ) A drum. ...	ઢોલ.
ટોળવું, *v.t.* To swing.	ઢોળવું.
સમરો ટોળવો, To fan, to drive away flies.	ચમ્મર+ઢોળવું. ...
ટોળું, *n.* A crowd, a herd.	ટોળું.

ઠ.

ઠંડાઇ, *f.* Weakness.	ઠંડું.
ઠપકાવવું, *v.t.* To hinder.	ઠપકો.
ઠપકો, *m.* Censure. ઠપકો દીવો, To censure.	,,
ઠરવું or ઠરી જાવું, *v.i.* To congeal. ...	ઠરવું.
ઠરાવ, *m.* A decision. ઠરાવ કરવો, To decide.	ઠરાવ.
ઠાકોર, *m.* A chief.	ઠાકોર.
ઠાંબડું or ઠામડું, *n.* An earthen vessel...	ઠામ.
ઠાર, *m.* Dew.	ઠાર.
ઠાલું, *adj.* Empty. ઠાલી જગા, Vacancy.	ઠાલું.
ઠાલું ઠાલું, *adj.* Empty-handed. In vain.	,,
ઠાવકું, *adj.* Experienced. At the head of affairs; *e g* ઠાવકો આદમી, An overseer.	ઠાવકું. ,,

	Guj. Equiv.
ઠાવું, *adj.* Known.ઠાવું કરવું, To find out.	ઠાવું.
ઠીક, *adj.* Right, proper, correct. ...	ઠીક.
ઠીકઠાક, *adv.* Neatly, correctly. ...	ઠીકઠાક.
ઠેકતું ઠેકતું, Jumping, leaping.	ઠેકવું.
ઠેકવું, *v. i.* To jump.	,,
ઠેકતું જાવું, To go leaping along...	,,
ઠેકાણું, *n.* A place, abode, address. ...	ઠેકાણું.
ઠેકાણે, *prep.* Instead of, in the place of.	,,
ઠેઠ, *adv.* Right up to...	ઠેઠ.
ઠેઠહું or ઠેઠમાંહું, From the beginning...	,,
ઠેપ, *f.* A stumble. ઠેપ લાગવી, To stumble:	ઠેસ.
e. g. આદમન્યે ઠેપ લાગ્યી, The man	...
stumbled (with dat. of person)...	...
ઠેલવું, *v. t.* To push.	ઠેલવું.
ઠેલાઠેલ કરીને, Pell-mell. In utter confusion.	ઠેલાઠેલ.
ઠોઠ, *adj.* Stupid, dull. *s.m.* A blockhead.	ઠોઠ.
ઠોર, *f.* A place. ઠોરની ઠોર, In the same place.	ઠોર.

ડ.

ડંક, *f.* A sting, a bite (of a snake).	ડંખ.
ડંકવું, *v. t.* To sting, to bite (as a snake).	ડંખવું.
ડકારી, *f.* Indigestion...	? ઓડકાર.
ડકારી પડવી, To suffer from indigestion...	,,
ડંડ, *m.* A fine. ડંડ કરવો, To fine ...	દંડ.
ડફુએવું or ડફુએતું હીંડવું, To grope. ...	*
ડબકડબક, *adv.* In a flutter.	ધબકધબક.
ડબકડબડ કરવું, To palpitate	...
ડમરા, Name of a Bhil clan at Tankawara.	...

	Guj. Equiv.
ડમરૂં, *n.* A boil, a tumour.	*
ડમાડવું, *v.t.* To mislead, to misinform...	H. ડામ.
ડર, *m.* Fear.	ડર.
ડરવું, *v.t.* To fear.	ડરવું.
ડરાવણું, *v.t.* To frighten.	ડરાવવું.
ડસકી, *f.* A small bird, black with a red spot under its tail... ...	દેવચકલી. ...
ડળી, *f.* A pad-cloth placed under saddles.	*
ડાક, *f.* The mail, the post.	ડાક.
ડાકડો, *m.* A leap, a spring. ...	ઠેકડો.
ડાકડો ભરવો, To leap.	,,
ડાકેણ, *f.* A witch.	ડાકેણ.
,, સોટવી, *v.t.* To bewitch : *e.g.* ડાકેણે સોજ્યેં સોટ્જ્યી, The witch cast a spell over the girl. ...	... ...
ડાગ, *f.* A very cold wind causing frost-bite.	ધગા.
ડાગ, *m.* A spot, a blot, a stain. ...	ડાઘ.
ડાગળો, *m.* A watch-hut.	*
ડાફ્ટ્યું, *n.* A kind of muffler... ...	ડાડી.
,, ભીડવું, To cover up the mouth, to muffle up.	,, ...
ડાડલાં, *n.pl.* The jaws...	*
ડાડલું, *n.* The chin.	*
ડાડી, *f.* The beard. Moaning. ...	ડાડી.
ડાડી કરવી, To moan....	,,
ડાંડો, *m.* A pole.	ડાંડો.
ડાભી, Name of a Bhil clan in Gujarat.	...
ડામ, *m.* A brand. ડામ દીવો, To cauterize.	ડામ.

	Guj. Equiv.
ડામસું, *n.* or ડામસો, *m.* A small watch-hut.	ડામચીઓ.
ડામેણ, *f.* A string of oxen which tread out corn...	ડામણ. ...
ડામેણ ફેરવણી, To drive round the oxen... ...	ડામણ ફેરવવી. ...
ડામેર, Name of a Bhil clan at Dhankawara.	... ...
ડાલવું, *v.t.* To put down.	H. डालना.
ડાવું, *adj.* Left. ડાવે હાથ, To the left...	ડાબું.
ડાસાં ભરવાં, To maul (as a tiger). ...	ડાચાં+ભરવાં.
ડાહી or ટાહી, *f.* A cow....	*
ડાળી, *f.* A branch.	ડાળી.
ડાળીદર, *adj.* Weak, poor.	દરિદ્ર.
ડીગલું, *n.* A block of wood.	ડિંગલું.
,, બાંધવું, To fasten a log to the neck of roaming cattle.	,, ...
ડીલ, *n.* The body.	ડીલ.
ડીલફોરૂં, *adj.* Active, energetic. ...	ડીલ+ફોરૂં.
ડુંગરાળું, *adj.* Hilly.	ડુંગર.
ડુંગરો, *m.* A hill...	,,
ડુંગળી, *f.* An onion.	ડુંગળી.
ડુબવું, *v.i.* To sink, to dive.	ડુબવું.
ડુલવું, *v.i.* To swing from side to side.	ડોલવું.
ડેડકો, *m.* A small frog.	દેડકો.
ડેરો, *m.* A tent. ડેરો કરવો, To encamp.	ડેરો.
ડોકરી, *f.* An old woman.	ડોકરી.
ડોકરો, *m.* An old man.	ડોકરો.
ડોકૂલાં, *n. pl.* Peeping.	ડોકિયાં.

	Guj. Equiv.
ડોકૃલાં કરવાં, To peep.	ડોકિયાં કરવાં.
ડોટ, *m.* A ball made of rags. ...	દડો.
,, રમવો, To play a game something like hockey.	,, ...
ડોટડી, *f.* A small ball...	દડી.
ડોડ, *adj.* One and a half.	દોઢ.
ડોડીઆર, Name of a Bhil clan at Palihora.	... ...
ડોડો, *m.* An ear of corn.	ડોડો.
ડોણુ, Name of a Bhil clan at Thur.	...
ડોબી, *f.* A she-buffalo.	ડોબું.
ડોલવું, *v. i.* To shake (as a tree, the earth &c).	ડોલવું. ...
ડોસી, or ડોહી, *f.* An old woman. ...	ડોસી.
ડોસો or ડોહો, *m.* An old man. ...	ડોસો.
ડોળ, *f.* The seed of the *mowra* tree.	ડોળી.
ડોળ, *n.* A jungle.	*
ડોલસો, *m.* An iron well-bucket. ...	ડોળચી.
ડોળું, *adj.* Blunt.	*
ડોળો, *m.* The eye-ball.	ડોળો.
ડોળા કાઢવા, To glare, to scowl....	,,

ઢ.

ઢગલો, *m.* A heap.	ઢગલો.
ઢબુ, *m.* A copper coin, a pice. ...	ઢબુ.
ઢાંકણી, *f.* A lid, a cover.	ઢાંકણી.
ઢાંકવું or ઢાંકી દીવું, *v t.* To cover, to close...	ઢાંકવું.
ઢાલ, *f.* A shield.	ઢાલ.
ઢાળ, *m.* A slope, an incline.	ઢાળ.

	Guj. Equiv.
ઢાળો, *m.* The settlement of a dispute.	તાળો.
,, કરવો, To settle a dispute... ...	,,
ઢીકવો, *m.* A basket-lift for water ...	*
,, ડાલવો, To irrigate by means of a basket-lift.	... ...
ઢીલું, *adj.* Loose, slack.	ઢીલું.
ઢુલવું or ઢુલી દીવું, *v. t.* To pour out. ...	ઢોલવું.
ઢેબરૂં, *n.* The Indian jay.	*
ઢેલ, *f.* A pea-hen.	ઢેલ.
ઢોલ, *n.* A large drum...	ઢોળ.
ઢોસ, *f.* Sawars or sepoys billeted upon a person until he comes to terms.	* ...
,, મેલવી, To place a ઢોસ.	...

ત.

તંગ, *m.* A girth.	તંગ.
તગદીર, *f.* Fate, luck.	તકદીર.
તંગાઇ or તંગાસ, *f.* Scarcity, want. ...	તંગાસ.
તડકો, *m.* The heat of the sun. Glare.	તડકો.
તણખોણ્યું, *adj.* Three-cornered. ...	ત્રિકોણ.
તણાપૂઠે, *adv.* Afterwards.	તે+પૂઠે.
તણે, *conj.* That is to say, to wit. ...	તેણે.
તતરાકમાં, *adv.* Meanwhile.	તેટલામાં.
તતરૂં, *adj.* So much.	તેટલું.
તતુલવું or તતુલતું મેલવું, *v.t.* To suspend, to hang.	તોલવું.
તપ, *m.* Asceticism. Religious austerities.	તપ.
તપસી, *m.* An ascetic....	તપસ્વી.
તપાસ or તપાહ, *f.* Inquiry, investigation.	તપાસ.
,, ,, કરવી, To examine, to enquire.	,,

	Guj. Equiv.
તંબુ, *m.* A tent.	તંબુ.
તંબુરો, *m.* A guitar with four strings.	તંબુરો.
તમય, *pron.* You [agent. case. See Gr. § 14].	તમે.
	,,
તમાં, *pron.* You.	,,
તમારામાં, તમારાહું, તમારૂં. [See Gr. § 14]...	,,
તય, *pron.* Thee, by thee, to thee. (See Gr. § 14).	તું.
	...
તર, *f.* Thirst...	તરસ.
,, લાગવી, To be thirsty (with dat. of person).	,,
	...
તરકટી, *f.* A bier.	કરકટી.
તરગેહ, *n.* A large quiver.	તરકસ.
તરગેળ, *f.* An earth-quake.	? થરકવું.
તરત, *adv.* Immediately.	તરત.
તરતનું, *adj.* Urgent.	,,
તરવાર, *f.* A sword.	તરવાર.
તરવું, *v. i.* To float, to swim.... ...	તરવું.
તરહાદી, *m.* An intercessor.	તરફદારી.
તરી, *f.* Cream...	તર.
તલપ, *f.* A leap, a spring.	તલપ.
તલપવું or તલપતું જાવું, *v.i.* To gallop, to leap.	તલપવું.
તલી, *f.* Sesame...	તલ.
તવજ્યાદ, Name of a Bhil clan at Lambawara.	...
	...
તવી, *f.* An iron plate for baking bread.	તવી.
તળવું, *v. t.* To fry.	તળવું.
તળાવ, *m.* A tank, a lake.	તળાવ.

	Guj. Equiv.
તહુ, *m.* An inch.	તસુ.
તાકવું, *v. t.* To lie in wait for... ...	તાકવું.
તાકીદ, *f.* Haste. તાકીદહું, Quickly. ...	તાકીદ.
તાજણો, *m.* A whip.	P. ताजीआना.
તાજું, *adj.* Fresh, green, new. ...	તાજું.
તાણવું, *v. t.* To stretch, to pull, to draw.	તાણવું.
તાણી તોડીને, *adv.* With great difficulty.	તાણી તોડીને.
તાણીને બાંદવું, To tie tight.	તાણીને બાંધવું.
તાપ, *m.* Heat.	તાપ.
તાપવું, *v. t.* To heat.	તાપવું.
તાંબડી, *f.* A drinking vessel.	તાંબડી.
તાંબુ, *n.* Copper.	તાંબું.
તાબે, *adv.* Under subjection... ...	તાબે.
prep. Under subjection to. ...	,,
,, કરવું, To subdue.	તાબે કરવું.
,, થાવું, To be under subjection. ...	તાબે થવું.
તામણતોલું, *n.* A rain-bow.	*
તાર, *m.* Wire.	તાર.
તારનાર or તારવાવાળો, *m.* A redeemer,	તારનાર.
a saviour	...
તારવું, *v. t.* To save, to rescue. ...	તારવું.
તારામાં, તારાહું, તારૂં. [See Gr. § 14]. ...	તારૂં.
તારો, *m.* A star.	તારો.
તાવ, *m.* Fever	તાવ.
તાવડી, *f.* A shallow copper or iron	તાવડી.
vessel with two handles. ...	...
તાળી, *f.* Clapping the hands.... ..	તાળી.
,, પાડવી, To clap the hands. ...	,,

	Guj. Equiv.
તાળું, *n.* A padlock. તાળું દીવું To lock.	તાળું.
તી, or તે, *pron.* That one. Those. ...	તે.
તીજ, *f.* The third day of the moon...	તીજ.
તીમ or તેમ, *adv.* Thus, so.	તેમ.
તીર, *m.* An arrow.	તીર.
તીર કામઠું, Bow and arrows.	,,
તીરથ, *n.* A place of pilgrimage. ...	તીર્થ.
તીવું or તેવું, *adj.* Such....	તેવું.
તું, *pron.* Thou.	તું.
તુંબડું, *n.* A long gourd.	તુમડી.
તે. See તી.	તે.
તે or તો, *conj.* Then.	તો.
તેઆર, *adj.* Prepared, ready.	તૈયાર.
તેજોત, Name of a Bhil clan at Ghudimandav.	... ...
તેડ, *f.* The bank of a river.	તેડ.
તેડવું, *v. t.* To send for, to invite. ...	તેડવું.
તેપણ, *conj.* Nevertheless.	તોપણ.
તેમ or તીમ, *adv.* Thus.	તેમ.
તેમ ને તેમ, Just so.	,,
તેર or તેરે, *adv.* Then. Of course ! ...	ત્યારે.
તેરેહું, *adv.* Of course ! Certainly ! ...	ત્યારે શું ?
તેલ, *n.* Oil.	તેલ.
તેવાં, *adv.* Then....	તેવે.
તેવું, *adj* Such.	તેવું.
તેહાં or તેહું, *adv.* Thence.	તેથી.
તો or તે, *conj.* Then.	તો.
તોકારે બોલવું, To speak disrespectfully.	તું+કર+બોલવું.
તોડવું. *v. t.* To break.	તોડવું.

	Guj. Equiv.
તોડા, *m.* Anklets.	તોડા.
તોપ, *f.* A cannon.	તોપ.
,, સોડવી, To discharge a cannon. ...	,,
તોફાન, *n.* Malicious mischief... ...	તોફાન.
,, કરવું, To make mischief.	,,
તોબરો, *m.* A horse's mouth bag. ...	તોબરો.
તોરણ, *f.* A rope stretched across a road with wisps of hay fastened to it to ward off evil. ...	તોરણ. ... ...
ત્યાં, *adv.* There...	ત્યાં.

થ.

થાઇ રેવું or થાઇ સુકવું, *v. i.* To be finished.	થઈ રહેવું, થઈ ચુકવું.
થાક, *m.* Fatigue. થાક ખાવો, To rest.	થાક.
થાકડી, *f.* A step (of a ladder &c.) ...	*
થાકવું, *v. i.* To be tired.	થાકવું.
થાકું, *adj.* Tired.	થાકું.
થાતે થાતે, *adv.* Gradually, by degrees....	થતે થતે.
થાણદાર, *m.* A police officer in charge of a district.	થાણદાર. ...
થાણું, *n.* A police station.	થાણું.
થાન, *m.* A web of cloth.	થાન.
થામલો, *m.* A pillar.	થાંભલો.
થાવોર, *m.* Saturday.	*
થાળ or થાળી, *f.* A brass tray or dish.	થાળ, થાળી.
થુઅર, *n.* A kind of cactus.	થુવર.
થુકલો, *m.* Saliva.	થુંક.
થુરી, A gipsy caste.	...

	Guj. Equiv.
થેડ, *n.* The trunk of a tree.... ...	થડ.
થેડના, Near.	,,
થેણાવું, *v. i.* To be congealed.	સ્થાણુ.
થોડું, *adj.* A little (in quantity). *plur.*	થોડું.
Few, a few.	...
,, કરવું, To make less, to diminish. ...	થોડું કરવું.
થોડું ઘણું, *adj.* or *adv.* A little. More	થોડું ઘણું.
or less.	...
થોમરજ્યો, *m.* Influenza.	*
થોમણું; *v. i.* To be patient, to wait. ...	થોભવું.

દ.

દકાળ, *f.* A famine.	દકાળ.
દખ or દુખ, *n.* Pain.	દુઃખ.
,, કરવું or દીવું, To annoy, to oppress	,,
,, ઘેદવું, To put oneself to great trouble.	,,
To suffer greatly. ...	...
દખણ. *f.* The South.	દક્ષિણ.
દખણાતું, *adv.* Southwards.	,,
દખવું or દુખવું. *v. i.* To hurt, to be	દુખવું.
painful.	...
દખોરો, *m.* A noise.	? ઘખોર.
દગાખોર, *adj.* Deceitful. *s. m.* A trea-	દગાખોર.
cherous person.	...
દગાત, *m.* A deceiver....	દગો.
દગો, *m.* Treachery, deceit.	,,
,, કરવો, To deceive.	,,
દડવું, *v.t.* To throw (chiefly used to	H. डालना.
form Intensive comp. verbs). ...	...

	Guj. Equiv.
દડી દીવું, *v.t.* To throw down.... ...	H. ડાલના.
દતુરો, *m.* The *datura* plantt(he wild poppy).	દતુરો.
દન, *m.* A day. દન આવસી, The sun. ...	દિન.
દન ઉગે, At sunrise....	,,
દન ઘુડે, At sunset....	,,
દમ, *m.* Breath...	દમ.
,, સડવો, To be out of breath (with dat. of person).	દમ ચડવો. ...
દમકી, *f.* Threatening.	ધમકી.
દમકી બતાવણી, To threaten.	,,
દરન્યો, *m.* The sea.	દરીઓ.
દરસણ, *n.* A sight (of anything). Visiting an idol.	દરશણ. ...
,, કરવું, To visit (an idol or a person of high rank).	દરશણ કરવું. ...
,, દીવું, To grant a sight of oneself.	દરશણ દેવું.
દરડયો, Name of the Manpur pass near Som.	દરો. ...
દરો, *m.* A chasm. A pool of water.	દરો.
દરોણો, *m.* The pole-star.	ધરૂ.
દલ, *n.* The heart.	દલ.
દલાહો, *m.* Comfort.	દિલાસો.
દસમણ, *m.* An enemy, an adversary...	દુશમન.
દહી, *n.* Curds.	દહીં.
દળવું, *v.t.* To grind (fine).	દળવું.
દળેલી ભાંગ, *f.* Snuff (*lit.* ground tobacco).	,,
દાખલો, *m.* An example, an illustration.	દાખલો.
,, દીવો, To illustrate.	,,
દાગળો, *m.* A watch-house.	*

	Guj. Equiv.
દાજી, *m.* A father.	દાદો.
દાટવું, *v.t.* To bury.	દાટવું.
દાટી દીવું, *v.t.* To bury out of sight....	,,
દાડી, *f.* A beard.	દાડી.
દાડુ or દાડે દાડે, *adv.* Always, constantly.	દહાડે દહાડે.
દાડો, *m.* A day.	દહાડો.
દાડો બુડી ગીન્યો, Sunset (*lit.* the day has sunk).... ...	,, ...
દાંણ, *n.* Import and export duties....	દાણ.
દાણો, *m.* Grain...	દાણો.
દાંત, *m.* A tooth. બગડા દાત, Ugly. ...	દાંત.
દાંત ખાંહડી, *f.* Lock-jaw (used with the verb બેહવું).	* ...
દાતણ, *n.* A tooth-brush.	દાતણ.
,, કરવું, To brush one's teeth. ...	,,
દાતડી, *f.* A sickle, a bill-hook. ...	દાતરડી.
દાદર, *f.* Ringworm.	દાદર.
દાદરો, *m.* Stairs.	દાદર.
દાદા, *m.* A father, An elder brother...	દાદો.
દાન, *n.* A gift.	દાન.
દાનગી, *m.* A labourer. Labour, work.	*
દાપું, *n.* The amount paid for a bride.	દાપું.
,, ભરવું, *m.* To pay down money &c., for a bride...	,, ...
દામ, *m.* Price....	દામ.
દાંમસો, *m.* A small watch-house. ...	ડામચીઓ.
દામા, Name of a Bhil clan near Kherwara.	... ...

	Guj. Equiv.
દારૂ, *m.* Spirituous liquor. Gunpowder.	દારૂ.
દારૂડ્યો, *m.* A drunkard.	દારૂડિયો.
દાવવું, *v.i.* To please, to suit.... ...	ધાવવું.
દાવે તે કરો, Do whatever suits you...	...
દાવો, *m.* A claim, a demand.... ...	દાવો.
,, કરવો, To prosecute.	,,
દાળીદર, *adj.* Weak.	દરિદ્ર.
દીકરી, *f.* A daughter....	દીકરી.
દીકરો, *m.* A son...	દીકરો.
દીંગળું, *n.* A block of wood.	ડિંગલું.
દીટ, *prep.* Per: *e.g.* મનખદીટ, per head,	દીઠ.
ગેરદીટ, per house....	...
દીઠું, *v.* Saw, seen (Irreg. past of દેખવું).	દીઠું.
દીતવાર, *m.* Sunday.	આદિત્યવાર.
દીલ, *n.* The body.	ડીલ.
દીલે દુખ દીને કામ કરવું, To exert one-	,,
self beyond one's strength. ...	...
દીવાદળાઇ, *f.* A match..	દીવાસળી.
દીવું, *v.t.* To give. To shut. To allow.	દેવું.
દીવું લીધું or દેવું લેણું, *n.* Dealings, trans-	લેણદેણ.
actions.	...
દીવો, *m.* A lamp.	દીવો.
,, લગાડવો, To light a lamp. ...	,,
દુકડો, *m.* A small copper coin, a pice.	દોકડો.
દુખ or દખ, *n.* Pain.	દુઃખ.
દુખી, *adj.* Unhappy, afflicted... ...	દુઃખી.
દુજાળી, *f.* A milch-cow...	દુઝણી.
દુધ, *n.* Milk.	દુધ.

	Guj. Equiv.
હુંદલો or હુંદો, *m.* A leaf cup.	દડિયો.
દુન્યા, *f.* The world.	દુનીઆ.
દુબળું, *adj.* Thin, weak, lean.... ...	દુબળું.
દે, *m.* The body.	દેહ.
દેઅર, *m.* Husband's younger brother.	દિઅર.
દેખવું, *v.t.* To see.	દેખવું.
દેખાતું, *pres. part.* Being seen ; visible.	દેખાતું.
દેખાદેખી, *f.* Imitation. દેખાદેખી કરવી, To copy, to imitate.	દેખાદેખી. ...
દેર or દોર, *m.* A cave, a hole. ...	દર.
દેરાણી, *f.* Husband's younger brother's wife.	દેરાણી. ...
દેરો, *m.* A temple.	દેરૂં.
દેવ, *m.* A god. દેવ જાણે, Perhaps (*lit.* God knows !)	દેવ. ...
દેવતરન્યો, *m.* The "brain fever" bird.	દેવતરસ્યો.
દેવતા, *m.* Fire.	દેવતા.
દેવી, *f.* A goddess (*esp.* the goddess *Kali*). Name of a certain bird. ..	દેવી. ...
દેવું, *n.* A debt. દેવું કરવું, To fall into debt.	દેવું.
દેવું લેણું or દીવું લીણું, *n.* Dealings, transactions.	લેણદેણ. ...
દેસ, *m.* A country.	દેશ.
દેહ, The district round about Tankatunka.	... ...
દોકાન, *f.* A shop.	દુકાન.
દોડ, *adj.* One and a half.	દોઢ.
દોમાર, *adj.* Sick.	બીમાર.
દોર, *m.* A cave, a hole.	દર.

	Guj. Equiv.
દોરવું, *v t.* To lead.	દોરવું.
દોરી, *f.* Fine cord, thread.	દોરી.
દોરો, *m.* Cord...	દોરો.
દોહ, *adj.* Ten....	દસ.
દોહરા, *m.* The *Dasara* festival. ...	દસરા.
દોજો કાકાજી, Name of a former Rao of Jawas.	... ...

ધ.

ધગધગવું, *v.i.* To blaze up.	ધગધગવું.
ધજા, *f.* A banner, a flag.	ધજા.
ધણુવું, *v.i.* To shake the head. To roll under a fit of frenzy.... ...	ધુણવું. ...
ધણી, *m.* A master. A husband. ...	ધણી.
ધન, *n.* Riches, wealth...	ધન.
ધનવતી, *adj.* Rich, wealthy.	ધનવતી.
ધનેડો, *m.* A weevil that eats grain...	? ધાન્ય.
ધમસી, *f.* An uproar (combined with the verb ઉઠવું, *to rise*).... ...	ધમાચકડી. ...
ધરતી, *f.* The earth.	ધરતી.
,, ડોલે, The earth shakes (said of an earthquake)...	,, ...
ધરમ, *m.* Religion. Alms.	ધર્મ.
,, કરવો, To give alms. To perform good deeds...	,, ...
ધરમસાળા, *m.* An inn, a caravanserai...	ધર્મશાળા.
ધરાણો, *adj.* Satisfied....	ધરાયો.
ધરાવું, *v. pass.* To be satisfied... ...	ધરાવું.

	Guj. Equiv.
ધવાડવું, *v.t.* To suckle....	ધવાડવું.
ધાક, *f.* Threatening.	ધાક.
ધાક દીવી, To threaten...	,,
ધાન, *n.* Corn in general. Rice in the	ધાન.
husk.	...
ધામવું, or ધામતું જાવું, *v.i.* To run. ...	ધાવું.
ધામારોળ, *f.* A commotion.	ધામધુમ+રંગરોળ.
ધારવું, *v.t.* To think, to suppose.	ધારવું.
ધારો, Suppose that....	,,
ધાવવું, *v.t.* To suck.	ધાવવું.
ધીપડું, *n.* A wall of wattle and daub.	*
ધીરત, *f.* Patience.	ધીરજ.
ધીરત રાખવી, To be patient.... ...	,,
ધીરૂં, *adj.* Patient.	ધીરૂં.
ધીસ, *f.* Ordeal by fire or water. ...	ધીજ.
,, કરવી, To put to the ordeal. ...	,,
ધુણવું, *v.i.* To shake (as when under	ધુણવું.
supposed demoniac possession)....	...
માથું ધુણાવણું, *v.t.* To roll the head	ધુણાવવું.
round and round when	...
practising divination. ...	...
ધુળેવ, A name of the town of Ri-	...
shabhnath.	...
ધોવું, *v.t.* To wash.	ધોવું.
ધોઈ દડવું, To wash out thoroughly...	ધોઇ નાખવું.
ધોણી, *f.* A bow.	ધનુષ્ય.
,, ઉતારવી, To unstring a bow. ...	,,

	Guj. Equiv.
ધોણી સોડવી, To string a bow.	ધનુષ્ય.
,, હરજ્યાં, Bow and arrows	,,
ધોળું, *adj.* White. ધોળી ગાર, Chalk. ...	ધોળું.
ધ્યાન, *n.* Memory.	ધ્યાન.
,, રાખવું, To remember.	,,
ધ્યાનમાં લીવું, To consider.	,,

ન.

નઈ, *f.* A river...	નદી.
નકટું, *adj.* Indecent, impudent.	નકટું.
નકસણ, *f.* Damage, loss, injury. ...	નુકસાન.
નકસો, *m.* A map, a plan.	નકશો.
નકામું, *adj.* Useless.	નકામું.
નક્કી, *adj.* Certain. *adv.* Certainly. ...	નક્કી.
,, કરવું, To make certain, to settle...	,,
નખ, *m.* A nail of the finger or toe...	નખ.
નખોજ, *m.* The extinction of a family.	નખોદિયું.
નખોજ્યુ, or નખોજ્યો માલ, The property of a man who has died without leaving a son....	,, ...
નખોજ્યું ખાવું, To distribute among relatives and Brahmans the property of a man who has died without leaving a son, giving a small portion to the widow.	નખોદિયું. ... ...
નખોરૂં, *n.* A nostril.	નરકોરૂં.
નગદ, *adj.* Prime. Very good. Pretty...	નગદ.
નગુટી, *f.* A very small loin-cloth worn by the forest Bhils.	લંગોટી. ...

	Guj. Equiv.
નજર, *f.* Sight. માથે નજર રાખવી, To look after. To be kind to.	નજર. ,,
એકનજર, Intently. *e. g.* એકનજર જોઈ લીવું, To look intently at. ...	એક નજર. ...
નટખટ, *m.* A rascal.	નટખટ.
નઠારૂં, *adj.* Bad, evil.	નઠારૂં.
નણુવું, *v.t.* To break off the ears of corn, to reap.	લણુવું. ...
નણુન્યું, *n.* Harvest.	લણુવું.
નણદી, *f.* A husband's sister.	નણંદ.
નણદોઈ, *m.* A husband's sister's husband.	નણદોઇ.
નદી, *f.* A river...	નદી.
નનામા, Name of a Bhil clan beyond Dhebar...	... ...
નફો, *m.* Advantage, gain.	નફો.
નબળાઇ, *f.* Weakness, infirmity. ...	નબળાઇ.
નબળું or નમળું, *adj.* Weak, faint. ...	નબળુ.
,, વર, *adj.* A year of scarcity. ...	,,
નમણું, *v.i.* To bend. નમતી રાત, About 1 a. m. (*lit.* the bending night)...	નમવું. ,,
નમતો દાડો, About 1 p. m. (*lit.* the bending day). ...	,, ...
નમાવણું, *v. t.* To cause to bend. ...	નમાવવું.
નમી જાવું, *v. i.* To bend down. To be frail.	નમી જવું. ...
નમુનો, *m.* A pattern.	નમુનો.
નરકુંડ, *m.* Hell...	નરક+કુંડ.
નવટાંગ, *n.* An eighth of a *seer.* ...	નવટાંક.

	Guj. Equiv.
નરમ, *adj.* Gentle, soft.	નરમ.
નરમાઇ, *f.* Gentleness...	નરમાસ.
નવરાઇ, *f.* Leisure.	નવરાસ.
,, થાવી, To be at leisure (with dat.	,,
of person).	...
નવરૂં, *adj.* Disengaged, at leisure. ...	નવરૂં.
નવાઇ, *f.* A wonder.	નવાઇ.
નવાઇ જેવું, Strange.	,,
,, લાગવી, To be astonished (with dat.	,,
of person).	...
નવું, *adj.* New...	નવું.
નસો, *m.* Intoxication...	નીશા.
નસોવવું or નસોવી દડવું, *v. t.* To wring out	નિચોવવું.
(clothes).	...
નહાડવું, *v. caus.* To put to flight. ...	નસાડવું.
નહીં, *adv.* Not. નહીં તે, Otherwise...	નહીં,
નહું, *adv.* At all, wholly.	*
નહું નહીં, Not at all.	,,
ના, *f.* No.	ના.
ના કેવી, To say No, to deny, to refuse.	,,
નાકો, *m.* A pass between hills. ...	નાકું.
નાંખવું, *v. t.* To throw...	નાખવું.
નાગું, *adj.* Naked.	નાગું.
નાડ, *f.* The pulse.	નાડ.
,, જોવી, To feel the pulse... ...	,,
નાડા, Name of a Bhil clan at Thur...	...
નાડું, *n.* Tape...	નાડું.

	Guj. Equiv.
નાડો, *m.* A thick rope.	નાડું.
નાણાવટી, *m.* A banker, a money-dealer.	નાણાવટી.
નાણું, *n.* Coin, money...	નાણું.
નાનડો, *m.* A piece of cloth for a petticoat...	* ...
નાનું, *adj.* Small, little.	નાનું.
નાનેક, *adj.* Very small.	,,
નામ, *n.* A name.	નામ.
,, પાડવું, To name, to give a name to.	,,
,, લીવું, To mention the name of....	,,
પડતે નામે, Of an inferior class. ...	,,
સડતે નામે, Of a superior class. ...	,,
નાંમણું, *v. t.* To pour out.	નામવું.
નાર, *m.* A male.	નર.
નારાં, *n. pl.* Honey-comb.	*
નારાજ, *adj.* Displeased.	નારાજ.
નારાજ કરવું, To displease.	,,
નારી, *f.* A female.	નારી.
નારેળ, *n.* A cocoa-nut...	નારિયળ.
નાવ, *f.* A boat.	નાવ.
નાવું, *v. i.* To bathe.	નહાવું.
નાસવું, *v. i.* To dance....	નાચવું.
નાહવું or નાહી જાવું, *v. i.* To run away, to escape.	નાસવું. ...
જીવ લીને નાહી જાવું, To flee for one's life.	નાસવું. ...
નાળી, *f.* A tile.	નળી.
નીક, *f.* A water-course for irrigation.	નીક.

	Guj. Equiv.
નીકળવું, *v. i.* To go out.	નિકળવું.
નીકાળવું, *v. t.* To put out, to cast out.	નિકાળવું.
નીચલું, *adj.* Lower.	નીચલું.
નીચલે હાથ, To the left. Below. ...	,,
નીંદવું, *v. t.* To weed.	નીદવું.
નીલું, *adj.* Green, moist.	લીલું.
નીવુંઓ, *m.* The famine of Samvat 1890 (A. D. 1833).	નેવું. ...
નીસું, *adj.* Low.	નીચું.
નીસું or નીસે, *prep.* Below.	,,
નીહરવું, *v.i.* To start, to proceed. To turn out (good or bad). ...	નીસરવું. ...
નીહાજ્યું or નીહાર, *adj.* Without spirit, faint-hearted	ન+હાંજા. ...
નીહાળ, *f.* A school.	નિશાળ.
ને, *conj.* And.	ને.
નેખ, or નેખડો, *m.* A nail (of a finger or toe). A claw.	નખ. ...
નેદાર, *adj.* Slothful, indolent, indigent.	નાદાર.
નેમાજ્યું, *adj.* Orphaned (*lit. motherless*, but used also for *fatherless*)...	ન+મા. ...
નેલાર, *n.* The forehead. Fate...	લાલટ.
નેહાહો, *m.* A sigh. નેહાહો દઇવો, To sigh.	નિસાસો.
નેહ, *m.* A vein...	નસ.
નોકર, *m.* A servant. નોકર રાખવો, To engage a servant....	નોકર. ...
નોકરી, *f.* Service.	નોકરી.

	Guj. Equiv.
નોતરૂં, *n.* An invitation.	નોતરૂં.
,, મેલવું, To invite.	,,
નોવ, *adj.* Nine....	નવ.
નોળો, *m* or નોળ્યું, *n.* A mongoose. ...	નોળિયો.
ન્યાત, *f.* A caste feast....	ન્યાત.
,, જમાડવી, To give a caste feast....	,,
ન્યાતબારનું, Excommunicated.	,,
ન્યારૂં, *adj.* Distinct, separate.... ...	ન્યારૂં.
ન્યાવ, *m.* A judicial decision.	ન્યાય.
ન્યાવ કરવો, To pass sentence, to judge.	,,

પ. प

પખવાડું, *n.* A fortnight.	પખવાડું.
પંખાળું, *adj.* Winged.	પાંખાળું.
પંખી, *n.* A bird.	પંખી.
પંખીરી, *m.* A wild animal.	*
પગડું, *n.* A stirrup.	પાગડું.
પગમું, *adj.* Saffron-coloured.	? ભગવું.
પગમો લાબરો, Saffron-coloured material.	,,
પગલું, *n.* A foot-step.	પગલું.
પગાર, *m.* Wages.	પગાર.
પટ. *m.* A spot, a stain...	બટ્ટો.
પટકાવણું, *v. t.* To throw down violently.	પટકવું
પટકાજ્યી, *f.* A bad woman.	,,
પટકાજ્યો, *m.* A bad man.	,,
પટાટ, *m.* A saddle-girth.	પટાટ.
પટાહણું, *n.* A box.	પેટારો.
પટી, *f.* A poultice.	પટી.

	Guj. Equiv.
પટી બાંદવી or માંદવી, To poultice. ...	પટી બાંધવી.
પટો, *m.* Territory, a state.	પાટ,as in રાજપાટ.
પઠવું, *v. i.* To make a contract. To agree.	પઠવું. ...
પઠો, *m.* A contract for sale or purchase.	પઠો.
પડતેલ, *adj.* Fallow.	પડતર.
પડવું, *v. i.* To fall.	પડવું.
પડતે નામે, Of an inferior class. ...	,,
પડજ્યું ને પડજ્યું રેવું, See ખાટલો.... ...	,,
પડસાળો, *m.* A shadow.	પડછાયા.
પડહાળ or પડાળ, *f.* A verandah. ...	પરસાળ.
પડાવી લીવું, *v. t.* To charge an exorbitant price.	પડાવી લેવું. ...
પડી રેવું, *v. i.* To remain lying. To be useless.	પડી રહેવું. ...
પંડણું, *n.* Selfishness.	પંડે.
પંડુપંડ or પંડે, *pron.* Self, by oneself, alone.	,, ...
પડેળ, *f.* Eaves.	પડાળ.
પડોહી, *m.* A neighbour.	પડોસી.
પડોહેણ, *f.* A neighbour.	પડોસેણ.
પડચાલી, *f.* Friendship.	? પ્રતિ+યારી.
પડચાલો. *m.* A friend.	,,
પણ, *conj.* But. *enclitic*, Also. ...	પણ.
પણજવું or પણજી જાવું, To become rancid.	વણસવું.
પણવું, *v. t.* To marry. પણવા જાવું, To go to be married. [The third stage in the marriage ceremony. See લાડી જોવી, and હરો ભરવો].	પરણવું. ... ...

	Guj. Equiv.
પણાવણું, *v. caus.* To give in marriage.	પરણાવવું.
પણેલી, *f.* A married woman. ...	પરણેલી.
પણેલો, *m.* A married man.	પરણેલો.
પતંગ, *m* A kite.	પતંગ.
પતંગ્યું, *n.* A butterfly...	પતંગીઉ.
પતંગ્યું, *adj.* Scarlet.	પતંગ.
પથરાવણું, *v. caus.* To spread.	પથરાવવું.
પધારવું, *v. i.* To condescend, or be pleased, to come or go (used when speaking to or of a superior).	પધારવું. ... ...
પનરવાડયું, *n,* A fortnight.	પંદરવાડિયું.
પનામાં, *adv.* Breadthways. In breadth.	પનામાં.
પને or પનો, *m.* Breadth. *adj.* Broad...	પને, પનો.
પમને દાડે, *adv.* See પરમ દાડે.	પરમ દહાડે.
પમળવું, *v. i.* To emit a smell. ...	પિમળવું.
પમેલી, *f.* Dizziness.	ભમરી.
પમેળી આવણી, To feel dizzy.	,,
પરબા *f.* Care. કંઇ પરબા નહીં, It does not matter.	પરવા. ...
પરબાત, *f.* Dawn.	પ્રભાત.
પરબાતે, At break of dawn.	,,
પરબાવના, Free from care. Independent.	પરવા.
પરમ દાડે, *adv.* The day before yesterday. The day after to-morrow.	પરમ દહાડે. ...
પરમ પેલે દાડે, *adv.* Three days ago. Three days hence.	પરમ+પેલે+દહાડે. ...
પરમાર, Name of a Bhil clan at Sarara.	...

	Guj. Equiv.
પરમે, *adv.* Beyond.	*
પરવીહો or પરવેહો, *m.* Perspiration. ...	પરસેવો.
,, ,, વળવો, To perspire. ...	,,
પરસણી, *com.* Another person. Some one else.	પર+જણ. ...
પરાર, *adv.* The year before last. The year after next.	પરાર. ...
પરાસત, *n.* Atonement. Penance. ...	પ્રાયશ્ચિત.
પરાળ, *f.* Straw.	પરાળ.
પરોડું, *n.* or પરોડો, *m.* The Morning Star.	પરોડ.
નાનું પરોડું, The Morning Star near setting—4 a. m. ...	નાનું+પરોડ. ...
મોટું પરોડું, The Morning Star high up in the sky—3 a.m....	મોટુ+પરોડ. ...
પલ, *n.* A bridge.	પુલ.
પલક, *n.* A moment.	પલક.
પલટણ, *f.* A regiment, a corps. ...	પલટણ.
પલળવું, *v. i.* To be wet.	પલળવું.
પલળેલું, *past.part.* Wet, soaked through.	,,
પલાંઠી, *f.* A cross-legged position. ...	પલાંઠી.
પલાંઠી વાળવી, To sit cross-legged. ...	,,
પલાણ, *n.* A saddle	પલાણ.
પલાણવું, *v. t.* To saddle, to load (a camel, bullock &c.)	પલાણવું. ...
પલાળવું, *v. t.* To wet, to soak. ...	પલાળવું.
પસ્તાણું, *adj.* Penitent.	પસ્તાવું.
પસતાવું or પસતાવો કરવો, To repent.	પસ્તાવું.
પસ્તાવો, *m.* Repentence, regret. ...	પસ્તાવો.

	Guj. Equiv.
પસવું, *v. i.* To digest, to be digested.	પચવું.
પસાડી or પસાડું, *adv.* Behind.	પછાડી.
અગાડી પસાડી, *f.* The head and heel ropes of a horse. ...	,, ...
પસાડચો, *m.* A waist-band, a *kamarband.*	પછેડીવા.
પસીત, *f.* The back-wall of a house ..	પછીત.
પસીહો, *m*, The famine of Samvat 1925 (A. D. 1868).	પચીસ. ...
પસે, *adv.* and *prep.* After.	પછે.
પસેડો, *m.* A coarse sheet.	પછેડો.
પસેલવું, *v. t.* To squeeze.	*
પળ, *n.* A moment. An auspicious moment.	પળ. ...
પળમાં, *prep.* By means of.	બળ.
પળ્યાં, *n. pl.* Grey hairs.	પળિયાં.
પાઇડી, *f.* or પાઇડું, *n.* A wheel. ...	પૈડું.
પાએણન્યાં, *n. pl.* Anything grown by irrigation.	પાણી. ...
પાકતી, *f.* A side.	પાખતી.
પાકવું, *v. i.* To ripen.	પાકવું.
પાકું, *adj.* Ripe....	પાકું.
પાંખ, *f.* A wing.	પાંખ.
પાગેળ or ભાગેળ, *f.* A cattle-shed. ...	*
પાઘડી, *f.* A turban.	પાઘડી.
પાંજરૂં, *n.* A cage.	પાંજરૂં.
પાજો, *m.* A foundation.	પાયો.
,, દઇવો or નાખવો, To lay a foundation.	,,
પાર, *m.* A season.	પાક.

	Guj. Equiv.
પાટલી, *f.* A step of a well.	પાટલી.
પાટલો, *m.* A bench.	પાટલો.
પાટવેલ, *f.* A joist.	પાટ+વહેવું.
પાંટયુ, *n*, A board.	પાટીઉં.
પાટુ, *f.* A kick. પાટુ આણવી, To kick. ...	પાટુ.
પાટો, *m.* A bandage.	પાટો.
પાઠડજ્યુ, *n.* A chicken...	પઠ્ઠો.
પાડવું, *v. t.* To let fall, to knock down.	પાડવું.
પાડા, *m.* A division of a Pal, a ward.	पाडा.
પાંડેર, Name of a Bhil clan at Limada.	...
પાડો, *m.* A buffalo.	પાડો.
પાંણી, *n.* Water.	પાણી.
પાંણી બંદાણું, *n.* Ice.	પાણી+બાંધવું.
પાણો, *m.* A stone.	પાણો.
પાતકી, *f.* A side.	*
પાતકજ્યે હુઇ જાવું, To go to sleep on one's side	,, ...
પાતર, *f.* A bad woman.	પાતર.
પાતળું, *adj.* Thin, lean.	પાતળું.
પાતળજ્યો, A thin man.	,,
પાથરજ્યો, *m.* Red rice...	*
પાથરવું, *v. t.* To spread.	પાથરવું.
પાથરેલું, *n.* A mattress.	,,
પાદરૂં, *adj.* Straight.	પાધરૂં.
,, આવણું, To be done well.	,,
પાદેર, *adj.* Level, flat...	પાધર.
પાનું, *n.* A leaf.	પાનું.
પાપ, *n.* Sin, a sin.	પાપ.

	Guj. Equiv.
પાંપણ્યું, *n.* An eye-brow, an eye-lash.	પાંપણ.
પાપી or પાપેડું, *adj.* Sinful. *s.m.* A sinner.	પાપી.
પાંમણો, *m.* A guest, a visitor. ...	? પરોણો.
પાંમણું or પામવું, *v. t.* To obtain. ...	પામવું.
,, (with Infin) To manage, to receive permission, to be able.	,, ...
પાયડો, *m.* An arrow-head.	*
પાયમું, *adj.* Sharp.	*
પાયલી. *f.* A four-anna piece.... ...	પાવલી.
પાર, *m.* End. *adj.* Finished.	પાર.
,, કરવું, *v.t.* To finish...	પાર કરવું.
,, થાવું, *v.i.* To be finished.... ...	પાર થવું.
,, વગર or પારવના, Endless... ...	પાર વગર.
પારકું, *adj.* Another's....	પારકું.
પારખ or પારખા, *f.* A test, an examination. Temptation. ...	પારખ. ...
,, આલવી, To go in for an examination.	પરિક્ષા આપવી.
,, લીવી, To hold an examination....	,, લેવી.
પારખવું, or પારખા કરવી, To test. To tempt.	પારખવું.
પારગી, Name of a Bhil clan at Chawand.	... ...
પારણું, *n.* A cradle.	પારણું.
પારેવો, *m.* A pigeon.	પારેવો.
પાલ, *f.* A Bhil settlement in the midst of hills.	પાલ. ...
પાલકી *f.* A palanquin....	પાલખી.
પાલો, *m.* Fodder for cattle.	પાલો.

	Guj. Equiv.
પાવડો, *m.* A spade, a shovel.	પાવડો.
પાવું, *v.t.* To give to drink. To irrigate.	પાવું.
પાંસ, *adj.* Five. પાંસ વીહ, A hundred.	પાંચ.
પાંસસેરી, *f.* A five-pound weight.. ...	પાંચ+શેર.
પાસણો, *m.* A razor.	*
પાસું, *adv.* Back. Again.	પાછું.
,, આલવું, To restore.	પાછું આપવું.
,, મળવું, To get back. To recover (a thing).	,, મળવું. ...
પાહ, *f.* Side (rarely used except in અણીપાહ, *on this side*, and પેલીપાહ, *on that side*).	પાસુ. ... ...
પાહડું, *n.* A kid.	*
પાહલું, *adj.* Last.	પાછલું.
પાહલી વેળા, *f.* The afternoon. ...	,,
પાંહળું, *n.* A rib...	પાંસળું.
પાહે, *prep.* Near.	પાસે.
પાહે થાઇને, By, near, past, through....	પાસે થઇને.
પાહેર or પાહેરો, *m.* A quarter.	પા.
પાહેરો, *m.* A small earthen vessel for measuring ghee.	પાશેરો. ...
પાળ, *f.* An edge, a margin.	પાળ.
પાળવું, *v.t.* To nourish, to bring up, to rear. To abstain.	પાળવું. ...
પાળી, *f.* A measure containing about two seers...	પાલી. ...
પાળેજ્યો, *m.* A cairn indicating the place where a murder has been committed....	પાળિયો. ... ...

	Guj. Equiv.
પાળેલું, *past part.* Tame.	પાળેલું.
પીએર, *n.* The house of a wife's parents.	પિયર.
પીએરીં, *n.pl.* The relatives on the wife's side.	પિહેરીઆં. ...
પીજણાં, *n.pl.* Anklets...	*
પીડા, *f.* Pain, trouble...	પીડા.
પીઢી, *f.* A generation.	પેઢી.
પીતળ, *n.* Brass.	પિત્તળ.
પીદ્દાં, *n.pl.* Sore feet caused by exposure to damp.	* ...
પીપળો, *m.* The *pipal* tree.	પીપળો.
પીવું, *v.t.* To drink.	પીવું.
પીળું, *adj.* Yellow.	પીળું.
પુખડું, *n.* or પુખડો, *m.* An ear of Indian corn.	? પોંખ. ...
પુગવું, *v.i.* To reach, to last.... ...	પુગવું.
પુજવું, *v.t.* To worship...	પુજવું.
પુજા, *f.* Worship.	પૂજા.
પુંજી, *f.* Capital, treasure.	પુંજી.
પુંજીવાળું *adj.* Rich.	,,
પુઠે, *prep.* Behind, after.	પૂઠે.
પુણ્ય, *n.* Merit....	પૂણ્ય.
પુનેમ, *f.* The day of the full moon. ...	પુનેમ.
પુરૂં, *adj.* Finished, perfect.	પુરૂં.
,, કરવું, To finish.	પુરૂં કરવું.
,, થાવું, To be finished.	,, થવું.
,, પાડવું, To supply with, to procure.	,, પાડવું.
પુસડું, *n.* A tail...	પુછડું.

	Guj. Equiv.
પુસવું, *v.t.* To ask, to enquire... ...	પૂછવું.
પુળી, *f.* A small bundle of grass. ...	પુળી.
પુળો, *m.* A large bundle of grass. ...	પુળો.
પુળ્યું, *n.* A small necklace.	*
પેજાર, *f.* Old, mended shoes	પેજાર.
પેજું, *n.* Brains.	ભેજું.
પેટ, *n.* The stomach.	પેટ.
પેટ સડવું, To be flatulent.	,,
પેટ્ળ્યું, *n.* Rations supplied free by villagers to a Raja and his retinue.	પેટ. ...
પેઠું, *v.* Entered. *Irreg. Past* of પેહવું....	પેઠું.
પેડું, *n.* A large frog.	*
પેણ્સણ *f.* Pension.	Pension.
પેદા, *adj.* Created, produced... ...	પેદા.
,, કરવું, To create. to produce. ...	પેદા કરવું.
,, થાવું, To be created.	,, થવું.
પેદાસ, *f.* Birth, produce.	પેદાશ.
,, કરવી, To earn	,,
પેરણ, *n.* A shirt.	પહેરણ.
પેરવું, *v.t.* To wear, to put on... ...	પહેરવું.
પેરાવણું, *v. caus.* To give to wear. ...	પહેરાવવું.
પેલાં, *adv. & prep.* Before.	પહેલાં.
પેલું, *adj.* First...	પહેલું.
પેલું, *adj.* That....	પેલું.
પેલીઆડ or પેલીપાહ or પેલેપાર, On the further side. Beyond. ...	,, ...
પેસક *m.* A skein of cotton.	પેચ.
પેહ, *m.* A handful.	પોસ.

	Guj. Equiv.
પેહવું, *v.i.* To enter.	પેસવું.
પેહી આવણું, To come in.	પેસી આવવું.
પેહી જાવું, To go in....	પેસી જવું.
પો, *m.* December–January.	પોષ.
પો, *v.* Give to drink. Imperat. of પાવું.	પાઓ.
પોઆડ, *f.* A certain weed (used as a vegetable).	પુઆડ. ...
પોગ, *m.* The foot. The leg.	પગ.
પોગડંડી, *f.* A foot-path.	,,
પોગાહું કસરવું, To trample under foot.	,,
પોગે, On foot.	પગે.
,, લાગવું, To fall at another's feet. To entreat. To worship. ...	પગે લાગવું. ...
પોટલો, *m.* A large bundle.	પોટલો.
પોટલી, *f.* or પોટયું, *n.* A small bundle, a parcel.	પોટલી. ...
પોઠી, *m.* A pack-bull....	પોઠિયો.
પોતે, *pron.* Self.	પોતે.
પોતાનું કરવું, To be selfish.	,,
પોથવું, *v.t.* To wrap round, to envelop.	*
પોપટ, *m.* A parrot.	પોપટ.
પોયટો, *m.* Cow's dung...	પોદડો.
પોર, *adv.* Last year. Next year. ...	પોર.
પોરાવાળો, *m.* A guard, a sentinel. ...	પોરો.
પોરો, *m.* A watch, a guard.	,,
,, કરવો or દીવો, To watch, to keep guard.	,, ...
પોળું, *adj.* Hollow.	પોળુ.

	Guj. Equiv.
પોવન, *m.* The wind.	પવન.
પોસવું, *v.t.* To wipe.	ભુસવું.
પોસી દડવું, To wipe out.	,,
પોસું, *adj.* Soft...	પોચું.
પોળખાઇ or પોળાઇ, *f.* Breadth, width...	પહોળાઈ.
પોળું, *adj.* Broad, wide...	પહોળું.
પ્યાલું, *n.* A cup...	પ્યાલું.

ફ.

ફકત, *adv.* Merely, only.	ફકત.
ફકર, *f.* Anxiety, perplexity.... ...	ફિકર.
ફકોનું, *n.* A wooden ear-ring worn by women.	* ...
ફટકડી, *f.* Alum	ફટકડી.
ફડફડ, *adj.* In a flutter.	ફડફડ.
,, થાવું, To throb, to flutter... ...	,,
ફણહો or ફણુગો, *m.* A sprout.... ...	ફણુગો.
ફપ્ત્યું, *adj.* Damp.	*
ફરવું, *v.i.* To turn, to walk.	ફરવું.
ફરવા જાવું, To go for a walk... ...	,,
ફરી ફરીને, Over and over again. ...	ફરી ફરીને.
ફરીને, Again.	,,
ફરીઆદ, *f.* A complaint.	ફરીઆદ.
ફરીઆદી, *m.* A plaintiff.	ફરીઆદી.
ફળ, *n.* Fruit. Reward. Result. ...	ફળ.
,, પામવું, To reap one's reward ...	,,
ફળેજા, Name of a Bhil clan at Khajuri.	...
ફળો, *m.* A quarter in a Bhil settlement, a ward.	ફળિયું. ...

	Guj. Equiv.
ફોઇ, *f.* An aunt—a father's sister...	ફોઇ.
ફાગણ, *m.* February-March.	ફાગણ.
ફાટવું or ફાટી જાવું, *v.i.* To crack, to split.	ફાટવું.
ફાડ, *f.* A split, a rent.	ફાડ.
ફાડવું, *v.t.* To tear, to split.	ફાડવું.
ફાફડો, *m.* The shoulder blade... ...	ફાફડો.
ફાભી, *f.* Father's elder brother's wife.	ભાભી.
ફાયદો, *m.* Advantage, gain.	ફાયદો.
ફાવણું, *v.i.* To be favourable... ...	ફાવવું.
ફાંસી, *f.* A noose. ફાંસી દીવી, To hang...	ફાંસી.
ફાળિયુ, *n.* A small *pagri.*	ફાળિયું.
ફીકું, *adj.* Pale. Insipid.	ફીકું.
ફીદુઓ, *m.* A wooden arrow-head used in shooting birds (*lit.* a joint of a bamboo or sugar-cane)...	? પેરીઉ. ... ...
ફીર or ફેર, *adv.* Again.	ફરી.
ફુઆ or ખુઆ, *f.* An aunt—father's sister.	ફોઇ. ...
ફુઓ or ખુઓ, *m.* An uncle—father's sister's husband.	ફુઓ. ...
ફુટવું or ફુટી જાવું, *v. i.* To burst. ...	ફુટવું.
ફુદી, *f.* A butterfly.	ફુદી.
ફુંદી, *f.* A cotton ornament worn on the wrist.	* ...
ફુલુ, *n.* Cataract.	ફૂલું.
ફુલું, *n.* A flower.	ફૂલ.
ફે, *m.* Dawn..	પોહ.
ફે ફાટતાં, At break of dawn.	,,

	Guj. Equiv.
ફેથલો, *m.* A decision.	ફેસલો.
,, કરવો, To decide, to settle. ...	,,
ફેર or ફીર, *adv.* Again...	ફરી.
ફેર or ફેરફાર, *m.* Change, difference...	ફેર.
ફેરવણું, *v. t.* To change.	ફેરવવું.
ફેલ, *m.* A difference of opinion. ...	ફેલ.
ફેલાલણું, *v. t.* To spread (news &c.) ...	ફેલાવવું.
ફેળ, *f.* A pod.	ફળી.
ફોઇ or ફુઈ, *f.* An aunt—father's sister.	ફોઈ.
ફોજ, *f.* An army.	ફોજ.
ફોજદાર, *m.* A police-magistrate. ...	ફોજદાર.
ફોડવું, *v. t.* To break.	ફોડવું.
ફોડી દડવું, To break into pieces. ...	,,
ફોણુ, *n.* A foot.	? પાય.
ફોતરાં, *n. pl.* Husks of grain... ...	ફોતરાં.
ફોકેજ્યાં, *n.pl.* Whispering.	*
,, કરવાં, To whisper (derivation possibly traceable to the sound made by whispering).	... ...
ફોર, *m*, The eight part of a day. ...	પહોર.
બફોર, Noon.	બપોર.
ટાડો ફોર or ટાડે ફોર, The afternoon...	ટાડો+પહોર.
ફોર સડ્યો, The morning from 6-9 a.m.	પોર+ચડ.
ફોરૂં, *adj.* Light (not heavy). Nimble.	ફોરૂં.
ડીલ ફોરૂં, *adj.* Active, energetic. ...	ડીલ+ફોરૂં.
ફોરૂં, *n.* A large drop of rain... ...	ફોરૂં.
ફોરો, *m.* A boil.	ફોલ્લો.
ફોલવું, *v.t.* To peel rind or bark, to shell grain.	ફોલવું. ...

	Guj. Equiv.
બ.	
બકવું or બકબક કરવું, *v. t.* To chatter....	બકવું.
બકસીસ, *f.* A present....	બક્ષીશ.
બકવા, *m. pl.* Rubbish....	*
બગડવું, *v.t.* To be spoiled.	બગડવું.
બગડું, *adj.* Spoiled. બગડા દાંત, Ugly....	,,
બગલ, *f.* The arm-pit....	બગલ.
બગલમાં, Under the arm...	,,
બગાડ, *m.* Harm, injury.	બગાડ.
બગાઢી, *f.* Yawning.	બગાસું.
,, હોરવી, To yawn.	,,
,, તાણવી, To yawn excessively. ...	,,
બગો, *m.* A mouthful....	ખુક.
બજાર, *m.* A market.	બજાર.
બજારમાં ભાવ, The market-price or rate.	,,
બટકી *f.* or બટકું, *n.* A piece.... ...	બટકું.
,, કરવી, To break into pieces. ...	,,
બડોળ, *f.* Enlarged spleen.	*
બણવું, *v.i.* To happen. To agree (with dative).	બનવું. ...
બણાવણું, *v.t.* To make...	બનાવવું.
બતાવણું, *v.t.* To shew....	બતાવવું.
બતી, *f.* A lantern.	બત્તી.
બતેક, *m.* A duck.	બત્તક.
બંદ, *adj.* Closed.	બંદ.
,, કરવું, To close. To stop.... ...	...
બદલે, *prep.* Instead of...	બદલે.

	Guj. Equiv.
બદલો, *m.* A substitute.	બદલો.
,, કરવો, To change.	...
બદવાર, *m.* Wednesday...	બુધવાર.
બંદાવું or બંદાઇ જાવું, To be congealed...	બંધાવું.
બદુ, *adj.* All, the whole.	બધું.
બંદુક, *f.* A gun.	બંદુક.
બંદુક સોડવી, To fire off a gun... ...	,,
બંદોબસ, *m.* Arrangement.	બંદોબસ્ત.
,, કરવો, To arrange.	,,
બન્તે, *pron.* Both.	બન્ને.
બફોર, *m.* Noon. કુળા બફોર, About 11a.m.	બપોર.
બબડો, *m.* Earth with rubble in it. ...	*
બંબારકાર થાવું. See જળ બંબારકાર થાવું. ...	...
બમણ, *m.* A Brahman.	બ્રાહ્મણ.
બમણું, *adj.* Double, twice as much...	બમણું.
બરસવાર, *m.* Thursday....	બૃહસ્પતવાર.
બરાબર, *adj.* Right. *adv.* Correctly....	બરાબર.
બલ or બોલ, *m.* A cave.	બોલ.
બસકો, *m.* A bundle.	બચકો.
બસન (or વસન), *n.* A promise, a word.	વચન.
બસવું, *v i.* To escape. To be saved...	બચવું.
બસાવણું, *v. t.* To protect, to preserve.	બચાવવું.
બહુ, *adj.* and *adv.* Many, much. ...	બહુ.
બળ, *n.* Strength.	બળ.
બળદ, *m.* An ox.	બળદ.
બળદમારા તારો, The Evening Star. ...	બળદ+માર+તારો.
બળવાન, *adj.* Strong, powerful. ...	બળવાન.
બળવું, *v. i.* To burn. To be scalded...	બળવું.

	Guj. Equiv.
બગાંડો, Name of a Bhil clan at Kantharia.	...
બળીત, *n.* Firewood.	બળતણ.
બાઇ, *f.* A term of respect used in addressing a woman.	બાઈ. ...
બાઇડી, *f.* A woman. બાઇડી કરવી, To marry.	બાઇડી.
બાકરી, *f.* A she-goat.	બકરી.
બાકરૂં, *n.* A kid.	બકરૂં.
બાકરો, *m.* A ram.	બકરો.
બાકી, *f.* The remainder. *adj.* Remaining.	બાકી.
બાખડું or બાખડું કેડું, *n.* A young heifer.	૧ વાછડું.
બાગ, *m.* A garden.	બાગ.
બાજુ, *f.* A side.	બાજુ.
બાટકો, *m.* A muscle.	*
બાટકા હરકું, Tough (*lit.* like muscle)...	...
બાંડું, *adj.* Tailless. With the tail cut short. Squint-eyed.	બાંડું. ...
બાથાં પડવું, *v. i.* To wrestle.	બાથ ભીડવી.
બાદરવો, *m.* August-September. ...	ભાદરવો.
બાંદવું, *v. t.* To bind, to fasten, to tether. To build.	બાંધવું. ...
બાદા, *f.* A vow.	બાધા.
બાનું, *n.* A sacred cord worn round the neck.	* ...
બાનું, *n.* Earnest-money, an advance.	બહાનું.
બાપ, *f.* A father.	બાપ.
બાપડો, બાપડી, A poor creature. ...	બાપડો.
બાપદાદા, *m.* Ancestors...	બાપદાદા.

	Guj. Euqiv.
બાબત, *prep.* About, concerning. ...	બાબત.
બાબી, *f.* An aunt—Father's elder	*
brother's wife.	...
બાબો, *m.* An uncle—Father's elder	*
brother.	...
બાંમણ, Name of a Bhil clan at Ubri.	...
બાયરૂં, *prep.* Outside of.	બહાર.
બાર, *adj.* Twelve.	બાર.
બારણું or બાયણું, *n.* A door.	બારણું.
બારણાની હાક, A door-frame... ...	બારસાખ.
બારવું, *v.t.* To sweep.	બહારવું.
બારી, *f.* A window.	બારી.
બારે પોર, *adv.* Always...	બારે+પોર.
બારો, *m.* A whisk for sweeping. ...	બહારવું.
બાવસી, *m.* Lord, Sir.	બાવાજી.
બાવાજી, *m.* A respectful term for a *guru*	,,
or teacher.	...
બાસકું, *n.* A handful....	બચકું.
બાળક, *n.* A child, an infant.... ...	બાળક.
બાળવું, *v.t.* To burn, to scorch... ...	બાળવું.
બાળી દડવું, To burn up completely...	,,
બી or બીજ, *n.* Seed.	બી.
બી or બીક, *f.* Fear.	બિહીક.
,, ,, લાગવી, To be afraid (with dat.	,,
of person).	...
બીઆડવું, *v.t.* To terrify...	બિહીવાડવું.
બીઆમણું, *adj.* Fearful, terrible. ...	બિહામણું.
બીકણુન્યું, *adj.* Timid.	બિહીકણ.

	Guj. Equiv.
ખીજ, *f.* The second day of the lunar	ખીજ.
month.	...
ખીજ, *n.* A seed.	ખીજ.
ખીજું, *adj.* Second. Another... ...	ખીજું.
ખીજું તીજું, Etcetera.	,,
ખીડી, *f.* A pipe. ખીડી પીવી, To smoke...	ખીડી.
ખીડચું, *n.* A fetter.	ખીડીઉ.
ખીડચાંમાં ઘાલવું, To put into chains. ...	,,
ખીવું or ખી જાવું, *v. t.* To fear (with abl.	બિહીવું.
of object feared). ...	...
ખુજ, *f.* A cork.	ખૂચ.
ખુટી, *f.* The lobe of the ear... ...	ખૂટ.
કાનની ખુટી પકડવી, To acknowledge	,,
oneself in the wrong...	...
ખુડજ્યું, *n.* A lizard.	*
ખુડવું, *v. i.* To sink.	ખુડવું.
દન or દારો ખુડી ગીજ્યો, The sun	,,
has set. ...	...
ખુડી મરવું, *v.i.* To be drowned... ...	ખુડી મરવું.
ખુદું, *n.* The bottom of anything. ...	*
ખુમ, *f.* A shout, a noise.	ખૂમ.
ખુમ પાડવી, To shout.	,,
બે, *adj.* Two. બેસારેક, A few. ...	બે.
બે આડ્જ્યાંમાં, On both sides.	,,
બેઆંમાં કણું નહીં, Neither of two....	,,
બેડું, *n.* The pair of water-pots which	બેડું.
women carry on their heads. ...	...
બેન, *f.* A sister.	બહેન.

	Guj. Equiv.
બેફરમું, *adj.* Confused. Stupefied. ...	*
,, થાવું, To lose one's head. ...	,,
બેભાન, *adj.* Unconscious.	બેભાન.
બેમન, *n.* Indecision, doubt.	બે+મન.
બેમનું, *adj.* Doubtful, undecided, wavering....	,, ...
બેરાજી, *adj.* Displeased, cross... ...	બે+રાજી.
બેરૂં, *adj.* Deaf....	બહેરૂં.
બેહવું, *v.i.* To sit.	બેસવું.
બેહી જાવું, To sit down. ...	,,
બો, *f.* Scent, smell.	બો.
,, આવણી, *v.i.* To smell, to emit a smell.	,, ...
બોકી, *f.* A kiss. બોકી કરવી, To kiss.	બોકી.
બોડાન, Name of a Bhil clan at Buri and Hamimali.	... ...
બોદરૂં, *n.* Fever with a swelling arising from guinea-worm.	* ...
બોબડું, *adj.* Stammering, stuttering....	બોબડું.
બોર, *f.* The jujube tree.	બોરડી.
બોરૂં, *n.* The fruit of the jujube tree.	બોર.
બોરૂં *n.* An ornament for the forehead.	*
બોલ, *m.* A cave (for large animals, such as tigers, bears &c.). ...	બોલ. ...
બોલબોલ કરવું, To chatter incessantly...	બોલબોલ કરવું.
બોલવું, *v.t.* To speak. બોલવુંસાલવું, Conduct.	બોલવું.
બોલી, *f.* One's mother tongue. A dialect. A promise...	બોલી. ...

	Guj. Equiv.
બોલી કરવી, To promise.	બોલી.
બોહ, *m.* A noise.	? બકોર.
,, કરવો, To make a noise. ...	,,

ભ.

ભક્તાની, *f.* A bad woman.	ભક્ત.
ભગત, *m.* A worshipper, a votary, a devotee.	ભગત. ...
ભગતી, *f.* Worship.	ભગતી.
ભગતી કરવી, To worship.	,,
ભગવાન, *m.* God.	ભગવાન.
ભગોરો, Name of a Bhil clan near Babalwara...	... ...
ભજન, *n.* Worship.	ભજન.
,, કરવું, To worship.	,,
ભડવું, *v.t.* To grind coarsely.... ...	ભરડવું.
ભણવું, *v.t.* To learn.	ભણવું.
ભણાવણું, *v. caus.* To teach.	ભણાવવું.
ભત્રીજો, *m.* A nephew—a brother's son.	ભત્રીજો.
ભમવું, *v.i.* or ભમતું ફરવું, To wander about.	ભમવું.
ભમેળી or પમેળી, *f.* Dizziness... ...	ભમરી.
,, આવણી, To feel dizzy (with dat. of pers.).	,, ...
ભરવું, *v.t.* To fill. To pay.	ભરવું.
ભરીને પાસું આલવું, To pay back, to refund.	,, ...
ભરી દીવું, *v. t.* To fill up.	ભરી દેવું.
ભરેલું, *past partic.* Filled, full... ...	ભરેલું.

	Guj. Equiv.
ભરોહો, *m.* Trust, confidence.... ...	ભરોસો.
ભરોહાવાળું, *adj.* Trustworthy. ...	,,
ભલાઇ, *f.* Kindness, goodness.... ...	ભલાઇ.
,, કરીને, Kindly, please.	,,
ભલું, *adj.* Good, kind....	ભલું.
ભહવું, *v.i.* To bark.	ભસવું.
ભાઇ, *m.* A brother. A cousin. A term frequently used in addressing a friend.	ભાઇ. ... ...
ભાઇબંદ, *m.* A friend.	ભાઇબન્ધ.
ભાંગ, *f.* Tobacco.	ભાંગ.
,, પીવી, To smoke tobacco... ...	,,
ભાગ, *m.* A share, a portion.... ...	ભાગ.
ભાગ્યો, *m.* A colleague, an heir. ...	ભાગીઓ.
ભાગેળ or પાગેળ, *f.* A cow-house. ...	*
ભાંજવું or ભાંજી પાડવું, *v. t.* To break. ...	ભાંજવું.
ભાજી, *f.* Greens, vegetables.... ...	ભાજી.
ભાઠી, *f.* A still for brewing liquor. ...	ભઠ્ઠી.
ભાઠો, *m.* A large stone.	*
મોટો ભાઠો, A rock.	...
ભાડું, *n.* Hire. ભાડે રાખવું, To hire...	ભાડું.
ભાણેજ, *m.* A nephew—a sister's son (who is supposed never to be refused anything).	ભાણેજ. ... ...
ભાત, *n.* Boiled rice.	ભાત.
ભાથ, *n.* Food.	ભાથું.
ભાદરવો or ખાદરવો, *m.* August—September.	ભાદરવો.
ભાંન, *n.* Consciousness...	ભાન.

	Guj. Equiv.
ભાન આવણું, To revive (with dat. of pers.).	ભાન.
ભાંપણ્યું or પાંપણ્યું, *n.* An eyebrow or eyelash....	પાંપણ. ...
ભાભો, *m.* A husband.	*
ભાયગ, *n.* Fortune, luck, chance. ...	ભાયગ.
ભાયડો or પાયડો, *m.* An arrow-head (used for fighting or for shooting big game)...	* ... ...
ભાર, *m.* A load.	ભાર.
ભારી or ભારે, *adj.* Heavy.	ભારે.
ભાવ, *m.* Rate, price.	ભાવ.
ભાવણું, *v.i.* To be liked, to be agreeable, to suit.	ભાવવું. ...
ભાળવું, *v.t.* To shew.	ભાળવું.
ભીખ, *f.* Alms. Begging.	ભીખ.
,, માગવી, To beg.	,,
ભીખારી, *m.* A beggar....	ભીખારી.
ભીંડો, *m.* A certain vegetable. ...	ભીંડા.
ભીંત or ભીંતડો, *m.* A wall.	ભીંત.
ભીલ, *m.* A forester, a robber, a *Bhil.*	ભીલ.
ભીલડી, *f.* A *Bhil* woman.	ભીલડી.
ભુઇ or ફુઇ, *f.* An aunt–a father's sister.	ફુઇ.
ભુઓ or ફુઓ, *m,* An uncle—a father's sister's husband. ...	ફુઓ. ...
ભુકો, *m.* Anything powdered... ...	ભુકો.
ભુખ, *f.* Hunger. ભુખે મરવું, To starve.	ભૂખ.
ભુખ્યું, *past part.* Hungry.	ભૂખ્યું.
ભુંડું, *adj.* Evil....	ભુંડું.

	Guj. Equiv.
ભુત, *m.* A spirit. A whirlwind. ...	ભૂત.
ભુત, Name of a Bhil clan at Buri and Hamamali.	... ...
ભુલ, *f.* A mistake. ભુલમાં, By mistake.	ભૂલ.
,, આવી, To make a mistake, to be mistaken.	,, ...
,, પાડવી, To mislead.	ભૂલ પાડવી.
ભુલકાંત, *f.* Trickery.	*
,, કરવી, To trick, to take in. ...	...
ભુલસુક, *f.* Mistakes.	ભુલચુક.
ભુલી જાવું, *v.t.* To forget.	ભુલીજવું.
ભુલો પડ્યો, *adj.* (One) who has lost his way	ભુલો પડેલો.
ભુસવું or પોસવું, *v.t.* To wipe.	ભુસવું.
ભુસી દઇવું, To wipe out completely. ...	,,
ભેગું or ભેળું, *adj.* United, collected. ...	ભેગું.
ભેગા or ભેળા થઇને, Together. ...	,,
ભેગાં થાવાં, To meet together. ...	,,
ભેગું or ભેળું કરવું, To gather together, to collect.... ...	... ભેગાં થવાં.
ભેદ, *m.* Separation. Secret. Mystery...	ભેદ.
,, લીવો, To spy, to find out a secret.	,,
ભેદુ, *m.* A spy...	ભેદુ.
ભેગું. See ભેગું.	ભેળું.
ભો, *m.* Risk, danger	ભો.
ભોઇ, *m.* A *palki*-bearer.	ભોઇ.
ભોન્યો, *m.* A guide.	ભોમિયો.
ભોપો, *m.* One who chants a magic formula over a sick person. ...	ભુઆ. ...
ભોંય, *f.* The ground. Land.	ભોંય.

	Guj. Equiv.
મ	
મઇડો, *m.* A long piece of wood for levelling ploughed land.... ...	* ...
,, દીવો, To level ploughed land. ..	...
મકલાઇ, *f.* A joke.	મકલાવું.
મકલાવું, *v. i.* To go about dressed in one's best clothes...	,, ...
મકાઇ or મકી, *f.* Indian corn.... ...	મકાઇ.
મકાન, *n.* A place, a residence. ...	મકાન.
મકુડી or મકોડી, *f.* A small black ant...	મકોડી.
મકુડો or મકોડો, *m.* A large black ant.	મકોડો.
મખવા, *n.* Meat.	*
મગર, *m.* An alligator.	મગર.
મગરૂરી, *adj.* Supercilious.	મગરૂરી.
મગરો, *m.* A hill.	*
મંગળવાર, *m.* Tuesday.	મંગળવાર.
મજબુત, *adj.* Strong, firm.	મજબુત.
મજરો, *m.* Salutation.	મુજરો.
મજલ, *f.* A stage, a day's journey. ...	મજલ.
મજા, *f.* Enjoyment, pleasure.... ...	મજા.
મજુ, *f.* A box, a safe.	મજૂસ.
મજુ, *prep.* According to.	મુજબ.
મજુર, *m.* A labourer.	મજૂર.
મજુરી, *f.* Labour.	મજૂરી.
મઠ, *m.* A kind of pulse.	મઠ.
મઠવું, *v. i.* To become less (as pain, disease).	મટવું. ...

	Guj. Equiv.
મટાડવું, *v.t*, To lessen, to make less (as pain, disease)	મટાડવું. ...
મડદું, *n.* A corpse.	મડદું.
મત, *m.* or મતું, *n.* Opinion.	મત.
મતલબ, *m.* Object, meaning.	મતલબ.
મતલબી, *adj.* Opinionative, self-willed.	મતલબી.
મથવું, *v. t.* To twist.	મથવું.
મંદવાડ, *m.* Sickness, illness.	મંદવાડ.
મધ્યાળુ, *adj.* Kind-hearted.	માયાળું.
મન, *n.* Mind, will, inclination. ...	મન.
મનમાં આહવું, To smile....	મનમાં હસવું.
મનખ, *n.* A human being.	મનખ.
,, અપતાર, *m.* Transmigration. ...	મનખ+અવતાર.
મનખો, *m.* Life, existence.	મનખ.
મનસુબો, *m.* A plan, a plot.	મનસુબો.
મનહું, *adv.* Spontaneously, of one's own accord.	મન. ...
મના, *f.* Prohibition. મના કરવી, To forbid.	મના.
મય, *pron.* Me. See Gr. § 14. ...	મને.
મરકી, *f.* An ear-ring worn by men.'...	*
મરજાઇ, *f.* A long coat.	*
મરજી, *f.* Will, pleasure.	મરજી.
મરવું or મરી જાવું, *v. i.* To die.	મરવું.
મરચું, *n.* A *chilli.* કાળાં મરચાં, Black pepper.	મરચું.
મરેલું, *past. part.* Dead.	મરેલું.
મલક, *m.* A country.	મુલક.
મલકાવણું. See મોઢું મલકાવણું.	મલકાવું.
મસકરી, *f.* A jest. મસકરી કરવી, To jest.	મસકરી.

	Guj. Equiv
મસર, *m.* A mosquito.	મચ્છર.
મસવું or મસ્યારવું, *v.t.* To close (the eyes).	મિચવું.
આંખ મસતામાં, In a twinkling.	,,
મસી દીવું, *v t.* To close tight (the eyes).	,,
મસાલ, *f.* A torch.	મસાલ.
મસાલો, *m*, Condiments.	મસાલો.
મહળવું, *v. t.* To rub, to shampoo. ...	મસળવું.
મહીનો, *m.* A month.	મહિનો.
મહીને, Monthly, per month. ...	,,
મળગાળું, *adj.* Dirty.	મળ+ગાળ.
મળવું, *v.i.* To meet. To be got, to be found. To embrace (shoulder to shoulder).	મળવું. ... ...
મળવા જાવું, To visit.	મળવા જવું.
મળતું આવણું, To be alike, to correspond.	મળતું આવવું. ...
મળીસ, *m.* A ghost, an evil spirit (*esp.* the spirit of a camel-owner who dies in the desert).	પલીત. ... ...
મા, *f.* A mother.	મા.
મા, *m.* January–February.	માહ.
માકણુ, *m.* A bug.	માકણુ.
માખણુ, *n*, Butter.	માખણુ.
માખી, *f.* A bee.	મધ માખી.
માખું, *n.* A fly.	માખી.
માખાં મારવા, To be unoccupied (*lit.* to kill flies)...	માખી મારવી ...
માંગવું, *v.t.* To ask for...	માગવું.

	Guj. Equiv.
માગસર, *m.* November-December. ...	માગસર.
માંજવું, *v.t.* To polish.	માંજવું.
માટલો, *m.* An earthen vessel... ...	માટલો.
માટી, *f.* Earth.	માટી.
માઠું, *adj.* Less. માઠું કરવું, To lessen...	માઠું.
,, પડવું, To be insufficient. To become less (of pain, disease). ...	,, ...
,, લાગવું, To feel slighted. To be displeased, to be grieved (with dat. of pers.).	,, ...
માંડવું, *v.t.* To set, to place. To enter (a name). To begin (with Infin)....	માડવું. ...
માંડો, *m.* A bee-hive.	માડો.
માણું, *n.* A measure containing twelve *seers.*	* ...
માતલી, *f.* A fish.	માછલી.
માતા, *f.* The goddess *Mata.* Small-pox.	માતા.
માતાનું થાનક, A shrine to *Mata* under a tree where earthen horses are placed as offerings. ...	,, ...
માથું, *n.* The head.	માથું.
,, ડોળાવણું, To shake the head (to indicate denial or refusal).	માથું ડોળાવવું. ...
,, નમાવણું, To bow the head (to indicate assent or approval).	,, નમાવવું. ...
,, ધુણાવણું. See ધુણાવણું.	,, ધુણાવવું.
માથે, *adv.* and *prep.* Above. On, upon.	માથે.

	Guj. Equiv.
માંદવું or બાંદવું, *v.t.* To build. To fasten, to tether.	બાંધવું. ...
માંદળું, *n.* An earthen drum used by the *vaitis.*	* ...
માંદું, *adj* Sick, ill.	માંદું.
માંદું પડવું, To be taken ill... ...	,,
માખ્યા, *f.* Love....	માયા.
માખ્યો, *m.* An inheritance.	*
માનતા, *f.* A vow.	માનતા.
,, કરવી or સઘાવણી, To perform a vow.	,,
,, માનવી or લીવી, To make a vow...	,,
માનવી, *n.* Mankind. A human being...	માનવી.
માનવું, *v.t.* To believe. To heed. To obey.	માનવું.
માની લીવું, *v.t.* To accept. To acknowledge.	,,
માપ, *n.* A measure. માપ કરવું, To measure.	માપ.
માપ, *adj.* Forgiven. માપ કરવું, To forgive.	માફ.
માપક, *prep.* Suitable to, like... ...	માફક.
માપી, *f.* Forgiveness.	માફી.
,, માગવી, To beg forgiveness. ...	,,
મામા આઇ, *f.* A grand-mother—a mother's mother.... ...	મા+આઇ. ...
મામી, *f.* An aunt—a mother's brother's wife.	મામી. ...
મામો, *m.* An uncle—a mother's brother.	મામો.
,, દાજી, *m.* A grandfather—a mother's father.	મા+દાદો. ...
માયણો, *m.* A meaning...	માયનો.
માંયનું, *adj.* Internal.	માહેનું.

	Guj. Equiv.
માર, *m.* A blow.	માર.
,, ખાવા, To be beaten or thrashed.	માર ખાવા.
,, ખાવો, To pass through trouble...	,, ખાવો.
મારગ, *m.* A road.	માર્ગ.
મારમાર, *adv.* Quickly....	માર.
મારફતમાં, *prep.* By means of.... ...	મારફતે.
મારવું, *v.t.* To strike.	મારવું.
મારી દઇવું, To slay, to kill.... ...	,,
મારામાં, મારાહું, મારૂં. See Gr. § 14. ...	મારૂં.
માલ, *m.* A certain kind of inferior grain.	*
માલ, *m.* Property, goods.	માલ.
માલવાળું, *adj.* Rich.	,,
,, હાટે માલ આલવો, To barter. ...	,,
માલમતા, *f.* Possessions.	માલમતા.
માલવું, *v.i.* To boast, to brag.	*
માલીક, *m.* A lord, a master, an owner.	માલિક.
માવીત્રાં, *n. pl.* Parents....	માવેતર.
માંહણી, Name of a Bhil clan at Sadawara.	...
માંહણું, *n.* A burning-ground... ...	મસાણ.
માહી, *f.* An aunt—a mother's sister...	માસી.
માહો, *m.* An uncle—a mother's sister's husband.	માસો. ...
માળી, *f.* The gums of the teeth. ...	પાળા.
મીઆંન or મેઆંન, *n.* A scabbard, a sheath.	મ્યાન.
મીજાજ, *m.* Temper, disposition. Pride.	મીજાજ.
,, કરવો, To boast, to brag. ...	,,
મીઠાઇ, *f.* A sweet-meat. Sweet-meats.	મીઠાઇ.
મીઠું, *n.* Salt. *adj.* Sweet.... ...	મીઠું.

	Guj. Equiv.
મીની, *f.* A cat....	મીની.
મીમી, *f.* A teat, a nipple.	*
મુઉં, *adj.* Dead.	મુઉં.
મુકામ, *m.* A halting-place.	મુકામ.
કેત્રા મુકામ થાએ? How long will you stay?	,, ...
મુકાવલો, *m.* A comparison.	મુકાબલો.
,, કરવો, To arbitrate.	,,
મુખી, *m.* A village chief in Gujarat....	મુખી.
મુંગુ, *adj.* Dumb.	મૂગું.
મુઠ, *f.* The closed fist.	મૂઠી.
મુઠભર, A handful.	,,
મુડ, *f.* The head.	મુડી.
,, હડવી, To comb the hair.	,,
મુડું or મોડું, *n.* The face, the mouth.	મહોડું.
મુરખ, *adj.* Stupid, foolish, ignorant.	મૂર્ખ.
મુરખાઇ, *f.* Folly, stupidity, ignorance.	મુરખાઇ.
મુરતી, *f.* An idol, ...	મૂર્તિ.
મુરેત, *m.* A beginning...	? મુહુર્ત.
,, કરવો, To begin.	,,
મુરેત્યા, *f.* Charcoal.	*
મુસ, *f.* The moustache...	મૂછ.
મુળ, *n.* Origin, root.	મૂળ.
મુળહું, From the beginning. ...	,,
મુળો, *m.* A white radish.	મૂળો.
મેઆન or મીઆન, *n.* A scabbard, a sheath.	મ્યાન.
મેજ, *f.* A table.	મેજ.

	Guj. Equiv.
મેજાજ or મીજાજ, *m.* Temper, disposition.	મિજાજ.
Pride.	...
મેડો, *m.* A loft, an upper storey. ...	મેડો.
મેણ, *n.* Wax.	મીણ.
મેણાત, Name of a Bhil clan at Jaran.	...
મેદ, *n.* Honey.	મધ.
મેનત, *f.* Toil, pains. Perseverance....	મહેનત.
,, કરવી, To try, to take pains. ...	,,
મેર, *f.* A side, a direction.	મેર.
મેરે, *adv.* On one side, apart... ...	,,
મેરેમેરે, *adv.* On all sides.	,,
મેલ, *m.* Dirt....	મેલ.
મેલ, *m.* A palace.	મહેલ.
મેલવું, *v.t.* To place, to put.	મેલવું.
મેલરેમેલ ! Leave off !	,,
મેલાવણું, *v. caus.* To make one put down	,,
(a thing).	...
મેલી દીવું, *v. t.* To put or lay down....	મેલી દેવું.
મેલું, *adj.* Soiled, dirty.	મેલું.
મેહ, *m.* Rain. મેહ ગાજવો, To thunder.	મેહ.
મેળાપ, *m.* Meeting. Concord.... ...	મેળાપ.
મો, *pron.* I.	H. मैं.
મોકલવું, *v. t.* To send.	મોકલવું.
મોઘું, *adj.* Dear (not cheap).	મોઘું.
મોટમન્યું, *adj.* Proud.	મોટું.
મોટાઇ, *f.* Greatness. Pride.	મોટાઇ.
,, કરવી, To boast.	,,
મોટી આઇ, *f.* A grand-mother—a father's	મોટી આઇ.
mother.	...

	Guj. Equiv.
મોટીઆર, *m.* A young man, an adult.	મોટું.
મોટું, *adj,* Big, great, fat.	,,
મોટો બાપ, A grand-father—a	,,
father's father.	...
મોડ, *m.* The chaplet worn by the	મોડ.
bride-groom at the marriage	...
procession.	...
મોડું, *adj.* Late.	મોડું.
મોઢું or મુઢું, *n.* The face, the mouth..	મહોઢું.
મોઢું કાળું કરવું, To blacken one's face.	,,
To hide oneself in shame. To	...
bring disgrace upon another. ...	...
મોઢું મલકાવણું, To smack the lips.	મોઢું મકલાવવું.
મોડીઆ, Name of a Bhil clan at	...
Limara.	...
મોની, *adj.* Silent.	મુન્ય.
મોફત, *adv.* Gratis, for nothing. ...	મફત.
મોબ્જ્યો, *m.* A wooden beam. ...	મોભ.
મોર, *m.* The blossom of the mango tree.	મોર.
મોર, *m.* A gold coin....	મહોર.
મોર, *m.* or મોરૂં, *n.* A peacock. ...	મોર.
મોરલું, *adj.* Previous, recent. In front.	મોર.
મોરે, *adv.* and *prep.* In front. Before.	,,
મોરે આલવું, To advance (money). ...	,,
મોરેહું, *adv.* Beforehand. ...	,,
મોલ, *n.* Price.	મૂલ.
મોવત, *m.* An elephant driver or keeper.	મહાવત.
મોસી, *m.* A shoe-maker.	મોચી.
મોળું, *adj.* Tasteless, insipid.	મોળું.

	Guj. Equiv.
૨.	
રકમ, *f.* An item, a particle. ...	રકમ.
રખબનાથ, Name of a town ten miles from Kherwara where there is a famous temple to Rishabhnath.	ઋષભ. ... ...
રખવાળી, *f.* Guarding, keeping. ...	રખવાળી.
,, કરવી, To guard, to watch....	,,
રખે, *adv.* Not (only used with the Imperative).	રખે. ...
રખેરે, *conj.* Lest.	રખેને.
રખોડો, *m.* Ashes.	રાખ.
રંગ, *m.* Colour...	રંગ.
રગત, *n.* A certain disease.	રગત.
રંગવું, *v. t.* To colour...	રંગવું.
રજવાડ, *f.* A Native State.	રજવાડો.
રજવાડી, *adj.* Belonging to a Native State.	,, ...
રજા, *f.* Leave, permission to go. ...	રજા.
રતવા, *n.* Mumps.	રતવા.
રતાળુ, *m.* Yam...	રતાળુ.
રદો, *m.* Intention, desire.	? ઇરાદો.
રપત, *m.* Hard labour.	રફત.
રમણું or રમવું, *v. i.* To play.	રમવું.
,, ,, *v. t.* To play at. ...	,,
રમત, *f.* A game.	રમત.
રમતુઉં, *adj,* Playful.	રમતિયાળ.
રવડવું, *v. i.* To wander.	રવડવું.

	Guj. Equiv.
રવડતું ફરવું, To wander about.... ...	રવડવું.
રસતો, *m.* A cart-track.	રસ્તો.
રહુચો, *m.* Broth, soup, essence. ...	રસો.
રળવું, *v. t.* To earn.	રળવું.
રળીને, *adv.* With great difficulty. ...	,,
રાઈ, *f.* Mustard.	રાઇ.
રાખડી, *f.* The cotton band worn round the wrist during the festival of Balev.	રાખડી. ... ...
રાખવું, *v. t.* To keep.	રાખવું.
રાગ, *m.* A tune.	રાગ.
રાજ, *n.* A kingdom.	રાજ.
,, કરવું, To reign, to rule.	,,
રાજતેજ, *n.* Majesty, splendour, glory.	રાજ+તેજ.
રાજી, *adj*, Content, willing.	રાજી.
,, કરવું, To satisfy, to please. ...	,,
રાજીખુસીહું, Of one's own accord, willingly.	રાજી ખુશી. ...
રાજીખાજી, *f.* Peace, contentment. ...	રાજી.
રાંડવું, *v. i.* To become a widow. ...	રાંડવું.
રાંડી, *f.* A widow.	રાંડી.
,, ખાઇડી રાખવી, To keep a widow as wife.	,,
રાડું, *n.* or રાડો, *m.* A general disturbance, a rising.	રાડ. ...
રાણી, *f.* A queen.	રાણી.
રાત, *f.* Night...	રાત.
રાતે, At night, to-night.	,,
રાતું, *adj.* Red.	રાતું.

	Guj. Equiv.
રાંદવું, *v.t.* To cook, to roast.	રાંધવું.
રાનરાનપાનપાન કરવું, To give intense trouble... ...	? હેરાન ...
રાબ, *f.* Gruel.	રાબ.
રામણન્યું, *n.* A small guitar of one wire.	*
રામરામ, *interj.* A form of salutation.	રામરામ.
રાવલો, *m.* A Thakor's house.... ...	રાવ.
રાસાં, *n.pl.* Tools.	રાચ.
રાહ, *f.* A rope....	રાસ.
રાહેણ, *f.* Sunshine.	રોશની.
રાળાંટેળાં કરવાં, To lead an unsettled life.	*
રીંગણું, *n.* Brinjal (a certain vegetable).	રિંગણું.
રીત, *f.* A custom. A method. A way.	રીત.
રીસ, *m.* A bear...	રીંછ.
રીહ, *f.* Anger....	રીસ.
,, સડવી, To feel angry (with dat.)...	,,
,, સડાવણી, To get into a passion. ...	,,
રીહાણું, *adj.* Angry.	રિસામણું.
રૂ, *n.* Cotton.	રૂ.
રૂખડું, *n.* A tree.	રૂખડું.
રૂપ, *n.* Form, shape.	રૂપ.
રૂપાળું, *adj.* Beautiful, handsome. ...	રૂપાળું.
રૂપીઓ, *m.* A rupee.	રૂપીઓ.
રૂપું, *n.* Silver.	રૂપું.
રૂસતીબુસતી, *f.* A settlement (of a dispute).	* ...
,, ,, કરવી, To make an amicable settlement... ...	... ...

	Guj. Equiv.
રેઇ જાવું, *v.i.* To remain, to be left over. To be paralyzed (of limbs).	રહી જવું. ...
રેંટ, *f.* A water-wheel...	રેંટ.
રેડવું, *v.t.* To pour.	રેડવું.
રેબારી, *m.* A camel-breeder.	રબારી.
રેલ, *f.* A flood...	રેલ.
રેવું, *v.i.* To remain. To give milk (with ટાહી, a cow, as *nom.*). ...	રહેવું. ...
રેસમ, *n.* Silk.	રેસમ.
રેહ, *m.* Broth, soup. Essence... ...	રસ.
રોકડું, *adj.* In hard cash, ready (money).	રોકડું.
રોકવું, *v.t.* To hinder. To block up. ...	રોકવું.
રોગ, *m.* Disease.	રોગ.
„ *interj.* Get out! (to animals). ...	...
રોગી, *f.* A heap of funeral ashes. ...	*
રોગીજખવી, *f.* A funeral pyre... ...	*
રોજ, *m.* A *nilgai.*	રોઝ.
રોટલો. See રોટો....	રોટલો.
રોટી, *f.* Bread. રોટી કરવાવાળો, A cook...	રોટી.
„ કરવી, To make bread. To prepare a meal.	„ ...
„ ટુટવી, To lose one's livelihood (with genit.)...	રોટી+ટુટવી. ...
રોટો, *m.* Coarse bread....	રોટલો.
રોપવું, *v.t.* To plant. To transplant. ...	રોપવું.
રોવું, *v.i.* To weep, to cry.	રોવું.

	Guj. Equiv.
લ.	
લખવું, *v.t.* To write.	લખવું.
લગણ, *prep.* Till, until...	લગણ.
લગતું, *adj.* Adjoining. *adv.* Quickly, soon.	લગતું.
લગન, *n.* A wedding.	લગન.
લગભગ, *adv.* Nearly, almost.... ...	લગભગ.
લગમ, *f.* A bridle.	લગામ.
લગાડવું, *v.t.* To fix. To light (a lamp)...	લગાડવું.
લગારલગાર, *adv.* Very little. A small quantity.	લગાર. ...
લડવું or લડી જાવું, *v.i.* To fight.... ...	લડવું.
લડાઇ, *f.* A fight. War...	લડાઇ
,, કરવી, To fight.	,,
લથાબથી કરવી, To wrestle.	લથબથ.
લફો, *m.* Profit...	નફો.
લબરાં, *n. pl.* Clothes, apparel... ...	? લુગડાં.
લબરૂં, *n.* Cloth. Piece-goods.... ...	? લુગડું.
લવવું, *v.i.* To be painful, to burn (as a sore).	લહાય. ...
લવારૂં, *n.* A calf under 16 days old....	લવારૂં.
લસકર, *n.* An army.	લશ્કર.
લહવું or લહી જાવું, *v.i.* To slip.... ...	લસવું.
લાકડી, *f.* A stick.	લાકડી.
લાકડું, *n.* Wood.	લાકડું.
લાખણું, *n.* A round iron arrow-head for shooting birds.	* ...
લાગ, *m.* An opportunity (usu. foll. by કાવણું, to be favourable)... ...	લાગ. ...

	Guj. Equiv.
લાગવું, *v i.* To come into contact with.	લાગવું.
To feel, to seem (with dat. of pers.)	...
To begin (foll. by Infin.)... ...	...
લાજ, *f.* Shame, shyness.	લાજ.
લાજવું, *v.i.* To be ashamed, to be shy.	લાજવું.
લાજતું, *adj.* Ashamed, shy.	લાજણું.
લાડ, *n.* Caressing.	લાડ.
,, લડાડવું, To caress, to fondle. ...	,,
લાડી, *f.* A bride...	લાડી.
,, જોવી, To inspect or see the bride.	,,
[The first stage in arranging	...
for a marriage. See હરો ભરવો	...
and પણવા જાવું].	...
લાડુ, *m.* Name of a certain sweetmeat.	લાડુ.
લાડો, *m.* A bride-groom.	લાડો.
લાદ, *f.* The dung of horses and ele-	લાદ.
phants.	...
લાંપ, *m.* A spire of grass.	લપટિયો.
લાપટ, *f.* A slap, a smart blow. ...	લપટ.
,, આણવી, To strike with the hand...	,,
લાંબહેણુ, *f.* Length, distance.... ...	લંબાણુ.
લાંબહેણુહું, From a distance.... ...	,,
લાબરો, *m.* Cloth.	? લુગડું.
લાંબું, *adj.* Long.	લાંબું.
લાભ, *m.* Advantage, gain, profit. ...	લાભ.
લાય, *f.* Heat....	લહાય.
,, ઉડવી, To suffer from gastric heat.	...

	Guj. Equiv.
લારે, *prep.* Along with	લારે.
લાલસ, *f.* Avarice.	લાલચ.
લાલસી or લાલસુ, *adj.* Covetous, avari-	લાલચુ.
cious....	...
લાવણું or લાવવું, *v.t.* To bring.... ...	લાવવું.
લાંસ, *f.* A bribe.	લાંચ.
લાસાર, *adj.* Helpless, powerless. ...	લાચાર.
લાસેહુઓ, *m.* One who takes bribes....	લાંચિયું.
લાહકું, *n.* A sob. લાહકા ભરવા, To sob...	? ડસકું.
લીંપણું, *v.t.* To plaster or smear with a	લીપવું.
mixture of cow-dung, earth and	...
water.	...
લીવું, *v.t.* To take.	લેવું.
લી જાવું, *v.t.* To take away.	લઇ જવું.
લુ, *f.* A hot wind.	લૂ.
લુઇ, *n.* Blood. લુઇ નીકળવું, To bleed....	લોહી.
લુગડાં, *n.pl.* Clothes.	લુગડાં.
લુગડું, *n.* Cloth. Any article of dress.	લુગડું.
A *sari*.	...
લુંટ, *f.* Booty.	લૂટ.
લુંટણ્યો, *m.* A rascal.	લુંટનારો.
લુંટવું or લુંટી ખાવું, *v.t.* To plunder. ...	લુંટવું.
લુંટારો, *m.* A robber, a dacoit... ...	લુંટારો.
લુલું, *adj.* Maimed, crippled.	લુલું.
લુસાઇ, *f.* Roguery, cheating.... ...	લુચ્ચાઇ.
લુસવું, *v.t.* To wipe.	લુછવું.
લુસી દઇવું, *v.t.* To wipe out well. ...	,,

	Guj. Equiv.
લુસો, *m.* A rascal, a cheat.	લુચ્ચો.
લેસણ, *f.* A sign...	નિશાણી.
લેહણ, *n.* Garlic...	લસણ.
લેહાંણી, *f.* A ladder.	નિસરણી.
લોઆર, *m.* A blacksmith.	લુહાર.
લોક, *n.* People....	લોક.
લોગાઇ, *f.* A woman.	H. लुगाइ.
લોટ, *m.* Flour....	લોટ.
લોઢું, *n.* Iron.	લોઢું.
લોડી, *f.* Rubble...	*
લોડો, *m.* The youngest son. The youngest brother.	* ...
લોણુ, *n.* Coarse salt.	લૂણ.
લોધ્યાન, *n.* A sacrifice....	લોહી+દાન.
„ કરવું, To offer up a sacrifice. ...	„
લોભ, *m.* Avarice.	લોભ.
લોભી, *adj.* Avaricious....	લોભી.

વ

વ followed by આ is pronounced like the letter *w*, and in all other cases like the letter *v*.

વકરાઇ, *f.* A jest, a joke.	વકરવું.
„ કરવી, To joke, to jest, to play...	„
વખ, *n.* Poison...	વિખ.
વખત, *m.* or *f.* Time....	વખત.
„ વેઠવી, To work over time. To have seen better days.	„ ...

	Guj. Equiv.
વખાણ, *n.* Praise. વખાણ કરવાં, To praise.	વખાણ.
વખાણવું, *v.t.* To praise...	વખાણવું.
વખેડો, *m.* A quarrel.	બખેડો.
વગડવું, *v.i.* To spoil, to be spoiled. ...	બગડવું.
વગડાઉ, *adj.* Wild (*lit.* belonging to the	વગડો.
forest).	...
વગડું, *n.* A forest.	વગડો.
વગર, *prep.* Without, besides, except.	વગર.
વગરઆદીલું, *adj.* Indolent, careless. ...	વગર+આદર.
વગાડ, *m.* Loss, damage, injury. ...	બગાડ.
વગાડવું, *v.t.* or વગાડ કરવો, To spoil. ...	બગાડવું.
વજાડવું, *v.t.* To play on an instrument.	વજાડવું.
To beat a drum...	...
વટલાવણું, *v.t.* To defile, to pollute. ...	વટલાવવું.
વટલાવું, *v.pass.* To be polluted... ...	વટલાવું.
વટાવણું, *v.t.* To change (money). ...	વટાવવું.
વજી, *f.* Assessment on the produce of	વજે.
land.	...
વજુ, *prep.* Like.	? મુજબ.
વડાગરૂ, *n.* Salt (of a superior quality).	વડાગરૂ.
વડાડવું, *v.caus.* To get cut.	વડાડવું.
વડું, *adj.* Older, elder....	વડું.
વણકાર, *m.* A weaver....	વણકર.
વણજારો, *m.* A man hired by merchants	વણજારો.
to convey grain on pack	...
bullocks.	...
વણવું, *v.t.* To weave.	વણવું.
વણા, વણાય, વણામાં, વણાહું. See Gr. § 14.	H. વહ .

	Guj. Equiv.
વણાઇ, *f.* Weaving.	વણતર.
વણાય ઓલે, On that account.	H वह.
વણે. See Gr. § 14.	,,
વતાવણું, *v.t.* To shew.	બતાવવું.
વતું, *n.* Shaving. વતું કરવું, To shave....	વતું.
વત્તું, *adj.* and *adv.* More.	વનું.
વદમણું or વદામણું, *n.* A propitiatory offering...	વધાવવું. ...
,, કરવું, To propitiate.	વધાવવું.
,, સોડવું, To make a propitiatory offering...	,, ...
વદારે, *adv.* More.	વધારે.
વદારો, *m.* Increase.	વધારો.
,, કરવો, To increase.	,,
વન, *n.* A forest...	વન.
વના, *prep.* Besides, except, without...	વિના.
વપત, *f.* Trouble.	વિપત.
,, પાડવી, To trouble, to bother. ...	,,
વર, *n.* A year...	વરસ.
વરહવું, *v.i.* To rain.	વરસવું.
વરહાત, *m.* Rain. The rains.	વરસાદ.
વરહોળી, *f.* A lump, a swelling. ...	વરસોળી.
વરાજવું, *v.i.* To be seated (said of or to a superior).	બરાજવું. ...
વરાડ, *m,* An assessment on crops. ...	વેરો.
વવળવું, *v.i.* To itch.	વવળવું.
વસન, *n.* A promise.	વચન.
,, આલવું, To promise...	,,

	Guj. Equiv.
વસન વાળવું, To intercede.	વચન.
વસાર, *m.* Thought, reflection... ...	વિચાર.
,, કરવો, To think, to consider. ...	,,
,, ખાવો, To be undecided, to hesitate. To fret.	,, ...
વસારવું, *v.t.* To think. To repent. ...	વિચારવું.
વહતી, *f.* Population....	વસ્તી.
,, કરવી, To dwell...	...
વહવું, *v.i.* To encamp, to dwell, to live.	વસવું.
વહાડવું, *v.t.* To people, to populate. ...	વસાડવું.
વહુ, *f.* A wife. A daughter-in-law. ...	વહુ.
વળગવું, *v.t.* To cling to.	વળગવું.
વળગવળગ કરવું, To persecute with words.	,, ...
વળગેણ, *f.* A quarrel.	વળગવું.
વળતે, *adv.* and *conj.* Again, moreover.	વળતે.
વળવું, *v. i.* To bend. To be formed (as a meeting).	વળવું. ...
વળા, *f*, Time. Delay.	વેળા.
,, કરવી, To procrastinate. To be late.	,,
વળાપ, *m.* Mourning.	વિલાપ.
વળાવણું, *v.t.* To see a person off. ...	વળાવવું.
વળાવી, *f.* An escort.	વળાવિયા.
વળાવું, *n.* Black-mail.	વળાવું.
વળાવું, *v. pass.* To be bent.	વળાવવુ.
વળી, *f.* A rafter.	વળી.
વળી or વળે, *adv.* and *conj.* Again, moreover.	વળી.
વા, *pron. m.* and *n.* They.	H वे.

	Guj. Equiv.
વાં, *pron. f.* They (respectful form)....	H વે.
વાઇ, *f.* Rheumatism.	વા.
વાઇતી, *m.* A minstrel, a bard... ...	વાયજી.
વાઇદ, *m.* A doctor.	વૈદ.
વાકમ, *adj.* Experienced.	વાકફ.
વાકલ, Name of the river which flows	...
through the Ogna and Panarwar	...
States.	...
વાંકું, *adj.* Crooked.	વાંકું.
વાગ, *m.* A bridle-bit. Reins.... ...	બાગ.
વાગડ, The Dungarpur district. ...	...
વાગળી, *f.* A flying-fox...	વાગોળ.
વાગાત, Name of a Bhil clan at Balwada.	...
વાંગું, *n.* A stream.	*
વાગોળવું, *v.i.* To chew the cud, to ru-	વાગોળવું.
minate.	...
વાઘ, *m.* A tiger.	વાઘ.
વાઘેણ, *f.* A tigress.	વાઘેણ.
વાજખી, *adj.* Fair, just...	વાજબી.
વાજવું, *v.i.* To blow (as the wind). To	વાજવું.
sound (as a gong). ...	...
વાંઝઇ, *f.* A childless woman.	વાંઝણી.
વાંઝુઓ, *m.* A childless man.	વાંઝણો.
વાટ, *f.* A way, a track, a foot-path.	વાટ.
,, જોવી, To expect (with gen.). ...	,,
વાટેવાટે આવણું, To come straight....	,,
વાટમાર્ગુ, *m.* A traveller.	વટેમાર્ગુ.
વાટલી, *f.* A brass saucer.	વાટકી.

	Guj. Equiv.
વાંટવું or વાંટી આલવું, *v.t.* To divide. ...	વાંટો.
વાટવું, *v.t.* To pound.	વાટવું.
વાડ, *m.* Griping pains...	*
વાડ, *f.* A hedge.	વાડ.
વાડવું, *v.t.* To cut, to prune.	વાડવું.
વાડી, *f.* A garden.	વાડી.
વાડી, *f.* An earthen vessel like a tea-pot.	*
વાડો, *m.* Land near a house... ...	વાડો.
વાડોળ, *f.* Rheumatism.	વા.
વાણ, *m.* An exorciser...	વાણી.
વાણ, *n* Rope made of cocoa-nut fibre...	વાણ.
વાણ્યો, *m.* A *Bania.*	વાણિયો.
વાત, *f.* A word. A story, a history, a legend. Conversation. A matter, a thing.	વાત. ... ...
વાત કરવી, To describe, to mention, to tell about (with gen.). ...	વાત કરવી. ...
વાતસીત, *f.* Conversation.	વાતચિત.
„ કરવી, To converse.	„
વાથરવું, *v.t.* To spread...	પાથરવું.
વાથરેલું, *n.* A quilt, a mattress. Bedding.	„
વાંદરો, *m.* A monkey, ...	વાંદરો.
વાદળું, *n.* or વાદળો, *m.* A cloud, ...	વાદળું.
વાદી, *m.* A snake-charmer.	વાદી.
વાંદો, *m.* A quarrel, a dispute. ...	વાંદો.
વાપરવું, *v.t.* To spend, to use... ...	વાપરવું.
વાયરો, *m.* Wind...	વાયરો.
વાર, *f.* Time.	વાર.

	Guj. Equiv.
વાર લગાડવી, To keep one waiting. ...	વાર.
,, લાગવી, To take a long time. ...	,,
વારાંવારાં, *adv.* Alternately, ...	વારો.
વારૂ, *m.* A feather.	પર.
વારૂ, *interj.* Well! Yes! Very good!...	વારૂ.
વારૂવાર, *adv.* Often.	વારંવાર.
વારેં, *f.* A Bhil war-cry.	*
,, પાડવી, To sound the war-cry. ...	,,
વારો, *m.* A turn, a time.	વારો.
આગલાવારાનું, Ancient.	,,
વાલડો, *m.* Brushwood...	*
વાલાં, *n. pl.* Relatives...	વહાલાં.
વાલું, *adj.* Dear, beloved.	વહાલું.
વાવ, *f.* A masonry well with steps leading down to the water. ...	વાવ. ...
વાવણી, *f.* Sowing.	વાવણી.
વાવણું, *v.t.* To sow.	વાવવું.
વાંસવું, *v.t.* To read.	વાંચવું.
વાંહડી, *f.* A short bamboo.	વાંસડી.
વાંહડો, *m.* A long bamboo.	વાંસડો.
,, દાડો સડ્યો, About 7 a. m. (*lit.* the day has advanced the length of a bamboo). ...	,, ...
બે વાંહડા દાડો સડ્યો, About 8 a.m.	વાંસડો.
ત્રણ ,, ,, ,, ,, 9 ,,	,,
ચાર ,, ,, ,, ,, 10 ,,	,,
વાંહડો દાડો, About 5 p.m.	,,
વાહણ, *n.* A cooking utensil.	વાસણ.

	Guj. Equiv.
વાહલું, *adj.* Last.	વાંસે.
વાહવાળુ, The town and State of Bans-	...
wara...	...
વાહવું, *v.i.* To bellow.	*
વાંહળી, *f.* A flute, ...	વાંસળી.
વાહુરૂં, *adj.* More.	? વધારે.
વાંહે, *adv.* and *prep.* Behind, after,	વાંસે.
afterwards.	...
,, મોરે, *adv.* Behind and before. ...	વાંસે+મોર.
,, વાંહે જાવું, To follow.	વાંસે.
,, થાવું, To persecute...	,,
વાંહો, *m.* The back.	વાંસો.
વાહો, *m.* A dwelling, a resting place,	વાસો.
a lodging.	...
વાહો કરવો, To put up for the night...	વાસો.
વાળ, *m.* The hair.	વાળ.
વાળવું, To bend. To sweep.	વાળવું.
વાળી દીવું, To sweep away. To fold	,,
or roll up.	...
વાળી, *f.* A nose-ring.	વાળી.
વાળો, *m.* A guinea-worm.	વાળો.
વી, *pron.* He. It. That. *f pl.* They,	H. वह.
those. See Gr. § 14.	...
વીઆજ, *m.* Interest on money. ...	વ્યાજ.
વીઆણી, *f.* Calving.	વીઆણી.
વીઆવું, *v.i.* To calve.	વીઆવું.
વીજળી, *f.* Lightning.	વિજળી.
વીંટવું or વીંટાળવું, *v.t.* To roll up, to wind.	વિંટવું.

	Guj. Equiv.
વીંટી, *f.* A finger-ring...	વિંટી.
વીણવું, *v.t.* To glean, to pick, to gather.	વિણવું.
વીણી દડવું, To gather up. ...	,,
વીન્તી, *f.* Entreaty.	વિનંતી.
,, કરવી, To beseech, to pray. ...	,,
વીસો, *m.* A creeper.	વેલો.
વીવા, *m.* Marriage.	વિવાહ.
વીવું, *adj.* and *adv.* Such. So.... ...	H वह.
વીસ્વા, *m.* Trust, faith.	વિશ્વાસ.
,, રાખવો, To trust, to believe ...	,,
વીસી, *f.* A scorpion.	વિંછી.
વીસ્યું, *n.* A toe-ring.	*
વીહરવું, *v. t.* To forget.	વિસરવું.
વીહરી જાવું, *v.t.* To forget entirely.	,,
વીહાક, *m.* April–May....	વૈશાખ.
વીહાત, Name of a Bhil clan at Mori.	...
વીળુ, *f.* Sand.	વેળુ.
વે, *pron.* She. See Gr. § 14... ...	H वह.
વે, *v.* May be.	H होवे.
વેગળું, *adj,* Distant. વેગળું રેવું, To abstain.	વેગળું.
વેઠ, *f.* Forced labour....	વેઠ.
,, કરવી, To work without pay. ...	,,
વેઠમાં, *adv.* On forced labour.... ...	,,
વેઠવું, *v.t.* To suffer.	વેઠવું.
વેણમાં, *adv.* In the morning. Early. To-morrow morning.	વેણકવાવું. ...
વેંત, *f.* A span....	વેંત.
વેદ, *m.* A barber.	વૈદ.

	Guj. Equiv.
વેનું, *pron.* His....	H वह.
વેપાર, *m.* Trade...	વેપાર.
વેપારી, *m.* A tradesman.	વેપારી.
વેમ, *m.* Suspicion. Superstition. Accusation.	વહેમ. ...
„ દઇવો, To accuse....	વહેમ.
„ રાખવો, To suspect.	„
વેમી, *adj.* Superstitious. Suspicious....	વહેમી.
વેર, *n.* Enmity. Hatred. Vengeance...	વેર.
„ રાખવું, To hate.	„
„ વાળવું, To take revenge.	„
વેરવું, *v.t.* To saw.	વહેરવું.
વેરવું. *v.t.* To scatter.	વેરવું.
વેરી જાવું, To disperse (as clouds). ...	„
વેલા, *f.* Distress, great trouble. ...	વેલા.
વેલું, *adj.* and *adv.* Early, soon. ...	વહેલું.
વેલાંવેલાં, *adv.*. Very early, very soon.	„
વેવું or વીવું, *adj.* Such....	H वह.
વેસમાંય, *adv.* and *prep.* In the middle. Between. ...	વચમાં. ...
„ પડવું or બોલવું, To interfere....	વચમાં
„ વાત પાડી લીવી, To interrupt....	„
વેસલું, *adj.* Middle, central.	વચલો.
વેસલો ભાગ, The centre.	„
વેસવું, *v.t.* To sell.	વેચવું.
વેસાતું, *pres. part.* Being sold. On sale.	વેચાતું.
„ આલવું, To sell.	„
„ લીવું, To buy.	„
વેસી or વેસે, *prep.* About, concerning...	વિષે.

	Guj. Equiv.
વેળા, *f.* Time.	વેળા.
વેળું, *n.* A brook, a stream.	વહેળો.
વોર, *m.* A bride-groom.	વર.
ત્યાં, *adv.* There, thither.	H. वहाँ.
ત્યાં ને ત્યાં, In that very place. ...	,,

સ.

સઇત, *m.* A groom.	H. साईस.
સંકટ, *f.* Distress.	સંકટ.
સકલી, *f.* A hen-sparrow.	ચકલી.
સકલો, *m.* A cock-sparrow.	ચકલો.
સકાર સડવું, To go hunting.	શિકાર.
સકારૂં, *n.* An antelope....	H. चिकारा.
સકુ, *m.* or *f.* A penknife.	ચાકુ.
સજા, *f.* Punishment.	સજા.
સજા દીવી, To punish...	,,
સડઉતર, *adj.* Uneven, ...	ઉંતરચડ.
સડક, *f.* A made road...	સડક.
સડપ, *f.* A bow-string....	? ચાપ.
સડવું, *v.i.* To rise, to ascend.... ...	ચડવું.
કપાળ સડવું, To have a headache. ...	,,
સડાઇ, *f.* A tumult.	ચડાઈ.
,, કરવી, To raise a tumult. ...	,,
સડાઇની બોલી બોલવું, To speak angrily...	,,
સડાઉ, *adj.* Insolent.	ચડાઉ.
સડાવણું, *v. caus.* To incite.	ચડાવવું.
સડીતું, *adj.* Chief. Highest. Superior. Prime.	ચડતું. ...

	Guj. Equiv.
સણવું, *v. t.* To construct, to build. ...	ચણવુ.
સણા, *m. pl.* Gram.	ચણા.
સણી, *f.* The seed of a vegetable or plant.	*
સણીસણી, *adv.* Very little.	...
સતરી, *f.* An umbrella. A mausoleum.	છત્રી.
સતુર, *adj.* Clever.	ચતુર.
સતું, *adj.* Existing. Present. Restored (as stolen property).	છતાં. ...
,, કરવું, To restore.	છતાં.
,, થાવું, To restore.	,,
સંદરમા, *m.* The moon...	ચંદ્રમા.
સદા, *adv.* Always.	સદા.
સદાંણી, *f.* The moon-light.	ચાંદરણું.
સંદાવટ, Name of a Bhil clan beyond the Dhebar lake.	... ...
સપટ, *adj.* Even, level.	સપાટ.
સપટ કરવું, To level.	,,
સપાડું, *n.* A journey.	*
,, કરવું, To travel.	,,
સંપો, *m.* Jessamine.	ચંપો.
સબબ, *m.* Cause, reason.	સબબ.
સબાવ, *m.* Temperament.	સ્વભાવ.
સમકવું, *v. i.* To start.	ચમકવું.
સમકી પડવું, To shy (as a horse). ...	,,
સમકાવણું, *v. t.* To startle.	ચમકાવવું.
સમકેર, *adv.* and *prep.* On all sides. Around.	સમ્+કોર. ...
સમરો, *m.* A whisk, a fly-flapper. ...	ચમ્મર.
,, ટોળવો, To whisk away flies. ...	,,

	Guj. Equiv.
સમાર, *m.* A tanner.	ચમાર.
સમાસું or સમાહું, *n.* The rainy season.	ચોમાસું.
સરકાર, *f.* The Supreme Government.	સરકાર.
સરત, *f.* Recollection, thought. ...	સરત.
સરતમાં આવે તી, Whatever you choose.	,, ...
સરવાળો, *m.* Addition....	સરવાળો.
સરવાળે, *adv.* Lastly.	,,
સરવુ, *v. i.* or *v. t.* To graze.... ...	ચરવું.
સરાં, *n. pl.* Small shot.	છરાં.
સરૂઆત, *f.* A beginning.	શરૂઆત.
,, કરવી, To begin.	,,
સલાહ, *f.* Advice.	સલાહ.
,, દીવી, To advise.	,,
,, લીવી, To consult.	,,
સસુદરી, *f.* A mouse.	છછુંદરી.
સહુ, *adj.* All.	સહુ.
સહુકાર લોક, Hindus and Muhammadans as distinguished from Bhils.	સહુકાર. ...
સા, *f.* Butter-milk.	છાસ.
સાઇતિર, *m.* March–April.	ચૈતર.
સાઇલો, *m.* Shade.	છાંયડો.
સાઉદ, *adj.* Fourteen.	ચૌદ.
સાક, *m.* The two hands full of liquor.	છાક.
સાક્જ્યું, *adj.* Drunk....	છાકટું.
સાકવું, *v.t.* To taste.	ચાખવું.
સાકર, *f.* Sugar-candy....	શાકેર.
સાકર, *m.* A servant.	ચાકર.

	Guj. Equiv.
સાકરી, *f.* Service. સાકરી કરવી, To serve.	ચાકરી.
સાજેર, *n.* Thatch.	છાજલી.
સાટવું, *v t.* To lick.	ચાટવું.
સાંટવું *v.t.* To sprinkle....	છાંટવું.
સાટુઓ, *m.* A ladle.	ચાટવો.
સાંટો, *m.* A drop of rain.	છાંટો.
સાંટા સાંટા પડવા, To drizzle.... ...	,,
સાડી, *f.* Back-biting, slander... ...	ચાડી.
,, કરવી, To slander....	,,
સાડુઓ, *m.* A back-biter.	ચાડિયો.
સાણ, *f.* Fresh cow-dung.	છાણ.
સાતી, *f.* The bosom, the chest. Courage.	છાતી.
સાતીવાળું, *adj.* Brave.	,,
સાદડી, *f.* A mat made of palm leaves.	સાદડી.
સાંદી, *f.* A sore, an ulcer. Purified silver.	ચાંદી. ...
સાંદો or સાંદોબાવસી, *m.* The moon. ...	ચાંદો.
સાનાંસાનાં or સાનેસાને, *adv.* Secretly. Stealthily. Privately. ...	છાનામાના. ...
સાનેસાને કાનમાં વાત કેવી, To whisper.	છાનામાના.
સાનું, *adj.* Quiet. Still. Secret. Private.	છાનું.
,, રાખવું, To keep secret.	,,
,, રેવું. To be quiet.	,,
સાપરૂં, *n.* A hut. સાપરી, *f.* A small hut.	ઝુંપડું, ઝુંપડી.
સાફ, *adj.* Clean. Pure. Holy... ...	સાફ.
સાબ, *m.* A European...	સાહેબ.
સાંબડી, *f.* A small bamboo-basket. ...	છાબડી.
સાંબડી, *f.* The human skin.	ચામડી.

	Guj. Equiv.
સાંબડું, *n.* Skin, hide, leather... ...	ચામડું.
સામાન, *m.* Goods, luggage.	સામન.
સામીસોળલ્યું, *n.* A bat...	ચામાચિડિયું.
સાર, *m.* Grass, hay.	ચારો.
સારો, *m.* Fodder.	,,
સાલ, *n.* A year...	સાલ.
સાલ, *m.* Habit, custom. *f.* Conduct...	ચાલ.
સાલવાળું, *adj.* Well-behaved.	,,
સાલવું, *v.i.* To go, to walk. To suit....	ચાલવું.
સાલતું કરવું, To begin...	,,
સાલે ત્યાં લગણ, As far as possible. ...	,,
સાવકાર. See સહુકાર.	સહુકાર.
સાવણી, *f.* A cantonment.	છાવણી.
સાવવું, *v. i.* To be agreeable. To suit...	ચહાવું
સાવેતી...સાવેતી, *conj.* Either...or. ...	,,
સાંસ, *f.* A beak.	ચાંચ.
સાવળ or સાવોળ, *m.* Rice.	ચાવળ.
સાહુડી, *f.* A porcupine.	સાહુડી.
સાહેદી, *f.* A witness.	શાહેદી.
,, આલવી, To testify.	,,
સાળણી, *f.* A sieve.	ચાળણી.
સાળવું, *v.t.* To sift.	ચાળવું
સાળી, *f.* A she-goat.	છાળી.
સાળું, *n.* A kid....	છાળું.
સાળો, *m.* A ram.	છાળો.
સાળો, *m.* Shade...	છાંયડો.
સીંકવું, *v.i.* To sneeze.	છિંકવું.
સીજ, *f.* A thing.	ચીજ.

	Guj. Equiv.
સીટી, *f.* A note. A letter of recommendation.	ચિઠ્ઠી. ...
સીડું, *n.* An entrance....	છીડું.
સીડ્રજ્યું, *n.* A bead.	? કિડિયું.
સીત, *n.* The mind.	ચિત્ત.
સીતરો, *m.* A leopard.	ચિતરો.
સીતાળ, *m.* A slab.	*
સીતું, *adj.* On one's back.	ચતું.
,, પડીને હુવું, To sleep on one's back.	,,
સીથરૂં or સીદ્દું, *n.* A rag...	ચિથરૂં.
સીદું, *adj.* Straight.	સીધું.
સીનાળું, *n.* Adultery.	છિનાળું.
સીપટી, *f.* A pinch.	ચપટી.
,, લીવી, To pinch....	,,
સીપાઇ, *m.* A policeman, a soldier. ...	સિપાઈ.
સીપીઓ, *m.* Pincers, tongs, tweezers...	ચિપિયો.
સીબડી, *f.* or સીબડું, *n.* A long gourd...	ચિબડી.
સીબરી, *f.* A small owl....	ચિબડી.
સીબું or સીબુંનાક, *adj.* Flat-nosed. Ugly.	ચીબું.
સીરવું, *v. t.* To split.	ચીરવું.
સીલ, *f.* A kite, a hawk.	ચીલ.
સીસી, *f.* Carrion.	છીછડું.
સીહેં, *f.* A scream.	ચીસ.
,, કરવી, To scream.	,,
સુક, *n.* Happiness. Salvation... ...	સુખ.
,, આલવું, To save.	,,
,, આલવાવાળો, The Saviour... ...	,,

	Guj. Equiv.
સુકવું. *v.i.* To finish (only used in forming completive compound verbs. See Gr. § 41).	સુકવું. ... ...
સુકલી, *f.* Slander, backbiting.... ...	સુગલી.
સુકાળ, *m.* A time of plenty.	સુકાળ.
સુખી, *adj.* Happy, blessed.	સુખી.
સુટકી, *f.* A pinch. સુટકી લીધી, To pinch.	*
સુટકો, *m.* Release. સુટકો કરવો, To release.	છુટકો.
સુટવું or સુટી જાવું, *v.i.* To become free, to be released.... ...	છુટવું. ...
સુટી, *f.* Freedom, release. Leave. ...	છુટી.
,, આલવી, To grant leave.... ...	...
સુદુ, *adj.* Free....	છુદું.
સુદું કરવું, To set free.	...
સુડલી, *f.* A bracelet worn on the fore-arm by women...	સુડલી. ...
સુડલો, *m.* A bracelet worn on the upper part of the arm. ...	સુડલો. ...
સુડવેલ, *f.* A she-devil, a female goblin.	ચુડેલ.
સુનડી, *f.* A spotted *sari*.	ચુંદડી.
સુનસુન, *n.* Powder, anything powdered.	*
,, કરવું, To pulverize...	,,
સુનો, *m.* Lime.	ચૂનો.
સુલો, *m.* A fire-place.	ચૂલો.
સુવું, *v.i.* To leak...	ચુવું.
સેજ્યું ગેર, *m.* A thatched house. ...	છાજ્યું ઘર.
સેદું, *adj.* Far off, distant.	છેદું.
સેડો, *m.* A border, an edge, an end...	છેડો.

	Guj. Equiv.
સેડો ફાડવો, To separate. To divorce. ...	છેડો.
સેતરવું, *v.t.* To cheat.	છેતરવું.
સેતવું, or સેતી રેવું, *v.i.* To be warned...	ચેતવું.
સેતાવણી, *f.* Warning.	ચેતવણી.
સેતાવણું, *v.t.* To warn.	ચેતાવવું.
સેર, *m.* A *seer.* કાસો સેર, One pound.	સેર.
પાકો ,, Two pounds.	...
સેર, *n.* A city....	શહેર.
સેરો, *m.* A face. A picture.	ચહેરો.
સેલુ, *adj.* Last....	છેલ્લું.
સેલે સરવાળે, At length, finally. ...	,,
સેલો, *m.* A disciple.	ચેલો.
સેવા, or સેવા સાકરી, *f.* Service.	સેવા.
,, ,, કરવી, To serve. ...	,,
સેવું, *v.t.* To thatch.	છાવું.
સો, *adj.* Six.	છ.
સોઓ, *m.* The sap of trees and plants.	ચુઓ.
સોકલી, *f.* A memorial stone erected to female ancestors.	* ...
સોકલો, *m.* A Bhil who does not eat cow's flesh.	? ચોખ્ખું. ...
સોકી, *f.* A watch-house. A watch-place on the road. A small looking-glass worn by women. ...	ચોકી. ... ...
સોકા, *m. pl.* Rice.	ચોખા.
સોકીદાર or સોકીવાળો, *m.* A watch-man.	ચોકીદાર.
સોકું, *adj.* Pure, clean....	ચોખ્ખું
સોટલી, *f.* The tuft of hair worn on the crown of the head as a distinctive mark of a Hindu. ...	ચોટલી. ... ...

	Guj. Equiv.
સોટલો, *m.* A woman's hair.	ચોટલો.
,, ગુંથવો, To plait the hair. ...	,,
સોટવું, *v. t.* To bite (as a dog or snake).	*
To sting. To cast a spell over.	...
ડાકેણનું સોટવું, *n.* Witch-craft. ...	*
સોંટવું, *v. i.* To stick, to cling, to adhere.	ચોંટવું.
સોંટાડવું, *v. t.* To stick.	ચોંટાડવું.
સોટું, *n.* Infection, contagion (gen. followed by the verb આવણું). ...	ચોંટવું. ...
સોડવું, *v. t.* To offer up (as a sacrifice).	? ચડાવવું.
સોડવું or સોડી દીવું, *v.t.* To abandon. To let go. To acquit.	છોડવું. ...
સોડું, *n.* The bark of a tree. The rind of fruit.	છોડું. ...
સોત્રીહો, *m*, The famine of Samvat 1934 (A. D. 1877).	ચોત્રીસ. ...
સોથું, *adj*, Fourth.	ચોથું
સોથીઓ તાવ, Quartan, or fourth day, ague.	,,
સોપડવું, *v.t.* To rub, to anoint. ...	ચોપડવું.
સોપડી, *f.* A book.	ચોપડી.
સોપાં or સોપાંટઢાં, *n. pl.* Cattle... ...	ચોપગું.
સોપાડ, *f.* A cattle-shed.	? ચોપગું+આડ.
સોપું, *adj.* Four-footed...	ચોપગું.
સોમાહું, *n.* The rainy season.... ...	ચોમાસું.
સોર, *m.* A thief. A hyprocrite, an evil-doer.	ચોર. ...
સોરલોક, Predatory tribes.... ...	ચોરલોક.
સોરી, *f.* Theft. સોરી કરવી, To steal. ...	ચોરી.

	Guj. Equiv.
સોરી, *f.* A girl.	છોડી.
સોરૂં, *n.* A child.	છોરૂં.
સોરો, *m.* A boy.	છોકરો.
સોલ, *f.* The bark of a tree.... ...	છાલ.
સોલવું, *v.t.* To peel.	છોલવું.
સોળવીઓ, Name of a Bhil clan at Dhanhor...	... ...
સ્યાર, *adj.* Four...	ચાર,

હ.

હઇ, *m.* A tailor.	સઇ.
હક, *m.* Right. Power....	હક.
હક, *n.* Happiness. Salvation. See સુક.	સુખ.
હકન, *m.* An omen.	સુકન.
હકમ, *m.* An order, a command. ...	હુકમ.
હકરવાર, *m.* Friday.	શુક્રવાર.
હકી, *adj.* Happy.	સુખી.
હકેલવું, *v.t.* To gather together. ...	સંકેલવું.
હંગ, *m.* A body of pilgrims... ...	સંઘ.
હંગવાળો, *m.* A pilgrim.	,,
હગડી, *f.* A stove.	સગડી.
હંગરો, *m.* A store, a collection. ...	સંઘરો.
,, કરવો, To store up.	,,
હગળું, *adj.* All, the whole.	સઘળું.
હગાઇ, *f.* Relationship. Betrothal. ...	સગાઇ.
હગાંમણ, *f.* Diarrhoea.	હગવું.
હગું, *n.* A relative. *adj.* Closely related.	સગું.
હગો ભાઇ, A full-brother... ...	,,

	Guj. Equiv.
હજાર, *adj.* A thousand.	હજાર.
હજુર, Sir. Your Honour. The Presence.	હજુર.
હજ્યેણ, *f.* A tailor's wife. (*fem.* of હઇ)	સઈ.
હડવું, *v.t.* To fix split bamboos on a roof.	સઢવું. ...
હડવું, *v.t.* To comb.	? હોળવું.
મુડ હડવી, To comb the hair. ...	,,
હડો, *m.* A flea....	*
હણુસો, *m.* A brick mould.	*
હતરો, *m.* The famine of Samvat 1917 (A. D. 1860).	સત્તર. ...
હંતાડવું, *v.t.* To conceal...	સંતાડવું.
હતું or હેતું, *adj.* All.	*
હથોડો or અથોડો, *m.* A hammer. ...	હથોડો.
હદ, *f.* A boundary, a limit.	હદ.
હદરવું or હુદરવું, *v. i.* To improve. ...	સુધરવું.
હદવાંહે or હદસેલું, *adv.* Finally. ...	હદ.
હદારવું or હુદારવું, *v. t.* To improve, to repair.	સુધારવું. ...
હદારો or હુદારો, *m.* Improvement. Repairs. Progress.	સુધારો. ...
હંદેહો, *m.* News.	સંદેશો
હનકુવર, *m.* or *n.* A hyena.	*
હનણી, *adj.* or *adv.* Under protection.	? શરણે.
,, જાવું, Te seek protection. ...	,,
,, રાખવું, To protect.	,,
હંપ, *m.* Agreement. Concord... ...	સંપ.
હપણું or હપવું, *v. i.* To be concealed...	છુપવું.

	Guj. Equiv.
હપનું, *n.* A dream.	સ્વપ્ન.
હપાડવું or હપાડી દીવું, *v. t.* To conceal...	છુપાવવું.
હપી જાવું, *v. i.* To be concealed... ...	છૂપી જવું.
હપીને, *adv.* Secretly, stealthily. ...	છુપીને.
હપી રેવું. *v. i.* To lie in ambush. ...	છૂપી રહેવું.
હપુત, *adj.* Honest.	? સપુત.
હંભાળવું, *v. t.* To take care.	સંભાળવું.
હમ, *m.* An oath.	સમ.
,, ખાવા, To swear.	,,
ખોટા હમ ખાવા, To swear falsely...	,,
હમજણ, *f.* Understanding.	સમજણ.
,, પડવી, To take in, to understand (with dat. of pers.).	,, ...
હમજવું, *v. t.* To understand.	સમજવું.
હમજાવણું, *v. t.* To explain. To persuade.	સમજાવવું.
હમજુ, *adj.* Intelligent.	સમજુ.
હમાવું, *v. i.* To be contained, to go into.	સમાવું.
અણા હુંડળામાં કતરા રોટલા હમાય ? How many loaves go into this basket ?	... ...'
હમીસાર, *m.* News.	સમાચાર.
હમું, *adj.* Right, correct.	સમું.
,, કરવું, To mend.	,,
હમુંતમું or હમુંરમું, *adj.* Level, straight.	,,
હમેટવું or હમેટી દડવું, *v. t.* To collect. ...	સમેટવું.
હરક, *m.* Joy, delight.	હરખ.
હરકાવણું, *v. t.* To compare.	સરખાવવું.
હરકું, *adj.* Suitable, fit, like.	સરખું.
હરગ, *m.* Heaven.	સ્વર્ગ.

	Guj. Equiv.
હરજ્યું, *n.* An arrow.	*
હરજ્યો, *m.* An arrow-shaft.	*
હરતું, *adj.* Rich, well-off.	*
હરબો, *m.* Rape-seed.	સરસવ.
હરમ. *f* Shame.	શરમ.
હરમાવું, *v. i.* To be ashamed... ...	શરમાવું.
હરવા, *m.* A spring of water... ...	? ઝરવું.
હરા, *m.* A crop.	હરી.
હરાડું, *adj.* Stray. Wandering away in search of food.	હરવું. ...
હરાન or એરાન, *adj.* Perplexed, dismayed.	હેરાન.
હરાપ, *m.* A curse. હરાપ દીવો, To curse.	શ્રાપ.
હરામજાદી, *m.* A rascal. *adj.* Ill-bred.	હરામજાદી.
હરાંમણ, *m.* July-August.	શ્રાવણ.
હરામી, *m.* A sinner. *adj.* Wicked. ...	હરામી.
હરાવવું or હરાવી દઇવું, *v. t.* To defeat. ...	હરાવવું.
હરીઆત, Name of a Bhil clan at Mathugamra.	... ...
હરેડુઓ or હરેળલ્યો. A drunkard. ...	? સુરા.
હરો, *m.* Liquor.	સુરા.
,, ભરવો, To betroth. (The second stage in arranging for a marriage. See લાડી જોવી and પણવા જાવું)...	,, ...
હરોળો, *m.* A flea.	*
હલકું, *adj.* Light (not heavy). ...	હલકુ
,, ગણવું, To despise....	,,
,, વર, A year of scarcity.	,,
હલાવણું, *v. t*, To shake.	હલાવવું.

	Guj. Equiv.
હવાદ, *m.* Flavour, taste.	સ્વાદ.
હવાર, *f.* The morning.	સવાર.
હવારે, *adv.* In the morning. To-morrow morning.	,, ...
હવાલો, *m.* Possession, charge... ...	હવાલો.
હવાલે કરવું. To hand over. ...	,,
,, રાખવું, To take charge of.	,,
હસલો, *m.* A hare.	સસલો.
હળેહળે *adv.* Slowly. Gently.... ...	હળવેહળવે.
હા, *f.* Consent, *adv.* Yes.	હા.
,, કેવી, To say Yes. To agree. To consent....	હા કહેવી. ...
હાઇ લી જાવું, *v. t.* To take away. ...	સહાવું.
હાઉ, *adj.* and *adv.* Good. Pretty. Well.	સારૂં.
,, કરવું, To do good. To cure, to heal. To bless.	,, ...
,, થાવું, To recover, to get well. ...	સારૂં થવું.
હાક, *f.* The frame (of a door). ...	સાખ.
હાંકડું, *adj.* Narrow.	સાંકડું.
હાકડો, *m.* Teak-wood....	સાગ.
હાકર, *f.* Sugar-candy....	સાકર.
હાંકવું, *v.t.* To drive.	હાંકવું.
હાંકળી, *f.* A chain.	સાંકળી.
,, ખખડાવણી, To rattle the chain = to knock at the door.	,, ...
હાકી, *m.* A witness.	સાક્ષી.
હાખ, *f.* A clan.	શાખા.
હાંગ, *f.* A large crow-bar.	સાંગ.

	Guj Equiv.
હાગ or હાગડો, *m.* Teak-wood... ...	સાગ.
હાગરી, *m.* A farm-labourer.	*
હાજર, *adj.* Present.	હાજર.
હાજું, *adj.* Fresh, well.	સાજું.
,, કરવું, To heal.	,,
હાજુંતાજું, *adj.* Happy. Safe and sound.	,,
હાંજો, *m.* Rubbish.	સાંજો.
હાટ, *f.* A shop. A market.	હાટ.
હાટે માલ આલવો, To barter. ...	સાટું.
હાટકી, *f.* A thin teak-wood rafter. ...	સાકટી.
હાટડી, *f.* A bazaar, a market. ...	હાટ.
હાટે, *prep.* In exchange for.	સાટે.
હાંડો, *m.* Sugar-cane (large and dark).	સાંઠો.
હાડકી, *f.* or હાડકો, *m.* A bone. ...	હાડકું.
હાંડડી, *f.* A she-camel.	સાંઢણી.
હાડહાડ, *interj.* Get away ! (said to animals).	હડહડ. ...
હાત, *m.* Company.	સાથી.
,, કરવો, To travel together... ...	,,
હાત, *adj.* Seven.	સાત.
હાંતવું, *v. t.* To hide.	સાંતવું.
હાંતી દીવું, To cover up.	,,
હાંતાહાંતા, *adv.* Slowly...	? આસ્તે.
હાતી, *m.* A companion.	સાથી.
હાંતું, *n.* A compound round a house...	*
હાતે, *prep.* With.	સાથે.
હાતેહાતે, *adv* and *prep.* Along side, along with.	,, ...
હાતેળ, *f.* The thigh.	સાથળ.

	Guj. Equiv.
હાથ, *m.* The hand. A cubit.... ...	હાથ.
હાથકડી, *f.* Hand-cuffs.	,,
હાથી, *m.* An elephant.	હાથી.
હાદ, *m.* A voice. હાદ દીવો, To shout.	સાદ.
હાદડી, *f.* A mat made of palm leaves.	સાદડી.
હાદવું, *v. t,* To call.	સાદ.
હાંદવું, *v. t.* To join.	સાંધવું.
હાંદો, *m.* A joint.	સાંધો.
,, દીવરાવણો, To join....	,,
હાંદો, *m.* A boundary....	હદ.
,, વતાવણો, To walk the boundary....	,,
હાંન, *f.* Sense. Experience.	સાન.
હાંનવાળું, *adj.* Sensible. Experienced...	,,
હાંનણું, *n.* A stew of vegetables or meat.	*
હાનેવાળો, *m.* A driver of oxen. ...	હાંકવું.
હાન્યાં, *n. pl.* Signing. Beckoning. ...	નિશાણી.
,, કરવા, To beckon. To sign. ...	,,
હાપ, *m.* A large snake, a cobra. ...	સાપ.
હાંબરૂં, *n.* A sort of elk or stag. ...	સાંબર.
હાંબળવું, *v. t.* To hear...	સાંભળવું.
હાબુ, *f.* Soap.	સાબુ.
હાબુની રોટી, A tablet of soap. ...	,,
હામલી, *f,* A certain wild seed of which bread is made...	* ...
હામાંહામાં, *adv.* Against one another.	સામસામા.
હામું or હામે, *prep.* Opposed to. ...	સામું.
,, થાવું, To resist.	,,

	Guj. Equiv.
હાયહાય ! *interj.* Alas! Alas!	હાયહાય.
હારવું, *v. i.* To be defeated.	હારવું.
હારવો, *m.* Stubble.	*
હારી પેઠે, *adv.* Thoroughly.	સારી પેઠે.
હારૂ, *prep.* For the sake of.	સારૂ.
હારૂ, *interj.* Very well! All right! ...	સારૂં.
હાલ, *f.* Condition. State.	હાલ.
હાલવું, *v. i.* To move, to stir... ...	હાલવું.
હાલેડ, *f.* Name of a certain tree. ...	*
હાલેડો, *m.* The women's dance at the *Holi*...	હાલરડું. ...
,, લીવો, To dance the *Holi* dance.	હાલરડું.
હાવકું, *adj.* Step-(in relationship). ...	સાવકું.
હાવકી સોરી, A step-daughter. ...	,,
હાવકો સોરો, A step-son.	,,
હાવું, *v.t.* To catch, to seize.	સહાવું.
હાસું, *n.* Truth. *adj.* True.	સાચું.
,, થાઇને જાવું, To be acquitted. ...	,,
,, થાવું, Acquittal.	,,
,, મનાવણા કુટવું, To torture.	,,
હાંસે or હાંસેહાંસ, *adv.* Truly.	,,
હાહ, *m.* Breath.	શ્વાસ.
,, ખાવો, To rest, to pause.	,,
,, દડાવણો, To breathe freely... ...	,,
,, સડવો, To breathe with difficulty (with dat. of pers.)... ...	,, ...
હાહડવું, *v.i.* To neigh.	હણહણવું.
હાહરી, *f.* The *saras* bird.	સારસ.

	Guj. Equiv.
હાહરો or હાહો, *m.* A father-in-law. ...	સસરો.
હાહુ, *f.* A mother-in-law.	સાસુ.
હાહો or હહસો, *m.* A hare.	સસલો.
હાળ, *n.* A coarse kind of rice. ...	સાળ.
હાળાઓડી, *f.* A wife's brother's wife....	સારાએલી.
હાળી, *f.* A wife's sister.	સાળી.
હાળો, *m.* A wife's brother.	સાળો.
હાળોત્રી, *m.* A wife's sister's husband...	? સાઢુ.
હીઆણી, *f.* A midwife.	સોઇઆણી.
હીઆરો, *m.* A partner...	સહિયારો.
હીઆળ, *m*, A jackal.	શિયાળ.
હીઆળો, *m.* Winter.	શિયાળો.
હીક, *f.* Instruction.	સીખ.
,, વતાવણી, To instruct.	,,
હીક, *f.* Dismissal.	*
,, દીવી, To dismiss.	,,
હીકવણું, *v.t.* To teach....	શીખવવું.
હીકવું, *v.t.* To learn.	શીખવું.
હીંગડો, *m.* A horn.	શીંગડો.
હીંડવું, *v.i.* To walk, to go.	હીંડવું.
હીમ, *f.* A district.	સીમ.
હીમ, *n.* Frost...	હિમ.
હીમત, *f.* Courage. હીમતવાળું, Brave....	હિમ્મત.
,, આલવી, To encourage.	,,
,, રાખવી, To have courage, to be brave.	,,
હીમાળું, *adj.* Frosty.	હિમ.
હીર, *n.* Silk.	હીર.

	Guj. Equiv.
હીલડી, *f.* Sugar-cane (small aud light in colour).	શેરડી. ...
હીલવણું, *v.t.* To swing....	હિલવું.
હીવડાવણું, *v. caus.* To get sewn. ...	સિવડાવવું.
હીવવું, *v.t.* To sew.	સિવવું.
હીવાડવુ, *v.t.* To get sewn.	સિવાડવું.
હીંસવું, *v.t.* To sprinkle...	સિંચવું.
હીસવું, *v.i.* To swing.	હિંચવું.
હીસાંણો, *m.* A hawk.	સિચાણો.
હીસ્યો, *m.* Swinging. હીસ્યો દીવો, To swing.	હીંચવું.
હીહી, *f.* A small bottle.	સીસી.
હીહું, *n.* Lead.	સીસું.
હીહો, *m.* A large bottle.	સીસો.
હું, *pron.* I.	હું.
હું? *inter. pron.* What? હું કરીને? Why?	શું.
હુઆળું, *adj.* Soft. Smooth.	સુવાળું.
હુઇ જાવું, *v.i.* To go to sleep.	સુઇ જવું.
હુએડ, *m.* A pig...	સુવર.
હુક. See હક.	સુખ.
હુકવું or હુકાવું, *v. i.* To dry, to wither.	સુકવું.
હુકાઇ જાવું, *v.i.* To wither, to rot. ...	”
હુકાવણું, *v.t.* To dry.	”
હુગ or હોગ, *m.* Regret, sorrow. ...	શોક.
હુંગવું, *v.t.* To smell.	સુંઘવું.
હુંગું, *adj.* Cheap...	સોંઘું.
હુજ, *f.* Perception.	સુઝ.
” પડવી, To perceive (with dat. of pers.).	”

	Guj. Equiv.
હૂજવું, *v.i.* To be perceived (with dat. of pers.)...	સુઝવું. ...
હૂડ, *f.* An elephant's trunk.... ...	સુંઢ.
હુંડલી, *f.* or હુંડલો, *m.* A basket. ...	હુંડલો.
હુડો, *m.* A green pigeon.	હુડા.
હુણવું, *v.i.* To swell.	સુણવું.
હુતળી, *f.* String.	સુતળી.
હુતાર, *m.* A carpenter...	સુતાર.
હુદરવું. See હદરવું.	સુધરવું.
હુદી, *prep.* Until.	સુધી.
હુદું, *adj.* Reformed, civilized.... ...	શુદ્ધ.
હુની, *m.* A goldsmith....	સોની.
હુનું, *n.* Gold.	સોનું.
હુનું, *adj.* Deserted.	સૂનું.
હુંપવું or હુંપી દીવું, *v.t.* To hand over. ...	સોંપવું.
હુરજ, *m.* The sun.	સુરજ.
હુરાત, Name of a Bhil clan at Od. ...	...
હુલ, *f.* A dagger. હુલ મારવી, To stab...	સૂળી.
હુલો or હોલો, *m.* A ring-dove.... ...	હોલ્લો.
હુવાડવું, *v. caus.* To put to sleep. ...	સુવાડવું.
હુવું, *v.i.* To go to sleep.	સુવું.
હુસ, *m.* Activity. Cleverness. Skill....	હોંસ.
હુસકારી, *f.* A whistle.	*
,, કરવી, To whistle.	...
હુળી, *f.* Gallows, an impaling stake....	સૂળી.
હુળીએ સડાવણું, To impale. ...	,,
હે, *v.* Is. હે કે નહીં? Is it not so? ...	છે.

	Guj. Equiv.
હેકડા, *adj.* Hundreds of.	સેંકડા.
હેડ, *f.* A strap...	*
હેડ, *f.* A stream, a flow (of milk &c.).	સેર.
,, પાડવી, To milk (with genit. of cow).	,,
હેડો, *m.* An edge, a border.	છેડો.
પેલે હેડે, On the farther side. Beyond.	,,
હેત, *n.* Love. હેત રાખવું, To love. ...	હેત.
હેત, *prep.* Along with...	સમેત.
હેતુ, *m.* An object, a motive... ...	હેતુ.
હેતું, *adj.* All, the whole.	*
હેર, *f.* A spring of water.	સેર.
જીવીની હેર જોવી, To feel the pulse.	,,
હેરવું, *v.t.* To search for...	હેરવું.
હેરાજ, *n.* An auction.	હરાજ.
,, કરવું or કરી દડવું, To sell by auction.	,,
હેરાન, *adj.* Perplexed, dismayed. ...	હેરાન.
હેરી, *f.* A lane....	શેરી.
હેલ or હેલું, *adj.* Easy. હેલમાં, Easily...	સહેલ.
હેલણુ, *n.* A sign, a mark, a proof. ...	? નિશાણી.
,, આલવું, To prove.	,,
,, માંડવું, To make a note, to mark.	,,
હેલા, *interj.* Ho! I say!	અલ્યા,
હેલા, Name of a Bhil clan at Thur....	...
હેલાંણી, *f.* A trace, a proof.	? નિશાણી.
હેળ, *n.* A plough. હેળ હાંકવું, To plough.	હળ.
હો, *adj.* A hundred.	સો.
હો, *v.* Be thou! *interj.* Mind!... ...	હો.
હોઇ, *f.* A needle.	સોઇ.

	Guj. Equiv.
હોકારો, *m.* Assent. હોકારો ભરવો, To assent.	હોકારો.
હોક, *f.* A co-wife.	શોક.
હોગ or હુગ, *m.* Regret, sorrow. ...	શોક.
હોગન, *m.* An oath. હોગન ખાવા, To swear.	સોગન.
હોજ, *adj.* Right, tidy...	? સ્વચ્છ.
,, કરવું, To set right, to tidy up. ...	...
હોજવું or હોજી કાઢવું, *v.t.* To search for...	? શોધવું.
હોણ, *n.* Flax.	શણ.
હોણું, *n.* A dream.	સાણું.
હોતે રાખવું, To keep in remembrance...	? સરત.
હોંપવું. See હુંપવું...	સોંપવું.
હોપો, *m.* The time for dreams. ...	સ્વપ્નું.
,, પહ્જયો, The early part of the night.	,,
હોમવાર, *m.* Monday.	સોમવાર.
હોર, *m.* Gun-powder.	સુરંગ.
,, ઉડાડવો, To blast....	,,
હોર, *f.* Leisure....	*
હોલો or હુલો, *m.* A ring-dove.... ...	હોલ્લો.
હોવે, *adv.* Yes.	હોવે.
હોસ, *m.* Reflection, deep thought. ...	સોચ.
,, કરવો, To reflect....	,,

ENGLISH-BHILI.

A.

Abandon, *v. t.* સોડી દીવું.

Abide, *v. i.* રેવું, વાસો કરવો.

Able, to be, *v.i.* હકવું. See also § 37.

Aboriginal, *adj.* આગજમાતનું.

Aborigines, *n.* આગજમાતનાં, *n. pl.*

About, *adv.* અટકેળમાં, આસરેમાં. *prep.* Around, આહેપાહે. Concerning, વેસી, વેસે.

Above, *adv.* and *prep.* માથે, ઉપર.

Abscess, *n.* ગુબડું, *n.*

Absent, *adj.* ગેરહાજર, નહીં સતું.

Absolute, *adj.* પુરૂં, નકી.

Absolutely, *adv.* નહું.

Absolution, *n.* માપી, *f.*; સુટકો, *m.*

Absolve, *v.t.* માપ કરવું,-ની માપી કરવી,-નો સુટકો કરવો.

Abstain, *v. i.* વેગળું રેવું.

Abundant, *adj.* ખુબ, ઘણું, બહુ.

Abuse, *n.* ગાળ or ગાળી, *f.*

Abuse, *v. t.* ગાળ or ગાળી દીવી.

Accept, *v. t.* (a thing) લીવું; (a statement) માનવું, માની લીવું.

Accompany, *v.t.* હાતે આવણું or જાવું.

Accomplish, *v.t.* કરવું, પાર કરવું.

Accomplished, to be, થાવું, પાર થાવું.

Accord, of one's own, રાજી ખુસીહું, મનહું.

According to, *prep.* માપક, હરકું, મજુ, પ્રમાણે.

Account, *n.* અસાબ, *m.* On account of, હારૂ, ઓસે, મારે.

Accumulate, *v.t.* ભેળું, ભેગું or એકઠું કરવું, –નો ઢંગરો કરવો.
Accurate, *adj.* ખરૂં, ઠીક, બરોબર or બરાબર.
Accurately, *adv.* બરોબર or બરાબર.
Accusation, *n.* ફરીઆદ, *f.*
Accuse of, *v. t.* માથે...દડવું,
Accuser, *n.* ફરીઆદી, *m.*
Accustom, *v. t.* ટેવ પાડવી.
Ache, *n.* દખ or દુખ, *n.* *v.i.* દખવું or દુખવું, કળવું.
Acid, *adj.* કડવું મીઠું.
Acknowledge, *v.t.* માનવું, માની લીવું. To acknowledge oneself in the wrong, કાનની ખુટી પકડવી. (*lit.* To seize the lobe of the ear).
Acquaintance, *n.* (a person) ઓળખીતો, ભાઇબંદ ; (knowledge) ઓળખેણ or ઓળખેણ પાળખેણ. *f.*
Acquire, *v. t.* પામણું, કમાવું.
Acquit, *v. t.* સોડી દીવું, –નો સુટકો કરવો.
Across, *adv.* આડું. To or on the other side, પેલેપાર.
Active, *adj.* ડીલફોડું.
Adhere, *v. i.* વળગવું, સોંટવું.
Adjoining, *adj.* લગતું, પાહેનું.
Admit, *v. t.* માંહે આવણા દીવું.
Adopt, *v. t.* ખોળેતર લીવું.
Adopted, *adj.* ખોળેતર.
Adult, *n.* મોટીઆર, *m.*
Adultery, *n.* સીનાળું, *n.*
Advance, *n.* (of money) ધાનું. *v. i.* મોરે જાવું. *v. t.* મોરે આલવું.
Advancement, *n.* હદારો or હુદારો, *m.*
Advantage, *n.* નફો, *m.*; લફો, *m.*; લાભ, *m.*; ફાયદો, *m.*

Adversary, *n.* વેરી, *m.*; દસમન, *m.*
Adverse, *adj.* ઉંદું. Adverse to, હામું or હામે.
Adversity, *n.* વપત, *f.*; વેલા, *f.*
Advice, *n.* સલાહ, *f.*; હીકામણ, *f.*
Advise, *v. t.* સલાહ or હીકામણ દીવી.
Afoot, *adv.* પોગે.
Afraid, to be, બીવું, બી or બીક લાગવી (with dat. of pers).
After, *adv.* and *prep.* વાંહે, પસે, પુઠે.
Afternoon, *n.* પાહલી વેળા, ટાડે ફેર.
Afterwards, *adv.* વાંહે, તણાપુઠે, પસે.
Again, *adv.* ફીર or ફેર. *conj.* વળતે, વળી.
Against, *prep.* હામું, હામાં or હામે. Against one another, હામાંહામાં.
Age, *n.* ઉમર, *f.* Of what age? કત્રાં વરસું?
Aged, *adj.* ઘડું.
Agitate, *v. t.* ઉસકાવણું, સડાવણું.
Ago, *adv.* થાજ્યું. Three days ago, તણ દાડા થાજ્યા. Long ago, કન્યાનું. How long ago? કન્યાનું?
Agree, *v.i.* મળતું આવણું. To get on with, બણવું. To agree to, હા કેવી, હોકારો ભરવો.
Agreeable, to be, હાઉ લાગવું, ગમવું, સાવવું, દાવવું.
Agreement, *n.* કોલ, *m.*; કરાર, *m.*; કાવ, *m.* Concord, હંપ, *m.*; મેળાપ, *m.*
Agriculture, *n.* ખેતી, *f.*
Ague, *n.* ટાડો તાવ.
Ailing, *adj.* માંદું, દોમાર.
Air, *n.* વાયરો, *m.*
Alas! *interj.* હાયહાય! અરે! બાપરે!
Alight, *v. i.* ઉતરવું.

Alike, *adj.* હરકું, એકહરકું, મળતું, બરાબર. To be alike, મળતું આવણું.

Alive, *adj.* જીવતું, જીવી.

All, *adj.* હગળું, હેતું, આખું, બદું. Not at all, મૂળ નહીં.

Alligator, *n.* મગર, *m.*

Almost, *adv.* આસરેમાં, લગભગ.

Alms, *n.* ધરમ, *m.* To give alms, ધરમ કરવો.

Alone, *adj.* એકલું.

Along with, *prep.* હાતે, હાતે હાતે, લારે.

Aloud, *adv.* જોરેહું.

Also, *adv.* વળે, વળી, વળતે.

Alter, *v. t.* બદલો કરવો.

Alternately, *adv.* વારાંવારાં.

Altogether, *adv.* હગળું મળીને, હેતું મળીને.

Alum, *n.* ફટકડી, *f.*

Always, *adv.* દાડુ, દાડે દાડે, નીત, બારેપોર, સદા.

Ambush, to lie in, ઓઠામાં પેઢી રેવું, હુપી રેવું.

Amid, among, *prep.* માંય, વેસમાંય.

Ancestors, *n.* બાપદાદા, *m. pl.*

Ancient, *adj.* આગલાવારાનું.

And, *conj.* તે.

Angel of death, *n.* જમ or જેમ, *m.*

Anger, *n.* રીહ, *f.*

Angrily, to speak, સડાઇની બોલી બોલવું.

Angry, *adj.* રીહાણું, નારાજ. To be angry, રીહ સડાવણી, રીહ સડવી (with dat. of pers.).

Anguish, *n.* પીડા, *f.*

Animal, *n.* જનાવર, *n.*

Anklets, *n.* તોડા, *m.pl.* Wedding-anklets, કામ્રજ્યા, *m.pl.* Anklets with bells attached, જાંજરા, *m.pl.*

Annoy, *v. t.* દુખ or દુખ કરવું or દીવું.

Anoint, *v. t.* સોપડવું.

Another, *adj.* બીજું. One another, એક બીજું.

Another's, *adj.* પારકું.

Answer, *n.* જવાબ, *m.* *v. t.* જવાબ દીવો.

Ant, *n.* કીડી, *f.* (red); મકુડો or મકોડો, *m.* (black); ઉદેઇ, *f.* (white).

Anxiety, *n.* ફકર, *f.*

Anxious, to be, ફકર થાવી (with dat. of pers.).

Any, *pron.* કંઇ, કણું, કોઇ.

Anyhow, *adv.* ગમે તીમ કરીને.

Anyone, *pron.* કણુંક, કોક, કોઇ.

Anything, *pron.* કંઇ, કોઇ. Anything at all, કંઇજ.

Anywhere, *adv.* કણે ઠેકાણે.

Apart, *adj.* જુદું, ન્યારૂં, અલગું. *adv.* મેરમેરે.

Aperient, *n.* જલાબ, *m.*

Apparel, *n.* લબરાં, *n. pl.*

Appear, *v. i.* દેખાવું, નજરે પડવું.

Apply, *v.t.* (ointment) સોપડવું. To apply oneself, ખણુહો રાખવો.

April, *n.* વીહાક—જેઠ. See § 62.

Arable, *adj.* ખેડવાહરકું.

Arbitrate, *v. i.* ન્યાવ કરવો, સુકાબલો કરવો. *v.t.* –નો ન્યાવ કરવો.

Arise, *v. i.* ઉઠવું, ઉબું થાવું.

Arm, *n.* હાથ, *m.*; કુટયો, *m.* Under the arm, બગલમાં.

Armlet, *n.* સુડલો, *m.* (made of lacquer and worn on the upper arm by mothers only); સુડલી, *f.* (worn on the fore-arm); કામળી, *f.* (glass bangle worn on the fore-arm).

Armpit, *n.* કાખ, *f.*; બગલ, *f.*

Arms, *n.* અથુઆર, *m.* Bows and arrows, ધોણી હરજ્યા, *m. pl.*

Army, *n.* ફોજ, *f.*; લસકર, *n.*

Around, *adv.* and *prep.* આહેપાહે, સમકેર.

Arouse, *v. t.* જગાડવું. To agitate, સડાવણું.

Arrange, *v. t.* –નો બંદોબસ કરવો,–નો કાવ કરવો. To make tidy, હોજ or હાઉ or ઠીક કરવું.

Arrangement, *n.* બંદોબસ, *m.*

Arrive, *v. i.* આવણું.

Arrow, *n.* હરજ્યું, *n.*; તીર, *m.* Arrow-feather, કાપલો, *m.* Arrow-head for shooting fish, ઓદ, *f.* Arrow-head like a spear-head used in fighting and for shooting big game, વાયડો, *m.* Wooden arrow-head for shooting birds, ફીદુઓ, *m.* Round iron arrow-head, લાખણું *n.* Arrow-shaft, હરજ્યો, *m.*

As, *adv.* જમ or જેમ; કરીને (introducing noun in apposition). Such as, જુવું. As much as, જતરૂં.

Ascend, *v. i.* સડવું, સડી જાવું.

Ascetic, *n.* તપસી, *m.*

Asceticism, *n.* તપ, *m.*

Ashamed, *adj.* લાજતું. To be ashamed, લાજવું, હરમાવું.

Ashes, *n.* રખોડો, *m.* Heap of funeral ashes, રોગી, *f.*

Aside, *adv.* મેરેમેરે.

Ask, *v. t.* પુસવું. To ask for, માગવું.

Ass, *n.* ગદેડો–ડી–ડું, ખોલો–લું.

Assemble, *v. i.* ભેળા, ભેગા or એકઠા થાવા; *v. t.* ભેળા, ભેગા or એકઠા કરવા.

Assent, *n.* હોકારો, *m.*; હા, *f.* *v.i.* હોકારો ભરવો, હા કેવી.

Assessment (on the produce of land), *n.* કુતું, *n.*; વજી, *f.*

Assist, *v. t.* લાગવું (combined with an Infinitive); ટેકો કરવો.

Assistance, *n.* ટેકો, *m.*

Assurance, *n.* ખાતરી, *f.*

Assure, *v.t.* ખાતરીહું કેવું.

Asthma, to suffer from, દમ or હાહ સડવો (with dat. of pers.).

Astonished, to be, નવાઈ લાગવી (with dat. of pers.); એરાન પામી રેવું.

Astonishment, *n.* નવાઈ, *f.*

At, *prep.* એ (loc. case-ending); કને or કેને. At once, જટપટ.

Atonement, *n.* પરાસત, *n.*

Attachment, *n.* માધ્યા, *f.* Attachment of property, જપતી, *f.* Attachment officer, જપતીદાર, *m.*

Attack, *v.t.* માથે આવી સડવું.

Attend, *v.i.* —માં હાજર થાવું. To attend to one's business, ગેર કરીને કામ કરવું.

Attention, *n.* ખણુહો, *m.* To pay attention, ખણુહો રાખવો.

Auction, *n.* હેરાજ, *n.* To hold an auction, હેરાજ કરી દડવું.

August, *n.* હરાવણુ—ભાદરવો. See § 62.

Aunt, *n.* Father's sister, ફુઈ, ફોઇ or ભુઇ. Father's elder brother's wife, ભાભી. Father's younger brother's wife, કાકી. Mother's sister, માહી. Mother's brother's wife, માસી.

Auspicious, *adj.* હારુ. Auspicious moment, *n.* પળ, *n.*

Austerities (religious), *n.* તપ, *m.*

Authority, *n.* હકમ, *m.*
Avarice, *n.* લાલસ, *f.*
Avaricious, *adj.* લાલસી or લાલસુ.
Await, *v. t.* —ની વાટ જોવી.
Awake, *v. i.* જાગવું; *v. t.* જગાડવું.
Axe, *n.* કડાડો, *m.*

B.

Babble, *v. i.* બકબક કરવું.
Babe, *n.* બાળક, *n.*
Bachelor, *n.* કુઆરો, અગન કુઆરો.
Back, *n.* વાંહો. On one's back, સીતું. *adv.* પાસું.
Backbite, *v. i.* સાડી કરવી, સુકલી ખાવી.
Backbiter, *n.* સાડુઓ, *m.*
Backbiting, *n.* સાડી, *f.*; સુકલી, *f.*
Backbone, *n.* ગરગેડ, *f.*
Back-room, *n.* ઓલીઊં, *n.*
Back-wall, *n.* પસીત, *f.*
Bad, *adj.* ખોટું,નઠારૂં. Bad fellow,ગમાર,નકટો, પટકાવ્જયો. Bad woman, ભકતાની, પટકાવ્જયી, પાતર.
Bag, *n.* કોથલી, *f.*
Baggage, *n.* સામાન, *m.*
Bake (bread), રોટી કરવી.
Balance, *n.* તાજવાં, *n. pl.* Remainder, *n.* બાકી, *f.*
Baldness, *n.* ટાલ, *f.*
Bale, *n.* પોટલો, *m.*
Bale out, *v.t.* અળીસવું.
Ball, *n.* ગોળી, *f.*; ડોટ, *m.*; ડોટડી, *f.* To play at ball, ડોટ રમવો.

Bamboo, *n.* વાંહડો, *m.*; વાંહડી, *f.* Thin bamboo, કેણું, *n.* Split bamboo, (thin) કાંબડી, *f.*; (thick) કાંબડો, *m.* Bamboo-matting, કડો, *m.*

Bandage, *n.* પાટો, *m.*

Bangle, *n.* કાંમળી, *f.* (made of glass and worn on the fore-arm); કાતરજ્યું, *n.* (worn between the કાંમળી); બલેજ્યું, *n.* (worn near the elbow); થાર, *n.* (worn on the wrist).

Bania, *n.* વાણ્યો, *m.*

Bank, of a river, *n.* કાંઠો, *m.*; તેડ, *f.*; કનારો, *m.*

Banker, *n.* નાણાવતી, *m.*

Bankrupt, *adj.* જનાણું.

Banner, *n.* ધજા, *f.*

Barb, *n.* See arrow-head.

Barber, *n.* કાંયજો, *m.*; વેદ, *m.*

Bard, *n.* વાઈતી, *m.*

Bark, *n.* સોડું, *n.*; સોલ, *f.*

Bark, *v. i.* ભહવું.

Barley, *n.* જોવ, *m.*

Barren (land), *adj.* ઉખીલ, પડતેર

Barter, *v. t.* હાટે આલવું.

Basin, *n.* કુંડું.

Basket, *n.* હુંડલી, *f.*; ટોપલી, *f.*; સાબડી, *f.*

Bat, *n.* સામીસોળલ્યું, *n.*

Bathe, *v. i.* જીલવું, નાવું.

Be, *v. i.* હોવું, થાવું.

Bead, *n.* સીડજ્યું, *n.*

Beak, *n.* સાંસ, *f.*

Beam, *n.* પાટવેલ, *f.*; મોબ્જયો, *m.*

Bear, *n.* રીસ, *m.*

Bear, *v. t.* (of a woman) જણવું ; (of animals) વીઆવું. To bear fruit, ફળ લાગવાં (with dat. of tree).

Beard, *n.* દાડી, *f.*

Beat, *v. t.* મારવું. To win, જીતવું. To beat the breast in token of mourning, કૂટવું.

Beaten, to be, માર ખામો.

Beautiful, *adj.* રૂપાળું.

Because, *conj.* કીમકે ; તણે (at the end of clause).

Beckon, *v. i.* હાન્યાં કરવાં.

Become, *v. i.* થાવું, થાઈજાવું, બણવું.

Bed, *n.* See Bed-stead. To go to bed, હુઈ જાવું. To be confined to bed, ખાટલામાં પડ્જ્યું ને પડ્જ્યું રેવું.

Bedding, *n.* પાથરેલું or વાંથરેલું.

Bee, *n.* માખી, *f.*

Beetle, *n.* કહજ્યારી, *f.*

Before, *adv.* and *prep.* (of place) મોરે, અગાડી or અગાડું; (of time) મોરે, આગે. *adv.* મોરેહું.

Beg, *v. i.* ભીખ માગવી.

Beget, *v. t.* પેદા કરવું.

Beggar, *n.* ભીખારી, *m.*

Begging, *n.* ભીખ, *f.*

Begin, *v. t.* સરૂ કરવું, સાલતું કરવું, આદરવું, –ની સરૂઆત કરવી, –નો મુરેત કરવો.

Beginning, *n.* સરૂઆત, *f.*; મુરેત, *m.*; મુલ, *n.* From the beginning, ઠેહ્હું, ઠેઠમાંહું, મુલહું.

Behind, *adv.* and *prep.* વાંહે, પુઠે, પસાડી or પસાડું. Behind and before, વાંહે મોરે.

Belch, *v.i.* ઓટકાર કરવો.

Believe, *v. t.* માનવું, ખરૂં માનવું.

Bell, *n.* કુંગરો, *m.*; જાખુ, *n.* (worn at the back by women and girls); કાંહેટ, *f.* (hung on the neck of cattle).

Bell-metal, *n.* કાંહું, *n.*

Bellow, *v.i.* વાહવું.

Beloved, *adj.* વાલું.

Below, *adv.* and *prep.* નીસું or નીસે, એઠે, તળે.

Bench, *n.* પાટળો, *m.*

Bend, *v. i.* નમણું, વળવું. To bend down, નમી જાવું. *v. t.* વાળવું.

Beseech, *v. t.* –ની વીન્તી કરવી.

Beside, *prep.* કને or કેને, પાહે.

Besides, *prep.* વગર, વના, સવાય.

Besiege, *v. t.* ઘેરવું, ઘેરી લીવું.

Besmear, *v. t,* સોપડવું.

Besom, *n.* ખારો, *m.*

Best, *adj.* હગળા કરતાં હાઉ.

Betroth, *v.t.* –ને હારૂ હરો ભરવો (*lit.* To fill up the liquor—the second stage in arranging for a marriage).

Betrothal, *n.* હગાઇ, *f.*

Better than, —કરતાં હાઉ.

Between, *prep.* વસે, વેસમાંય.

Beware, *interj.* ખબરદાર! *v. i.* ગમ રાખવી, સેતવું, સેતી રેવું.

Bewilder, *v. t.* એરાન or હરાન કરવું.

Bewildered, to be, હરાન થાવું.

Bewitch, *v. t.* સોટવું (agreeing with ડાકણ, a witch).

Beyond, *adv.* પેલીપાહ, પેલીઆડ, પેલે હુડે, પરમે. On the right side, ઉપલે હાથ. On the left side, નીચલે હાથ.

Bid, *v.t.* કેવું, હકમ દીવો.

Bier, *n.* તરકડી, *f.*

Big, *adj.* મોટું.

Bill, *n.* આસામ, *m.*

Bind, *v. t.* બાંદવું, માંદવું. To bind tightly, તાણીને બાંદવું.

Bird, *n.* પંખી, *n.*

Birth, *n.* જલમ, *m.*; પેદાસ, *f.* To give birth to, (of a woman) જણવું ; (of animals) વીઆવું.

Bit, *n.* ખટકું, *n.* Bit of bridle, વાગ, *m.*

Bitch, *n.* કુતરી.

Bite, *v. t.* કડવું, કડી ખાવું. To sting, ડંકવું.

Bitter, *adj.* કડવું.

Black, *adj.* કાળું. Black-mail વળાવું, *n.* Black pheasant, કોગોડો મોર, *m.*

Blacksmith, *n.* લોઆર, *m.*

Blacken, *v. t.* કાળું કરવું.

Blame, *n.* ખોડ, *f.*; *v. t.* –ની ખોડ કાડવી.

Blanket, *n.* કામળો, *m.*

Blast, *v. t.* (a mine) ઉડાડવી (always governing the object, હોરેંગ).

Blaze, *v. i.* ધગધગવું.

Bleed, *v. i.* લુઇ નીહરવું.

Blemish, *n.* ખોડ, *f.*; એબ, *f.* Blemished, એબીલું.

Bless, *v. t.* હાક કરવું.

Blessed, *adj* સુકી, હુકી, હકી.

Blight, *n.* (on corn) ગીરૂ, *n.*
Blind, *adj.* આંદળું.
Blister, *n.* જરેલો, *m.*
Block (of wood), *n.* દીંગળું, *n.* To block up, રોકવું.
Blood, *n.* લુઈ, *n.*
Blossom, *n.* મોર, *m.*
Blot, *n.* ડાગ, *m.* Small blot, ટીપકી, *f.*
Blow, *n.* માર, *m.* To receive a blow, માર ખાવો.
Blow, *v. i.* ફુંકવું; (as wind) વાજવું. To blow (an instrument), *v. t.* વજાડવું.
Blunder, *n.* ભુલ, *f.*; ભુલસુક, *f.*; સુક, *f.*; ખોટ, *f.*
Blunt, *adj.* ડોળું.
Boa-constrictor, *n.* અગ્ધ્યેર, *m.*
Boar, *n.* હુએડ, *m.*
Board, *n.* પાટીઉં, *n.*
Boast, *n.* મોટાઈ; *v. i.* મોટાઈ કરવી.
Boat, *n.* નાવ, *f.*
Bodice, *n.* કાપડું, *n.*
Body, *n.* ડીલ, *n.*; દે, *m.*; કાયા, *f.*; ખોળલ્યું, *n.*; સરીર, *n.*
Boil, *n.* ગુમડું, *n.*; ડમરૂં, *n.*; *v. i.* ઉકળવું, ઉકાળું આવણું; *v. t.* ઉકાળવું.
Bold, *adj.* સાતીવાળું, હીમતવાળું.
Bone, *n.* હાડકો, *m.*; હાડકી, *f.*
Book, *n.* સોપડી, *f.*
Booty, *n.* લુંટ, *f.*
Border, *n.* (of material) કોર, *f.*; (of a tank, &c.) પાળ, *f.*; (of a river) કનારો, *m.*; કાંઠો, *m.*; તેડ, *f.* See Boundary.
Bore, *v. t.* કોરવું.

Born, to be, પેદા થાવું.

Borrow, *v. t.* ઉસીનું લીવું. Borrowed, ઉસીનું.

Bosom, *n.* સાતી, *f.*

Both, *pron.* બન્ને. On both sides, બે આડ્યાંમાં.

Bother, *n.* દખ, *n.*; *v. t.* દખ કરવું.

Bottle, *n.* હીહો, *m.*; હીહી, *f.*; કુંપો, *m.* A bottle-bird, ઝારી, *f.*

Bottom, *n.* બુહું, *n.*

Bough, *n.* ડાળી, *f.*

Boundary, *n.* હાંદો, *m.*; હદ, *f.*; હીમા, *f.* To walk the boundary, હાંદો બતાવણો.

Bow, *n.* ધોણી, *f.*; કાંમઠી, *f.* Bow and arrows, ધોણી હરજ્યાં, તીર કાંમઠી. To unstring the bow, ધોણી ઉતારવી. To string the bow, ધોણી સોડવી. Bow-string, સડપ, *f.*

Box, *n.* પટાહણું, *n.*; મજુ, *f.*

Boy, *n.* સોરો, *m.*

Bracelet, *n.* See armlet.

Brahman, *n.* બમણુ, *m.*

Brains, *n.* પેજો, *m.*

Branch, *n.* ડાળી, *f.*

Brand, *n.* ડામ, *n.*; *v. t.* ડામ દીવું.

Brass, *n.* પીત્તળ, *n.*

Brave, *adj.* સાતીવાળો,હીમતવાળો.To be brave,હીમત રાખવી.

Brawl, *n.* અલો, *m.*

Bread, *n.* રોટી, *f.*; રોટો, *m.*; રોટલી, *f.*; રોટલો, *m.* To bake bread, રોટી કરવી.

Breadth, *n.* પને or પનો, *m.*; પોળખાઈ, *f.*; પોળાઈ, *f.* In breadth, પનામાં.

Break, *v. i.* ટુટવું, ટુટી જાવું, ભાંજી જાવું; *v. t.* ભાંજવું, ભાંજી પાડવું, તોડવું, ફોડવું. To break to pieces, –ની ખટકી કરવી.

Breath, *n.* દમ, *m.*; હાહ, *m.*

Breathe, *v. i.* હાહ લીવો. To breathe with difficulty, હાહ or દમ સડવો (with dat. of pers.).

Bribe, *n.* લાંસ, *f.* One who takes a bribe, લાસેડુઓ, *m.*

Brick, *n.* ઇંઠ, *f.*

Bride, *n.* લાડી, *f.*

Bride-groom, *n.* લાડો, *m.*; વોર, *m.* Companions of bride-groom, જાંન્યા, *m.*; જાંનડી, *f.* Procession accompanying bride-groom, જાંન, *f.*

Bridge, *n.* પલ, *n.*

Bridle, *n.* લગમ, *f.*

Bright, *adj.* ઉજળું.

Brim, *n.* કાનો. To fill to the brim, કાનાહુદી ભરવું.

Bring, *v. t.* આણવું, લાવણું.

Broad, *adj.* પોળું, પને.

Broken, *adj.* ખાંડું, ટુટું.

Brook, *n.* વાંગું, *n.*; વેળું, *n.*

Broth, *n.* રહુઓ, *m.*; રેહ, *m.*

Brother, *n.* ભાઇ, *m.*; (elder) દાદા, *m.* Brother-in-law, (elder) જેઠ; (younger) દેઓર.

Brow, *n.* કપાળ, *n.*; નેલાર, *n.* Brow of a hill, ટુસ, *f.*

Bruised, *adj.* ખાંડું.

Brushwood, *n.* વાલડો, *m.*

Bucket, *n.* (of iron) ડોલસો, *m.*; (of leather) કોહ, *f.*

Bud, *n.* મોર, *m.*
Buffalo, *n.* પાડો, *m.*; ડોબી, *f.*
Bug, *n.* માકુણ, *m.*
Build, *v. t.* બાંદવું, માંદવું, સણવું.
Bulb, *n.* કાંદો, *m.*
Bull, *n.* ટાહો, *m.* Pack-bull, પોઠી, *m.*
Bullet, *n.* ગોળી, *f.*
Bullock, *n.* બળદ, *m.*
Bundle, *n.* ગાંઠડી, *f.*; પોટલો, *m.* (carried on the head); બસકો, *m.* (carried on the back). Bundle of grass, પુળો, *m.*; પુળી, *f.*
Burglar, *n.* ખાતર પાડવાવાળો, *m.*
Burglary, *n.* ખાતર પાડવી(*lit.*to make a breach in a wall).
Burn, *v. i.* બળવું. To smart, લવવું; *v.t.* બાળવું, બાળી દીવું.
Burning-ground, *n.* માંહણું, *n.*
Burst, *v. i.* ફુટવું, ફુટી જાવું, ફાટવું, ફાટી જાવું; *v.t.* ફાડવું.
Bury, *v. i.* દાટવું. To bury out of a sight, દાટી દીવું.
Bush, *n.* ઝાડ, *n.*
Business, *n.* કામ, *n.* To attend to one's business, ગેર કરીને કામ કરવું.
Busy, to be, કામમાં હોવું.
But, *conj.* પણ.
Butt, *v. i.* ઝોટ મેલવી.
Butter, *n.* માખણ, *n.* Butter-milk, સા, *f.*
Butterfly, *n.* ફુદી, *f.*; પતંગજ્યું, *n.*
Buy, *v. t.* વેસાતું લીવું.
By, *prep.* કને or કેને, થાઇને, પાહે થાઇને.

C.

Cage, *n.* પાંજરૂં, *n.*
Cairn, *n.* પાળેજ્યો, *m.* (indicating the place where a murder has been committed).
Calamity, *n.* આફત, *f.*; વપત, *f.*
Calculate, *v.t.* ગણવું, –ની ગણતરી કરવી.
Calculation, *n.* ગણતરી, *f.*
Calf, *n.* બાખડું or બાખડું કેડું, *n.*; લવારૂં, *n.* (under 16 days old).
Calico, *n.* માદરપાટ, *n.*
Call, *v. t.* હાદવું, બોલાવણું. To give a name to, નામ પાડવું.
Called (by name), કરીને.
Calm, *adj.* ટાઢું. *v.t.* ટાઢું પાડવું, ટાઢું કરવું.
Calve, *v.i.* વીઆવું.
Calving, *n.* વીઆણી, *f.*
Camel, *n.* ઉંટ, *m.*; હાંડડી, *f.* Camel-keeper, ઉંટનો ગોવાળ.
Camp, *n.* ડેરો, *m.*; *v.i.* ડેરો કરવો.
Cannon, *n.* તોપ, *f.* To discharge a cannon, તોપ સોડવી.
Cantonment, *n.* સાવણી, *f.*
Cap, *n.* ટોપી, *f.*
Capital, *n.* પુંજી, *f.*
Care, *n.* અનર, *f.*; ખણુહો, *m.*; હંબાળ, *f.*; ગમ, *f.* To take care, હંબાળવું, અનર રાખવી, ખણુહો રાખવો, હંબાળ રાખવી, ગમ રાખવી.
Careful, *adj.* ખણુહો રાખવાવાળું.
Careless, *adj.* ગાફળ.
Caress, *n.* લાડ, *n.*; *v.t.* લાડ લડાવણું.

Carpenter, *n.* હુતાર, *m.*
Carpet, *n.* ડરી, *f.*
Carrion, *n.* સીસી, *f.*; ટાંટલું, *n.*
Carrot, *n.* મુળો, *m.*
Carry, *v.t.* લી જાવું, ઉસું કરીને લી જાવું. To carry a child on the hip, કેડે હાવુ.
Cart, *n.* ગાડું, *n.*; ગાડી, *f.* Cart-track, રસતો, *m.*
Carve, *v.t.* કોરવું.
Cash, *n.* દુકડો, *m.*; પાઇસા, *m.*; રોકડો, *m.*; નાણું, *n.*
Cast, *v.t.* દડવું.
Caste, *n.* જાત, *f.*
Cat, *n.* મીની, *f.*
Catarrh, *n.* કસરો, *m.* (accompanied with burning fever).
Catch, *v.t.* પકડવું, હાવું.
Cause, *n.* સબબ, *m.*
Cattle, *n.* સોપાં, *n. pl.*; ટઢાં, *n. pl.*; સોપાંટઢાં, *n. pl.*
Cauterize, *v.t.* ડામ દીવું.
Cave, *n.* (large) બલ or બોલ, *m.*; (smaller) ઓદરૂં, *n.*; (very small) દેર or ઘેર, *m.*
Cease, *v.i.* ઉભું રેવું, થોબવું; *v.t.* બંદ કરવું.
Censure, *n.* ઠપકો, *m.*; *v.t.* ઠપકો દીવો.
Centipede, *n.* કાનાહારવેલ, *m.*; ખજુરો, *m.*
Centre, *n.* વેસસો ભાગ. *adj.* વેસલું. In the centre, વેસમાંય.
Certain, *adj.* નકી. To make certain, નકી કરવું.
Certainly, *adv.* ખરેખરૂં, નકી, હાંસેહાંસ.
Chafe, *v.i.* ટવળવું.
Chaff, *n.* કુંગહા, *m. pl.*

Chain, *n.* હાંકળી, *f.*; (a fetter) બીડયું, *n.* To put into chains, બીડયાંમાં ઘાલવું.
Chalk, *n.* ધોળી ગાર, *f.*
Chance, *n.* ભાયગ, *n.*
Change, *n.* ફેર, *m.*; ફેરફાર, *m.*; *v.t.* ફેરવણું.
Channel, *n.* નીક, *f.* (for irrigating purposes).
Chaplet, *n.* મોડ, *n.* (worn by the bride-groom).
Character, *n.* સભાવ, *m.*
Charcoal, *n.* કોયલા, *m.*; મુરેલા, *f.*
Charge, *n.* કબજો, *m.* To give into one's charge, હુંપવું, હુપી દીવું. To charge, *v.t.* મોલ લીવો. To charge exhorbitantly, પડાવી લીવું. To charge with, માથે...દડવું.
Charm, *n.* ઉતાણું, *n.*; *v.t.* રાજી કરવું. To charm away (disease, &c.), –નું ઉતાણું કરવું.
Chase, *n.* આયડો, *m.*; *v.t.* –નો આયડો કરવો.
Chatter, *v.i.* બકવું, બકબક કરવું.
Cheap, *adj.* હુંગું or હોંગું.
Cheat, *n.* લુસું.; *v.t.* સેતરવું.
Cheek, *n.* ગાલ, *m.*
Cheerful, *adj.* રાજી.
Chest, *n.* સાતી, *f.*
Chew, *v.t.* સાવવું.
Chicken, *n.* પાદરજ્યું, *n.* Chicken-pox, અસબરી માતા, *f.*
Chief, *adj.* સરીતું, *n.*; દાકોર, *m.*; રાવજી *m.* Chief's house, રાવલો, *m.*
Chiefly, ઘણું કરીને.
Child, *n.* બાળક, *n.*; ઓરૂ, *n.* Childless man, વાંઝુઓ, નખોજ. Childless woman, વાંઝુઈ.

Chin, *n.* ડાડલું, *n.*
Choke, *v.i.* –નો હાહ રહી જાવો; *v.t.* કોગળો મથી દડવો.
Cholera, *n.* કોગળીઉં, *n.*
Choose, *v.t.* સરતમાં આવે તી લીવું, ગમે તી લીવું.
Circle, *n.* કુંડાળું, *n.*
Circular, *adj.* ગોળ.
City, *n.* સેર, *n.*
Civilize, *v.t.* હદારવું. Civilized, હૂદું, હદરેલું.
Claim, *n.* દાવો, *m.*; *v.t.* –નો દાવો કરવો.
Clan, *n.* ઓડેખ, *f.*; હાખ, *f.*
Clap (hands), તાળી પાડવી. Clapping, તાળી, *f.*
Class, *n.* જાત, *f.* Of an inferior class, પડતે નામે. Of a superior class, સડતે નામે, મોટે નામે.
Claw, *n.* નખ or નેખ, *m.*; નેખરો, *m.*
Clay, *n.* માટી, *f.*
Clean, *adj.* સાફ, સોકું.
Clever, *adj.* અકલવાળું, સતુર.
Cling, *v.i.* સોંટવું, વળગવું, વળગી રેવું.
Clod, *n.* ટેકું, *n.*
Close-weather, *n.* ઉમારો, *m.*
Close, *v.t.* ટાંકવું,ઢાંકવું, ઢાંકી દીવું, દીવું. To close a door, કમાડ દીવું, કડી દીવી. To close the eye, આંખ મસવી, આંખ મસી દીવી.
Cloth, *n.* લબરૂં, *n.* Coloured cloth worn by women, લુગડું *n.* Very coarse cloth, ખાદી, *f.* A piece of cloth, કટકું. *n.* A piece of cloth for a petticoat, નાનડો, *m.*
Clothe, *v. t.* પેરાવણું, ઓડવું.
Clothes, *n.* લબરાં, *n. pl.*

Cloud, *n.* વાદળું, *n.*; વાદળો, *m.* Banks of clouds, કળાંમેણુ, *f.*
Club, *n.* ગહેડો, *m.*
Clumsy, *adj.* અનાડી.
Coal-tar, *n.* ડમરૂં, *n.*
Coarse, *adj.* જાડું. Coarseness, જાડાઇ, *f.*
Coat, *n.* આંગડી, *f.*; આંગડું, *n.*; કોટ, *f.* Small-coat, ઝલડી, *f.* Long coat, મરજાદ, *f.*
Cobra, *n.* હાપ, *m.*
Cobweb, *n.* ઝેળ, *f.*
Cock, *n.* કુકડો, *m.* The cock crows, કુકડો બોલે.
Cockroach, *n.* કહજ્યારી, *f.*
Cocoa-nut, *n.* નારેળ, *n.* Cocoa-nut shell, કાથલી, *f.* A piece of cocoa-nut, કાંસલી, *f.*
Coin, *n.* દુકડો, *m.*; પાઇસો, *m.*; નાણું, *n.* Imperial copper coins, કાવડ્જયાં, *n.pl.*
Coir, *n.* કુસો, *m.*
Cold, *n.* ટાડ, *f.* To tremble with cold, ટાડ સડવી (with dat. of pers.). *adj.* ટાડું. To feel cold, ટાડ લાગવી (with dat. of pers.).
Collapse, *v.i.* ખખલવું, ખખલી જાવું, ખરેલવું, ખરેલી પડવું.
Colleague, *n.* ભાગ્જયો, *m.*; હાતી, *m.*
Collect, *v.i.* ભેળું, ભેગું or એકઠું થાવુ; *v.t.* ભેળું, ભેગું or એકઠું કરવું, હમેટવું, હમેટી દડવું, હંગરો કરવો.
Collection, *n.* હંગરો, *m.*
Colonize, *v.t.* વહાડવું.
Colony, *n.* પાલ, *f.*
Colour, *n.* રંગ, *m.*; *v.t.* રંગવું, રંગ દીવો.
Comb, *n.* કાંગહી, *f.* *v.t.* હડવું.

Come, *v.i.* આવણું, પધારવું (respectful form). To come straight, વાટે વાટે આવણું. Coming and going, આવજા, *f.*

Comfort, *n.* દલાહો, *m.*; આરામ *m.*; *v.t.* દલાહો દીવો.

Command, *n.* હકમ, *m* ; *v.t.* હકમ દીવો.

Common, *adj.* હલકું.

Commotion, *n.* ધામારોળ, *f.*

Companion, *n.* હાતી, *m.* Companionship, *n.* હાત, *m.*

Company, *n.* ટોળું, *n.* A company of pilgrims, હંગ, *m.*

Compare, *v. t.* હરકાવણું.

Compel, *v. t.* See § 38.

Complain, *v.i.* ફરીઆદ કરવી.

Complainant, *n.* ફરીઆદી, *m.*

Complaint, *n.* ફરીઆદ, *f.*

Complete, *adj.* પુરૂં, પાર.; *v.t.* પુરૂં or પાર કરવું, કરી પુગવું.

Completed, to be, પુરૂં or પાર થાવું, થાઇ રેવું, થાઇ સુકવું.

Compound, *n.* (enclosure) હાંતું, *n.*

Compulsion, *n.* જોરાવરી, *f.*

Conceal, *v. t.* હાંતવુ, હાંતી મેલવું, હંતાડવું, હપાડવું, હપાડી દીવું.

Concealed, to be, હપણું, હપી જાવું.

Concern, *n.* પરબા, *f* ; *v.t.* લાગવું.

Concerning, *prep.* વેસી or વેસે.

Concord, *n.* મેળાપ, *m.*; હંપ, *m.*

Condemn, *v.t.* ડંડ કરવો. To condemn to death, ફાંસી દીવાનું હકમ દીવું, હુળજ્યે સડાવણું.

Condition, *n.* હાલ, *f.*; અવાલ, *m.*

Conduct, *n.* બોલવુંસાલવું, *n.*; સાલ, *f.*

Confectioner, *n.* કંદુઇ, *m.*

Confess, *v.t.* માનવું, હાસું માનવું,

Confidence, *n.* ભરોસો, *m.*

Confident, to be, નક્કી જાણવું.

Confiscate, *v. t.* –ની જપતી કરવી. Confiscating officer, જપતીદાર, *m.*

Confiscation, *n.* જપતી, *f.*

Confusedly, *adv.* અલડબલડ.

Confusion, *n.* ગડબડ, *f.*

Congeal, *v.i.* થેણાવું.

Conjecture, *n.* અટકળ or અટકેળ, *f.*

Conquer, *v.t.* જીતવું.

Consciousness, *n.* ભાંન, *n.*

Consent, *n.* હા, *f.*; *v.i.* હા કેવી, માથું નમાવણું.

Consider, *v.i.* વસાર કરવો, હોસ કરવો, ધ્યાનમાં લીવું.

Consist of, *v.i.* –નું હોવું, –નું થાવું.

Consult, *v.t.* –ની સલાહ લીવી.

Contagion, *n.* સોહું, *n.* (followed by the verb, આવણું).

Contain, *v.t.* –માં હોવું, હમાવણું. To be contained, હમાવુ.

Content, *adj.* રાજી, ખુસી; *v.t.* રાજી કરવું.

Contention, *n.* ટગરાટ, *f.*

Continent, *n.* ખંડ, *m.*

Continually, *adv.* દાહુ, દાડે દાડે, બારેપોર, સદા.

Contract, *n.* પઠો, *m.*; *v. i.* પઠવું. *v.t.* (to lessen) હાંકડું કરવુ.

Contradict, *v.t.* આડી વાત કરવી. To contradict flatly, ઉતારી પાડવું, જુઠું પાડવું.

Conversation, *n.* વાત, *f.*; વાતસીત, *f.*

Converse, *v.i.* વાત or વાતસીત કરવી.

Cook, *v.t.* રાંદવું. *n.*; રાંદવાવાળો, *m.*; રોટી કરવાવાળો, *m.*

Copper, *n.* તાંબુ, *n.* Coppersmith, કંહારો. Copper coins. See Coins.

Cord, *n.* દોરો, *m.*; દોરી, *f.* Sacred cord, બાંનું, *n.* Cord worn round the waist by men, કંદોરો, *m.*

Corinda, *n.* કમદું, *n.* Corinda-tree, કમદી, *f.*

Cork, *n.* (a stopper for a bottle) ખુજ, *f.*

Corn, *n.* અનાજ, *n.*; ધાંન, *n.* Indian corn, મકી or મકાઇ, *f.*; જુઆર, *f.* Ear of corn, ડોડો, *m.*; કણુહું, *n.* Ear of Indian corn, ગાબો, *m.*; પુખડું, *n.*; પૂખડો, *m.*

Corner, *n.* ખુણો, *m.*

Corpse, *n.* મડદું, *n.*

Correct, *adj.* ખરૂં, ઠીક, બરોબર, હમું. *v.t.* બરોબર or હમું કરવું.

Correctly, *adv.* ઠીક, બરોબર,

Cost, *n.* કીમત, *f.*; દામ, *m.*; મોલ, *n.* *v. i.* બેહવું, (agreeing with the price, the article bought being in the genitive).

Cotton, *n.* રૂ, *n.*

Cough, *n.* ઉદરહ, *f.*; થોબરજ્યો, *m.*

Count, *v. t.* ગણવું, ગણતરી કરવી.

Country, *n.* મલક, *m.*; દેસ, *m.*

Couple, *n.* જોડો, *m.*; જુડી, *f.*

Courage, *n.* સાતી, *f.*; હીમત, *f.* To keep up one's courage, હીમત or સાતી રાખવી.

Courageous, *adj.* સાતીવાળું, હીમતવાળું.

Court-yard, *n.* આંગણું, *n.*

Cousin, *n.* ભાઇ, *m.*; બેન, *f.*

Cover, *n.* ઢાંકણી, *f.*; *v.t.* ઢાંકવું, ઢાંકી દીવું. To cover up, હાંતી દીવું. To cover the body, ઓઢવું.

Covet, *v. t.* —ની લાલસ રાખવી.
Covetous, *adj.* લાલસી, લાલસુ, લોભી.
Covetousness, *n.* લાલસ, *f.*; લોભ, *m.*
Cow, *n.* ગાય, ટાહી, ડાહી, *f.* Cowdung, પોયટો, *m.*; સાણ, *f.*
Coward, *n.* બીકણયો, *m.*
Cowherd, *n.* ગવાળ, ગોઆળ or ગોવાળ, *m.* Cowherdess, ગોઆળેણ, *f.*
Cow-house, *n.* પાગેળ or ભાગેળ, *f.*; સોપાડ, *f.*
Co-wife, *n.* હોક, *f.*
Crab, *n.* કથલો, *m.*
Crack, *n.* ફાટ, *f.*; *v.i.* ફાટવું, ફાટી જાવું. *v.t.* ફાડવું.
Cradle, *n.* પારણું, *n.*
Crawl, *v. i.* ગુડજ્યે ગુડજ્યે હીંડવું.
Crazy, *adj.* ગાંડું.
Cream, *n.* તરી, *f.*
Create, *v.t.* પેદા કરવું. Created, પેદા.
Creature, *n.* (human) મનખ, *n.*; જીવ જનાવર, *n.*
Credit, on, ઉસીનું.
Creep, *v.i.* ગુડજ્યે ગુડજ્યે હીંડવુ,
Creeper, *n.* વીલો, *m.*
Cremate, *v.t.* બાળવુ.
Cricket, *n.* કહજ્યારી, *f.*
Cripple, *adj.* લુલું.
Crime, *n.* ગનો or ગુનો, *m.*
Crocodile, *n.* મગર, *m.*
Crooked, *adj.* વાંકું.
Crop, *n.* ઉભું અનાજ, *n.*; હરા, *m.pl.* Summer-crop, ઉનાળો પાટ, *m.*

Cross, *adj.* બેરાજ. *v t*, અળાંડવું, અળાંડી દડવું, અળાંડી જાવું, ઉતરવું. Cross-ways, આડું. Cross-legged posture, પલાંઠી, *f.* To sit cross-legged, પલાંઠી વાળવી.

Crow, *n.* કાગડો, *m.*; *v.i.* બોલવું.

Crow-bar, *n.* (small) કોહ, *f.*; (large) હાંગ, *f.*

Crowd, *n.* ટોળું, *n.*

Crown, *n.* (of head) મુડ, *f.*

Cruel, *adj.* કોમૂધ્યાળુ.

Crumble, *v.i.* ખખલવું, ખખલી જાવું, ખરેલવું, ખરેલી પડવું.

Crush, *v. t.* કચરવું. To squeeze, પસેલવું.

Cry, *n.* બુમ, *f.*; *v. i.* રોવું. To cry out, બુમ પાડવી.

Cubit, *n.* હાથ, *m.*

Cuckoo, *n.* દેવતરજ્યો, *m.*

Cucumber, *n.* કાકડી, *f.*

Cudgel, *n.* કહેળો, *m.*

Cultivate, *v.t.* ખેડવું.

Cultivation, *n.* ખેતી, *f.*

Cultivator, *n.* કમાણ્યો, *m.*; ખેતી કરવાવાળો, *m.*

Cunning, *adj.* લુસું.

Cup, *n.* કટોરી, *f.* Leaf-cup, દુંદલો or દુંદો, *m.*

Curds, *n.* દહી, *n.*

Cure, *v. t.* હાઉ or હાજું કરવું.

Curlew, *n.* ટટોડી, *f.*

Current, *adj.* સાલતું. Current year, ઓણ.

Curry-comb, *n.* ખરેરો, *m.*

Curse, *n.* હરાપ, *m.*; *v. t.* હરાપ દીવો.

Custom, *n.* ટેવ, *f.*; રીત, *f.*; સાલ, *m.*

Cut, *v. t.* કાપવું. To cut off, કાપી દડવું. To prune, વાડવું, વડાવણું.

Cyclone, *n.* કોરેણ, *f.*

D.

Dacoit, *n.* લુંટારો, *m.*

Dagger, *n.* કટારી, *f.*; હુલ, *f.*

Daily, *adv.* દાડેદાડે.

Damage, *n.* નકસણ, *f.*

Damp, *adj.* કૂપત્યું, લીલું.

Dance, *v.i.* નાસવું.

Dandruff, *n.* ટાટ, *f.*

Danger, *n.* ભો, *m.*

Dark, *adj.* અંદારૂં.

Darkness, *n.* અંદારી, *f.*

Date, *n.* (fresh) ખજૂરૂં, *n.*; (dry) ખારેક, *f.* Date-palm, ખજુરી, *f.*

Daughter, *n.* સોરી, દીકરી. Daughter-in-law, વહુ, સોરાની વહુ.

Dawn, *n.* પરબાત, *f.*; ફે, *m.* At break of dawn, ફે કાટતાં, પરબાતે.

Day, *n.* દાડો, *m.*; દન, *m.* At day-break, જલપ કાટતાં, ઉગતી કીરણજ્યાંમાં. Day before yesterday, or day after to-morrow, પમને દાડે, પરમ દાડે. Three days ago, પરમ પેલે દાડે, તણ દાડા થાજ્યા. Day-labourer, દાનગી, *m.*

Dead, *adj.* મરેલું, મુઉં.

Deaf, *adj.* બેરૂં.

Dealings, *n.* દીનુંલીણું or દેનુંલેણું, *n.*

Dear, *adj.* (in price) મોંઘું. Beloved, વાલું. Term of endearment to a child, કાઉ or કાઉડા.

Dearth, *n.* કાળ, *m.*; દુકાળ, *m.*

Death, *n.* મરણ, *n.*

Debt, *n.* કરજ, *n*; દેવું, *n.* To fall in debt, કરજ or દેવું કરવું. To discharge a debt, કરજ or દેવું ભરવું.

Debtor, *n.* કરજદાર, *m.*

Decay, *v. i.* હુકાઈ જાવું.

Deceit, *n.* દગો, *m.*; કપટ, *n.* To practise deceit, દગો કરવો.

Deceitful, *adj.* લુસું.

Deceive, *v.t.* સેતરવું.

Deceiver, *n.* દગાખોર, *m.*; દગાન, *m*; લુસો, *m.*

December, *n.* માગસર–પોહ, *m.* See § 62.

Deception, *n.* દગો, *m.*; કપટ, *n.*

Decide, *v.i.* ઠરાવ or ઢાળો or ફેથલો કરવો.

Decision, *n.* ઠરાવ, *m.*; ઢાળો, *m.*; ફેથલો, *m.* Decision in a court, ન્યાવ, *m.*

Declivity, *n.* અલાણું, *n.*

Deed, *n.* કામ, *n.*

Deep, *adj.* ઉંડું.

Deer, *n.* અનણો, *m.*; સકારૂં, *n.*

Defeat, *v.t.* જીતવું, હરાવણું, હરાવી દડવું. To be defeated, હારવું, હારી જાવું.

Defect, *n.* ખોડ, *f.*; એબ, *f.*

Defend, *v. t.* બસાવણું.

Defile, *v. t.* વટલાવણું. To be defiled, વટલવું.

Delay, *n.* ખોટી, *f.*; વળા, *f.*; *v. i.* વાર લાગવી (with dat. of pers.); વળા કરવી. *v.t.* ખોટી કરવી, વાર લગાડવી.

Delight, *n.* હરક, *m.*; હક, હુક or સુક, *n.*

Deliver, *v. t.* બસાવણું. To deliver up, અવાલે કરવું or દીવું, હુંપી દીવું, હુંપણું.

Delivered, to be, (of child) જન્મો થાવો (with dat. of mother).

Demand, *n.* દાવો, *m.*; *v t.* –નો દાવો કરવો.

Deny, *v. t.* –ની ના કેવી.

Depopulate, *v.t.* ઉજાડ કરવું.

Depressed, to feel, ઉસાટમાં પડવું.

Depression, *n.* ઉસાટ, *f.*

Depth, *n.* ઉંડાઈ, *f.*

Descend, *v. i.* ઉતરવું.

Describe, *v. t.* –ની વાત કરવી.

Desert, *n.* વન, *n.*; જંગલ, *n*; *adj.* ઉજાડ.

Desert, *v. t.* સોડી દીવું. To desert a *Pal*, પાલ ઉઠાવણી. Deserted, હુવું.

Desire, *n.* રદ્દો, *m.*; મરજી, *f.*

Despicable, *adj.* અળવું.

Despise, *v.t.* અળવું માનવું, હલકું ગણવું.

Destitute, *adj.* કંગાલ or ગંગાલ, ગરીબ.

Destroy, *v.t.* –નો વગાડ કરવો.

Devil, *n.* (evil spirit) ભુત, *m.*

Devotee, *n.* તપસી, *m.*

Devotion, *n.* ભગતી, *f.*; સેવા, *f.*

Dew, *n.* ઝાર, *m.*

Dialect, *n.* બોલી, *f.*

Diarrhoea, *n.* ઝાડો, *m.*; હગામણ, *f.* To have diarrhoea, ખુબ ઝાડો થાવો.

Die, *v. i.* મરવું, મરી જાવું, ગુદરવું.

Difference, *n.* ફેર or ફેરફાર, *m.* Difference of opinion, ફેલ, *m.*

Different, *adj.* જુઉં, ન્યારૂં.

Difficult, *adj.* આકરૂં, કઠણ.

Difficulty, with, રળીને (*lit.* having earned). With great difficulty, તાણી તોડીને.

Dig, *v.t.* ખણવું.

Digest, *v.i.* પસવું. *v.t.* પસાવણું.

Diligence, *n.* ખણહો, *m.*

Diligent, *adj.* મેનતવાળું. To be diligent, ખણહો રાખવો.

Dim, *adj.* જાંખું. Dimmess, જાંખ, *f.*

Diminish, *v.t.* અદું કરવું, માહું કરવું.

Dine, *v.i.* જમવું, રોટી ખાવી.

Direction, *n.* આડી, *f.*; મેર, *f.*

Dirt, *n.* મેલ, *m.*

Dirty, *adj.* મળગાળું, મેલું.

Disappear, *v.i.* અલપ થાવું.

Disciple, *n.* સેલો, *m.*

Discontented, *adj.* બેરાજી, નારાજ.

Disease, *n.* રોગ, *m.*; મંદવાડ, *f.* Foot and mouth disease, ખરહાડ, *f.*

Disengaged, *adj.* નવરૂં. To be disengaged, નવરૂં થાવું, નવરાઈ થાવી, હોર થાવી (with dat. of pers.).

Disgrace, *n.* લાજ, *f.*; હરમ, *f.*; *v.t.* –નું મોહું કાળું કરવું.

Dish, *n.* થાળ or થાળી, *f.*

Dismayed, *adj.* એરાન or હરાન.

Dismiss, *v.t.* હીક or રજા દીવી. Dismissal, હીક, *f.*; રજા, *f.*
Disobedient, *adj.* કુટેલ.
Disobey, *v.t.* નહીં માનવું, –ના કેજ્યામાં નહીં રેવું.
Disorder, in a state of, અલડબલડ, કસડપસડ.
Disperse, *v.t.* વેરવું; *v.i.* વેરાઇ જાવું.
Displeased, *adj.* નારાજ, બેરાજી.
Disposition, *n.* મીજાજ or મેજાજ, *m.*; સબાવ, *m.*
Dispute, *n.* ટગરાટ, *f.*; જધડો, *m.*; વાંદો, *m.* To settle a dispute, ઢાળો કરવો, ફેયલો કરવો.
Disrespect, to show, આયકન નહીં રાખવું.
Disrespectfully, to speak, તોકારે બોલવું.
Distance, *n.* ટપો, *m.*; લાંબહેણુ, *f.*
Distant, *adj.* વેગળું, સેટું.
Distinct, *adj.* જુઉં, ન્યારૂં,
Distribute, *v.t.* વાંટવું, વાંટી આલવુ, અલાડવું.
District, *n.* પટો, *m.*
Distill, *v. t.* ગાળવું.
Distress, *n.* દખ or દુખ, *n.*; પીડા, *f.*; વપત, *f.*; *v.t.* દુખ or એરાન કરવું, વપત પાડવી. Distressed, દુખી, એરાન.
Disturbance, *n.* અલો, *m.*; (a rising) રાડો, *m.*
Dive, *v. i.* ડુબવું.
Divide, *v. t.* વાટવું, વાટી આલવું or દીવું.
Division, *n.* ભાગ, *m.* Division of the globe, ખંડ, *m.* Division of a *Pal*, પાડા, *m.*; ફળો, *m.*
Divorce, *v.t.* –નો સેડો ફાડવો (*lit.* to tear the end of a *sari*).
Dizziness, *n.* પમેળી or ભમેળી, *f.*; આથેડ, *f.*
Dizzy, to be, પમેળી or આથેડ આવણી (with dat. of pers.)

Do, *v. t.* કરવું.
Doctor, *n.* વાઈદ, *m.*; ડાક્ટર, *m.*
Dog, *n.* કુતરો, *m.*
Donkey, *n.* ખોલો, *m.*; ગદેડો, *m.*
Door, *n.* બારણું, *n.* Door-frame, હાક, *f.* Leaf of a door, કમાડ, *n.*
Double, *adj.* બમણું.
Doubt, *n.* બેમન, *n.* Doubtful, *adj.* બેમનનું.
Dove, *n.* ઓલો, હુલો or હોલો, *m.* Turtle-dove, ટેલો, *m.*
Dowry, *n.* દાપું, *n.* To give a dowry, દાપું ભરવું.
Draw, *v. t.* તાણવું.
Dream, *n.* હપનું, *n.*; હોણું, *n.*; *v. i.* હોણું આવણું (with dat. of pers.).
Drink, *v. t.* પીવું. To drink spirits, દારૂ ખાવો or પીવો. To give to drink, પાવું.
Drinking-vessel, *n.* તાંબડી, *f.*
Drive, *v. t.* હાંકવું.
Driver, *n.* હાનાવાળો, *m.*
Drizzle, *v. i.* સાંટા પડવા. Drizzling rain, સાંટા, *m. pl.*
Drop, *n.* ટીપું, *n.*; (small) ટીપકી, *f.* Drop of rain, (small) સાંટો, *m.*; (large) ફોરૂં, *n.*
Dropsy, *n.* જળાંદરો, *m.*
Drown, *v. i.* બુડી મરવું, હુબી મરવું. *v. t.* બુડાડવું.
Drudge, *v. i.* દીલે દુખ દીને કામ કરવું.
Drum, *n.* ઢોલ or ટોલ, *n.* Drum-stick, ખાબળી, *f.*
Drunkard, *n.* સાકૂજ્યો, દારૂડયો, હરેહુઓ, હરેળલ્યો.
Drunkenness, *n.* નસા, *f.*
Dry, *adj.* કોરૂં, હુકું; *v. i.* હુકવું. *v. t.* હુકાવણું, કોરૂં કરવું.
Duck, *n.* બતેક, *n.*

Dumb, *adj.* મુંગું.
Dun, *v. t.* ટાંપો કરાવણો.
Dung, *n.* (of a cow) પોયટો, *m.*; સાણ, *f.*; (of a horse) લાદ, *f.*
Dusk, *n.* ઝાપટી, *f.*
Dust, *n.* ખેહ. *f.*
Duty, *n.* કામ, *n.* Import and export duty, દાણ, *n.*
Dwarf, *n.* ગટ્જ્યો, *m.*
Dwell, *v.i.* વાહો કરવો, વહતી કરવી, વહવું. Dwelling, વાહો, *m.*

E.

Each, *pron.* એકેક.
Ear, *n.* કાન, *n.* Ear of corn, ડોડો, *m.*; કણહ, *n.* Ear of Indian corn, ગાબો, *m.*; પુખડો, *m.*
Ear-ring, *n.* મરકી, *f.* (worn by men); ઓગીન્યાં, *n.pl.* (worn on the upper part of the ear); ટોટી, *f.* (of silver or gold); ફકોનાં. *n. pl.* (wooden).
Early, *adj.* વેલું. *adv.* વેલાંવેલા, વેણમાં, પરબાતે, જાક ફાટતાં.
Earn, *v. t.* કમાવું, રળવું, –ની કમાઈ or પેદાસ કરવી.
Earth, *n.* માટી, *f.* The ground, ભોંય, *f.* The earth, ધરતી, *f.* The world, કળગસ, *f.*
Earth-quake, *n.* તરગેળ, *f.*
Earthen, *adj,* ગારનું, માટીનું.
Ease, *n.* આરામ, *m.*; કહોળખેમ, *m.*; સુક or હુક, *n.*
Easily, *adv.* હેલમાં.
East, *n.* ઉગમણો દેસ. Eastern or Eastward, ઉગમણું.
Easy, *adj.* હેલ, હેલું.
Eat, *v.t.* ખાવું. To eat up, ખાઈ જાવું.

Eaves, *n.* પડેલ, *f.*
Eclipse, *n.* ગણ, *n.*
Edge, *n.* કોર, *f.* Margin, પાળ, *f.*
Effect, *n.* ફળ, *n.*
Effort, *n.* ખેપ, *f.*; મેનત, *f.*
Egg, *n.* ઇંડું, *n.*
Either...or, *conj.* સાવેતી...સાવેતી, કેતી...કેતી.
Elbow, *n.* કોણી, *f.*
Elder, *adj.* વડો. Elder brother, વડો ભાઈ, દાદા. Elder sister, વડી બેન. Husband's elder brother, જેઠ. Husband's elder brother's wife, જેઠાણી
Eldest, *adj.* વડો, હગળા કરતાં ઘડો.
Elephant, *n.* હાતી, *m.* Elephant-driver. મોવત, *m.*
Elope, *v.i.* કઢારી નાહી જાવું.
Embrace, *v.t.* (shoulder to shoulder) મળવું.
Empty, *adj.* ઠાલું, ખાલી. Empty-handed, ઠાલુંઠાલું.
Encamp, *v.i.* વહવું, ડેરો કરવો.
Enchant, *v.i.* મંતર કરવું, ઉતાર્ણું કરવું.
Enchanter, *n.* વાંણ, *m.*
Enchantment, *n.* મંતર, *n.*
Encourage, *v.t.* હીમત આલવી.
End, *n.* પાર, *m.*; સેડો or હેડો, *m.*; *v.t.* પાર કરવું.
Endeavour, *n.* ખેપ, *f.*; મેનત, *f.*
Endless, *adj.* પારવગર.
Enemy, *n.* વેરી, *m.*; દસમન, *m.*
Energetic, *adj.* ફોરૂં or ડીલફોરૂં, મેનત કરવાવાળું
Enjoyment, *n.* મજા, *f.*
Enmity, *n.* વેર, *n.*; અદાવત, *f.*; ખાર, *m.*

Enough, *adj.* ઘણું, બસ, બહુ.
Enquire, *v.i.* તપાસ or તપાહ કરવી, પુસવું. To enquire after, –ની ખબર પુસવી or લીવી.
Enter, *v.i.* પેહવું, પેહી આવણું, પેહી જાવું.
Entrails, *n.* આંતરૂં, *n.*
Entrance, *n.* (into a field) સીદું, *n.*
Entrap, *v.t.* દગો કરીને હાવું; (to deceive) સેતરવું.
Entreat, *v.t.* –ની વીન્તી કરવી.
Entreaty, *n.* વીન્તી, *f.*
Entrust, *v.t.* અવાલે કરવું or દીવું, હુંપવું, હુંપી દીવું.
Envy, *n.* અદાવત, *f.*; *v.t.* માથે અદાવત રાખવી.
Epilepsy, *n.* ઉમાર, *m.*
Equal, *adj.* બરોબર, હરકું. Equal to, બરોબર, હરકું.
Err, *v.i.* ભુલ ખાવી, ભુલસુક કરવી.
Eructation, *n.* ઓટકાર, *m.*
Escape, *v.i.* નાહવું. નાહી જાવું, સુટવું, સુટી જાવું.
Escort, *n.* વળાવી, *f.*
Especially, *adv.* ઘણું કરીને.
Essence, *n.* રહુઓ, *m.*; રેહ, *m.*
Establish, *v.t.* માંદવું. To establish a station, જગા કરવી.
Estimate, *n.* ગણતરી, *f.*; *v.t.* જોખવું, –ની ગણતરી કરવી.
Etcetera, બીજુ તીજું.
Eternal, *adj.* અમોર.
Even, *adj.* સપટ, હમું, પાદર.
Evening, *n.* આથમતું, *n*; આથમન્યું, *n.* In the evening, આથમતે, આથમન્યે. See § 64.
Ever, *adv.* દાહુ, દાડેદાડે. Ever so long ago, દન્યાંતું.
Everlasting, *adj.* અમોર.
Every, *adj.* હરેક.

Everywhere, *adv.* હગળે ઠેકાણે, હેને ઠેકાણે, આખે.

Evidence, *n.* સાહેદી, *f.*

Evident, *adj.* ખોલેલું, જાર. To be evident, –ની હુજ પડવી.

Evil, *adj.* ખોટું. નઠારૂં, ભુંડું. Evil spirit, ભુત, *m.*; સુડવેલ, *f.* To cast the evil eye, સોટવું (agreeing with some such word as ડાકેણ, a witch).

Exaggerate, *v.i.* ગપ આકવી.

Examination, *n.* પારખ or પારખા, *f.* To go in for an examination, પારખ આલવી. To hold an examination, પારખ લીવી.

Examine, *v.t.* પારખવું, –ની તપાસ or તપાહ કરવી.

Example, *n.* દાખલો, *m.*

Except, *prep.* વગર, વના, સવાય.

Exchange, *n.* બદલો, *m.*; *v.t.* બદલવું, –નો બદલો કરવો. In exchange for, હાટે.

Excite, *v.t.* ઉસકાવણું, સડાવણું.

Excommunicate, *v.t.* ન્યાત બાયરૂં નીકાળવું. Excommunicated, ન્યાત બાયરતું.

Exert oneself, ખેપ કરવી, મેનત કરવી. To exert oneself beyond one's strength, દીલે દુખ દીને કામ કરવું.

Exhale, *v.i.* હાહ દડવો.

Exist, *v.i.* હોવું. Existing, સતું.

Existence, *n.* મનખો, *m.*; જીવ, *m.*

Exorcise, *v.t.* કાડવું (governing some such word as ભુત); –નું ઉતાન્ણું કરવું.

Exorciser, *n.* વાંણ, *m.*

Expect, *v.t.* –ની વાટ જોવી.

Expend, *v.t.* ખરસ કરવો. To be expended, ઘટવું.

Expenditure, *n.* ખરસ, *m.*
Experience, *n.* આવડેત, *f.*; હાંન, *n.*
Experienced, *adj.* હાંનવાળું, હાવકું.
Explain, *v t.* હમજાવણું, –નો ખુલાસો કરવો.
Explanation, *n.* ખુલાસો, *m.*
Export, *v.t.* લી જાવું.
Extinguish, *v.t.* ઓલવણું, ઓલવી દીવું.
Extort, *v.t.* પડાવી લીવું, બમણું લીવું.
Extravagance, *n.* ઉડાવણુસ, *n.*
Extravagant, *adj.* ઉડાવસ. To be extravagant, ઉડાવણુસ કરવું.
Eye, *n.* આંખ, *f.* To have sore eyes, આંખ આવણી.
Eyeball, *n.* ડોળો, *m.*
Eyebrow, *n.* ઉપલું પાંપણુજ્યું or ભાંપણુજ્યું, *n.*
Eyelash, *n.* નીથલું પાંપણુજ્યું or ભાંપણુજ્યું, *n.*
Eyelid, *n.* આંખ માથે સાંબડી.

F.

Face, *n.* મુડું or મોડું, *n.*
Faint, *v. i.* બેફરમું or બેભાન થાઈ જાવું.
Fair, *adj.* નગદ, હાઉ. Fair weather, ઉગાડ, *f.* Just, વાજબી.
Faith, *n.* એમન, *n.*; ભરોહો, *m.*; વીસ્વા, *m.*
Faithful, *adj.* એમાની. To be faithful, એમન રાખવું.
Fall, *v. i.* પડવું, ગરી પડવું. To let fall, પાડવું.
Fallow, *adj.* ઉખીલ, પડતેલ.
False, *adj.* ખોટું, જુઠું.
Famine, *n.* કાળ, *m.*; દકાળ, *m.*
Famous, *adj.* જાણીતું.
Fan, *n.* સમરો, *m.*; *v.i.* સમરો ટોલવો.

Far, *adj.* વેગળું, દૂર, સેઢું. As far as possible, સાઢે ત્યાં લગણ.

Farewell ! આવજો !

Farm, *n.* ખેતર, *n.* Farm-labourer, કાંહણી, આળી, હાગરી.

Farmer, *n.* ખેતરવાળો, *m.*

Fashion, *v.t.* ખોરવું, ઘડવું. Fashioned, ઘડતેલ.

Fast, *n.* (from morning till evening) અપાહ, *m.*; (on the 11th day) એકાહણું, *n.*; *adj.* કાઢું. To make fast, કાઢું કરવું, બાંદવું, માંદવું.

Fasten, *v. t.* બાંદવું, માંદવું. To shut, દીવું. To shut the door, કમાડ દીવું, કડી દીવી.

Fat, *adj.* જાડું, મોટું.

Fate, *n.* કપાળ, *n.*; નેલાર, *n.*; તગદીર, *f.*

Father, *n.* આતા, બાપ, દાજી, દાદા. Father-in-law, હાહરો or હાહો.

Fatigue, *n.* થાક, *m.*

Fault, *n.* ગનો or ગુનો, *m.*

Fear, *n.* ડર, *m.*; ધાક, *f.*; બી or બીક, *f.*; (risk) ભો, *m.*; *v.t.* ડરવું, બીવું, બી જાવું (with ablative).

Feast, *n.* ગોઠ, *f.* Caste-feast, ન્યાત, *f.* Feast after death, કાઢું, *n.* To give a feast, ગોઠ કરવી, ન્યાત જમાડવી, કાઢું કરવું.

Feather, *n.* વાર, *m.*

February, *n.* મા—ફાગણ. See § 62.

Feed, *v.t.* ખવડાવણું, જમાડવું.

Feel, *v. i.* લાગવું (agreeing with the thing felt).

Feet, sores on, પીદુઆં, *n. pl.*

Female, *n.* નારી.

Festival, *n.* ઉહેા, *m.* The Bhil festivals are ;—
દીવાળી, New year's eve (about end of October).
કાર્તકી, Fourteen days after the *Divali.*
ઉતરાણુ, First day of the winter solstice.
હેાળી, From the 11th to the 15th of the month *Fagan.*
દસરા, The 10th of the month *Aso.*

Fetch, *v. t.* આણુવું, લાવણું.

Fetter, *n.* બીડજ્યું, *n.*

Fever, *n.* તાવ, *m.* Fourth day fever, સેાથીએા તાવ. Intermittent fever, કાંત્રેા તાવ. Ague, ટાડેા તાવ.

Few, *adj.* થેાડાં. A few, બેસારેક.

Field, *n.* ખેતર, *n.* Field-gate, ઝાંપેા, *m.*

Fight, *n.* લડાઇ, *f.*; ટંટેા, *m.* A quarrel, વખેડેા, *m.* An uproar, રાડેા, *m.*; *v.i.* લડવું, લડી જાવું, લડાઈ કરવી. To prepare to fight, ટંટેા લગાડવેા.

Fill, *v.t.* ભરવું, ભરી દીવું.

Final, *adj.* સેલું. Finally, સેલે સરવાળે, હદસેલું, હદવાંહે.

Find, *v.t.* જડવું, મળવું (agreeing with thing found). To find out, ઠાવું કરવું, તપાસ or તપાહ કરવી.

Fine, *n.* ડંડ, *m.*; *v.t.* ડંડ કરવેા. *adj.* અસલ, નગદ, ઠીક, હાઉ ; (not coarse) જીણું.

Finish, *v.t.* કરી પુગવું, પાર કરવું, પુરૂં કરવું.

Finished, to be, થાઇ રેવું, થાઇ સુકવું, પાર થાવું, પુરૂં થાવું.

Finger, *n.* આંગળી, *f.* Finger-ring, વીંટી, *f.*

Fire, *n.* આગ, *f.*; દેવતા, *m.* Fire-place, સુલેા, *m.* Fire-wood, બળીત, *n.*

Firm, *adj.* કાઠું, મજબુત.

Firmament, *n.* અંગાહી, *f.*; આખું, *n.*
First, *adj.* પેલું.
Fish, *n.* માતલી, *f.*
Fist, *n.* મુઠ, *f.*
Fit, *adj.* હરકું.
Five, *adj.* પાંસ.
Fix, *v. t.* જડવું, લગાડવું.
Flag, *n.* ધજા, *f.*
Flat, *adj.* પાદેર, સપટ, હમું.
Flatulent, to be, –નું પેટ સડવું.
Flavour, *n,* હવાદ, *m.*
Flaw, *n.* એબ, *f.*; ખોડ, *f.*
Flax, *n.* હોણુ, *n.*
Flea, *n.* હડો, *m.*; હરોળો, *m.*
Flee, *v.i.* નાહવું, નાહી જાવું. To flee for one's life, જીવ લીને નાહી જાવું.
Flight, to put to, *v.t.* નહાડવું, ફઢારવું.
Float, *v.i.* તરવું.
Flog, *v.t.* જેરબંદ મારવો.
Flood, *n.* રેલ, *f.*
Flour, *n.* લોટ, *m.*; આટો, *m.*
Flow, *v.i.* વેવું.
Flower, *n.* ફુલું, *n.*
Flute, *n.* વાંહળી, *f.*
Flutter, in a, ફડફડ, To be in a flutter, ફડફડ થાવું.
Fly, *n.* માખું, *n.*; *v.i.* ઉડવું.
Flying-fox, *n.* વાગળી, *f.*
Fodder, *n.* પાલો, *m.*; સારો, *m.*
Fold, *v.t.* વાળવું. Fold up, વાળી દીવું.

Follow, *v.t.* વાંહે જાવું, વાંહે આવણું.
Folly, *n.* મુરખાઈ, *f.*
Food, *n.* અન્ન, *n.*; ખોરાક, *m.* Rations, ભાથ, *n.*
Fool, *n.* ગમાર, *m.*; ઠોઠ, *m.*
Foolish, *adj.* અનાડી.
Foot, *n.* પોગ, *m.*; ફોણુ, *n.* On foot, પોગે. Foot-path, પોગડંડી, *f.*; ગેલો, *m.* By or along a foot-path, ગેલેગેલે. Foot-step, પગલું, *n.*
Forbid, *v.t.* મના કરવી, ના કેવી.
Force, *n.* જોર, *n.*; જબરાઇ, *f.*; જોરાવરી, *f.* By force, જોરહું or જોરેહું, જબરાઇહું, જોરાવરીહું.
Ford, *n.* આરો, *m.*
Forehead, *n.* કપાળ, *n.*; નેલાર, *n.*
Forget, *v.t.* વીહરવું. To forget entirely, વીહરી જાવું.
Forgive, *v.t.* માપ કરવું. Forgiven, માપ.
Forgiveness, *n.* માપી, *f.* To ask forgiveness, માપી માગવી.
Form, *n.* ઘાટ, *m.*
Fornication, *n.* સીનાળું, *n.*
Fort, *n.* કોટ, *f.*; ગડ, *m.*
Fortnight, *n.* પનરવાડયું, *n.*; પખવાડું, *n.*
Fortune, *n.* પુંજી, *f.*; (luck) ભાગ્ય, *n.*
Found, to be, જડવું.
Foundation, *n.* પાજો, *m.* To lay a foundation, પાજો દડવો or નાંખવો.
Four, *adj.* ચ્યાર. Four-footed, ચોપું.
Fowl, *n.* કુકડું, *n.* Water-fowl, જળકુકડું, *n.*
Fox (silver), *n.* ખેખી, *f.*
Frame, *n.* (of a door) હાક, *f.*
Free, *adj.* સુકું. To become free, સુકવું, સુકી જાવું.

To set free, સોડવું, સોડી દીવું, સુકું કરવું.
Freedom, *n.* સુટી, *f.*
Freeze, *v.i.* ઠરવું, થેણાવું, બંદાવું, બંદાઈ જાવું.
Frequently, *adv.* દાડુ, દારેદારે, વારવાર.
Fresh, *adj.* તાજું, હાજું.
Fret, *v.i.* –નો જીવ બળવો, વસાર ખાવો.
Friday, *n.* હકરવાર, *m.*
Friend, *n.* ગોઠીઓ, *m.*; પડયાલો, *m.*; ભાઇબંદ.
Friendship, *n.* પડયાલી, *f.*
Frighten, *v.t.* ડરાવણું, બીઆડવું.
Frog, *n.* રેડકો, *m.*; પેડું, *n.*
From, *prep.* કનેહું, માંહું.
Front, *adj.* મોરલું. *n.* મોરલો ભાગ.
In front, *adv.* મોરે, આગે, આગળ, અગાડી.
In front of, *prep.* આગે, મોરે.
Frost, *n.* હીમ, *n.* Frost-bite, ડાગ, *f.* Frosty, *adj.* હીમાળું.
Frown, *v.i.* કાળું કાળું થાવું.
Fruit, *n.* ફળ, *n.*
Fry, *v.t.* તળવું. Frying-pan, કઢાઇ, *f.*
Full, *adj.* ભરજ્યું, ભરેલું. Full to the brim, કાના હુદી ભરજ્યું or ભરેલું.
Fume, *v.i.* –નો જીવ બળવો.
Funeral pyre, *n.* રોગીજખવી, *f.*

G.

Gain, *n.* નફો or લફો, *m.*; ફાયદો, *m.*; લાભ, *m.*
Gallop, *v.i.* તલપવું, તલપતું જાવું.
Gallows, *n.* હુળી, *f.*

Game, *n.* રમત, *f.*
Garden, *n.* બાગ, *m.*; વાડી, *f.*
Gargle, *v.i.* કોગળો કરવો.
Garlic, *n.* લૈહણ, *n.*
Gate, *n.* (of a town) દરવાજો, *m.*; (of a field) ઝાંપો, *m.*
Gather, *v.t.* વીણવું. To gather up, વીણી દડવું. To gather together, એકઠું or ભેગુ or ભેળું કરવું; –નો હંગરો કરવો, હમેટવું, હમેટી દડવું. To gather together and look after, હકેલવું.
Generally, *adv.* ઘણું કરીને.
Generation, *n.* પીડી, *f.*
Gentle, *adj.* નરમ સભાવનું, નરમાસી.
Gently, *adv.* કળેકળે, હળેહળે,
Get, *v.t.* પાંમણું; મળવું or જડવું (with dat. of pers.). To earn, કમાવુ, –ની પેદાસ કરવી.
Get away ! જો!! (said to people); દુખ ! રોગ ! હાડહાડ ! (said to animals).
Ghost, *n.* ભુત, *m.*; મળીસ, *m.*; સુડવેલ, *f.*
Gift, *n.* એલમ, *m.*; દાન, *n.*; બકસીસ, *f.*
Ginger, *n.* આદું, *n.*
Gipsy, *n.* થુરી.
Girder, *n.* પાટવેલ, *f.*
Girl, *n.* સોરી, *f.*
Girth, *n.* પટાટ, *m.*; તંગ, *m.*
Give, *v. t.* આલવું, દીવું, અલાડવું.
Ghee, *n.* ઘી, *n.*
Glare, *v.i.* ડોળા કાડવા, આંખ દેખાડવી. Glaring at, ટેગડુઉં or ટેગડું.
Glass, *n.* કાસ, *m.*

Glean, *v.t.* વીણવું, કટી વીણવી. Gleanings of corn, કટી, *f.*
Go, *v.i.* જાવું. To go out, નીહરવું, નીકળવું ; (speaking to or of a superior) પધારવું.
Goat, *n* બાકરો, *m.*; બાકરી, *f.*; સાળો, *m.*; સાળી, *f.*
Goblin, *n.* ભુત, *m.*; મળીસ, *m.*; સુડવેલ, *f.*
God, *n.* ભગવાન, *m.*; દેવ, *m.* Goddess, દેવી, *f.*
Gold, *n.* હુનું, *n.* Goldsmith, હુની, *m.*
Gong, *n.* ઘંટ or ઘંટો, *m.*; ઝાલેર, *f.*
Good, *adj.* અસલ,એકજાત, નગદ, હાઉ; (kind) ભલું;*interj.* વારૂ ! હારૂ ! Good-bye, આવજો ! Goodness, ભલાઈ, *f.*
Goods, *n.* ખટલો, *m.*; માલ, *m.*; માલમત્તા, *f.*; સામાન, *m.*
Gossip, *n.* ગપ, *f.*; *v. i.* ગપ આકવી.
Gourd, *n.* સીબડું, *n.*; (white and long) તુંબડું, *n.*
Govern, *v.t.* –માથે રાજ કરવું. Government (supreme), સરકાર, *f.*
Gradually, *adv.* કલેકલે, થાતે થાતે.
Grain, *n.* દાણો, *m.* Grain-jar, કોઠી, *f.*
Gram, *n.* સણા, *m.* Roasted gram, ઓલા, *m. pl.*
Granary, *n.* કોઠાર, *m.* Keeper of a granary, કોઠારી, *m.*
Grand, *adj.* હાઉ. Grandchild, સોરાનું સોરૂં, સોરીનું સોરૂં.
Grand-father, *n.* (paternal)મોટો બાપ; (maternal)મામો દાજી.
Grand-mother, *n.*(paternal)મોટી આઇ; (maternal)મામા આઈ.
Grass, *n.* સાર, *m.* Spire of grass, લાંપ, *m.*
Grateful, to be, ગુણ માનવો.
Gratis, *adv.* મોફત.
Grave, *n.* ઘોર, *m.*
Gravel, *n.* કાંગડી, *f.*
Graze, *v.i.* સરવું.

Great, *adj.* મોટું, જબરૂં. Greatness, મોટાઇ, *f.*
Greed, *n.* લાલસ, *f.*; લોભ, *m.*
Greedy, *adj.* લાલસી or લાલસુ, લોભી.
Green, *adj.* નીલું. Greens, ભાજી, *f.*
Grey, *adj.* કાબરૂં. Grey hairs, પળ્યાં, *n. pl.*
Grieve, *v.i.* જીવ બળવો; *v.t.* દુખ or દુખ દીવું.
Grieved, to be, દુખી થાવું, ખોટું or માઠું લાગવું (with dat.).
Grind, *v.t.* (fine) દળવું, (coarse) ભડવું.
Griping pains, *n.* વાડ, *m.*
Groan, *v.i.* ડાડી કરવી.
Groom, *n.* ઘોડાવાળો, સઇત.
Grope, *v.i.* ડહુએવું, ડહુએતું હીંડવું.
Ground, *n.* જમી, *f.*; જાયગ, *f.*; ભોંય, *f.*
Grow, *v.i.* ઉગવું.
Gruel, *n.* રાબ, *f.*
Grumble, *v. i.* કકળવું, –નો જીવ કકળવો.
Guard, *n.* સોકીદાર, રખવાળી કરવાવાળો. *v. t.* –ની રખવાળી કરવી.
Guess, *n.* અટકળ or અટકેળ, *f.*; *v.t.* અટકળ કરવી. By guess, અટકળમાં.
Guest, *n.* પાંમણો, *m.*
Guide, *n.* આગુઓ, *m.*; ભોન્યો, *m.* Spiritual guide, ગુરૂ. *v.t.* દોરવું, દોરી લી જાવું.
Guinea-worm, *n.* વાળો, *m.*
Guitar, *n.* તંબુરો, *m.*; (of one wire) રામણુન્યું, *n.*
Gum, *n.* ખડા, *f.*; સોઓ, *m.*
Gums, *n.* માળી, *f.*
Gun, *n.* બંદુક, *f.* Gun-shot, સરાં, *n. pl.*; ગોળી, *f.* To fire off a gun, બંદુક or ગોળી સોડવી.
Gunpowder, દોર, *m.*

H.

Habit, *n.* આવડેત, *f.*; ટેવ, *f.*
Habitually, *adv.* દાડુ, દાડેદાડે, વારવાર.
Hail, *n.* કરાં, *n. pl.*
Hair, *n.* વાળ, *m.* Matted hair, જટા, *f.* Grey hair, પળ્યાં, *n. pl.*
Half, *adj.* અર્દ્ધ. Half a rupee, અદેલી, *f.* Half maund અદમણ, *m.* Half way, અદવેસમાં.
Halt, *v. i.* મુકામ કરવો. Halting place, મુકામ, *m.*
Hammer, *n.* અથોડી or હથોડી, *f.*; અથોડો or હથોડો, *m.* To hammer out, *v.t.* ટીપણું, ટીપાવણું.
Hand, *n.* હાથ, *m.* Hand-cuffs, હાથકડી, *f.* Hand-made, ઘડતેલ.
Handful, *n.* બાસકું, *n.* The two hands full, ખોબો, *m.*; (of liquor) સાક, *m.*
Hand over, *v.t.* અવાલે or હવાલે કરવું or દીવું, હુંપવું or હુંપી દીવું.
Handkerchief, *n.* અંગુસો, *m.*
Handle, *n.* આથો or હાથો, *m.*
Handsome, *adj.* રૂપાળું.
Hang, *v.t.* ટાંગવું, તતુલવું, તતુલતુ મેલવું. To put to death, ફાંસી દીવી.
Happen, *v.i.* બણવું, થાવું, ગુદરવું.
Happiness, *n.* સુક, *n.*; હુક, *n.*; હક, *n.*
Happy, *adj.* સુકી, હકી, રાજી.
Hard, *adj.* કઠણ, કાઠું,
Hare, *n.* હહળો or હાહો, *m.*
Harm, *n.* બગાડ or વગાડ, *m.*; નકસણ, *f.*
Harrow, *n.* મઇડો. *v. t.* મઇડો દીવો.

Harvest, *n.* નણુન્યું, *n.*
Haste, *n.* ઉતાવળ, *f.*; તાકીદ, *f.*
Hastily, *adv.* ઉતાવળું, જટ, જટપટ, તરત, તાકીદહું.
Hasty, *adj.* ઉતાવળું.
Hate, *v.t.* –માથે અદાવત રાખવી, –માથે વેર રાખવું.
Hatred. *n.* વેર, *n.*; અદાવત, *f.*; ખાર, *m.*
Hawk, *n.* હીસાણો, *m.*
Hay, *n.* સાર, *f.* Hay-stack, કીડુઓ, *m.*
He, *pron.* વી, વણે, વો, એ, તી. See § 14, 16, 17.
Head, *n.* માથું, *n.* Crown of the head, મુડ, *f.* Head and heel ropes for a horse, અગાડીપસાડી, *f.*
Headache, to have a, –નું કપાળ સડવું or સડી જાવું.
Headman, *n.* ગમેતી, મુખી.
Heal, *v.t.* હાઉ or હાજું કરવું.
Healthy, *adj.* હાજું'તાજું'.
Heap, *n.* ઢગલો, *m.* A heap of grain, ઓરો, *m.*
Hear, *v. t.* હાંભળવું.
Heart, *n.* દલ, *n.*
Heat, *n.* તાપ, *m.* Heat of the sun, તડકો, *m.* Gastric heat, લાય, *f.* To suffer from gastric heat, લાય ઉડવી (with dat. of pers.); *v. t.* તાપવું.
Heaven, *n.* અંગાહી, *f.*; હરગ, *m.*
Heavy, *adj.* ભારી or ભારે.
Hedge, *n.* વાડ, *f.*
Heel, *n.* ઘુટી, *f.*
Heifer, *n.* બાખડું, બાખડુંકડું, *n.*; (under 16 days) લવારૂં, *n.*

Height, *n.* ઉસાઇ, *f.*

Heir, *n.* ભાગ્યો, *m.* Heirless, *adj.* નકુડયો, નખોજ.

Hell, *n.* નરકુંડ, *m.*

Help, *n.* અસારો, *m.*; આસરો, *m.* [The verb લાગવું combined with an infinitive conveys the idea of helping].

Helpless, *adj.* કાયર or કાયલ, લાસાર.

Hen, *n.* કુકડી, *f.*

Hence, *adv.* અણાહું. See § 17. Henceforth, એવાંહું, આજહું.

Herd, *n.* ગોએડ, *f.*; ટોળું, *n.*

Her, *pron.* See § 14, 16, 17.

Here, *adv.* અહીં, ઈયાં. Hereafter, એવાંહું, આજહું.

Hesitate, *v.t.* વસાર ખાવો.

Hide, *n.* ખાલ, *f.*; સાંબહું, *n.*; *v. t.* હંતાડવું, હપાડવું, હાંતવું, હાંતી દીવું.

Hidden, to be, હપણું, હપી જાવું.

High, *adj.* ઉસું.

Hill, *n.* ટેકરો, *m.*; હુંગરો, *m.*; મગરો, *m.* Hillock, ટેકરી, *f.*

Hilly, *adj.* હુંગરાળું.

Him, *pron.* See § 14, 16, 17.

Hinder, *v. t.* અટકાવણું, ઠપકાવણું, રોકવું.

Hindus and Muhammadans (as distinguished from Bhils), સહુકાર or સાવકાર લોગ.

Hindrance, *n.* અડસન, *f.*

Hire, *n.* ભાડું. *v.t.* ભાડે રાખવું.

Hiring cattle, *n.* અડેલું, *n.*; ખંડોડો, *m.*

His, *pron.* See § § 14, 16, 17.
History, *n.* વાત, *f.*
Hither, *adv.* ઇયાં, અહીં. Hither and thither, ઇયાંત્યાં, એહુત્યાં ને વેહુત્યાં.
Hive, *n.* માંડો, *m.*
Ho! *interj.* અલા! લા! અરે!
Hoard, *n.* હંગરો. *v. t.* હંગરો કરવો, એકઠું or ભેગું or ભેળું કરવું, હકેલવું, હમેટવું, હમેટી દઇવું.
Hog, *n.* હુએડ, *m.*
Hold, *v.t.* હાવું, હાઇલીવું. To contain, હમાવણું, –માં હોવું.
Hole, *n.* કાણું, *n.*; (of an animal) દેર or દોર, *m.* See Cave, Den.
Hollow, *adj.* પોળું. *n.* દરો, *m.*
Holy, *adj.* હાઉ, નગદ, સોકું.
Home, *n.* ગેર; *adv.* ગેરે.
Honest, *adj.* હપુત.
Honey, *n.* મેદ, *n.* Honey-comb, નારાં, *n. pl.*
Honour, *n.* આયકન, *n.*; આબરૂ, *f.*; *v. t.* –નું આયકન રાખવું.
Hoof, *n.* ખરી, *f.*
Hook, *n.* કડી, *f.*
Hope, *n.* આયસા, *f.*; *v. i.* આયસા રાખવી.
Horn, *n.* હીંગડો, *m.*
Horse, *n.* ઘોડો, *m.* Horseman, અસ્વાર, *m.* Horse-shoe, ખરતાળું, *n.*
Hot, *adj.* ઉનું, ગરમ.
Hour, *n.* ઘડી, *f.*
House, *n.* ગેર, *n.* Chief's house, રાવલો, *m.* Thatched house, સેજ્યું ગેર, *n.*; સાપરૂ, *n.* To break into a house, ખાતર પાડવી.

How? *adv.* કીમ or કેમ? How much? કતરૂં? How long ago? કન્યાંનું?

Howl, *v.i.* રોવું.

Huff, *n.* રીહ, *f.* To get into a huff, રીહ સડાવણી. To go away in a huff, આંગણું સોડી દીવું.

Human being, *n.* મનખ, *n.*

Humble, *adj.* ગરીબ, નરમ સબાવનું.

Hump (on the back of an ox), *n.* ખાંદું, *n.*

Hundred, *adj.* પાંસ વીહ, હો. Hundreds, હેંકડા.

Hunger, *n.* ભુખ, *f.* To die of hunger, ભુખે મરવું.

Hungry, *adj.* ભુખ્જયું. To be hungry, ભુખ લાગવી.

Hunt, *v. i.* આયડો કરવો, સકાર સડવું.

Hunting, *n.* આયડો, *m.*; A-hunting, સકાર.

Hurricane, *n.* કોરેણુ, *f.*

Hurry, *n.* ઉતાવળ, *f.*; *v. i.* ઉતાવળ કરવી; *v.t.* તાકીદહું કરાવણું.

Hurt, *v.i.* or *v.t.* દખવું, દુખવું, દુખ દીવું.

Husband, *n.* ધણી.

Hush! *interj.* સહ!

Husks, *n.* કુંગહા. *m. pl.*; ફોતરાં, *n. pl.*

Hut, *n.* ઝુંપડી, *f.*; ટુડી, *f.*; સાપરી, *f.*; સાપરૂં, *n.*; ખોલું, *n.*; સેજ્યું ગેર, *n.* Watch-hut, ડાગળો, *m.*; ડામસું, *n.*

Hyena, *n.* હનકુવર, *m.* or *n.*

Hyprocrisy, *n.* કપટ, *n.*; દગો, *m.*

Hypocrite, *n.* સોર, *m.*; હરામી, *m.*

I.

I, *pron.* હું, મો.

Ice, *n.* પાણીબંદાણું, *n.*

Idle, *adj.* આળેહજયું. Idleness, *n.* આળેહ, *f.*
Idol, *n.* મુરતી, *f.* To visit an idol, દરસણ કરવુ.
If, *conj.* જે, જો. If...then, જે...તે, જો...તો.
Ignorance, *n.* મુરખાઇ, *f.*
Ignorant, *adj.* મુરખ, ઠોઠ.
Ill, *adj.* દોમાર, માંદું. To become ill, માંદું પડવુ.
Illustrate, *v.t.* –નો દાખલો કરવો. Illustration, દાખલો, *m.*
Imagination, *n.* ખ્યાલ, *m.*
Imitate, *v.t.* દેખાહેખી કરવી. Imitation, દેખાહેખી, *f.*
Immediately, *adv.* ઉભુંઉભું, જટ, જટપટ, તરત.
Immortal, *adj.* અમોર.
Impale, *v.t.* હુળજયે સડાવણું. Impaling-stake, હુળી, *f.*
Imperfect, *adj.* અદુરૂં, કાસું.
Implements, *n.* અથુઆર, *m.*; રાસાં, *n. pl.*
Import duties, દાંણ, *n.*
Imprison, *v.t.* કેદમાં નાંખવું, કેદ કરવું. To sentence to long imprisonment, ટીપમા નાંખવું, ટીપમાં દડવું.
Imprisonment, *n.* ટીપ, *f.*
Improve, *v.i.* હદરવું or હુદરવું. *v. t.* હદારવું or હુદારવું.
Improvement, *n.* હુદારો, *m.*
Improvident, *adj.* પરબાવના.
In, *prep.* માં or માંય.
Incantation, *n.* જાપ, *m.*; ઉતાણું, *n.*
Incarnation, *n.* અપતાર, *m.*
Inch, *n.* તહુ, *m.*
Inclination, *n.* મન, *n.*
Incline, *n.* અલાણું, *n.*; ગોડ, *m.*
Income, *n.* આવેત, *f.*; ઉપેજ, *f.*

Incomplete, *adj.* અદુરૂં, કાસું.
Inconvenience, *n.* અડસન, *f.*
Increase, *n.* વદારો, *m.*; *v. t.* –નો વદારો કરવો.
Indecision, *n.* બેમન, *n.*
Indeed, *adv.* ખરૂં, ખરેખરૂં, હાંસે, હાંસેહાંસ.
Indian corn, *n.* મકી, *f.*; મકાઈ, *f.*; જુઆર, *f.* Ear of Indian corn, ગાબો, *m.*; પુખડું, *n.*
Indian fig-tree, વડ, *m.*
Indigent, *adj.* ગરીબ, નેદાર.
Indigestion, *n.* ડકારી, *f.* To suffer from indigestion, ડકારી પડવી (with dat. of pers.).
Indolence, *n.* આળેહ, *f.*
Indolent, *adj.* આળેહજ્યું, કોઆદરીલું, નેદાર, પરબાવના.
Infection, *n.* સોટું, *n.* To catch infection, સોટું આવણું (with dat. of pers.).
Inferior, *adj.* અળવું, હલકું, પડતે નામે.
Infirm, *adj.* નબળું or નમું. Infirmity, નબળાઈ, *f.*
Influenza, *n.* થોબરજ્યો, *m.*
Inform, *v.t.* ખબર દીવી, ખબર આલવી.
Information, *n.* ખબર, *f.*; હંદેહો, *m.*; હમીસાર, *m. pl.*
Inheritance, *n.* માધ્યો, *m.*
Ink, *n.* સહી, *f.*
Inn, *n.* ધરમસાળા, *f.*
Inquire, *v.i.* તપાસ or તપાહ કરવી; *v. t.* પુસવું.
Inquiry, *n.* તપાસ or તપાહ, *f.*
Insane, *adj.* ગાંડું.
Insect, *n.* કીડી, *f.*
Inside, *prep.* મા or માંય. Inside out, અવળું.
Insipid, *adj.* ફીકું, મોળું.

Insolent, *adj.* સડાઉ.
Inspect, *v.t.* –ની તપાસ or તપાહ કરવી.
Instant, *n.* પલક, *n.*; પળ, *n.*
Instantly, *adv.* આંખ મસ્તામાં, એક ઘડીમાં, તરત.
Instead of, *prep.* હાટે, બદલે.
Instruct, *v.t.* હીક બતાવણી.
Instruction, *n.* હીક, *f.*
Insufficient, *adj.* ઓસું, ઉણું, ઓણું, ખુટું. To be insufficient, ઘટવુ.
Insult, *n.* બેઆયકન, *n.*
Insurrection, *n.* રાડો, *m.*
Intelligence, *n.* હમજણ, *f.*; ગેઆન, *n.*
Intelligent, *adj.* હમજુ, હોસીઆર, વાકમ.
Intend, *v.t.* Expressed by the Intentional Participle.
Intention, *n.* રદો, *m.*; મન, *n.*
Intently, *adv.* એકનજર. To look at intently, એકનજર જોઈ લીવું, એકનજર જોઈ રેવું.
Intercede, *v.t.* વસન વાળવું.
Intercessor, *n.* તરહાદી, *m.*
Interest, *n.* વીઆજ, *m.*
Interfere, *v.t.* વેસમાંય પડવું, વેસમાંય બોલવું.
Intermittent fever, *n.* કાંત્રો તાવ, *m.*
Internal, *adj.* માંયનું.
Interrupt, *v. t.* વેસમાં પાડી લીવું (agreeing with some such word as વાત).
Into, *prep.* માં or માંય.
Intoxicated, *adj.* દારૂડયું, હરેળલ્યું, સાકજ્યું.
Intoxication, *n.* નસો, *m.*
Intrigue, *n.* ખટપટ, *f.*
Invade, *v.t.* આવી સડવું.

Inverse, *adj.* ઉંધું, અવળું.
Investigate, *v.t.* –ની તપાહ કરવી.
Invitation, *n.* નોતરૂં, *n.*
Invite, *v.t.* નોતરૂં મેલવું.
Iron, *n.* લોઢું, *n.*
Irrigate, *v.t.* પાવું.
Irritate, *v.t.* ખીજવણું, જેર સડાવણું.
Is, *v.* હે. Is it not so? હે કે નહીં?
Island, *n.* ટાપુ, *m.*
It, *pron.* See §§ 14, 17.
Itch, *n.* ખેહ or ખેહડો, *m.*; *v.i.* વવળવું.
Item, *n.* રકમ, *f.*
Itinerate, *v.i.* ગામોગામો ફરવું.

J.

Jackal, *n.* હીઆળ, *m.*
Jaconet, *n.* જગન્નાથી, *f.*
Jar, *n.* See Vessel.
Jail, *n.* કેદ, *m.*; કેદખાનું, *n.*
January, *n.* પો–મા, *m.* See § 62.
Jaws, *n.* ડાડલાં, *n. pl.*
Jay, *n.* ઢેબરૂં, *n.*
Jeer, *v.i.* –ની ખોમણી પાડવી.
Jeering, *n.* ખોમણી, *f.*
Jessamine, *n.* સંપો, *m.*
Jest, *n.* મકલાઈ, *f.*; મસકરી, *f.*; વકરાઈ, *f.*; *v.i.* મકલાઈ, મસકરી or વકરાઇ કરવી.
Jewelry, *n.* (of gold or silver) ગણુણું or ગનણું, *n.*; (common) ઓખર, *m.*

Join, *v.t.* જડવું, હાંદવું, હાંદો દીવરાવણો.
Joint, *n.* હાંદો, *m.*
Joist, *n.* પાટવેલ, *f.*
Joke, *n.* See Jest.
Journey, *n.* સપાહું, *n.*; *v.i.* સપાહું કરવું.
Joy, *n.* સુક, *n.*; હક, *n.*; હરક, *m.*
Judge, *n.* ન્યાવ કરવાવાળો. *v.t.* –નો ન્યાવ કરવો.
Jujube, *n.* (tree) બોર, *f.*; (fruit) બોરૂં, *n.*
July, *n.* અહાડ–હરાંમણુ, *m.* See § 62.
Jump, *n.* ડાકડો, *m.*; *v.i.* ડાકડો ભરવો, ઠેકવું, ઠેકતું જાવું.
June, *n.* જેઠ–અહાડ, *m.* See § 62.
Jungle, *n.* જંગલ, *n.*; ડોળ, *n.*
Jurisdiction, *n.* હક, *m.*
Just, *adj.* (of a person) ઠીક, હાઉ; (of a thing) વાજબી; *particle*, જ, *e. g.* Just so much, અતફેજ. Just so, ઈમિજ, એમજ, ઈવુજ, તીવુંજ, તીમ ને તીમ.
Justice, *n.* ન્યાવ, *m.*

K.

Keep, *v.t.* રાખવું.
Key, *n.* કુસી, *f.*
Kick, *n.* પાટુ, *f.*; *v.t.* પાટુ આણવી.
Kid, *n.* બાકરૂં, *n.*; પાહડું, *n.*; સાળું, *n.*
Kill, *v. t.* મારી દહવું.
Kiln, *n.* ભાઠી, *f.*
Kind, *n.* જાત, *f.* Of what kind? કીવું? કેવું?
adj. ભલું, મધ્યાળુ. To be kind to, –માથે નજર રાખવી. Kindly, ભલાઇ કરીને.
Kindness, *n.* ગુણ, *m.*; ભલાઇ, *f.*

King, *n.* રાજા, *m.* Kingdom, રાજ, *n.*; રજવાડ, *f.*
Kiss, *n.* બોકી, *f.*; *v.t.* બોકી કરવી.
Knee, *n.* ગુડી, *f.*
Kneel, *v.i.* ગુડી વાળવી.
Knife, *n.* સરી, *f.* Pen-knife, સકુ, *m.*
Knock, *v.i.* હુકવું. To knock at the door, હાંકળી ખખડાવણી (*lit.* to rattle the chain). To knock down, પાડવું, નીસે પાડવું. To knock into, દીવું.
Knot, *n.* ગાંઠ, *f.*; *v.t.* ગાંઠ વાળવી.
Know, *v.t.* (a person) ઓળખવું, (a thing) જાણવું. Known, જાણીતું, જાર, ઠાવું. To make known, જાર કરવું. To be known, આવડવું (usually accompanied by Inf. in તાં, *e.g.* અણાય વાંસતાં આવડે, reading is known to him, *i. e.*, he knows how to read).
Knowledge, *n.* જાણ, *f.*; ગેઆન, *n.*

L.

Labour, *n.* કામ, *n.*; દાનગી, *f.*; મજુરી, *f.*; મેનત, *f.* Hard labour, રપત, *m.* Forced labour, વેઠ, *f.* On forced labour, વેઠમાં. To labour, કામ કરવું, મજુરી કરવી, મેનત કરવી.
Labourer, *n.* મજુર, *m.* Day labourer, દાનગી, *m.* Farm labourer, કાંહણી, *m.*
Lacking, *adj.* ઉણું, ઓણું, ઉસું, ખુટું. To be lacking, ખુટવું, ખુટી જાવું.
Ladder, *n.* લેહાંણી, *f.*
Ladle, *n.* સાટુઓ, *m.*
Lake, *n.* તળાવ, *m.*

Lame, *adj.* ખોડું.
Lamp, *n.* દીવો, *m.* To light a lamp, દીવો લગાડવો. Lamp-black, કાજળ, *f.*
Land, *n.* જમી, *f.*; જાયગા, *f.*; ભોંય, *f.* Land held direct from Government, ખાહલહ, *f.*
Lane, *n.* હેરી, *f.*
Language, *n.* બોલી, *f.*
Lantern, *n.* બતી, *f.*
Lap, *n.* ખોળો, *m.*
Large, *adj.* મોટું, જબરૂં.
Last, *adj.* વાહલું, પાહલું, સેલું; *v. i.* પુગવું. Last year, પોર. The year before last, પરાર. At last, સેલે સરવાળે, હદવાંહે, હદસેલું.
Lasting, *adj.* જમારી.
Lastly, *adv.* સેલે સરવાળે, હદવાંહે, હદસેલું.
Late, *adj.* મોડું.
Laugh, *v. i.* આહવું.
Law, *n.* કાયદો, *m.*
Lay, *v.t.* મેલવું. To lay down, મેલી દીવું. To lay eggs, ઇંડાં મેલવાં.
Laziness, *n.* આળેહ, *f.*
Lazy, *adj.* આળેહજ્યું.
Lead, *n.* હીહું, *n.*
Lead, *v.t.* દોરવું, દોરી લી જાવું. To lead astray અડુએંડે લી જાવું.
Leaf, *n.* પાનું, *n.* Leaf of a door, કમાડ, *n.*
Leak, *v. i.* સુવું.
Lean, *adj.* દુબળું, પાતળું; *v.i.* અડું દીવું (with dat. of the thing leaned against).

Leap, *n.* ડાકડો, *m.*; તલપ, *f.*; *v. i.* ડાકડો ભરવો, તલપવું, ઠેકવું, ઠેકતું જાવું.

Learn, *v.t.* ભણવું, હીકવું.

Leather, *n.* સાંબડું, *n.* Leather worker, સમાર, *m.*

Leave, *v.t.* મેલવું, મેલી દીવું, સોડવું, સોડી દીવું. Leave off! મેલરેમેલ!

Leech, *n.* જળવી, *f.*

Left, *adj.* (opposed to right) ડાવું. To the left, ડાવે હાથ, નીથલે હાથ. Remaining, બાકી.

Leg, *n.* પોગ, *m.*; ટાંટયો, *m.*

Legend, *n.* વાત, *f.*

Leisure, *n.* નવરાઈ, *f.*; હોર, *f.* At leisure, નવરૂં. To be at leisure, નવરાઈ થાવી (with dat. of person).

Lend, *v.t.* ઉસીનું આલવું, ઉસીનું દીવું.

Length, *n.* લાંબહેણ, *f.* At length, સેલે સરવાળે, હદવાંહે, હદસેલું.

Leopard, *n.* સીતરો, *m.*

Leper, *n.* કોડયો, *m.* White leper, કાબરો, *m.*

Leprosy, *n.* કોડ, *f.*

Leprous, *adj.* કોડયાળું.

Less, *adj.* ઉણું, ઓણું, ઓસું, કમતી, માહું.

Lessen, *v. i.* ઘટવું, માહું પડવું, મહવું; *v. t.* અહું કરવું, કમતી કરવું, થોહું કરવું, મહાડવું, માહું કરવું.

Lest, *conj.* રખેરે.

Let, *v.t.* દીવું (with oblique Infinitive). To let go, જાવા દીવું, સોડવું, સોડી દીવું.

Letter, *n.* કાગદ, *m.* To write a letter, કાગદ કરવો.

Level, *adj.* સપટ, હમુંતમું, હમુંરમું ; (of country) પાદેર; *v.t.* સપટ કરવું. To level ploughed land, મઇડો દીવો.
Liar, *n.* જુઠો, *m.*; જુઠું બોલવાવાળો, *m.*
Liberty, *n.* સુટી, *f.*; સુટકો, *m.*
Lice, *n.* જુ, *f.*
Lick, *v.t.* સાટવું.
Lid, *n.* ઢાંકણી, *f.*
Lie, *n.* જુઠું, *n.*
Life, *n.* જીવ, *m.*; મનખો, *m.*
Lift, *v.t.* અસકવું, અસકી લીવું, અસકાવણું, ઉઠાવણું, ઉચું કરવું. To be lifted, ઉપડવું.
Light, *n.* અજવાળું, *n.*; *adj.* અલકું or હલકું, અળવું, ફોરું.
Lightning, *n.* વીજળી, *f.*
Like, *adj.* હરકું, બરાબર; *prep.* વજુ, માપક. To be like મળતું આવણું; *v.t.* ગમવું, દાવવું, ભાવણું (with dat. of person).
Lime, *n.* સુનો, *m.* Lime-mill, ઘંટ, *m.*
Limit, *n.* પાર, *m.*; હદ, *f.*
Limp, *v.i.* ખોડાવું.
Line, *n.* ઓળ, *f.*
Linseed, *n.* ઈલાયસી, *f.*
Lip, *n.* ઓઠ, *m.*
Liquor, *n.* દારૂ, *m.*; હરો, *m.* Liquor-seller, કલાલ, *m.*
Little, *adj.* (size) નાનુ ; (quantity) થાડું, થોડુંઘણું. Very little, અતીક, અસીક, લગારલગાર.
Live, *v.i.* જીવવું.
Live, *adj.* જીવતું. Live-coal, અંગારો, *m.*
Livelihood, *n.* ગુજારો, *m.* To lose one's livelihood, —ની રોટી ફુટવી.

Liver, *n.* કાળજું, *n.*
Lizard, *n.* ખુડ્જ્યું, *n.*; કરગેટો, *m.*
Load, *n.* ભાર, *m.*; *v.t.* To load a camel &c. પલાણવું.
Loan, on, ઉસીનું.
Lobe, of the ear, કાનની ખુટી, *f.*
Lock, *n.* તાળું, *n.*
Lock-jaw, *n.* દાંત ખાંહટી.
Locust, *n.* ટીડ, *m.*
Lodge, *v.i.* વહવું, વાહો કરવો.
Loft, *n.* મેડો, *m.*
Lofty, *adj.* ઉસું.
Log, *n.* ડીગલું, *n.*
Loin, *n.* કેડ, *f.*
Loiter, *v.i.* વળા કરવી.
Lonely, *adj.* એકલું.
Long, *adj.* લાંબું. Long-suffering, ધીરત રાખવાવાળું.
Look, *v.i.* જોવું, દેખવું.
Looking-glass, *n.* સોફી, *f.*
Loose, *adj.* ઢીલું. *v. t.* સોડી દીવું.
Lord, *n.* ધણી, માલીક.
Lose, *v.t.* ખોવું.
Loss, *n.* નકસણ, *f.*; બગાડ or વગાડ, *m.*
Lot (share), *n.* ભાગ, *m.*
Loud, *adj.* મોટું. Loudly, જોરેહું.
Louse, *n.* જુ, *f.*
Love, *n.* માધ્યા, *f.*
Lovely, *adj.* રૂપાળું.
Low, *adj.* નીસું.
Lower, *adj.* નીથલું. *v. t.* ઉતારવું.

Luck, *n.* તગદીર, *f.*; ભાયગ, *n.*
Luggage, *n.* સામાન, *m.*
Lute, *n.* વાંહળી, *f.*
Lump (swelling), *n.* વરહોળી, *f.*

M.

Mad, *adj.* ગાંડું.
Magician, *n.* કુરાડ, *m.*; ભોપો, *m.*
Magistrate (police), *n.* ફોજદાર, *m.*
Mail, *n.* ડાક, *f.*
Maimed, *adj.* લુલું.
Maina-bird, *n.* કાબરૂં, *n.*
Maintenance, *n.* ગુજારો, *m.*
Maiden, *n.* કુઆરી.
Maize, *n.* મકી, *f.*; મકાઈ, *f.*
Majesty, *n.* રાજતેજ, *n.*
Make, *v.t.* કરવું, બણાવણું.
Male, *n.* નાર.
Malice, *n.* અદાવત, *f.*; ખાર, *m.*; વેર, *n.* To show malice, ખાર કરવો, અદાવત રાખવી.
Malleate, *v.t.* ટીપણું, ટીપાવણું.
Man, *n.* આદમી. Old man, ડોકરો, ડોસો, ડોહો. Bad man, પટકાજ્યો, પાપેડો.
Manage (to be able), *v.t.* પાંમણું.
Manager, *n.* કારભારી, *m.*
Mane, *n.* કાતરો, *m.*
Mango, *n.* કેરી, *f.* Mango tree, આંબો, *m.*
Mankind, *n.* માનવી, *m.*
Manner, *n.* રીત, *f.*; સાલ, *m.*

Manure, *n.* ખાતર, *n.* Manure in a heap, ઉખેડો, *m.*

Many, *adj.* ઘણા, ખુબ. So many, અતરા.

Map, *n.* નકસો, *m.*

March (month of), *n.* ફાગણ–સાઈતર, *m.* See § 62.

Margin, *n.* પાળ, *f.* See Edge.

Mark, *n.* હેલણ, *n.*; *v. t.* હેલણ માંડવું. Sectarian mark on the fore-head, ટીલું, *n.*

Market, *n.* બજાર, *m.*; હાટડી, *f.* Market rate, બજારમાં ભાવ.

Marriage, *n.* લગન, *n.*; વીવા, *m.* Marriage company, જાંન, *f.* The male friends in the marriage procession, જાન્યા. The female friends in the marriage procession, જાંનડી. Marriage settlement, દાપું, *n.* To give in marriage, પણાવણ.

Marry, *v.i.* બાયડી કરવી; *v.t.* પણવું. To go to marry, પણવા જાવું. [પણવા જાવું is the third and last stage in connection with marriage. The first is લાડી જોવી, to see the bride; the second is હરો ભરવો, to drink liquor together over the betrothal].

Mason, *n.* કડજ્યો, *m.*

Master, *n.* ધણી, માલીક.

Mat, *n.* સાદડી or સાદરી, *f.*; હાદડી or હાદરી, *f.*

Match (lucifer), *n.* દીવાહળાઈ, *f.*

Matter, *n.* વાત, *f.* No matter! ખેર! કંઈ ફીકર નહી! કંઇ પરવા નહીં! What is the matter? હું થાજ્યું?

Mattress, *n.* ગોદડું, *n.*; પાથરેલું, *n.*; વાથરેલું, *n.*

Maul (as a tiger), *v.t.* ડાસાં ભરવાં.

May, *n.* વીહાક–જેઠ, *m.* See § 62.

Me, *pron.* મય. See § 14.

Meal, *n.* લોટ, *m.*; આટો, *m.*

Mean, *adj.* અલ્પકું or હલકું, અળવું; *v. t.* –નો અરથ થાવો, –નો મતલબ થાવો. 'It means' (in the sense of 'to wit'), તણે.

Meaning, *n.* મતલબ, *m.*; અરથ, *m.*

Meddle, *v.i.* વસે આવણું, વસે પડવું.

Means, *n.* See Money. By all means, ખરેખરૂં, નકી. By no means, નહું નહી. By some means or other, ગમે તીમ કરીને. By means of, પળમાં, મારફત, જોરે.

Meanwhile, *adv.* અતરાકમાં.

Measles, *n.* ઓરી માતા, *f.*

Measure, *n.* માપ, *n.*; (containing about 2 lbs.) પાળી, *f*; (containing about 12 lbs.) માંણું, *n.*; *v. t.* માપ કરવું.

Meat, *n.* મખવા, *n.*

Medicine, *n.* ઓખદ, *f.* To give medicine, ઓખદ કરવી.

Meek, *adj.* ગરીબ, નરમ સભાવવું.

Meekness, *n.* ગરીબાઇ, *f.*

Meet, *v.i.* મળવું, ભેળું થાવું.

Meeting, *n.* મેળાપ, *m.*

Melon, *n.* (water) કડબુજો.; (long gourd) સીબડું, *n.*

Melt, *v.i.* ઓગળવું; *v. t.* ઓગાળવું, ગાળવું.

Memorial stone, *n.* (to males) અગાટ, *m.*; (to females) સોકલી, *f.*

Memory, *n.* ધ્યાન, *n.*; સરત, *f.* To keep in memory, હોતે રાખવું, સરતમાં રાખવું.

Men, *n.* આદમી. See § 5 (*d*).
Mend, *v.t.* હદારવું or હુદારવું, હમું કરવું.
Mention, *v.t.* –નું નામ લીવું, –ની વાત કરવી.
Merciful, *adj.* મધ્યાળું.
Mercy, *n.* માધ્યા, *f.*
Merely, *adv.* ફકત. Expressed also by the particle જ.
Merit, *n.* પુણ્ય, *n.*; ચાબરૂ, *f.*
Middle, *n.* વેસલો ભાગ. In the middle, વેસમાં or વેસમાંય; *adj.* વેસલું.
Midday, *n.* બફોર, *m.*
Midnight, *n.* અદરાત, *f.*
Midway, *adv.* અદવેસમાં.
Midwife, *n.* હીઆણી, *f.*
Milch-cow, *n.* દુજાળ, *f.*
Mile, *n.* (one and a half) ગાઉ, *f.*; (two to three) કોહ, *f.*
Milk, *n.* દુદ, *n.* Stream of milk, હેડ, *f.* To milk, હેડ પાડવી.
Mill, *n.* ઘંટી, *f.* Lime mill, ઘંટ, *m.*
Mind, *n.* મન, *n.*; સીત, *n.* To bear in mind, ધ્યાનમાં લીવું. Mind! હો!
Minstrel, *n.* વાઇતી, *m.*
Minute, in a, અસીક વારમાં, એક પળમાં, એક ઘડીમાં.
Mischief (harm), *n.* બગાડ or વગાડ, *f.*; (devilry) તોફાન, *m.* To create mischief, તોફાન કરવું.
Miser, *n.* કહેટવેડો, *m.*; કાઠો, *m.* Miserly, કાઠું.
Misinform, *v.t.* ડમાડવું, સેતરવું, ભુલ પાડવી.
Mislead, *n.* અડુએઠે લી જાવું, ભુલકાંત કરવી.
Mist, *n.* જાક, *f.*

Mistake, *n.* ખોટ, *f.*; ભુલ, *f.*; ભુલસુક, *f.*; સુક, *f.* To make a mistake, સુકવું, ભુલ ખાવી, ભુલસુક કરવી. By mistake, ભુલમાં, ભુલહું.

Misunderstand, *v.t.* અવળું હમજવું, ઉંદું હમજવું.

Mix, *v.t.* ભેળું કરવું.

Moan, *n.* ડાડી, *f.*; *v.i.* ડાડી કરવી.

Mock, *v.t.* –ની મસકરી કરવી, –ની ખોમણી પાડવી.

Model, *n.* નમુનો, *m.*; *v.t.* ઘડવું, ખોરવું.

Moist, *adj.* નીલું.

Molasses, *n.* ગોળ, *m.*

Moment, *n.* પલક, *n.*; પળ, *n.* Auspicious moment, પળ, *n.*

Monday, *n.* હોમવાર, *m.*

Money, *n.* દુકડા, *m.pl.*; પાઈસા, *m.pl.*; નાણું, *n.*; ગરથ, *m.* Earnest money, બાનું, *n.* Ready money, રોકડું, *adj.* Money-changer, નાણાવટી, *m.*

Mongoose, *n.* નોળો, *m.*; નોળ્યું, *n.*

Monkey, *n.* વાંદરો, *m.*

Monogamist, *n.* એક બાયડીવાળો.

Monsoon, *n.* સમાસું or સમાહું or સોમાહું, *n.*

Month, *n.* મહીનો, *m.* Per month, મહીને.

Moon, *n.* સંદરમા, *m*; સાંદો, *m.*; સાંદોબાવસી, *m.* Moonlight, સંદાંણી, *f.* New moon (30th day of lunar month), અમોહ, *m.* Full moon, પુનેમ, *f.* First day of the moon, એકમ, *f.*; second day, બીજ, *f.*; third day, તીજ. *f.*

More, *adj.* & *adv.* વધું, જાદું, વાહુરૂં, વદારે.

Moreover, *adv.* & *conj.* વળતે, વળી, વળે.

Morning, *n.* હવાર, *f.* Early morning, પરબાત, *f.* In the morning, હવારે, પરબાતે, વેણમાં, જાક ફાટતાં.

Morrow, *n.* કાળનો દાડો, *m.* To-morrow, કાલ or કાલે.
Morsel, *n.* બટકી, *f.*
Mosquito, *n.* મસર, *m.*
Most, *adj.* હગળા કરતાં ઘણા, ઘણામાં ઘણા, ઘણાખરા.
Mostly, *adv.* ઘણુંજ કરીને.
Moth, *n.* ફુદી, *f.*
Mother, *n.* આઈ, મા. Mother-in-law, હાહુ. Mother tongue, બોલી, *f.* Grand-mother, મોટી આઇ, મામા આઇ.
Motive, *n.* મતલબ, *m.*; હેતુ, *m.*
Mound, *n.* ટેકરી, *f.*
Mount, *v.i.* સડવું. Mounted policeman, અસ્વાર, *m.*
Mountain, *n.* ડુંગરો, *m.*; મગરો, *m.* Mountain-pass, ઘાંટો, *m.*; ગાંટી, *f.*
Mourn, *v.i.* વળાપ કરવો, હોગ or હુગ કરવો. Mourning, વળાપ, *m.*; હોગ or હુગ, *m.*
Mouse, *n.* સસુદરી, *f.*
Moustache, *n.* મુસ, *f.*
Mouth, *n.* મુઢું or મોઢું, *n.* Mouth-bag, તોબરો, *m.* Mouthful, બગો, *m*,
Move, *v.t.* ખેહવણું, ઠેલવું.
Much, *adj.* & *adv.* ઘણું, ખુબ, બહુ. So much, અતરૂં. As much...so much, જતરૂં...તતરૂં.
Mud, *n.* કાદવ, *f.*; કેળ, *m.*
Muffler, *n.* ડાડખ્યું, *n.* To muffle up, ડાડખ્યું ભીડવું.
Multiply, *v.t.* ગણવું.
Mumps, *n.* રતવા, *m.*
Murder, *n.* ખુન, *n.* Murderer, ખુની. *v. t.* ખુન કરવું.
Murmur, *v.i.* મનમાં ગણગણવું, તંદવું, તંધ્યા કરવું.

Muscle, *n.* બાટકો, *m.*
Mushroom, *n.* કુતરીનો બલો, *m.*
Music, *n.* રાગ, *m.*
Musical instrument, *n.* (small guitar of one wire) રામણુન્યું, *n.*; (guitar with four wires) તંબુરો, *m.*
Must, *v.* જુજે. See § 45.
Mustard, *n.* રાઈ, *f.*
Muzzle, *n.* કુઈડી or કુએડી, *f.*; *v.t.* કુઇડી or કુએડી બાંદવી.
My, *pron.* મારૂં. Myself, હું પંડે. See § § 14, 15.

N.

Nail, *n.* ખીલો, *m.*; (of finger or toe) નખ or નેખ or નેખરો, *m.*
Naked, *adj.* નાગું.
Name, *n.* નામ, *n.*; *v.t.*—નું નામ લીવું. To give a name, નામ પાડવું. By name, નામે, કરીને. Namely, તણે.
Narrow, *adj.* હાંકડું.
Nature (temperament), *n.* સભાવ, *m.*
Near, *adj.* આહનું, પાહેનું. *adv.* પાહે, થેડમાં. *prep.* કને, કેને, પાહે. Nearly, આસરેમાં.
Neat. *adj.* ઠીક, હાઉ. Neatly, ઠીકઠાક.
Necessary, it is, જુજે. See § 45.
Necessity, *n.* ગરજ, *f.*
Neck, *n.* ગાબેડ, *f.* Necklace, (long) આઇરો, *m.*; (short) પુજયું, *n.*
Need, *n.* ગરજ, *f.* Needful, ગરજી. Needy, કંગાલ.
Needle, *n.* હોઇ, *f.*

Neglect, *v.t.* વીસારી મેલવું.

Negligent, *adj.* ગાફેળ. Negligence, *n.* ગફળાઈ, *f.*

Neigh, *v.i.* હાહડવું.

Neighbour, *n.* પડોહી, *m.*; પડોહેણ, *f.* In the neighbourhood, પાહે, ઘેડમાં, આહેપાહે.

Neither, *pron.* બેઆંમાં કણું નહીં. Neither...nor, નહીં... ને...નહીં.

Nephew, *n.* (brother's son)ભત્રીજો; (sister's son)ભાણેજ.

Nest, *n.* ગોખલો, *m.*; ગોહળો, *m.*

Net, *n.* જાળ, *f.*

Never, *adv.* કેરે નહીં ; કેરે રખે (with imperative).

Nevertheless, *conj.* તેપણ or તોપણ.

New, *adj.* નવું.

News, *n.* ખબર, *f.*; હંદેહો, *m.*; હમીસાર, *m. pl.*

Next, *adj.* પાહેનું. Next year, પોર. Year after next, પરાર.

Nice, *adj.* નગદ, હાક ; (to the taste) મીઠું.

Niche, *n.* આલ્યો, *m.*; ગોખળો, *m.*

Niece, *n.* (brother's daughter) ભત્રીજી ; (sister's daughter) ભાણેજ or ભાગુજી.

Niggard, *n.* કાડો આદમી, કહેટવેડો. *adj.* કાડું.

Night, *n.* રાત, *f.* At night, To-night, રાતે.

Nilgai, *n.* રોજ, *m.*

Nimble, *adj.* ઠીલફોરૂં.

Nine, *adj.* નોવ. See § 9.

Nip, *n.* સુટકી, *f.*; સીપટી, *f.*;*v.t.* સુકકી લીવી,સીપટી લીવી.

Nipple, *n.* મીમી, *f.*

No, *adv.* આંહાં, ઉહું, ના. To say No, ના કેવી. No matter ! ખેર ! No one, કણું નહીં, કોઈ નહીં.

Noble, *adj.* અસલ. Nobleman, ઉંમરાવ.
Nod, *v.i.* માથું નમાવણું. To nod from sleep, ઝોખાં ખાવાં.
Noise, *n.* દખોરો, *m.*; ઘુમ, *f.*; ખોહ, *m.*
None, *pron.* See No one.
Nonsense, *n.* ઠાલી વાત. To talk nonsense, ઠાલી વાત કરવી, બકવું, બકબક કરવું.
Noon, *n.* બફોર, *m. pl.*
Noose, *n.* ફાંસી, *f.*
North, *n.* ઓતર, *f.* Northward, ઓતરાતું.
Nose, *n.* નાક, *n.* Nose-ring, વાળી, *f.*
Nostril, *n.* નખોરૂં, *n.*
Not, *adv.* નહીં; રખે (with imperative). Not at all, નહું નહીં.
Nothing, *pron.* કાંઈ નહીં. For nothing, મોફત.
Note, *n.* (letter of recommendation) સીટી, *f.*
Nourish, *v.t.* પાળવું, ધાંન આલવું.
November, *n.* કાતી–માગસર, *m.* See § 62.
Now, *adv.* એવાં. Now and then, કેરકેરે, કેરેકકેરેક, જેરેતેરે.
Now-a-days, *adv.* આજકાલ.
Nowhere, *adv.* કણે ઠેકાણે નહીં.
Number, *v.t.* ગણવું, –ની ગણતરી કરવી. Numbering, ગણતરી, *f.*
Nurse (midwife), *n.* હીઆણી.
Nutmeg, *n.* જાયફળ, *n.*

O.

Oath, *n.* હમ, *m.*; હોગન, *m.* (usually used in plural).
Obedient, *adj.* કેજ્યાગરૂં. To be obedient, કેજ્યામાં રેવું.

Obeisance, to do, પોગે લાગવું.
Obey, *v.t.* કેજ્યું કામ કરવું, કેજ્યામાં રેવું, માનવું.
Object, *n.* હેતું, *m.*; મતલબ, *m.*
Object, *v.i.* ના કેવી.
Oblation, *n.* ઉમ, *m.*; લોધ્યાન, *n.*; વદમણું or વદામણું, *n.*
Obstinate, *adj.* અડાણી, કુટેલ.
Obtain, *v.t.* પામણું.
Obvious, *adj.* ઉગાડું, ખુલું, ખોલેલું, જાર.
Occasion, *n.* લાગ, *m.* On all occasions, ઉઠતે બેહતે.
October, *n.* આહેા-કાતી, *m.* See § 62.
Of, *prep.* -નેા-ની-નું. Of course! તેર or તેરે! તેરહું! or તેરેહું!
Offence, *n.* ગનેા or ગુનેા, *m.* To take offence and go away in a huff, આંગણું સેાડી દીવું.
Offer, *v.t.* આલવાનું કેવું. To offer up (a sacrifice), સેાડવું.
Often, *adv.* વારવાર, ઘણીવાર, ઘણીવેળા. How often? કતરા ફેરા? So often, અતરા ફેરા.
Oil, *n.* તેલ, *n.* Oilman, ઘાંસી, *m.*
Ointment, *n.* ઓખદ, *f.*
Old, *adj.* (of a thing) જુનું; (of a person) ઘડું. Old man, ડેાકરેા, ડેાસેા, ડેાહેા. Old woman, ડેાકરી, ડેાસી, ડેાહી. How old? કતરા વરસું?
Omen, *n.* હકન, *m.*
Omission, *n.* કસર, *f.*
On, *prep.* માથે, ઉપર.
Once, *adv.* એકવાર, એકફેરેા. At once, આંખ મસતામાં, ઉપરપાટ, એક સપાટુ, એકેહાથે, જટપટ.
One, *adj.* એક. One only, એકજ. One and a half, ડેાડ or દેાડ.

Oneself, *pron.* પંડે, પંડુપંડ, પોતે.

Onion, *n.* ડુંગલી, *f.*

Only, *adj.* એકલું. [*Only* is often expressed by the enclitic જ].

Open, *adj.* ઉઘાડું, ખુલું. *v.i.* ઉઘડવું. *v.t.* ઉઘાડવું, ખોલવું.

Opening, *adj.* (of plants &c.) ફુળું.

Openly, *adv.* જાણીતું.

Opthalmia, to have, આંખ આવણી (with dat. of pers.).

Opinion, *n.* મત, *m.*; મતું, *n.*

Opium, *n.* અમલ, *m.*

Opportunity, *n.* લાગ, *m.* To have a favourable opportunity, લાગ ફાવણો (with dat. of pers.).

Opposed, *adj.* હામું. Opposed to, હામે or હામું.

Oppress, *v.t.* દખ or દુખ કરવું, દખ or દુખ દીવું.

Oppression, *n.* દુખ, *n.*; જલમ, *m.*; જોરાવરી, *f.*; ગજબ, *m.*

Or, *conj.* કે,સાવે.Either...or,સાવેતી...સાવેતી,કેતી...કેતી.

Ordeal (by fire or water), *n.* ધીસ, *f.* To put to the ordeal, ધીસ કરવી.

Order, *n.* હુકમ, *m.* In order that, તે, તણે. See § 59.

Origin, *n.* મૂળ, *n.*

Original, *adj.* આગમનું.

Ornament, *n.* (of silver or gold) ગનણું, *n.*; (common) ઓખર, *m.*

Orphan, *n.* નેમાજ્યો સોરો, નેમાજ્યી સોરી; *adj.* નેમાજ્યું.

Other, *adj.* બીજું. Otherwise, નહીં તે.

Ought, *v.* જુજે. See § 45.

Our, *pron.* અમારું. Your and our, આપડું, આપડાનું. Ourselves, અમાં પંડે, આપડાં પંડે.

Out, Outside, *adv.* બાયરું. Out of, Outside of, બાયરું.

Over, *prep.* માથે, ઉપર. Over and over again, ફરીફરીને.
Overcome, *v.t.* જીતવું.
Overseer, *n.* હાવકો આદમી, ઉપરી.
Owe, *v.t.* પાહે...ના...હોવું, *e.g.* આદમી પાહે વાણ્યાના સ્યાર રૂપીઆ હે. The man owes the *bania*, Rs.4.
Owl, *n.* (large) કુએડ, *m.*; (small) સીબરી, *f.*
Own, *v.t.* —ની પાહે હોવું. One's own, આપઆપડું. See § 15.
Ox, *n.* ટાહો, *m.*; બળદ, *m.* Oxen-driver, હાનેવાળો. String of oxen for treading out corn, ડામણુ, *f.*

P.

Pace (step), *n.* ડગલો, *m.*
Pacify, *v.t.* ટાઢું પાડવું, —ની આગ ઓલવણી. Pacified, ટાઢું.
Pack, *v.t.* પટાહણામાં મેલવું. Pack-bull, પોઠી, *m.*
Pad-cloth (put under saddles), *n.* ડળી, *f.*
Padlock, *n.* તાળું, *n.*
Pagri, *n.* પાઘડી, *f.*; (small) ફાળહ્યું, *n.*
Pain, *n.* દખ or દુખ, *n.*; પીડા, *f.* Griping pain, વાડ, *m.* Shooting pains, ઇક, *f.* To feel shooting pains, ઇક ફુટવી (with dat. of pers.).
Painful, to be, કળવું, લવવું, દુખવું ; *v.i.* દુખ લાગવું (with dat. of pers.).
Paint, *n.* રંગ, *m.*; *v.t.* રંગવું, રંગ દીવો.
Pair, *n.* જુડી, *f.*; જોડો, *m.*
Palace, *n.* મેલ, *f.*
Palanquin, *n.* પાલકી, *f.* Palanquin-bearer, ભોઈ, *m.*
Pale, *adj.* ફીકુ.

Palm (of the hand), *n.* અથેલી, *f.* Palmful, અથેલી, *f.*

Palm-tree, *n.* ખજુરી, *f.*

Palpitate, *v.i.* ડબકડબક કરવું. Palpitatingly, ડબકડબક.

Panther, *n.* ટીકરઓ સીતરો, *m.*

Paper, *n.* કાગદ, *m.*

Paralytic, *adj.* ટાંટયાટુટયા રહી ગીજ્યું. To be paralyzed, (in the legs) –ના ટાંટયા રહી જાવા; (in the arms) –ના ટુટયા રહી જાવા.

Parcel, *n.* ગાંઠડી, *f.*

Pardon, *n.* માપી, *f.*; *v.t.* માપ કરવું. Pardoned, માપ.

Parents, *n.* માવીત્રાં, *n. pl.*

Parrot, *n.* પોપટ, *m.*

Part, *n.* ભાગ, *m.*

Particle, *n.* રકમ, *f.*

Partly, *adv.* થોડું.

Partner, *n.* હીઆરો, *m.*

Partridge, *n.* કલડો, *m.*

Pass, *n.* (between hills) નાકો, *m.* Mountain pass, ગાંટી, *f.*; ગાંટો, *m.* To pass by, પાહે થાઇને જાવું.

Passion, *n.* રીહ, *f.* To get into a passion, રીહ સડાવણી, આકરૂં ઉઠવું. Passionate, આકરૂં.

Past (*via*), *prep.* પાહે થાઇને. A thing that is past, ગુદરેલી વાત.

Patch, *n.* થીંગડું; *v.t.* થીંગડું દીવું.

Path, *n.* વાટ, *f.*; ગેલો, *m.*; પોગડંડી, *f.*; રસતો, *m.*

Patience, *n.* ધીરત, *f.* To have patience, ધીરત રાખવી, થોભણું. Patient, ધીરૂં.

Pattern, *n.* નમુનો, *m.*

Pause, *v. i.* થોભણું, હાહ ખાવો.
Paw, *n.* પોગ, *m.*
Pay, *v. t.* મોજ આલવું, દામ આલવો, ભરવું. To pay back, ભરીને પાસું આલવું.
Peace, *n.* મેળાપ, *m.*; રાજીબાજી, *f.*; રૂસતીબુસતી, *f.* To make peace, રૂસતીબુસતી કરવી, મેળાપ કરવો.
Peacock, *n.* મોર, *m.*; મોરૂં, *n.*
Peahen, *n.* ઢેલ, *f.*
Peculate, *v.i.* દુકડા ખાઇ જાવું.
Peel, *v.t.* ફોલવું, સોલવું.
Peep, *v.i.* ડોકત્યાં કરવાં. Peeping, ડોકત્યાં, *n. pl.*
Peg (stake), *n.* ખુંટી, *f.*
Pell-mell, *adv.* ઢેલાઢેલ કરીને.
Pen, *n.* પેન, *f.*
Penalty, *n.* ડંડ, *m.*
Penance, *n.* પરાસત, *n.*
Penitence, *n.* પસ્તાવો, *m.*
Penitent, *adj.* પસ્તાણું. To be penitent, પસ્તાવું, પસ્તાવો કરવો.
Penknife, *n.* સકુ, *m.* or *f.*
Pension, *n.* પેણસણ, *f.*; ઇંગલીસ, *f.*
People, *n.* લોક or લોગ, *n. pl.*
Pepper, *n.* (black) કાળાં મરસાં, *n. pl.*; (*chilli*) ડુંગરી મરસું, *n.*
Perceive, *v. t.* હમજવું. To be perceived, ગમ પડવી, હુજ પડવી, હુજણું (with dat. of pers.).
Percentage, *n.* વીઆજ, *m.*
Perception, *n.* ગમ, *f.*; હમજણ, *f.*; હુજ, *f.*
Perforate, *v.t.* –માં કાણું પાડવું.
Perhaps, *adv.* કદાક, કદાસ, જાણીએક, દેવ જાણે.

Peril, *n.* ભો, *m.*

Perish, *v.i.* મરી જવું.

Perjury, to commit, ખોટા હમ ખાવા.

Perpetually, *adv.* દાહુ, દાડેદાડે, સદા.

Perplexed, *adj.* એરાન, હરાન, હેરાન. To be perplexed, એરાન થાવું.

Persecute, *v.t.* દખ or દુખ કરવું, વાંહે લાગવું, પુઠે લાગવું. To persecute with words, વળગવળગ કરવું.

Perseverance, *n.* ખેપ, *f.* To persevere, *v.i.* ખેપ કરવી.

Person, *n.* જણુ, મનખ, *n.* Another person, પરસુણી.

Perspiration, *n.* પરવીહો or પરવેહો, *m.*

Perspire, *v.i.* પરવીહો or પરવેહો વળવો (with dat of pers.).

Persuade, *v. t.* હમજાવણું.

Pet (darling), *n.* કાઉ, કાઉડા.

Petition, *n.* અરજી, *f.*; *v. t.* અરજી કરવી. Petitioner, અરજી કરનાવાળો.

Petticoat, *n.* ઘાઘરો, *m.* Piece of cloth for a petticoat, નાનડો, *m.*

Pheasant (black), *n.* કોગોડા મોર, *m.*

Pice (money), *n.* દુકડો, *m.*

Pick, *v.t.* વીણવું, વીણી લીવું. To pick up, અસકાવી લીવું.

Pick-axe, *n.* કોદાળો, *m.*

Picture, *n.* સેરો, *m.*

Pie (money), *n.* પાઈ, *f.*

Piece, *n.* બટકી, *f.* A piece of cloth, કટકું, *n.* To break into pieces, ફોડી દડવું. To tear into pieces, –ની બટકી કરવી.

Pig, *n.* હુએડ, *m.*

Pigeon, *n.* પારેવો, *m.* Green pigeon, હુડો, *m.*

Pile, *n.* ઢગલો, *m.* To pile up, –નો ઢગલો કરવો.
Pilgrim, *n.* જાત્રાવાળો,હંગવાળો.Body of pilgrims,હંગ,*m.*
Pilgrimage, *n.* જાત્રા, *f.* Place of pilgrimage, તીરથ, *n.*
Pill, *n.* ગોળી, *f.*
Pillar, *n.* કુંબી, *f.*; થામલો, *m.*
Pillow, *n.* ઉહીકું, *n.*
Pimple, *n.* ખીલ, *m.*
Pin, *n.* ટાંકણી, *f.*
Pincers, *n.* સીપીઓ, *m.*
Pinch, *n.* સીપટી, *f.*; સુટકી, *f.*; *v.t.* સીપટી લીવી,સુટકી લીવી.
Pink, *adj.* ગુલાબ્જયું.
Pipe, *n.* બીડી, *f.* To smoke a pipe, બીડી પીવી.
Pit, *n.* ખાડો, *m.*
Pity, *n.* માધ્યા, *f.* Pitiful, *adj.* મધ્યાળુ.
Place, *n.* જગા, *f.*; ઠેકાણું, *n.*; ઠોડ, *f.* In the same place, ઠોડની ઠોડ. In that very place, ત્યાં ને ત્યાં. To place, મેલવું.
Plague, *n.* રોગ, *m.*
Plaintiff, *n.* ફરીઆદી, *m.*
Plait, *n.* અમુડો, *m.*; સોટલો, *m.* To plait the hair, અમુડો વાળવો, સોટલો ગુંથવો.
Plan, *n.* મનસુબો, *m.*; નકસો, *m.*
Plank, *n.* પાટયું, *n.*
Plantain, *n.* કેળું, *n.* Plaintain-tree, કેળ, *n.*
Plate, *n.* (copper or brass) થાળ or થાળી,*f.*; (iron) તવી, *f.*
Play, *v.i.* or *v.t.* રમણું. To play on an instrument, વજાડવું.
Playful, *adj.* રમતુઉ. To be playful (of kids, dogs, &c.), ડાકડું પડવું.

Please, *v.i.* ગમવું, દાવવું, ભાવણું. Please (be pleased to), ભલાઈ કરીને.

Pleasure, *n.* કહોળખેમ, *m.*; મઝા, *f.*

Pledge, *v.t.* ગનણે મેલવું. Pledged (in pawn), ગનણે.

Plot, *n.* મનસુબો, *m.*; (of ground) કયાડી, *f.*

Plough, *n.* હેળ, *n.*; *v.i.* હેળ હાંકવું. Plough tax, હેળનો વરાડ, *m.* Ploughman, *n.* આળી. Ploughshare, *n.* કોહ, *f.*

Plunder, *n.* લુંટ, *f.*; સોરીનો માલ, *m.*; *v.t.* લુંટવું, લુંટી ખાવું.

Pocket, *n.* ગુજ્જું, *n.*

Pod, *n.* ફેળ, *f.*

Point, *n.* આણી, *f.*

Poison, *n.* જેર, *n*; વખ, *n.* Poisonous, જેરી.

Pole, *n.* ડાંડો, *m.*; વળી, *f.*

Police-magistrate, ફોજદાર. Policeman, સીપાઈ. Police-station, થાણું, *n.*

Polish, *v.t.* ઉટકવું, ઉટકી દડવું, માંજવું.

Pollute, *v.t.* વટલાવણું. To be polluted, વટલવું.

Polygamist, *n.* ઘણી બાઇડીવાળો.

Pomp, *n.* ધામારોળ, *f.*; રાજતેજ, *n.*

Pool, *n.* દરો, *m.*

Poor, *adj.* કંગાલ, ગંગાલ, ગરીબ, ડાળીદર. Cherisher of the poor, ગરીપરવર.

Poppy, *n.* અમલ, *m.* Wild poppy, દતુરો, *m.* Poppy-seed, ખખેહ, *f.*

Population, *n.* વહતી, *f.*

Porcupine, *n.* સાહુડી, *f.*

Portion, *n.* ભાગ, *m.*

Possess, *v.t.* કને હોવું, પાહે હોવું (agreeing with the thing possessed).

Possession, *n.* અવાળો or હવાલો, *m*; કબજો, *m.* Possessions, *n.* માલમત્તા, *f.*

Post (mail), *n.* ડાક, *f.*

Pot, *n.* See Vessel.

Potter, *n.* કુંબાર, *m.*

Poultice, *n.* પટી, *f.*; *v.t.* પટી બાંદવી or માંદવી.

Pound, *n.* કાસો સેર, *m.*; *v.t.* કુટવું, ઘોટવું, વાટવું.

Pour, *v.t.* નાંમણું, રેડવું, ઢુલવું. To pour out, ઢુલી દીવું. To pour in torrents, કોંઘે મારવું, જળ બંબારકાર થાવું.

Poverty, *n.* ગરીબાઇ, *f.*

Powder, *n.* ભુકો, *m.*; સુનસુન, *n.* Gunpowder, હોર, *m.*

Power, *n.* જોર. *n.*; બળ, *n.* Powerful, જોરાવર, જબરૂં, બળવાન. Powerless, *adj.* લાસાર.

Practice, *n.* (experience) આવડેત, *f.*; (habit) ટેવ, *f.*; (custom) સાલ, *m.* To practise, *v.t.* –ની ટેવ પાડવી.

Praise, *n.* વખાણ, *n.*; *v.t.* વખાણવું, વખાણ કરવાં.

Pray, *v.i.* વીન્તી કરવી, અરજી કરવી.

Preach, *v.i.* ગેઆન હીકવણું.

Precious, *adj.* ઘણા મોલનું.

Predatory people, સોર લોક.

Pregnant, *adj.* ઓદન.

Prepare, *v.t.* તેઆર કરવું. Prepared, તેઆર.

Presence, In the presence of, –ના મોડા આગળ.

Present, *adj.* આજર or હાજર, સતું. At present, એવાં. Presently, એક ઘડીમાં.

Present, *n.* એલમ, *m.*; બકસીસ, *f.*; ગોઠ, *f.* (given at the *Holi* festival).

Preserve, *v.t.* બસાવણું.

Press, *v.t.* દાબણું, દબાવણું.
Pressing, *adj.* તરતનું.
Pretend, *v.t.* કદર કરવું. નોગી કરવી, ઇમેજ કરવું.
Pretty, *adj.* રૂપાળું, નગદ, હાઉ.
Prevail, *v.i.* જીતવું.
Previous, *adj.* મોરલું.
Price, *n.* મોલ, *n.*; કીમત, *f.*; દામ, *m.*
Pride, *n.* એકરાઇ, *f.*; એકાર, *m.*; મોટાઇ, *f.*
Priest, *m.* (for the Bhils) જોગી ; (for the weaver caste) ગરૂડો.
Prime, *adj.* નગદ, સરીતું.
Prince, *n.* કુએર, *m.*
Prison, *n.* કેદ, *m.*; કેદખાનું, *n.*
Prisoner, *n.* કેદી, *m.*
Private, *adj.* ગેરનું, સાનું. Privately, *adv.* સાનાંસાનાં, સાનેસાને.
Prize, *n.* એલમ, *m.*
Probably, *adv.* કદાક, કદાસ.
Proceed, *v.i.* મોરે હીંડવું, નીહરવું.
Procrastinate, *v.i.* વળા કરવી.
Produce, *n.* ઉપેજ, *f.*; પેદાસ, *f.*; *v.t.* પેદાસ કરવી.
Profit, *n.* નફો, *m.*; લફો, *m.*; ફાયદો, *m.*; લાભ, *m.*
Progress, *n.* હદારો or હુદારો, *m.*
Prohibit, *v.t.* મના કરવી. Prohibition, મના, *f.*
Promise, *n.* કોલ, *m.*; બોલી, *f.*; બસન or વસન, *n.*; *v.i.* કોલ કરવો, વસન દીવું, બોલી કરવી. To promise faithfully, ખાતરીહું વસન દીવું.
Promotion, *n.* વદારો, *m.*
Proof, *n.* હેલણુ, *n.*; હેલાંણી, *f.*; સાહેદી, *f.*

Prop, *n.* ટેકો, *m.*; થામલો, *m.*; *v.t.* ટેકો દીવો.
Property, *n.* માલમતા, *f.*; ખટલો, *m.*; માલ, *m.*
Propitiate, *v.t.* લોબ્ધાન or વદામણું કરવું or સોડવું. Propitiatory offering, *n.* લોબ્ધાન, *n.*; વદામણું, *n.*
Prosecute, *v.t.* –ની ફરીઆદ કરવી, –નો દાવો કરવો.
Prosecution, *n.* ફરીઆદ, *f.*
Prosper, *v.i.* –નો દન હમો હોવો, ધનવતી હોવું.
Prostrate oneself, *v.i.* પોગે લાગવું.
Protect, *v.t.* હનણી રાખવું.
Protection, *n.* આસરો, *m.* To seek protection, આસરે પેવું, હનણી જાવું. Under protection, હનણી.
Proud, *adj.* મોટમન્યું.
Prove, *v.t.* હેલણ આલવું, સાહેદી આલવી.
Proverb, *n.* કેવત, *f.*
Provide, *v.t.* પુરૂં પાડવું, આલવું.
Provision, *n.* બંદોબસ, *m.* Provisions, ભાથ, *n.*
Provoke, *v.t.* ખીજવણું, જેર સડવણું. To be provoked, ખીજવું, રીહ સડવી (with dat. of pers.).
Prune, *v.t.* વાડવું, વડાવણું.
Public, *adj.* જાર. Publish, *v.t.* જાર કરવું.
Pull, *v.t.* તાણવું.
Pulley, *n.* ગરેડી, *f.*
Pulse, *n.* નાડ, *f.* To feel the pulse, નાડ જોવી, જીવીની હેર જોવી; (grain) દાળ, *f.*; મઠ, *m.*
Pulverize, *v.t.* સુનસુન કરવું.
Pumpkin, *n.* (red) કોળું, *n.*
Punctually, *adv.* વખતસર.
Punish, *v.t.* સજા દીવી; (to fine) ડંડ કરવો.
Punishment, *n.* સજા, *f.*; (fine) ડંડ, *m.*

Pure, *adj.* સોકું, હાઉ.

Purgative, *n.* જલાબ, *m.*

Pursue, *v.t.* વાંહે જાવું.

Push, *v.t.* ખેહવણું, ઠેલવું.

Put, *v.t.* મેલવું. To put down, મેલી દીવું, ઠાલવું. To put out, કાડવું, નીકાળવું. To put up for the night, વાહો કરવો.

Pyre, *n.* રોગીજખવી, *f.*

Q.

Quarrel, *n.* (brawl) ઝઘો, *m.*; (contention in words) કજીઓ, *m.*; જખડો, *m.*; વખેડો, *m.*; વળગેણ, *f.*; વાંદો, *m.*; ટગરાટ, *f.*; (difference of opinion) ફેલ, *m.*; (fight) ટંટો, *m.*; લડાઈ, *f.* *To quarrel* is expressed by any of the above nouns combined with કરવું.

Quarrelsome, *adj.* ટગરાટ કરવાવાળું. To be quarrelsome, વળગવું.

Quartan (fever), *n.* કાંત્રો તાવ, *m.*

Quarter, *n.* પાહેરો, *m.*; (of a town) પાડા, *m.*; ફળો, *m.*

Quarry, *n.* ખાંણ, *f.*

Queen, *n.* રાણી, *f.* Queen Victoria, કુંઆરી કન્યા.

Question, *n.* હવાલ, *m.*

Quickly, *adv.* ઉતાવળું, ઉખું ઉખું, જટ, જટપટ, મારમાર, વેલાંવેલાં, વેલું, તાકીદહું.

Quiet, *adj.* સાનું. To be quiet, સાનું રેવું.

Quilt, *n.* ગોદડું, *n.*; પાથરેલું, *n.*; વાથરેલું, *n.*; કામળું, *n.*

Quite, *adv.* નહું.

Quiver, *n.* (small) કોથળી, *f.*; (large) તરગેડ, *n.*

R.

Radish, *n.* મુળો, *m.*

Rag, *n.* ગાબો, *m.*; સીયરૂં or સીદડું, *n.*

Rain, *n.* મેહ, *m.*; વરહાત, *m.* Rain-bow, તામણતોલું, *n.* Drop of rain, (large) ફોરો, *m.*; (small) સાંટો, *m.*; *v.i.* વરહવું. To rain heavily, જળ બંબારકાર થાવું, ફોંધે મારવું.

Rainy season, *n.* સમાસું or સમાહું or સોમાહું, *n.*

Raise, *v.t.* અસકવું, અસકી લીવું, અસકાવણું, ઉસું કરવું, ઉપાડવું.

Rake, *n.* ખોડી, *f.*; *v.t.* ખોડવું.

Ram, *n.* ગાયરો, ગેટો, બાકરો, સાળો.

Ramble, *v.i.* ભમવું, ભમતું ફરવું.

Rancid, to be, પણજવું, પણજી જાવું.

Rape-seed, *n.* હરબો, *m.*

Rascal, *n.* નટખટ, લુંટણયો, લુસો, હરામજાદી, હરામી.

Rat, *n.* ઉંદરો, *m.*

Rate, *n.* ભાવ, *m.*

Rattle, *v.i.* ખખડવું. *v. t.* ખખડાવણું.

Raw, *adj.* કાસું.

Ray (of the sun), *n.* કીરણ, *n.*

Razor, *n.* પાસણો, *m.*

Reach, *v.t.* હુદી પુગવું.

Read, *v.t.* વાંસવું.

Ready, *adj.* તેઆર. Ready money, રોકડું. To get ready, ટ્રેડ બાંદવી or માંદવી, તેઆર કરવું.

Real, *adj.* ખરૂં, ખરેખરૂં, હાસું.

Reap, *v.t.* નણવું, To reap one's reward, ફળ પાંમણું.

Rear, *v.i.* (as a horse) ઉભું થાવું; *v.t.* (nourish) પાળવું.

Reason, *n.* (understanding)હમજણ, *f.*;(cause)કારણ,*n.* For what reason? કેને ઓલે? હાય ? હું ઓલે ? For that reason. વને ઓળે. વણાય.

Receive, *v.t.* પામણું ; મળવું (with dat. of pers.).

Recognize, *v.t.* ઓળખવું.

Reckon, *v. t.* ગણવું, ગણતરી કરવી.

Recollection, *n.* સરત, *f.*; ઈયાદ, *f.*

Recover, *v. t.* પાસું મળવું (with dat of pers.). *v. i.* To recover after an illness, હાઉ થાવું. To recover, after being at the point of death, કલાંતરો વળવો. Recovery, after being at the point of death, કલાંતરો, *m.*

Red, *adj.* રાતું.

Redeemer, *n.* છોડાવનાર, તારનાર, હુક આલનાવાળો.

Redemption, *n.* સુક or હુક or હક, *n.*

Reduce, *v.t.* અદું કરવું, થોડું કરવું, કમતી કરવું.

Reference, In reference to, વેસી or વેસે, બાબત.

Reflect, *v.t.* વસાર કરવો, હોસ કરવો. Reflection, *n.* (shadow) ઝાખ, *f.*; (thought) વસાર, *m.*; હોસ, *m.*

Reform, *n.* હદારો or હુદારો, *m.*; *v.t.* હદારવું, હુદારવું.

Reformed, *adj.* હુદું. To be reformed, હુદરવું or હદરવું.

Refuge, *n.* આસરો, *m.* To seek refuge, આસરે પેવું, હનણી જાવું.

Refund, *v.t.* ભરીને પાસું આલવું.

Refuse, *v.i.* ના કેવી. *v.t.* –ની ના કેવી.

Regarding, *prep.* વેસી or વેસે, બાબત.

Regiment, *n.* પલટણ, *f.*

Regret, *n.* હુગ or હોગ, *m.*

Reign, *n.* રાજ, *n.*; *v.i.* રાજ કરવું.
Reins, *n.* વાગ, *m.*
Reject, *v.t.* સોડી દીવું, –ની ના કેવી.
Rejoice, *v.i.* રાજી રેવું.
Relate, *v.t.* –ની વાત કરવી, કેવું.
Related (closely), હગું. Relationship, *n.* હગાઈ, *f.*
Relative, *n.* હગો, *m.*; હગી, *f.* Relatives and friends, હગાંવાલાં, *n. pl.*
Release, *n.* સુટકો, *m.*; સુટી, *f.*; *v.t.* સોડવું, સોડી દીવું, –નો સુટકો કરવો. To be released, સુટવું, સુટી જાવું.
Religion, *n.* ધરમ, *m.*; ભગતી, *f.*
Relief, *n.* આરામ, *m.*
Remain, *v.i.* રેવું. To remain for the night, વાહો કરવો. Remaining, બાકી; Remainder, બાકી, *f.*
Remedy, *n.* ઓખદ, *f.*
Remember, *v.t.* હોતે રાખવું. Remembrance, સરત, *f.*; ઈયાદ, *f.*
Remove, *v.t.* લી જાવું, ઉસું કરીને લી જાવું.
Repair, *v.t.* હમું કરવું.
Repay, *v.t.* બરીને પાસું આલવું.
Repent, *v. i.* પસ્તાવું, પસ્તાવો કરવો, વસાર કરવો.
Repentance, *n.* પસ્તાવો, *m.*
Reply, *n.* જબાબ, *m.*; *v.t.* જબાબ આલવો, જબાબ દીવો.
Reproof, *n.* ઠપકો, *m.*
Reprove, *v.t.* ઠપકો દીવો.
Request, *n.* અરજી, *f.*; વીન્તી, *f.*; *v.t.* અરજી કરવી, વીન્તી કરવી.
Rescue, *n.* સુટકો, *m*; *v.t.* તારવું, બસાવણું, –નો સુટકો કરવો.
Rezin, *n.* ખડા, *f.*; સોઓ, *m.*
Resist, *v.t.* દામું થાવું.
Resolve, *v.i.* નકી કરવું.

Respect, *n.* આયકન, *n.* To show respect, આયકન રાખવું. In another respect, બીજી વાતે. Respectful, *adj.* આયકનવાળું.

Rest, *n.* ઉહાહો, *m.*; આરામ, *m.*; *v.i.* ઉહાહો ખાવો, થાક ખાવો, હાહ ખાવો. Resting place, વાહો, *m.*

Restore, *v.t.* પાસું આલવું, સતું કરવું. To be restored, સતું થાવું.

Result, *n.* ફળ, *n.*

Return, *v.i.* પાસું આવણું. *v.t.* પાસું આલવું.

Revenge, *n.* વેર, *n.*; *v.t.* –નું વેર વાળવું.

Revenue, *n.* આવેત, *f.*; ઉપેજ, *f.*

Reverse, *v.t.* અવળું કરવું. Reversed, અવળું.

Revive, *v.i.* ભાન આવણું (with dat. of pers.).

Reward, *n.* એલમ, *m.*; ફળ, *n.*

Rheumatism, *n.* વાઈ, *f.*; કળતર, *n.*; વાડોળ, *f.*

Rib, *n.* પાંહળું, *n.*

Rice, *n.* સોકા, *m.pl.*; સાવળ, *m.*; (in husk) ધાંન, *n.*; (coarse) હાળ, *n.*; (boiled) ભાત, *n.*

Rich, *adj.* ધનવતી, પુંજીવાળું, હરતું.

Riches, *n.* ધન, *m.*; પુંજી, *f.*

Ride, *v.i.* ઘોડે બેહીને જાવું.

Ridgepole, *n.* પાટવેલ, *f.*

Right, *n.* અક or હક, *m.*; *adj.* ઠીક, બરાબર, હાઉ, હમું, હોજ; (opposed to left) જમણું. To the right, જમણે હાથ, ઉપલે હાથ. To set right, હમું કરવું, હોજ કરવું. All right! ખેર! વારૂ! હારૂ! Right up to, ઠેઠ.

Righteous, *adj.* હાઉ. Righteousness, પુણ્ય, *n.*

Rim, *n.* કાનો, *m.*

Ring, *n.* કડી, *f.* Ear-ring, મરકી, *f.*; ટોટી, *f.*; કૂકોતું, *n.*; ઓગીન્યાં, *n.pl.* Finger-ring, વીંટી, *f.* Nose-ring, વાળી, *f.* Toe-ring, વીસ્યું, *n.*; *v.i.* વાજવું; *v.t.* વજાડવું.

Ring-worm, *n.* દાદર, *f.*

Ripe, *adj.* પાકું. Ripen, *v.i.* પાકવું.

Rise, *v.i.* ઉઠવું ; (to ascend) સડવું; (of the sun) ઉગવું. A general rising, રાડો, *m.*

Risk, *n.* ભો, *m.*

River, *n.* નઈ or નદી, *f.*

Road, *n.* મારગ, *m.*; વાટ, *f.*; રસતો, *m.* A made road, સડક, *f.*

Roam, *v.i.* ભમવું or ભમતું ફરવું.

Roar, *v.i.* (as a lion) અનુઆડી કરવી. Roaring, અનુઆડી, *f.*

Roast, *v.t.* રાંદવું. Roasted green gram, ઓલા, *m. pl.*

Rob, *v.t.* લુંટવું, સોરી કરવી.

Robber, *n.* સોર, *m.*; લુંટણયો, *m.*

Rock, *n.* મોટો ભાઠો.

Roll, *v.i.* (over and over) અળોટવું. To roll up, વાળી દીવું, વીંટવું. વીંટાળવું.

Roof, *n.* પડેલ, *f.*

Room, *n.* ઓયડી, *f.* Back-room, ઓલીઉ, *n.*

Roost, *v.i.* હુઈ રેવું.

Root, *n.* જડ, *f.*; મુળ, *n.* To root up, ઉખેણવું.

Rope, *n.* નાડો, *m.*; રાહ, *f.* Head and heel ropes for a horse, અગાડીપસાડી, *f.*

Rose, *n.* ગુલાબ, *m.*

Rot, *v.i.* હુકાઇ જાવું.

Rough, *adj.* ખખું. To roughen a grinding-stone, ઘંટી ટાંકવી.

Round, *adj.* ગોળ. Round about, આહેપાહે.

Row, *n.* ઓળ, *f.*

Rub, *v.t.* રગડવું, મહળવું; (to smear) સોપડવું.

Rubbish, *n.* કસરો, *m.*; બકવા, *m. pl.*; હાંજો, *m.*

Rubble, *n.* બબડો, *m.*

Rude, *adj.* હરામી.

Rule, *n.* (law) કાયદો, *m.*; (dominion) રાજ, *n.*; *v t.* રાજ કરવું.

Rumour, *n.* ગપ, *f.* To spread a rumour, ગપ આકવી.

Run, *v.i.* દોડવું, ધામવું, ધામતું જાવું. To run away, નાહવું, નાહી જાવું.

S.

Sack, *n.* કોથલો, *m.*

Sacred cord, *n.* બાતું, *n.*

Sacrifice, *n.* ઉમ, *m.*; લોધ્યાન, *n.*; વદમણું or વદામણું, *n.*; *v.i.* લોધ્યાન કરવું, વદમણું or વદામણું કરવું or સોડવું.

Sad, *adj.* દુખી. To be sad, ઉસાટમાં પડવું, દુખી થાવું, ઇક સડવી (with dat. of pers.).

Saddle, *n.* પલાણ, *n.*; *v.t.* પલાણવું. Saddle-cloth, ડળી, *f.*

Safe, *adj.* ઠીક. Safe and sound, હાજુંતાજું. *n.* (box) મજુ, *f.*

Saffron, *n.* કેસર or કેહોર, *m.* Saffron-coloured, પગમું.

Sake, For the sake of, ઓલે, હારે.

Sale, *n.* હરાજ, *n.* To hold a sale, હરાજ કરી દડવું. On sale, વેસાતું.

Saliva, *n.* થુકલો, *m.*

Salt, *n.* મીઠું, *n.* ; (inferior) ખારી, *f.*; (coarse) લુણ or લોણ, *n.*; (of the best kind) વડાગરૂ, *n.*

Salutation, Forms of, રામરામ ! સલામ ! મજરો ! જોહાર !

Salvation, *n.* હક, હુક or સુક, *n.*

Sambhar, *n.* હાબરૂ, *n.*

Same, *adj.* ઇવું, એજ, એવું, જીવું ઉગે તીવું.

Sample, *n.* નમુનો, *m.*

Sand, *n.* વીળું, *n.*

Sap, *n.* રેહ, *m.*; (rezin) ખડા, *f.*; સોઓ, *m.*

Saras (bird), *n.* હાહરી, *f.*

Sari, *n.* સાડી, *f.*; (small) ઉનણી, *f.*; (spotted) સુનડી, *f.*

Satisfy, *v.t.* રાજી કરવું. Satisfied, ધરાણું. To be satisfied, ધરાવું.

Saturday, *n.* થાવોર, *m.*

Savage, *adj.* જંગલી ; *n.* જંગલી મનખ.

Saucer, *n.* (brass) વાટલી, *f.*

Save, *v.t.* તારવું, બસાવણું. To save form suffering, સુક or હક આલવું.

Saviour, *n.* સુક or હક આલવાવાળો, તારવાવાળો.

Saw, *n.* કરવત, *f.*; *v.t.* વેરવું.

Scab, *n.* રૂઝ, *f.*

Scabbard, *n.* મેઆંન, *n.*

Scald, *v.t.* બાળવું. To be scalded, બળવું, બળી જાવું.

Scarcity, *n.* કહેટ, *f.* ; તંગાઈ, *f.* ; તંગાસ, *f.* Year of scarcity, હલકું વર.

Scarecrow, *n.* ઓડો, *m.*

Scarlet, *adj.* પતંગ્જયું.

Scatter, *v.t.* વેરવું. To be scattered, વેરાઈ જાવું.

Scent, *n.* બો, *f.*; પમળ, *f.*

Scheme, *n.* ખ્યાલ, *m.*; મનસુબો, *m.*

School, *n.* નીહાળ, *f.*

Scissors, *n.* કાતર, *f.*

Scoff, *v.i.* ખોમણી પાડવી. To scoff at, –ની ખોમણી પાડવી. Scoffing, ખોમણી, *f.*

Scold, *v.t.* ઠપકો દીવો.

Scorch, *v.t.* બાળવું To be scorched, બળવું.

Scorpion, *n.* વીસી, *f.*

Scowl, *v.i.* આંખ દેખાડવી, ડોળા કાડવા.

Scratch, *v.i.* કવરવું.

Scream, *n.* સીહેં, *f.*; *v.i.* સીહેં કરવી.

Screw, *n.* પેસ, *m.*

Sea, *n.* દરજ્યો, *m.*

Search, *v.t.* –ની તપાહ કરવી. To search for, હેરવું, હોજવું, હોજી કાડવું.

Season, *n.* પાટ, *m.* Summer season, ઉનાળો પાટ. Rainy season, સમાસું or સમાહું or સોમાહું, *n.*

Second, *adj.* બીજું. Second day of the moon, બીજ, *f.*

Secret, *adj.* સાનું. To keep secret, સાનું રાખવું.; *n.* ભેદ, *m.* To find out a secret, ભેદ લીવો.

Secretly, *adv.* સાનાંસાનાં, સાનેસાને, હાનુંમાનું.

Secure, *adj.* મજબુત, કાહું. *v.t.* કાહું કરવું. Security, જમન or જમન્યો, *m.*

See, *v.t.* જોવું, દેખવું. To see off, વળાવણું.

Seed, *n.* બી or બીજ, *n.*; (of vegetables, plants, &c.) સણી, *f.*; (of the *Mowra* tree) ડોળ, *f.*

Seek, *v.t.* હેરવું, હોજવું, હોજી કાડવું.

Seem, *v.i.* દેખાવું, લાગવું. Seemingly, દેખીતું.

Seize, *v.t.* હાવું, હાઇ લીવું.

Seldom, *adv.* કણીક વાર, કણીક વેળા.
Self, *pron.* પંડે, પંડુપંડ, પોતે. Self-willed, મતલબી.
Selfish, to be, પંડણું કરવું, પોતાનું કરવું. Selfishness, પંડણું, *n.*
Sell, *v.t.* વેસવું, વેસાતું આલવું. To sell by auction, હરાજ કરી દડવું.
Send, *v.t.* મોકલવું. To send away, મોકલી દીવું. To send for, તેડવું.
Sense, *n.* હમજણ, *f.*; હાંન, *n.*; અકલ, *f.*
Sentence, *n.* ન્યાવ, *m.* To pass sentence, ન્યાવ કરવો.
Sentinel, *n.* પોરાવાળો, *m.*
Separate, *adj.* અલગું, જુઉં, ન્યારૂં. *v.t.* જુઉં પાડવું, અલગું કરવું. Separately, જુએજુએ.
Separation, *n.* ભેદ, *m.*; જુઉં થાવું.
September, *n.* બાદરવો–આહો, *m.* See § 62.
Serpent, *n.* હાપ, *m.*
Servant, *n.* નોકર, *m.*; સાકર, *m.* To engage a servant, નોકર રાખવો.
Serve, *v.i.* સાકરી કરવી, સેવા કરવી, સેવાસાકરી કરવી. *v.t.* –ની સાકરી કરવી.
Service, *n.* સાકરી, *f.*; સેવા, *f.*; સેવાસાકરી, *f.*; નોકરી, *f.*
Sesame, *n.* તલી, *f.*
Set, *v.i.* (as the sun) આથમવું, બુડવું. *v.t.* મેલવું, માંડવું. To set right, હોજ કરવું.
Settle, *v.t.* –નો કાવ કરવો, –નો બંદોબસ કરવો; (to decide) –નો ન્યાવ કરવો, –નો ઢાળો કરવો. Settlement (of a dispute) ઢાળો, *m.*; રૂસતીબુસતી, *f.*
Seven Sisters bird, *n.* કોગી, *n.*
Several, *adj.* કતરાક.
Severe, *adj.* આકરૂં, કડું.

Sew, *v.t.* હીવણું. To get sewn, હીવડાવણું, હીવાડવું.
Shade, *n.* સાઈલો. *m.*; સાળો, *m.*; ઓડો, *m.*
Shadow, *n.* ઝાખ, *f.*; પડસાળો, *m.*
Shake, *v.i.* હાલવું; (as when possessed) ધુણવું; (as a tree) જખોળવું; (as the earth) ડોલવું, કાંપણું; *v.t.* હલાવણું. To shake the head (to indicate denial or refusal) ડોળાવણું.
Shame, *n.* લાજ, *f.*; હરમ, *f.* To put to shame, હરમાવણું, મોડું કાળું કરવું. Shameful, Shameless, નકટું.
Shampoo, *v.t.* મહળવું.
Shape, *n.* ઘાટ, *m.*; રૂપ, *n.*; *v.t.* ખોરવું.
Share, *n.* ભાગ, *m.*; *v.t.* વાંટવું, વાંટી આલવું, વાંટી દીવું.
Sharp, *adj.* પાયમું. To sharpen, ઉતરાવણું; (a pen or pencil) –ની આણી કાડવી.
Shave, *v.t.* વતું કરવું. Shaving, વતું, *n.*
Shawl (*sari*), *n.* ઉનણી, *f.*
She, *pron.* વે. See § 14.
Sheath, *n.* મીઆંન or મેઆંન, *n.*
Sheep, *n.* ગાડરૂં, *n.*; ગેડું, *n.*; ગાયરી, *f.*
Shed *n.* (for cattle) પાગેળ or ભાગેળ, *f.* To shed tears, આંસુ પાડવી. To be shed (as leaves) ખરવું, ખરી પડવું.
Sheet, *n.* આડીવીટો, *m.*; પસેડો, *m.*
Shelf, *n.* પાટયું, *n.*
Shell, *n.* (large) કોડું, *n.*; (small) કોડી, *f.*
Shelter, *n.* (refuge) આસરો, *m.*: (shade) સાઇલો, *m.*; સાળો, *m.*; (made of leaves) ખોલું, *n.*
Shepherd, *n.* ગાયરી, *m.*
Shield, *n.* ઢાળ, *f.*; *v.t.* બસાવણું, આડું રેવું.

Shine, *v.i.* ઝળકવું.
Ship, *n.* જાજ, *n.*
Shirt, *n.* પેરણ, *n.*
Shiver, *v.i.* કાંપણું.
Shoe, *n.* ખાંહડી, *f.*; ખાંહડું, *n.* Shoes, જોડા, *m. pl.* Shoemaker, મોસી.
Shoot, *v t.* ગોળી સોડવી, બંદુક સોડવી. Shooting pain, ઈક, *f.* To feel a shooting pain, ઈક ફુટવી (with dat. of pers.). To shoot forth, ફુટવું.
Shop, *n.* દોકાન, *f.*; હાટ, *f.* Shop-keeper, દોકાનવાળો.
Short, *adj.* ટુંકું. To fall short, ખુટવું, ખુટી જાવું, કમતી પડવું. To shorten, *v.t.* ટુંકું કરવું.
Shot, *n.* ગોળી, *f.* Small shot, સરાં, *n. pl.*
Shore, *n.* કનારો, *m.*
Shoulder, *n.* ખભો, *m.* Shoulder-blade, ફાફડો, *m.*
Shout, *n.* બુમ, *f.*; *v.i.* બુમ પાડવી, હાદ દીવો.
Shove, *v.t.* ખેદવણું, ઠેલવું.
Shovel, *n.* પાવડો, *m.*
Show, *v.t.* ભાળવું, વતાવણું.
Shower, *n.* ઝાપોટ, *f.*
Shrine, *n.* થાનક, *n.*
Shut, *v.t.* ટાંકવું, ઢાંકવું, દીવું, બંદ કરવું. To shut a door, કમાડ દીવું, કડી દીવી.
Shy, *adj.* લાજીતું. *v.i.* સમકી પડવું. Shyness, લાજ, *f.*
Sick, *adj.* દોમાર, માંદું. Sickness, દોમારી, *f.*; મંદવાડ, *f.*; (vomiting) ઉલેખ, *f.* To be sick, ઉલેખ થાવી.
Sickle, *n.* દાતડી, *f.*

Side, *n.* આડ or આડી, *f.*; ગમ, *f.*; પાકતી, *f.*; પાહ, *f.*; બાજુ, *f.*; મેર, *f.* On this side, અણીઆડ, અણીપાહ, અણીમેર. To one side, કોરે, મેરે. To the other side, બીજીઆડ, બીજી પાહે, બીજી મેર, પેલે હેડે; (of a river) પેલે પાર. To the right side, જમણે હાથ, ઉપલે હાથ. To the left side, ડાવે હાથ, નીચલે હાથ. On the farther side, પેલી આડ, પેલે હેડે. On both sides, બે આડૂજ્યાંમાં.

Sieve, *n.* સાળણી, *f.*

Sift, *v.t.* સાળવું.

Sigh, *n.* નેહાહો, *m.*; *v.i.* નેહાહો દડવો.

Sight, *n.* દરસણ, *n.*; નજર, *f.* To grant a sight of oneself, દરસણ દીવું.

Sign, *n.* લેસણ, *f.*; હેસણ, *n.*; હાન્યાં, *n. pl.*; *v.i.* હાન્યાં કરવાં.

Silent, *adj.* મોની.

Silly, *adj.* ગાંડું.

Silk, *n.* રેસમ, *n*; હીર, *n.*

Silver, *n.* (bullion) રૂપું, *n.*; (purified) સોદી, *f.* Silver fox, ખેખી, *f.*

Similar, *adj.* એકહરકું, બરાબર. To be similar, મળતું આવણું.

Sin, *n.* પાપ, *n.*; ગનો or ગુનો, *m.* Sinful, પાપી, પાપેકું. Sinless, પાપવના. Sinner, *n.* પાપી મનખ, પાપેકું મનખ, હરામી.

Sing, *v.i.* ગાવું.

Single, *adj.* એકલું. Not a single one, એકજ નહીં.

Sink, *v.i.* ડુબવું, ખુડવું, ખુડી જાવું. To sink and be drowned, ખુડી મરવું.

Sir, *n.* સાહેબ.

Sister, *n.* બેન. Elder sister, વડી બેન, વડી બાઈ. Sister-in-law, નણદી, જેઠાણી, દેરાણી, હાળી, હાળાઓડી. See § 65.

Sit, *v.i.* બેહવું, વરાજવું (speaking to or of a superior).

Site, *n.* જગા, *f.*; ઠેકાણું, *n.*

Size, *n.* કદ, *m.* What size? કીવું મોટું?

Skin, *n.* (human) સાંબડી, *f.*; (of an animal) સાંબડું, *n.*; ખાલ, *f.*; (of fruit) સોડું, *n.*

Skull, *n.* કાંમલી, *f.*

Sky, *n.* અંગાહી, *f.*; આબું, *n.*

Slab, *n.* સીતાળ, *m.*

Slack, *adj.* ઢીલું. To slacken, ઢીલું કરવું.

Slander, *n.* સાડી, *f.*; સુકલી, *f.*; *v.i.* સાડી કરવી, સુકલી કરવી.

Slanderer, *n.* સાડુઓ, *m.*

Slap, *n.* લાપટ, *f.*; *v.t.* લાપટ આણવી.

Slate, *n.* પાટી, *f.*

Slave, *n.* ગોલો, *m.*; ગોલી, *f.*

Slay, *v.t.* મારી દડવું.

Sleep, *n.* ઉંગ, *f.*; *v.i.* ઉંગવું. To sleep on one's side, પાતકજ્યે હુવું. To sleep on one's face, ઉંદું પડીને હુવું. To sleep on one's back, સીતું પડીને હુવું. To go to sleep, હુઈ જાવું. To put to sleep, હુઆડવું.

Sleepy, to feel, ઉંગ આવણી (with dat. of pers.).

Slide, *v. i.* ખહી જાવું, લપસી જાવું.

Sling, *n.* ગોફણ, *f.*; *v. t.* ગોફણાવણું, ગોફણ્યન્યે દડવું.

Slipper, *n.* ખાંહડી, *f.*; ખાંહડું, *n.*

Slope, *n.* ગોડ, *m.*; ઢાળ, *m.*

Sloth, *n.* આળેહ, *f.* Slothful, આળેહજ્યું, નેદાર.

Slow, *adj.* દીમુ. Slowly, હળેહળે, હાંતાંહાંતાં, દીમેદીમે.

Smack, the lips, મોઢું મલકાવણું.

Small, *adj.* નાનું. Very small, નાનેક. A small quantity of, લગાર લગાર, સણીસણી. Small-pox, માતા, *f.*

Smear, *v.t.* સોપડવું.

Smell, *n.* બો, *f.*; પમળ, *f.*; *v.i.* પમળવું.; *v.t.* હુંગવું; બો આવણી (with dat. of pers.).

Smile, *v. i.* મનમાં આહવું.

Smith, *n.* લોઆર, *m.*

Smoke, *n.* ગડ,*m.* To smoke a pipe,બીડી પીવી,ભાંગ પીવી.

Smooth, *adj.* હુઆળું.

Snake, *n.* હાપ, *m.*; (grey) કોટ, *m.*; (small) ગડહું, *n.* Snake-charmer, વાદી, *m.*

Snatch, *v.t.* અસકી લીવું, આસકી લીવું, હાઈ લી જાવું.

Sneeze, *v i.* સીંકવું.

Snore, *v.i.* ગોર કરવો. Snoring, ગોર, *m.*

Snuff, *n.* દળેલી ભાંગ, *f.*

So, *adv.* ઈમ, એમ, ઈવું, એવું, તીવું. Just so, ઇમજ, એમજ. So many, અતરા. So much, અતરૂં. So big, ઇવું મોટું. So often, અતરા ફેરા. Is it so? એમ કે? Is it not so? હે કે નહીં?

Soak, *v.i.* પલળવું; *v.t.* પલાળવું.

Soap, *n.* હાબુ, *f.*; ઉજાળ, *f.* A tablet of soap, હાબુની રોટી.

Sob, *n.* લાહકું, *n.* To sob, લાહકાં ભરવાં.

Soft, *adj.* પોસું. Softly, કળેકળે.

Soil, *n.* માટી, *f.*

Soil, *v t.* મેલું કરવું. Soiled, મેલું, મળગાળું.

Sole, *adj.* એકલું. Solely. એકલું, ફકત.

Some. *adj.* કોઈ, કણું, કંઈ, કતરોક, કતરીક, કતરૂંક. Someone, કણું, કોઈ. Something, કંઇ, કાંઇ, કંઇક. Some one else, પરસુણી. Some how or other, જીમતીમ કરીને, ગમે તીમ કરીને. Sometimes, કણીક વેળા, કેરે ને કેરે, કેરેક કેરેક. At some time or other, કન્યાંક. Somewhat, કંઇક. Somewhere, કણે ઠેકાણે, કયાંક.

Son, *n.* દીકરો, સોરો. Adopted son, ખોજોતર સોરો. Son-in-law, જમાઈ.

Song, *n.* ગાણું, *n.* The song sung at the *Dasara* festival, ગરબો, *m.*

Soon, *adv.* વેલું, લગતું. Very soon, વેલાંવેલાં.

Soothsayer, *n.* વાંણ, *m.*

Sore, to be, દુખવું, કળવું, લવવું. A sore, સાંદી, *f.*

Sorrow, *n.* દખ or દુખ, *n.*; હુગ or હોગ, *m.*

Sort, *n.* જાત, *f.* Of what sort! કીવું? હેવું?

Soul, *n.* જીવ, *m.*

Sound, *n.* ખોહ, *m.*; *v.i.* વાજવું; *v. t.* વજાડવું. To sound the war-cry, વારૅં પાડવી, કીકલી કરવી.

Soup, *n.* રેહ. *m.*; રહુઓ, *m.*

Sour, *adj.* ખાટું. ખાટુંપટ.

South, *n.* દખણ, *f.* Southwards, દખણાતું.

Sow, *v. t.* વાવણું. Sowing, વાવણી, *f.*

Space, *n.* ઠાલી જગા, *f.*; ખાલી જગા, *f.*

Spade, *n.* પાવડો, *m.*

Span, *n.* વેંત, *f.*

Sparrow, *n.* સકલો, *m.*; સકલી, *f.*

Speak, *v.i.* & *v.t.* બોલવું. To speak angrily, સડાકની બોલી બોલવું.

Special, *adj.* Specially, *adv.* Expressed by enclitic જ.

Speech, *n.* બોલી, *f.*

Spell, to cast a, સોટવું.

Spend, *v.t.* ખરસ કરવો, વાપરવું. To spend time, વખત કાડવી. Spendthrift, ઉડાવસ આદમી.

Spider, *n.* કરોળ્યો, *m.*

Spill, *v.i.* ઢોળાઇ જાવું; *v.t.* ઢોળાવું.

Spire (of grass), *n.* લાંપ, *m.*

Spirit (evil), *n.* ભુત, *m.*; મળીસ, *m.*; સુડવેલ, *f.*

Spite, *n.* વેર, *n.*; અદાવત, *f.*; ખાર, *m.*; *v.t.* –નું વેર વાળવું.

Spleen (enlarged), *n.* બડોળ, *f.*

Split, *n.* ફાડ, *f.* *v.i.* ફાટવું, ફાટી જાવું. *v.t.* ફાડવું.

Spoil, *v.i.* બગડવું or વગડવું.; *v.t.* બગાડવું or વગાડવું.

Spontaneously, *adv.* મનહું.

Spoon (ladle), *n.* સાટુઓ, *m.*

Spot, *n.* (place) ઠેકાણું, *n.*; જગા, *f.*; (stain) ડાગ, *m.*; પટ, *m.*; (very small) ટીપકી, *f.*

Spotted, *adj.* ટીપકજ્યાવાળું. Spotted *sari*, સુનડી, *f.*

Spread, *v.i.* (as news) ફેલી જાવું; *v.t.* ફેલાવણું; (as a carpet, &c.), પાથરવું, વાથરવું.

Spring (of water), *n.* ઝેર, *m.*; હરવા, *n.*; *v.i.* તલપવું, ડાકડો ભરવો.

Sprinkle, *v.t.* સાંટવું, હીંસવું.

Sprout, *n.* ફડહો, *m.*; ફણગો, *m.*; *v.i.* ઉગવું, ફુટવું.

Spy, *n.* ભેદુ, *m.*; *v.i.* ભેદ લીવો. *v.t.* –નો ભેદ લીવો.

Squander, *v.t.* ઉડાવણું.

Square, *adj.* સ્યારખોણુન્યું. Square plot of ground, કયાડી, *f.*

Squeeze, *v.t.* પસેલવું.
Squint-eyed, *adj.* ખાંડું.
Squirrel, *n.* ખલી, *f.*
Stab, *v. t.* હુલ મારવી.
Stable, *n.* કોરાડ, *m.*
Stag, *n.* સકારો, *m.*
Stage (of a journey), *n.* મંજલ, *f.*
Stagger, *v.i.* અથડાવું, અથડાતું જાવું, આથડવું, આથડીઆં ખાવાં.
Stain, *n.* ડાગ, *m.*; પટ, *m.*
Stairs, *n.* દાદરો, *m.*
Stake, *n.* ખુંટી, *f.* Impaling stake, હુળી, *f.*
Stammering, *adj.* બોબડું.
Stand, *v.i.* ઉભું થાવું. Standing, ઉભું.
Star, *n.* તારો, *m.* Morning Star, પરોડો, *m.*
Stare, *v i.* જોઇ રેવું.
Start, *v. i.* ઓસકવું, ઓસકી પડવું, સમકવું. To start on a journey, નીહરવું, નીકળવું.
Startle, *v. t.* સમકાવણું.
Starve, *v.i.* ભુખે મરવું. *v.t.* ભુખે મારવું.
State, *n.* હાલ, *f.* Native State, પટો, *m.*; રજવાડ, *f.* Belonging to a Native State, રજવાડી.
Stead, Instead of, બદલે, હાટે, ઠેકાણે.
Steal, *v.i.* સોરી કરવી. *v.t.* –ની સોરી કરની.
Steel, *n.* ગજવેલ, *f.*
Steep, *adj.* અલાણું.
Step, *n.* થાકડી, *f.* Foot-step, ટગલો, *m.* Step of a well, પાટલી, *f.*; Step-son, સાવકો સોરો. Step-daughter, સાવકી સોરી.
Stern, *adj.* આકરૂં.

Stew, *n.* હાંનણું, *n.*
Stick, *n.* લાકડી, *f.*; ટીટકો, *m.*; *v.i.* સોંટવું.; *v.t.* સોંટાડવું.
Stiff, *adj.* કાઠું.
Stile, *n.* ખોડીબાજ્યું, *n.*
Still, *n.* (for distilling spirits) ભાઠી, *f.*; *adj.* સાનું.
Sting, *n.* (of a bee) ગાળી, *f*; (of a scorpion) આંટકો, *m.*; *v. t.* ગાળી ઘાલવી, આંટકો મારવો.
Stir, *v.i.* હાલવું. *v.t.* હલાવણું. To stir up, ઉસકાવણું, સડાવણું.
Stirrup, *n.* પગડું, *n.*
Stomach, *n.* ઓજરૂં, *n.*; પેટ, *n.*
Stone, *n.* પાણો, *m.*; (large) ભાઠો, *m.*
Stool, *n.* પાટયું, *n.*
Stoop, *v.i.* અગડું પડવું.
Store, *n.* હંગરો, *m.*; (granary) કોઠાર, *m.* To store up, –નો હંગરો કરવો, હમેટવું, હમેટી દઇવું.
Storey (upper), *n.* મેડો, *m.*
Story, *n.* વાત, *f.*
Stop, *v. i.* થોભણું. *v. t.* થોભાવણું, ઉભું રાખવું ; (a thing) બંદ કરવું.
Storm, *n.* કોરણુ, *f.*
Stout, *adj.* જાડું, મોટું.
Stove, *n.* હગડી, *f.*
Straight, *adj.* પાદરૂં, સીદું; (right) હમુંતમું, હોજ. To set straight, હોજ કરવું. To come straight, વાટેવાટે આવણું.
Strain, *v.t.* ગાળવું, સાળવું. Strainer, *n.* સાળણી, *f.*
Strait, *adj.* હાંકડું. Straits, તંગાઇ, *f.*; તંગાસ, *f.*; સંકટ, *f.*
Strange, *adj.* નવાઇ જેવું. Stranger, અજાણ્યો, *m.*
Strap, *n.* હેડ, *f.*

Straw, *n.* પરાળ, *f*; (of *chana*) કાટ્જ્યું, *n.*
Stray, *adj.* હરાડું.
Stream, *n.* વાંગું, *n.*; વેળું, *n.* Stream of milk, હેડ, *f.*
Street, *n.* ગલી, *f.*
Strength, *n.* જોર, *n.*; બળ, *n.*
Stretch, *v.t.* તાણવું. To stretch out, તાણી લીવું.
Strike, *v.t.* મારવું.
String, *n.* દોરો, *m.*; વાંણુ, *n.*; હુતળી, *f.* String of oxen for treading out corn, ડામેણુ, *f.*
Strive, *v.i.* મેનત કરવી.
Strong, *adj.* જબરૂં, જોરાવર; (stiff) કાઠું.
Struggle, *v.i.* લથાબથી કરવી, બાથાં પડવું.
Strut about (in fine clothes), મકલાવું.
Stubble, *n.* કડબ, *f.*; હારવો, *m.*
Stubborn, *adj.* અડાણી, કુટેલ.
Stumble, *n.* ઠેપ, *f.*; *v.i.* ઠેપ લાગવી.
Stupefied, *adj.* બેફરમું.
Stupid, *adj.* ગાંઠું, ઠોઠ, મુરખ. Stupidity, મુરખાઇ, *f.*
Stuttering, *adj.* બોબડું.
Subdue, *v.t.* કબજામાં કરવું, તાબે કરવું.
Subjection, under, તાબે.
Subsequently, *adv.* પસે, તણાપુઠે.
Submission, *n.* તાબેદારી, *f.* Submissive, તાબેદાર, કેજ્યાગરૂં.
Submit, *v.i.* કેજ્યામાં રેવું, તાબે થાવું.
Subsist, *v.i.* ગુજારો કરવો.
Such, *adj.* ઈવું, એવું, તીવું, તેવું, વીવું, વેવું.
Suck, *v.t.* ધાવણું. To suckle ધવાડવું.
Suddenly, *adv.* એકેહાતે, ઉપરપાટ.

Suffer, *v.i.* વેઠવું.

Sugar, *n.* ખાંડ, *f.* Sugar-candy, હાકર, *f.* Sugar-cane (dark) હાંઠો, *m.*; (small and light) હીલડી, *f.*

Suit, *v.i.* ગમવું, દાવવું, ભાવણું, સાવવું. Suitable, હરકું. Suitable to, માપક.

Sultry weather, ઉખારો, *m.*

Summer, *n.* ઉનાળો, *m.*

Sun, *n.* દનબાવસી, *m.*; હુરજ, *m.*

Sunday, *n.* દીતવાર, *m.*

Sunrise, at, દન ઉગે, જલપ ફુટી ગીજ્યે, ઉગતી કીરણજ્યાંમાં, જલપ ફાટતાં.

Sunset, at, દન or દાડે બુડી ગીજ્યે, આથમ્ન્યે, આથમતે.

Sunshine, *n.* તડકો, *m.*; જલપ, *m.*; રાહેણુ, *f.*

Supercilious, *adj.* મગરૂડી.

Superintend, *v.t.* –નો ઉપરી રેવો. Superintendent, દાવકો આદમી, ઉપરી.

Superior, *adj.* સરીતું.

Superstition, *n.* વેમ, *m.* Superstitious, વેમી.

Supply, *v.t.* પુરૂં પાડવું. To supply with, આલવું, દીવું.

Support, *n.* (maintenance) ગુજારો, *m*; (prop) ટેકો, *m.* To maintain, ગુજારો કરવો, ધાંન દીવું. To prop up, ટેકો દાવો.

Suppose, *v.t.* ધારવું. Suppose that, જાણીએ, ધારો.

Suppress, *v.t.* કબજામાં કરવું.

Sure, *adj.* નકી. Surely, નકી, ખરેખરૂં, હાંસેહાંસ.

Surety, *n.* જમન or જમન્યો, *m.*

Surrender, *v.i.* તાબે થાવું; *v.t.* તાબે કરવું.

Surround, *v.t.* ઘેરવું, ઘેરી લીવું.

Suspect, *v.t.* –નો વેમ રાખવો.

Suspend, *v.t.* તતુલવું, તતુલતું મેલવું.
Suspicion, *n.* વેમ, *m.* Suspicious, વેમી.
Swallow, *v.t.* ગળવું, ગળી દેવું.
Sway, *v.i.* ડુલવું; *v t.* ડુલાવણું.
Swear, *v.i.* હમ ખાવા, હોગન ખાવા. To swear falsely, ખોટા હમ ખાવા.
Sweat, *n.* પરવીહો or પરવેહો, *m.*; *v.i.* પરવેહો વળવો (with dat. of pers.).
Sweep, *v.t.* બારવું, વાળવું. Sweeper, ઓળગણો, *m.*
Sweet, *adj.* ગળ્યું, મીઠું. Sweetmeat, મીઠાઇ, *f.*; લાડુ, *f.* Sweetmeat seller, કંદોઇ, *m.*
Swell, *v.i.* હુગવું, Swelling, વરહોળી, *f.*; (caused by guinea-worn) ખોદરૂં, *n.*; (on the right knee) જાંતુઓ, *m.*; (boil) ડમરૂં, *n.*
Swim, *v.i.* તરવું.
Swift, *adj.* ઉતાવળું.
Swing, *n.* હીસ્યો, *m.*; *v.i.* હીસવું. *v.t.* હીસવણું, હીસ્યો દીવો, હીલવણું. To swing from side to side, ડુલવું,
Sword, *n.* તરવાર, *f.*

T.

Table, *n.* મેજ, *f.*
Tail, *n.* પુસડું, *n.*; ડાંજ્યો, *n.* Tailless, બાંડું.
Tailor, *n.* હઇ, *m.* Tailor's wife, હજ્યેણ, *f.*
Take, *v.t.* લીવું, હાવું. To take away, લી જાવું, હાઇ લી જાવું, ઉસું કરીને લો જાવું. To take down, ઉતારવું. To take out, કાડવું, નીકાળવું.
Tale, *n.*. વાત, *f.* Idle tales, ગપ, *f.* Evil tales, સાડી, *f.*; સુકલી, *f.*; Tale-bearer, સાડુઓ.

Taik, *v.i.* બોલવું, વાત or વાતસીત કરવી. To talk angrily, સડાઇની બોલી બોલવું. To talk incessantly, બોલબોલ કરવું. To talk nonsense, બકવું, બકબક કરવું.

Tamarind, *n.* આમલી, *f.* Tamarind tree, આમલી, *f.*

Tame, *adj.* પાળેલું.

Tank, *n.* તળાવ, *m.*

Tanner, *n.* સમાર, *m.*

Tape, *n.* નાડું, *n.*

Taste, *n.* સ્વાદ, *m.*; *v.t.* સાકવું. Tasteless, મોળું, ફીકું.

Tax, *n.* (import and export duties) દાંણ, *n*; (on the produce of land) કુંડું, *n.*; વજ્ઝ, *f.*; (on crops) વરાડ, *m.*; (on ploughs) હેળવરાડ, *m.*

Teach, *v.t.* ભણાવવું, હીકવણું.

Teak, *n.* હાકડો or હાગડો, *m.*; હાગ, *m.*

Tear, *n.* આંસુ, *f.* To shed tears, આંસુ પાડવી.

Tear, *v.t.* ફાડવું.

Tease, *v.t.* ખીજવણું.

Teat, *n.* મીમી, *f.* Cow's teat, આંસોળ, *f.*

Tell, *v.t.* કેવું. To tell about, –ની વાત કેવી.

Temper, *n.* મીજાજ or મેજાજ, *m.*; સ્વાવ, *m.*

Tempest, *n.* કોરેણ, *f.*

Temple, *n.* દેરો, *m.*

Tempt, *v.t.* પારખવું, –ની પારખા કરવી, –ની પારખા લીવી.

Temptation, *n.* પારખ, *f.*; પારખા, *f.*

Tent, *n.* ડેરો, *m.*; તંબુ, *m.*

Terrace, *n.* ઓટલી, *f.*; ઓટલો, *m.*

Terrible, *adj.* બીઆમણું.

Terrify, *v.t.* બીઆડવું.

Territory, *n.* પરો, *m.* Native Territory, રજવાડ, *f.*

Test, *n.* પારખ, *f.*; પારખા, *f.* *v.t.* –ની પારખા કરવી, ની પારખા લીવી, પારખવું.

Testify, *v.i.* સાહેદી આલવી. Testimony, *n.* સાહેદી, *f.*

Tether, *v. t.* બાંદવું, બાંદવું.

Than, *prep.* કરતાં. Expressed also by the Ablative of the thing compared.

Thank, *v.t.* –નો ગુણ માનવો.

That, *pron.* વી, વો. See § § 14, 16, 17.

Thatch, *n.* સાજેર, *n.*; *v.t.* સેવું. Thatched house, સેજ્યું ગેર, *n.*; સાપરૂં, *n.*

Theft, *n.* સોરી, *f.*

Them, *pron.* વણાએ. See § § 14, 16, 17.

Then, *adv.* તેરે. *conj.* તે, તો, તીતી. Now and then, કેરેક કેરેક.

Thence, *adv.* તેહું, તેહાં. See § 4.

There, *adv.* ત્યાં, ત્યાં. Thereabouts, તતરાકમાં. Therefore, તણે.

They, *pron.* વા, *m.*; વી, *f.* See § § 14, 16, 17.

Thick, *adj.* જાડું, મોટું. Thickness, જાડાઈ, *f.*

Thief, *n.* સોર,

Thigh, *n.* હાતેળ, *f.*

Thin, *adj.* પાતળું ; (weak) દુબળું. A thin man, પાતળવાજ્યો.

Thine, *pron.* તારૂં.

Thing, *n.* સીજ, *f.*; વાત, *f.*; રકમ, *f.*

Think, *v.t.* વસારવું, વસાર કરવો, ધારવું. To think deeply, હોસ કરવો.

Thirst, *n.* તર, *f.* To be thirsty, તર લાગવી (with dat. of pers.).

This, *pron.* ઇયું, એ. This very one, એજ. This year, ઓણ.

Thistle, *n.* ઉંટકાંટો, *m.*; (wild poppy) દતુરો, *m.*

Thither, *adv.* ત્યાં, વ્યાં.

Thorn, *n.* કાંટો, *m.*

Thoroughly, *adv.* ખુબ, હારીપેઠે.

Thou, *pron.* તું. See § 14.

Though, *conj.* જોકે, જોકે. Though...yet, [જોકે]...તોપણ; [જોકે]...તોપણ.

Thought, *n.* વસાર, *m.*; સરત, *f.*; હોસ, *m.* Thoughtful, વસાર કરવાવાળું. Thoughtless, વસારવના.

Thousand, *adj.* હજાર.

Thrash, *v.t.* જેરબંદ મારવો. To thrash corn, ડામેણ ફેરવણી. Thrashing-floor, ખલું, *n.*

Threaten, *v.t.* ધાક દીવી, ધમકી બતાવણી, આંખ દેખાડવી. Threatening, ધમકી, *f.*; ધાક, *f.*

Thread, *n.* દોરી, *f.*; દોરો, *m.*

Three, *adj.* તણ. Three-cornered, તણખુણ્યું.

Threshold, *n.* અબરોટ, *m.*

Throat, *n.* કોગળો, *m.*; ગળું, *n.* Throat disease, ગળજીખી, *f.*

Throb, *v.i.* ફડફડ થાવું.

Through, *prep.* માંહું.

Throw, *v.t.* દડવું, નાંખવું. To throw down, પાડવું, પાડી દડવું. To throw down violently, પટકાવણું. To throw out, કાડવું, નીકાળવું.

Thrust into, *v.t.* ઘાલવું.
Thumb, *n.* અંગુઠો, *m.*
Thunder, *v.i.* મેહ ગાજવો.
Thursday, *n.* બરસવાર, *m.*
Thus, *adv.* ઈમ, એમ, તીમ, તેમ.
Thy, *pron.* તારૂં. Thyself, તું પંડે.
Tickle, *v.i.* કલી થાવી (with dat. of pers.). *v.t.* કલી કરવી. Tickling sensation, કલી, *f.*
Tidy, *adj.* ઠીક, હોજ. To tidy up, હોજ કરવું.
Tie, *v.t.* બાંદવું, બાંદવું. To tie a knot, ગાંઠ વાળવી.
Tiger, *n.* વાઘ. Tigress, વાઘેણ.
Tight, *adj.* કાઠું. To tie tight, તાણીને બાંદવું. To tighten, કાઠું કરવું.
Tile, *n.* નાળી, *f.* Large flat tile, ટાપડો, *m.* To turn tiles, ટાપડા ફેરવણા.
Till, *v.t.* ખેડવું. *prep.* લગણ, હુદી, જાંલગણ, જાંહુદી.
Time, *n.* વાર, *f.*; વખત, *f.*; વળા, *f.*; કાળ, *m.* To be a long time, વાર લાગવી (with dat. of pers.). To keep one a long time, વાર લગાડવી. To put off time, વળા કરવી, ખોટી કરવી. To suffer hard times, વખત વેઠવી.
Tip (of the finger), *n.* ટીપરૂઉ, *n.*
Tired, *adj.* થાકું. To be tired, થાકવું, થાકી જાવું.
To, *prep.* લગણ, હુદી. Also expressed by the Dative case, or by the Locative in એ. Right up to, ઠેઠ.
Tobacco, *n.* ભાંગ, *f.*; સુકો, *m.*; તમાકુ, *m.*
To-day, *adv.* આજે, આજ.
Toe, *n.* અંગુઠો, *m.*

Together, *adj.* એકઠું, એટકું, ભેગું, ભેળું. *adv.* ભેળું or ભેગું થાઇને. To put together, ભેળું કરવું, ભેગું કરવું, એકઠું કરવું, હમેટવું. To meet together, ભેળાં થાવાં, ભેગાં થાવાં, એકઠાં થાવાં. Together with, લારે, હાતે.

Tomb, *n.* ઘોર, *m.*

To-morrow, *adv.* કાલે, કાલ. That which will happen to-morrow, કાલની વાત. The day after to-morrow, પરમ દાડે, પમને દાડે. To-morrow morning, હવારે.

Tongs, *n.* સીપીઓ, *m.*

Tongue, *n.* જીભ, *f.* Mother tongue, બોલી, *f.*

To-night, *adv.* આજ રાતે, રાતે.

Tonsillitis, *n.* કાગલો, *m.*

Tools, *n.* અથુઆર, *m.*; રાસાં, *n. pl.*

Tooth, *n.* દાંત, *m.* Tooth-brush, દાતણ, *n.* To brush the teeth, દાતણ કરવું.

Top (of a hill, &c.), *n.* ટુસ, *f.*

Torch, *n.* મસાલ, *f.*

Torrent, *n.* રેલ, *f.* To pour in torrents, પાણી ક્રાંધે મારવું, જળ બંબારકાર થાવું.

Torture, *n.* પીડા, *f.* *v.t.* હાસું મનાવણા કુટવું.

Touch, *v.i.* અડવું, લાગવું. *v.t.* અડાડવું, હાથ અડાડવો.

Tough, *adj.* બાટકાહરકું (*lit.* like muscle).

Towards, *prep.* ગમ.

Trace, *n.* હેલાંણી, *f.*

Trade, *n.* વેપાર, *m.* Tradesman, વેપારી

Tradition, *n.* આગળની વાત, *f.*; દેવત, *f.*

Traitor, *n.* ભેદુ.

Trample down, *v.t.* કસરવું.

Transactions, *n.* દીવુંલીણું, *n.*

Transgress, *v.i.* પાપ કરવું. Transgression, પાપ, *n.*

Transmigration, *n.* મનખ અપતાર, *m.*

Transplant, *v.t.* રોપવું.

Transport, *v.t.* કાળું પાણી ઉતારી દીવું.

Trap, *n.* પાંજરૂં, *n.*

Travel, *v.i.* સપાટું કરવું. To travel together, હાત કરવો. Traveller, વાટમાર્ગુ.

Tray, *n.* (large) થાળ, *f.*; (small) થાળી, *f.*

Treachery, *n.* દગો, *m.*

Tread down, *v.t.* કસરવું.

Treasure, *n.* પુંજી, *f.*; માલ, *m.*

Treat (behave towards), *v.i.* –હાતે સાલવું. To treat patients, ઓખદ કરવી.

Tree, *n.* રૂખડું, *n.*

Tremble, *v.i.* કાંપણું. To tremble with cold, ટાઢ સડવી (with dat. of pers.).

Trial, *n.* પારખ, *f.*; પારખા, *f.*

Tribe, *n.* ઓડેક, *f.*; જાત, *f.*

Trickle through, *v.i.* ગળવું.

Trinket, *n.* (gold or silver) ગણુણું or ગનણું, *n.*; (common) ઓખર, *m.*

Trot, *v.i.* ઠેકતું જાવું.

Trouble, *n.* દખ or દુખ, *n.*; વેલા, *f.*; વપત, *f.* To give trouble, દુખ દીવું, વપત પાડવી, હેરાન કરવું. To give intense trouble, રાનરાન પાનપાન કરવું. To suffer trouble, વખત વેઠવી, દુખ થાવું (with dat. of pers.). To take trouble, મેનત કરવી. Troubled, દુખી. To be troubled, ટવળવું, દુખી થાવું.

True, *adj.* ખરૂં, હાસું. Truly, ખરેખરૂં, હાંસેહાંસ. Truth, હાસું, *n.*

Trunk, *n.* (box) પટાહણું, *n.*; (of a tree) થેડ, *m.* Elephant's trunk, હુડ, *f.*

Trust, *n.* ભરોહો, *m.*; વીસ્વા, *m.*; એમન, *n.*; *v.t.* ભરોહો રાખવો, વીસ્વા રાખવો, એમન રાખવું.

Try, *v.i.* ખેપ કરવી.

Tuesday, *n.* મંગળવાર, *m.*

Tumour, *n.* ગાંઠ, *f.*; ડમરૂં, *n.*

Tumult, *n.* અલો, *m.*; ઉલેર, *f.*; સડાઈ, *f.* To raise a tumult, સડાઈ કરવી.

Tune, *n.* રાગ, *m.*

Turban, *n.* પાઘડી, *f.*; (small) ફાળલ્યું, *n.*

Turmeric, *n.* અલદી, *f.*

Turn, *n.* (a time) વારો, *m.*; *v.i.* વળવું, ફરવું. *v t.* વાળવું, ફેરવણું. To turn out, કાડવું. To turn out (good or bad), નીહરવું. To turn tiles, ટાપડા ફેરવણા.

Turtle-dove, *n.* ટેલો, *m.*

Tweezers, *n.* સીપીઓ, *m.*

Twilight, *n.* ખણુખણહું, *n*; હરજ્યાહુજણું.

Twinkling, in a, આંખ મસતામાં.

Twice, *adv.* બે વાર, બે ફેરા. Twice as much, બમણું.

Twins, *n.* જોડ્યા, *m. pl.*; જોડ્યાં, *n. pl.*

Twist, *v.t.* આમળવું, મથવું. To twist a bullock's tail, ડાંગ્યો આમળવો.

Two, *adj.* બે. Two and a half, અડી.

Typhoon, *n.* ઢારેણ, *f.*

U.

Ugly, *adj.* કોકાડું, બગડા દાંત, સીણું નાક.

Ulcer, *n.* સાંદી, *f.*

Umbrella, *n.* સતરી, *f.*; (made of leaves) ખોલડી, *f.*

Uncle, *n.* ભાભો, કાકો, મામો, ભુઆ, માહો. See § 65.

Unconscious, *adj.* બેભાન.

Undecided, *adj.* બેમનનું. To be undecided, વસાર ખાવો.

Under, *prep.* એઠે, તળે, નીસું, નીસે.

Understand, *v.t.* હમજવું ; હમજણ or હજ પડવી (with dat. of pers.). Understanding, ગમ, *f.*; હમજણ, *f.*; હુજ, *f.*; *adj.* હમજુ.

Undertake, *v.t.* આદરવું.

Uneven, *adj.* સડઉતર. Uneven ground, ખાડાકુસ્ત્ય, *f.*

Unexpected, *adj.* અસાઉવું. Unexpectedly, અસાઉ, ઉપરપાટ.

Unfair, *adj.* ગેરવાજબી.

Unfinished, *adj.* અદુરૂં, કાચું.

Unhappy, *adj.* દુખી or દુખી.

Uniform, *adj.* એકજાત.

Uninhabited, *adj.* ઉજાડ.

Unite, *v.t.* ભેળું or ભેચું or એકહું કરવું. United ભેળું, ભેચું, એકહું.

Unmarried man, કુઆરો, અગન કુઆરો. Unmarried women, કુઆરી.

Untidy, *adj.* કોઆદરીલું.

Unoccupied, *adj.* નવરૂં; (of a house) હુનું. To be unoccupied, નવરાઈ થાવી or હોર થાવી (with dat. of pers.); નવરૂં થાવું ; માખાં મારવાં (*lit* to kill flies).

Unsettled, *adj.* બેરાજી. To lead an unsettled life, રાળાંરેળાં કરવાં.

Until, *prep.* લગણ, હુદી, જાંલગણ, જાંહુદી.
Unto, *prep.* Expressed by the Dative Case.
Untrue, *adj.* ખોટું, જુઠું.
Unused, *adj.* કોરૂં.
Unwilling, *adj.* રાજી નહીં. Unwillingly, રાજીખુસીહું નહીં.
Unwittingly, *adv.* અણજાણે.
Up, *adv.* માથે, ઉપર. Up to, ઠેઠ,હુદી. Upon, માથે, ઉપર.
Upper, *adj.* ઉપલું.
Upright, *adj.* ઉભું.: (good) હાઉ, ખરૂં, ઠીક.
Uproar, *n.* ધમસી, *f.* (generally followed by ઉડવી).
Upside down, ઉંદું.
Urgent, *adj.* તરતનું.
Us, *pron.* અમાં, અમાંએ, આપડાંએ. See § 14.
Use, *n.* કામ, *n.*; (demand) ખપ, *m.* To be of use, કામમાં આવણું; *v.t.* વાપરવું. To be used, ખપવું. To be used up, ખપી જાવું, ઘટવું. Useful, કામનું. Useless, કામ વગરનું, નકામું. To lie unused, પડી રેવું.
Utensils, *n.* રાસાં, *n.pl.* Cooking utensils,રાંદવાનાં વાહણ.
Utterly, *adv.* નહું.

V.

Vacant, *adj.* કાલું, ખાલી. Vacancy, કાલી જગા, ખાલી જગા.
Vaccinate, *v.t.* ખુદવું. Vaccinator, ખુદારો.
Vain, *adj.* કાલું, ખાલી. In vain, અમથું, કાલુંકાલું.
Vanish, *v.i.* અલપ થાવું,જાતુ રેવું,ખોવાઈ જાવું.Vanished,અલપ.
Variegated, *adj.* કાબરૂં.
Various, *adj.* જુઉંજુઉં, જુઇજુઇ જાતનું.
Vegetable, *n.* ભાજી, *f.*

Vein, *n.* નેહ, *m.*

Vengeance, *n.* વેર, *n.* To take vengeance, વેર વાળવું.

Venom, *n.* જેર, *n.*; વખ, *n.*

Venemous, *adj.* જેરી.

Verandah, *n.* પડહાળ, *f.*

Verily, *adv.* ખરેખરૂં, હાંસેહાંસ.

Very, *adv.* ઘણું, ખુબ.

Vessel, *n.* (earthen) ઠાંબડું, *n.*; (for holding ghee) પાહેરો, *m.*; (copper) અદમણી, *f.*; (iron saucer) તાવડી, *f.*; (the two water-vessels carried on the head) ઘાડવો, *m.* ગોળી, *f.*

Vex, *v.t.* ખીજવણું, નારાજ કરવું. Vexed, નારાજ, બેરાજી. To be vexed, ખીજવું, જીવ કકળવો.

Victuals, *n.* ખાવાનું or ખાનું, *n.*; ભાથ, *n.*

Village, *n.* ગામ, *n.* Bhil village, પાળ, *f.* Village chief, ગામેતી, મુખી. To wander from village to village, ગામોગામો ફરવું.

Violence, *n.* જોરાવરી, *f.*; જોર, *n.*; ગજબ, *m.*

Virgin, *n.* કુઆરી.

Visible, *adj.* દેખાતું. To be visible, દેખાવું.

Visit, *v.t.* (a person) મળવા જાવું; (an idol or a superior) દરસણ કરવું. Visitor, પાંમણો.

Voice, *n.* હાદ, *m.*

Void, *adj.* ઠાલું, ખાલી.

Vomit, *v.t.* ઓખાળવું.

Vow, *n.* બાદા, *f.*; માનતા, *f.* To vow a vow, માનતા માનવી. To perform a vow, માનતા કરવી.

Vulture, *n.* ગરદ, *m.*

W.

Wages, *n.* પગાર, *m.*

Waist, *n.* કેડ, *f.* Waist-cord, કંદોરો, *m.* Waist-band, ગમછૂટ્યું, *n.*; પસાડયો, *m.*

Wait, *v.i.* ઉભું રેવું, થોભણું. To lie in wait for, તાકવું. Waiting, ઉભું. To keep waiting, ઉભું રાખવું. ખોટી કરવી, વાર લગાડવી.

Wake, *v.i.* જાગવું. *v.t.* જગાડવું.

Walk, *v.i.* હીંડવું, સાલવું. To go for a walk, ફરવા જાવું.

Wall, *n.* ધીપડું, *n.*; ભીંત, *f.*; ભીંતડો, *m.* A city wall, કોટ, *f.* A back wall, પસીત, *f.* An end wall, કરેજ્યો, *m.*

Wallet (fakir's), *n.* જોળી, *f.*

Wander, *v.i.* ભમવું, ભમતું ફરવું. To wander about, રવડવું, રવડતું ફરવું. To wander from village to village, ગામોગામો ફરવું.

War, *n.* લડાઈ, *f.* War cry, કીકલી, *f.*; વારેં, *f.* To sound the war-cry, કીકલી કરવી, વારેં પાડવી.

Ward (of a village), *n.* પાડા, *m.*; ફળો, *m.*

Warm, *adj.* ઉનું. *v.t.* તાપવું.

Warn, *v.t.* સેતાવણું. To be warned, સેતવું. Warning સેતાવણી, *f.*

Was, *v.* અતો–તી–તું.

Wash, *v.t.* ધોવું. To wash thoroughly, ધોઈ દડવું. To wash oneself, જલવું, નાવું.

Waste, *n.* ઉડાવણસ, *n.*; *adj.* ઉજાડ; *v.t.* ઉડાવણું.

Wasteful, *adj.* ઉડાવસ. To be wasteful, ઉડાવણસ કરવું, ઉડાવસ હોવું.

Watch, *n.* (time-piece) ઘડીઆલ, *f.*; (guard) પોરો, *m.*; *v.i.* સોકી રાખવી, સોકી કરવી, પોરો કરવો, પોરો દીવો. To watch for, –ની વાટ જોવી. Watch-man, પોરાવાળો, સોકીવાળો. Watch-house, સોકી, *f.*

Water, *n.* જળ, *n*; પાણી, *n.* Water-course, નીક, *f.* Water-fowl, જળકુકડું, *n.* Water-melon, કડમુન્ને, *m.* Water-trough, આવાડો, *m.* Water-wheel, રેંટ, *f.*

Wavering, *n.* બેમન, *n.*; *adj.* બેમનનું.

Wax, *n.* મેણ, *n.*

Way, *n.* (road) રસ્તો, *m.*; વાટ, *f.*; મારગ, *m.*; (method) રીત, *f.* To waylay, –હાર ઓઠામાં પેહી રેવું.

We, *pron.* અમાં, આપડાં. See § 14. We ourselves, અમાં પંડે, આપડાં પંડે.

Weak, *adj.* નબળું or નમળું, દુબળું, ડાળીદર. Weakness, નબળાઈ, *f.*

Wealth, *n.* ધન, *n.*; પુંજી, *f.*; માલ, *m.* Wealthy, ધનવતી, પુંજીવાળું, પાઇસાવાળું, માલવાળું.

Wear, *v.t.* પેરવું, ઓડવું. To give to wear, પેરાવણું. To wear fine clothes, મકલાવું.

Weary, *adj.* થાકું.

Weave, *v.t.* વણવું. Weaver, વણકાર, *m.* Weaving, વણાઈ, *f.*

Web, *n.* (of cloth) થાન, *n.*; (spider's) જાળ, *f.*

Wed, *v.t.* પણવું. Wedding, લગન, *n.*; વીવા, *m.*

Wednesday, *n.* બુદવાર, *m.*

Weed, *v.t.* નીંદવું.

Week, *n.* આઠવાડજ્યું, *n.*
Weep, *v.i.* રોવું.
Weevil, *n.* (that bores into wood) કીડલો, *m.*; ઘીડલો, *m.*; (that eats grain) ઘનેડો, *m.*
Weigh, *v.t.* જોખવું Weight, ભાર, *m.* Weights, કાટલાં, *n pl.*
Well, *adv.* ઠીક, હાઉ; (in health) હારીપેઠે; *interj.* ખેર! વારૂ! હારૂ! To get well, હાઉ થાવું. Are you well? મજામાં હો? Well-behaved, સાલવાળું. Well done! વાહ! વાહવાહ!
Well, *n.* કુવો, *m.*; (with steps) વાવ, *f.*
West, *n.* આથમણો દેસ. Western, Westward, આથમણું.
Wet, *adj.* નીલું, પલજેલું. To be wet, પલળવું; *v.t.* પલાળવું.
What? *pron.* હું! What kind of? કીવું? or કેવું? હેવું? What else? બીજું હું?
Wheat, *n.* ગઉં, *n.*
Wheel, *n.* પાઇડી, *f.*; પાઇડું, *n.*
When, *adv.* જેરે, જણીવેળા. When...then, જેરે...તેરે; જણીવેળા...તણીવેળા, When? કેરે? Whenever, જેરેજેરે...તેરેતેરે. Whence? કેહુ? કેહાં?
Where, *adv.* જાં or જ્યાં. Where...there, જ્યાં...ત્યાં. Wherever, જ્યાંજ્યાં...ત્યાંત્યાં, Where? કયાં?
Which, *pron.* (relat) જે. (interrog.) કયાનો–ની–નું?
While, *conj.* અતરાકમાં. A long while, ઘણી વેળા, ઘણી વાર.
Whip, *n.* કોયડો, *m.*; તાજણો, *m.*; જેરબંદ, *m.*; *v.t.* કોયડો or તાજણો or જેરબંદ મારવો.
Whirlwind, *n.* ભુત, *m.*
Whisk, *n.* બારો, *m.*; સમરો, *m.* To whisk away flies, સમરો ટોલવો.
Whistle, *n.* હુસકારી, *f.*; *v.i.* હુસકારી કરવી.

Whisper, *v.i.* ફોફેજવાં કરવાં, સાનેસાને કાનમાં વાત કેવી. Whispering, ફોફેજવાં, *n. pl.*

White, *adj.* ધોળું.

Whither? *adv.* કીમનો–ની–તું?

Who, *pron.* (rel.) જે. (interrog.) કોણ? See § 16, 18. Whosoever, જીકણુંજ,

Whole, *adj.* આખું, હગળું, હેતું, બદું.

Whose, *pron.* (rel.) જણાનું, જેનું; (inter.) કોણાનું? કોનું?

Why? *adv.* કીમ? or કેમ?

Wicked, *adj.* ભુંડું, હરામી, પાપી, પાપેડું.

Wicket-gate, *n.* ઝાંપો, *m.*

Wide, *adj.* પોળું. Width, પોળાઈ, *f.*; પોળખાઈ, *f.*

Widow, *n.* રાંડી, Widower, રાંડેલો આદમી.

Wife, *n.* બાઇડી, વહુ, ઓરત. Wife's people, પીએયાં, *n.pl.* The house of a wife's parents, પીએર, *n.*

Wild, *adj.* જંગલી, વગડાઉ.

Will, *n.* મન, *n.*; મરજી, *f.*; રદો, *m.* Willing, રાજી, ખુસી. Willingly, ખુસીહું, રાજી ખુસીહું.

Win, *v.t.* જીતવું.

Wind, *n.* વાયરો, *m.*; પોવન, *m.* Hot wind, લુ, *f.*

Window, *n.* બારી, *f.*

Wing, *n.* પાંખ, *f.* Winged, પંખાળું.

Wink, *v.i.* આંખ મસવી, આંખ મરયારવી.

Winnow, *v.t.* હણું દીવું.

Winter, *n.* હીઆળો, *m.* Winter-solstice, ઉતરાણ, *n.*

Wipe, *v.t.* પોસવું, ભુસવું, લુસવું. To wipe out, પોસી દડવું, લુસી દડવું.

Wire, *n.* તાર, *m.*

Wise, *adj.* અકલવાળું, હમજુ. Wisdom, અકલ, *f.*

Wish, *n.* મન, *n.*; મરજી, *f.*; રદો, *m.*; *v.t.* સાહવું.

Witch, *n.* ડાકેણ. Witch-craft, ડાકેણનું સોટવું. Witch-finder, ભોપો, કુરાડ.

With, *prep.* કને or કેને, પાહે. Along with, સારે, હાતે, હાતેહાતે.

Wither, *v.i.* હુકાવું, હુકાઈ જાવું.

Within, *prep.* માં, માંય.

Without, *prep.* (except) વગર, વના; (outside) બાયરૂં.

Witness, *n.* ગવાહી, સાહેદી, હાકી; (testimony) સાહેદી, *f.* *v.i.* સાહેદી આલવી.

Woe, *n.* દખ or દુખ, *n.*; વેળા, *f.*; *interj.* અરે!

Woman, *n.* બાઇડી, લોગાઈ. Old woman, ડોકરી, ડોસી, ડોહી. Bad woman, પટકાવ્જયી, પાતર, ભકતાની.

Wonder, *n.* ગજબ, *m.*; નવાઈ, *f.*; *v.i.* નવાઈ લાગવી (with dat. of pers.), એરાન પામી રેવું.

Wool, *n.* ઉન, *n.*

Wood, *n.* લાકડું, *n.* Block of wood, દીંગલું, *n.* Wood-apple, કબીથું, *n.* Wood-apple tree કબીથી, *f.*

Word, *n.* વાત, *f.*; (promise) વસન, *n.*

Work, *n.* કામ, *n.*; *v.i.* કામ કરવું. To work diligently ખેપ કરવી. To work hard, કેડ તોડવી. To work overtime, વખત વેઠવી.

World, *n.* દુન્યા, *f.*; કળગસ, *f.*

Worm, *n.* આળીલીદું, *n.*

Worn out, *adj.* થાકેલું.; (of clothes) ઉતરેલાં. To be worn out, થાકી જાવું.

Worry, *n.* દુખ, *n.*; *v.i.* ટવળવું.; *v t.* ખીજવણું, દુખ કરવું.

Worship, *n.* પુજા, *f.*; ભગતી, *f.*; ભજન, *n.*; સેવા, *f.*; *v.t.* પુજવું, –ની ભગતી કરવી, –નું ભજન કરવું. Worshipper, ભગત, *m.*

Worth, *n.* મોલ, *n.*; કીમત, *f.* What is it worth? એનું મોલ હું હે?

Wound, *n.* ઘા, *m.*; જટકો, *m.*; જોખમ, *m.*; *v.t.* ઘાયલ કરવું. Wounded, ઘાયલ.

Wrap, *v.t.* પોચવું.

Wrath, *n.* રીહ, *f.* Wrathful, રીહાણું.

Wrestle, *v.i.* બાથાં પડવું, લથાબથી કરવી.

Wring, *v.t.* નસોવણું. To wring out, નસોવી દડવું.

Write, *v.t.* લખવું. To write a letter, કાગદ કરવો.

Wrong, *adj.* ખોટું, ઠીક નહીં.

Y.

Yam, *n.* રતાળુ, *m.*

Yawn, *n.* બગાહી, *f.*; *v.i.* બગાહી હોરવી. To yawn excessively, બગાહી તાણવી.

Year, *n.* વર, *n.*; સાલ, *f.* A year of scarcity, હલકું વર. This year, ઓણ. Last year, Next year, પોર. The year before last, The year after next, પરાર.

Yellow, *adj.* પીળું.

Yes, *adv.* હા, હોવે.

Yesterday, *adv.* કાલ or કાલે. The day before yesterday, પરમદાડે, પમને દાડે.

Yoke, *n.* ઝોહડું, *n.*

Young, *adj.* જોવન. A young man, મોતીઆર. The young of any animal, ટેડું, *n.*

SHORT SPECIMEN SENTENCES.

How are you ?	કીમ હો ?
Are you well ?	હાઉ હો ? મજામાં હો ?
Come to me, ...	મય કને આવો.
Come at once, ...	એવાં ને એવાં આવો.
Come back again, ...	વળી આવજો.
Come back soon, ...	જણે પોગે જાઓ, તણે પોગે પાસો આવજો.
Come at sunset,... ...	દન ઝુડી જાએ તેરે આવજો.
Are you coming ? ...	આવો કે ?
(You) must come back,	પાસું આવણું પડે.
Where have you come from ?	કેહા આવ્યા ?
Where are you going ?	ક્યાં જો ?
I must go,...	મારે જાવું હે.
I wish to go, ...	મય જાવાનું મન હે.
Go and see,...	જોઇને આવો.
He said he would go,	હું જાહી, ઇમ કેજ્યું.
He has already gone,	વી જાઈ રેજ્યો હે.
Can you go as far as Kherwara to-day ?	ખેરવાડા હુદી આજ તય જવાય.
I shall go as far as I can,	મય જવાય તેમ જાહી.
He goes about very dirty,	ધાંસી હરકો થાઇને ફરતો હીડે.
She goes along singing,	વે ગાતી જાય.
One of the men went,	આદમ્યાંમાંહો એક ગીજ્યો.
How long ago ?... ...	કન્યાનું ?
Ever so long ago, ...	કન્યાનું.

That was long ago, ...	ફન્નાનું થાજ્યું.
What do you think ?...	તય હું લાગે ?
I think the same, ...	મય ઇવુંજ લાગે.
About twenty, I think,	મારી અટકેળમાં વીહેક.
Whatever you like, ...	સરતમાં આવે તી.
I like it, ...	મય હાઉ લાગે.
Just as you like, ...	તારી નજરમાં આવે તીમ.
Ask him, ...	વણાય પુસો.
Do what you are told,	કેજ્યું કામ કરો.
I want some medicine,	મારે ઓખદ લીવી હે.
I don't remember, ...	મય હોતે નહીં.
Which is the next village?	હું ગામ આવે ?
What did it cost? ...	એનું હું બેહું ?
What kind of wood is this?	ઇયે લાકડી હેની હે ?
How high is it ? ...	ઉસાઇમાં કતરૂં હે ?
What is the meaning of this ?	એ તણે હું ?
How may the loss be made good ?... ...	એવું ઉબું કેહું થાય ?
Is the work finished ?	કામ થાઇ રેજ્યું કે ?
The work was done by me,	મારાહું કામ થાજ્યું.
Work with all your heart,	જોરહું કામ કરો.
Help him to do the work,	અણાય કામ કરવા લાગો.
Do the work, whatever it is,	ગમે તીવું કામ વે, વી કરો.
Send whomsoever you like,	ગમે તણ્ય મોકલો.
However ill he may be, he may get better,.	ગમે તીવો માંદો વે, વી હાઉ થાય.
I cannot eat food, ...	મય અન્ન ખવાતું નહીં.

I cannot see anything,	મય કંઈ દેખાતું નહીં.
Don't deceive me, ...	મયહું દગો રખે કરો.
It has begun to be light,	અજવાળું થાવા માંડ્યું.
If I fall, you fall, ...	હું પડતો તો તું પડતો.
He shews me kindness,	મારે માથે વી નજર રાખે.
He will fine me forty rupees,...	વી મારે માથે બે વીહ રૂપીઆનો ડંડ કરહે.
He looks very angry,...	કાળોકાળો થાઇને વી ડોળા કાડે.
You are mistaken, ...	તમાં ભુલ ખો.
You have lost your way,	તમાં ભુલા પડજયા હો.
You will get (it) from the man, ...	આદમી કનેહું તય મળહે.
May you prosper ! ...	તમારે હારૂ ઠીક થાજો !
Support him as long as he lives, ...	જીવે સાંલગણુ ધાંન આલો.
Drink it as long as it lasts,	પુગે અતરા ફેરા પીઓ.
This is better than that,	અણુાહું ઇયું હારુ હે.
There is nothing except that, ...	વણુાહું બીજું કણું નહીં.
You never know where you have him. ...	એમનો જાય ને તેમનો જાય.
Lend me five rupees for a month, ...	મહીનાને કોલે પાંસ રૂપીઆ ઉસીનો મય આલો.
I owe the *Bania* five rupees,...	હું વાણીઆનું પાંસ રૂપીઆનું દેવું રાખું.
I had a pleasant journey,	ઉનો વાયરો ન અડ્યો તેમ આવ્યો.

———oOo———

BHIL PROVERBS.

આજ કરવાનું કાલને માથે ન રાખવું. Put not off till to-morrow what is to be done to-day.

આપ ભલા ને જંગ ભલા. If you are kind (to the world) the world will be kind to you.

ઉપાડજ્યું કુતરૂં તે હું આયરો કરે? How can a carried dog hunt?

ઓખદ ગળલ્યું નહીં ઉગે. No medicine can be sweet. [Reproof is never pleasant].

કમાઉ સોરો આઈ બાપને વાલો લાગે. A son who earns money is dear to his parents.

કામ કોહું થાય અતરૂં જોરેહું નહીં થાય. More work can be done by persuasion than by force. [Fair and softly go far in a day].

ખાડો ખણે તી પડે. He who digs a pit falls into it.

ગાંગડતો ઉંટ પલાણવો નહીં, ગાગડતું મનખ કામ કરાવણું નહીં. Don't load a grunting camel, don't make a grumbling man work.

ગીજ્યો વખત પાસો આવતો નહીં. Time once gone does not come back.

ગુરૂ કરતાં સેલા વદારે. Scholars (often) go ahead of their teachers.

ગેરનાં સોરાં ભુખે મરે ને ઉપાધ્યો કે મય આટો. While the children of the house are starving, the mendicant priest says, " Give me flour ". [Quoted to shew the greed of the Brahmans].

ગેર બાળીને તીરથ કરવા જાવું. To burn one's house and go on a pilgrimage. [To neglect one's own work in order to do the work of another].

જીભ જેરી તો હતો મલક વેરી, If the tongue is venemous, the whole country is hostile.

ટાટ જાય પણ ટેવ ન જાય. Dandruff may go, but habits won't go. [What is bred in the bone does not come out in the flesh].

નાગો નઈ ઉતરીને નસોવે હુ? What has a naked man to wring out when he crosses a river? [As poor as a church mouse].

પાણી કેજ્યું દાદવ ન મળે. You spoke of water, there is not even mud to be got. [Said to one who has disappointed another after raising false hopes].

પાપનો ઘડો ભરાણો તી ફુટો. His cup of iniquity, being full, has burst. [Said of a man who has at last been punished after a long career of wickedness].

પારકાં ખેતરમાં ખી નહીં વાવીએ. Let us not sow seed in the fields of others. [Don't meddle with other people's business].

પારકી એબ ઉગાડવી નહીં. Don't expose the faults of another.

પારકું કામ કીધે ગાળ ભરાય પણ પેટ ન ભરાય. By doing the work of another our cheeks may get filled but not our stomachs.

પારકુ રૂપ દેખી દલ ન ઠગાવીએ. Do not let us deceive our hearts by the looks of others. [Don't trust appearances].

બાયણે નીકળ્યો બાર હાથ ને ગેર ગીજ્યો દાડ વેંત, When he is abroad he is twelve cubits high and when he is at home he is a span and a half. [Said of one who keeps up false appearances].

ભહ્જ્યું કુતરૂં નહીં કરે, બકજ્યો ભીલ નહીં મારે. A barking dog doesn't bite, a chattering Bhil doesn't strike. [Great barkers are not great biters].

ભીમનું ગેર ઉદેઈ ન ખાય. White ants can't eat away a Bhil's vengeance.

ભુત કરતાં ભોપા વદારે. There are more ghost-layers than ghosts. [Said to a superstitious person to soothe his fears].

મારે તેની તરવાર ને મેનત કરે તેની ખેડ. He who slays his is the sword, and he who labours his is the farm. [Every one to his trade].

મુએલા મુઢાનું કામ નહીં સદરે. A man without spirit is useless. [*lit.* The work of a dead face is not effectual].

વસન આલતાં મોરેહો વસાર કરવો. Think before making a promise. [Look before you leap].

વાડ વગર વીલો નહીં સડે. A creeper can't climb without a hedge.

હરકત તેની બરકત. As is the difficulty, so is the blessing. [No cross, no crown].

હાપ લાંબો ને ઘો પોળી, A snake is long and a bis-cobra broad. [Six of one and half a dozen of another].

હુંસે હરખે કરે તેનું કામ સદરે, He who works energetically and willingly works effectually.

A Bhil's Prayers when presenting his offerings.

મારી મા, હાઉ રાખજે ! ...	O goddess-mother, keep me well !
મારી મા, કહોળખેમમાં રાખજે !	O goddess-mother, keep me in comfort !
મારી મા, હાજોતાજો રાખજે !	O goddess-mother, keep me safe and sound !

When the Bhils make an offering to their deceased ancestors they make the following requests in front of the memorial stones, the former before the અગાટ, the latter before the સોકલી :—

જી સડાવું તી ભોગ લીજો, મારા મંબાપ બાવસી,	O honoured father, accept the offering which I offer!
જી સડાવું તી ભોગ લીજો, મારી મા,	O mother, accept the offering which I offer !

———oOo———

A SPECIMEN BHIL BALLAD.

મો ને મુડેટી, હુરમા સૌવાંણે રે.
બાપ બેટાનો કજીઓ, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઝાણો કજીઓ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે.
મોટો રાજા વાજે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાસું આંહુ રાજા વાજે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાસું હેનો કજીઓ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે?
હાંકે જમીરે પાળીનો, હુરમા સૌવાંણે રે.
વળે તેનો કજીઓ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઇડેરે મહારાજા, હુરમા સૌવાંણે રે.
રાજા હમીર હિંગજી, હુરમા સૌવાંણે રે.
ભારી કજીઓ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાસું વાંદો કોણે કાડે, હુરમા સૌવાંણે રે?
ઓવે ઇડેરે મહારાજા, હુરમા સૌવાંણે રે,
તીતે વાંદો કાડે, હુરમા સૌવાંણે રે.
કેજ્યું તે નહીં માને, હુરમા સૌવાંણે રે.
બારવેટે નીકળ્યો, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાસું ક્યાં કુંવર જાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે?
હાંકે મગરામાં હેં ફારકી, હુરમા સૌવાંણે રે,
ત્યાં તે કુંવર જાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
બારવેટે જાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે ત્યાં તે રાજા જાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
પાયગે બણાવો, હુરમા સૌવાંણે રે.
વળે પાયગે દડાવો, હુરમા સૌવાંણે રે,
વળે ઘેડીલાં બંદાવો, હુરમા સૌવાંણે રે,
મગરામાં હેં ફારકી, હુરમા સૌવાંણે રે.
વળે ત્યાં તે ગડ ચણાવો, હુરમા સૌવાંણે રે,

TRANSLATION OF THE BALLAD.

The towns of Mow and Mudeti, O Hurma Chawan.
A quarrel between father and son, O Hurma Chawan.
A petty quarrel arose, O Hurma Chawan.
(The son) is reputed a great king, O Hurma Chawan.
He is reputed an indomitable king, O Hurma Chawan.
What kind of a quarrel took place ? O Hurma Chawan.
It was a quarrel about a land boundary, O Hurma Chawan.
About that a quarrel arose, O Hurma Chawan.
At Idar there is the Maharaja, O Hurma Chawan,
King Hamirsingji, O Hurma Chawan.
A serious quarrel arose, O Hurma Chawan.
Who will settle the dispute ? O Hurma Chawan.
The king of Idar, O Hurma Chawan.
He settles a dispute, O Hurma Chawan.
They did not attend to what he said, O Hurma Chawan.
(The son) went forth as an outlaw, O Hurma Chawan.
Where does the prince go ? O Hurma Chawan.
In the hills dwell the Farki Bhils, O Hurma Chawan.
There the prince goes, O Hurma Chawan.
He goes as an outlaw, O Hurma Chawan.
There the (young) king goes, O Hurma Chawan.
He built a stable, O Hurma Chawan.
He fixed (stakes) in the stable, O Hurma Chawan.
And tethered the horses there, O Hurma Chawan.
The Farki Bhils dwell in the hills, O Hurma Chawan.
He built a fort there, O Hurma Chawan.

સ્યાર સો મહીના રે, હુરમા સૌવાંણે રે.
કુંવર આંઠી લીયે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઢાલાં કે તરવારાં, હુરમા સૌવાંણે રે.
લડાઇ કરવા ઉઠતો, હુરમા સૌવાંણે રે.
પાંડવડાએ બોલાવે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે ઘોડીલાં પલાણો, હુરમા સૌવાંણે રે.
વળી કાઠા તંગે ભીડો, હુરમા સૌવાંણે રે.
કુંવર લડાઇ જાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે મુડેટી જાઈ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ભારી કજીઓ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે રાજા મેલાં* બેઠો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ત્યાં તે લડાઇ થાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે ભારી લડાઈ થાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે રાજા જાલમ હીંગજી, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે તીત ગોખડાં* બેઠો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓ વળે હાથાંમાંય બંદુકે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે ભારી લડાઈ થાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
બંદુકોની ધામારોળો ઉડે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ભાલડીઓનો ઝરમર મેલાં* વરહે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે તરવારાંની વીજળી ઝબુંકે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે બંદુકે તે સુટી, હુરમા સૌવાણે રે.
રાજા જાલમ હીંગજી, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે રાજા ગોળી લાગી, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે આંગળી ગોળી લાગી, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે તે રાજા પસતાયરે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે કોરા કાગદ લખે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાં વળે ઇડેરે મહારાજા, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે હાં તે કાગદ મોકલો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે ભારી ઉંબરાવ વાજે, હુરમા સૌવાંણે રે.

And remains four or six months, O Hurma Chawan.
The prince nursed his revenge, O Hurma Chawan.
(With) shields and swords, O Hurma Chawan,
He rose up to fight, O Hurma Chawan.
He calls the syces, O Hurma Chawan.
And says, "Saddle the horses", O Hurma Chawan.
"And tighten the girths", O Hurma Chawan.
The prince goes to war, O Hurma Chawan.
He starts for Mudeti, O Hurma Chawan.
(There) a great fight began, O Hurma Chawan.
The king was sitting in his palace, O Hurma Chawan.
There the fight takes place, O Hurma Chawan.
A serious fight takes place, O Hurma Chawan.
The king, Jalam Hingji, O Hurma Chawan,
He was sitting in the window, O Hurma Chawan.
He had a gun in his hand, O Hurma Chawan.
A serious fight begins, O Hurma Chawan.
A terrific sound of guns arises, O Hurma Chawan.
A shower of arrows falls in the palace, O Hurma Chawan.
The flashes of swords glitter, O Hurma Chawan.
A gun is fired, O Hurma Chawan,
(At) the king Jalam Hingji, O Hurma Chawan.
The ball hit the king, O Hurma Chawan.
The ball hit him in the finger, O Hurma Chawan.
The king then gives in, O Hurma Chawan.
He writes on a piece of blank paper, O Hurma Chawan.
He writes to the king of Idar, O Hurma Chawan.
And sends the letter there, O Hurma Chawan.
(The king of Idar) is a great chief, O Hurma Chawan.

કે જુસી હે બાંમણીયું, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે બાંમુણ ઘાંમા દોડે, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે ઇડેરે જાઈ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે રાજા મેલાં* બેઠો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે બાંમણીયું જાઇ લાગું, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે ખોળે કાગદ નાંખે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે કાગદ વાંસી જોય, હુરમા સૌવાંણે રે.
વળે બડબડ કાગદ બોલે, હુરમા સૌવાંણે રે.
હાંકે મૌ ને મુડેટી, હુરમા સૌવાંણે રે.
વી લાં તે કજીઓ લાગો, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે બાપ બેટાનો કજીઓ, હુરમા સૌવાંણે રે.
ઓવે વાંદો કાડી આલો, હુરમા સૌવાંણે રે.

The words ઓવે, હાંકે, હાંસું, occurring occasionally at the beginning of a line, are mere affirmations which need not be rendered in the English translation.

---

*મેલાં=મેલમાં ; ગોખડાં= ગોખડામાં.

(Jalam Hingji) sends a Brahman, O Hurma Chawan.
The Brahman runs quickly, O Hurma Chawan.
He sets off to Idar, O Hurma Chawan.
The king is sitting in his palace, O Hurma Chawan.
The Brahman goes to him, O Hurma Chawan.
He puts the letter into his lap, O Hurma Chawan.
(The king) reads through the letter, O Hurma Ohawan.
He reads the letter, muttering, O Hurma Chawan.
"Mow and Mutedi", O Hurma Chawan.
"There is a fight there", O Hurma Chawan.
"A fight between father and son", O Hurma Chawan.
He settled the dispute, O Hurma Chawan.

Some of the Bhil clans in Rajputana and Gujarat.

NAME.	PLACE.	DEITY.
અરીઆત or હરીઆત,	મથુગામડા, સીતોડ,	કાલિકા માતા, *f.*
અસારી or ચાહારી,	ભીલક,	ભુદ્યો, *m.*
કટારા,	નતારા,	માલો, *m.*
કળાહુઆ,	કાગદર,	ઝોલો, *m.*
ખરાડી,	ખેરબો,	અંબાવ, *f.*
ગુમાર,	ભંસવાડા,	અંબાવ, *f.*
ગોડાડામેર,	ઘંકાવાડા,	વાજેડ, *f.*
ઘોઘરા,	વડા,	મસીતલો, *m.*
ડમરા.	તણુકાવાડા,	લીબેસ, *f.*
ડાભી,	ગુજરાત,	વડવેલ, *f.*
ડામેર,	ઘંકાવાડા,	કન્યાળો, *m.*
ડોણુ,	થુર,	થુર, *f.*
તવજ્યાડ,	લંબાવાડા,	ભેડ, *f.*
તેજોત,	સરારા,	પીપળાહેણુ, *f.*
દામા,	ખેરવાડા,	થુર, *f.*
નનાંમા,	ઘેબર,	થુર, *f.*
નાડા,	થુર,	થુર, *f.*
પરમાર,	સરારા,	પીપળાહેણુ, *f.*
પાંડેર,	લીમડા,	પીપળાહેણુ, *f.*
ફારગી,	સાવંદ,	કરહેળ, *f.*
ખળાંડા,	કંઠારીઆ,	થુર, *f.*
બાંમણા,	ઉપરી,	કન્યાળો, *m.*
બોડાત,	ખુરી, હામીમાલી,	કન્યાળો, *f.*
ભગોરા,	બાબલવાડા,	કરહેળ, *f.*

માંઢણી,	સંદાવાડા,	કડવેલ, *f.*
મેણાત,	જડન,	લીબેસ, *f.*
મોડીઆ,	લીમડા,	પીપળાહેણ, *f.*
વગાત,	બળવાડા,	થુર, *f.*
વીઢાત,	મોરી,	કન્યાળો, *m.*
સોળવીઓ,	ઘનહોર,	કન્યાળો, *m.*
હુરાત,	ઓડ,	પેડ, *f.*
હેલા,	થુર,	થુર, *f.*

Districts in the Hilly Tracts.

ખડક,	Kherwara, Jawas, Pada, Chani, Thana.
ગીરવા,	The country around Udaipur.
ઝાલાવાર,	The country from Ori to Palasia.
દેહ,	The Tanka-Tunka district.
નોવસો નાહુર or નાહુર,	The Jura district.
પાંદેર or ભાંદેર,	The Panarwar district.
બાગર or વાગર,	The country to the South of Parsad.
બાર,	The Dungarpur district, especially to the South-West.
ભીલવાડા,	The country from Jura to Sirohi.
મેવાડ,	The country to the East of Udaipur.
સપન,	The Dhebar and Salumbar districts.
સોંઢુ,	The country about Kalianpur.

While the manuscript was passing through the Press the following additional equivalents for Bhili words came to hand.

Bhili words.		*Equivalents.*
અડેલું	Hiring cattle for ploughing.	સુંડેલ or હુંડેલ.
ઉનણી	A small *sári*.	ઓઢણી.
એકાહણું	A fast for one day.	એકાહારણુ.
ઓળગણો	A sweeper.	ઓળગાણો.
કસરો	A feverish cold.	M. કસર.
કુકુ	Sound made in calling a dog.	કુરકુર.
કેણું	A small bamboo.	ખપેહું.
ખખું	Rough.	કરકરૂં.
ખોડીબાજુ	A stile.	ખોડીબારૂં.
ખોલો	A donkey.	ખોલો.
ગળાંમ રાત	About 2 A. M.	ગુલાબી sleep.
ગોએડ	A herd of cattle.	ગોએડ.
ઘોગળો	The throat.	ઘોઘળો.
જનાણું	Bankrupt.	? જનાદી.
જમારી	Lasting.	જનમારો.
ઝારી	The bottle-bird.	ઝારી a goblet.
ઝોટો	A web of cloth.	? ઝોટો.
ટટડી	The curlew.	ટિટોડી.
ટીબરૂડ	A certain wild fruit.	ટિબરવાં.
ટુટયો	An arm (without a hand).	હુંહું.
ડહુએલું	To grope.	? ટુડવું.
ડમરૂં	A boil.	ઢીમહું.
ડળી	Pad-cloth placed under a saddle.	ડળી.
ડાડલાં	The jaws.	દાઢ.
ડાડલું	The chin.	,,
નહું	At all, wholly.	નહણુક.

પરમે	Beyond.	પરમ as in પરમદહાડે.
પાગેળ	A cattle-shed.	પાયગા.
પાહડું	A kid.	પાહડી.
પોથવું	To wrap round.	પોથવું.
બરોળ	Enlarged spleen.	વરોળ.
બુડું	The bottom of anything.	બુંદું.
બોરૂં	An ornament for the forehead.	બોરિયું.
મગરો	A hill.	મંગરો.
મરકી	An ear-ring worn by men.	મરકીઓ.
માણું	Measure containing 12 seers.	માણી.
માંદળું	An earthen drum.	M. मादळ.
માલવું	To boast.	મહાલવું.
વાડી	An earthen vessel.	વહાડી.
વીસ્યું	A toe-ring.	વિંછવો.
હણસો	A brick mould.	સાંચો.
હુસકારી	A whistle.	Word formed from the sibilant sound હસ.

CORRIGENDA ET ADDENDA.

Page	3	line	8	for	ગહું	read	ગઉં.
,,	5	,,	12	after *not* insert *often.*			
,,	14	,,	23	for	ગેરહુ	read	ગેરહું.
,,	16	,,	16	,,	*expression*	,,	*expressions.*
,,	24	,,	13	,,	§ 24	,,	§ 25.
,,	25	,,	19	,,	Subunctive	,,	Subjunctive.
,,	26	,,	26	,,	આમાં	,,	અમાં.
,,	31	,,	25	,,	Monosyllable	,,	Monosyllabic.
,,	31	,,	25	,,	ઇ	,,	ઈ.
,,	34	,,	14	,,	મોકલાહે	,,	મોકલાહેં.
,,	34	,,	26	,,	જાઈ	,,	જાહી.
,,	36	,,	11	,,	It	,,	If.
,,	36	,,	25	,,	regarding	,,	regarded.

RETURN TO → CIRCULATION DEPARTMENT
202 Main Library

NRLF

LOAN PERIOD 1 HOME USE	2	3
4	5	6

ALL BOOKS MAY BE RECALLED AFTER 7 DAYS
1-month loans may be renewed by calling 642-3405
6-month loans may be recharged by bringing books to Circulation Desk
Renewals and recharges may be made 4 days prior to due date

DUE AS STAMPED BELOW

APR 3 1980	JAN 2 6 2006 MAR 2 7 2006	
REC. CIR. MAY 9 1980		
MAY 7 1984		
NOV 6 1984		
RECEIVED BY		
JUN 1 3 1985 MAR 2 5 1986		
CIRCULATION DEPT.		
SENT ON ILL		
JUL 2 7 1995		

U.C. BERKELEY
FORM NO. DD6, 60m, 11/78
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BER
BERKELEY, CA 94720

YC114588

GENERAL LIBRARY - U.C. BERKELEY

B000760148